

Jaarstukken 2021

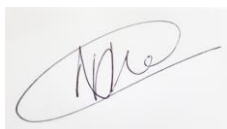
Vastgesteld in de AB-vergadering van 25 mei 2022

JAARSTUKKEN 2021

Aldus vastgesteld door het algemeen bestuur van het waterschap Brabantse Delta in de openbare vergadering van 25 mei 2022.

De 1e loco-dijkgraaf

ir. C.C.F. Mureau

De secretaris-directeur

dr. A.F.M. Meuleman

Documentnummer: 527521

Jaarrekening 2021 in één oogopslag

Waterschap Brabantse Delta zorgt voor veilige dijken en kades, zuivert rioolwater, verbetert en bewaakt de kwaliteit van het oppervlaktewater en regelt de hoogte van het water in Midden- en West-Brabant. In de jaarrekening blikt het waterschap terug op het voorgaande jaar en leggen we verantwoording af over wat is gerealiseerd tegen welke kosten.

	Begroot	Werkelijk
Netto lasten	144,8 mln	142,5 mln
Belastingopbrengsten en bijdrage Provincie	141,9 mln	143,6 mln
Wijziging reserves	-2,9 mln	1,1 mln

Onze kerntaken

begroot: € 144,8 mln

werkelijk: € 142,5 mln

DROGE VOETEN

Veilig wonen, werken en genieten dankzij **568 kilometer dijken**, **227 gemalen** en **17 sluizen** en **waterbergingsgebieden**.

SCHOON WATER

Gezonde natuur dankzij een goede waterkwaliteit. Schoonmaken van rioolwater van huizen en bedrijven in **17 rioolwaterzuiveringen**.

VOLDOENDE WATER

Genieten van water dankzij het maaien en baggeren van **8.115 kilometer sloten, beken en rivieren**. Zorgen dat het niet te droog is dankzij **1.752 stuwen**.

Enkele projecten

(werkzaamheden 2021)

begroot: € 68,4 mln

werkelijk: € 60,2 mln

CAPACITEITSUITBREIDING RWZI DINTELOORD

De rioolwaterzuivering in Dinteloord is gerenoveerd en uitgebreid. Deze zuivering is één van 17 zuiveringen van ons waterschap. De capaciteit van de zuivering is vergroot. Dat was nodig omdat de ontwikkelingen op termijn van het Agro & Food Cluster (AFC) Nieuw Prinsenland, met bedrijven en glastuinbouwlocaties, daarom vragen. De gemeente Steenbergen, het waterschap en het AFC hebben afspraken gemaakt over de hoeveelheid afvalwater en de verwachte toekomstige groei.

BAGGEREN ZANDVANG BIEBERG BREDA

Baggeren is het weghalen van slib van de bodem van sloten, beken en rivieren. Door het baggeren kan het water er beter doorheen stromen en verbetert de waterkwaliteit voor planten, vissen en andere (water)dieren. In het najaar is de zandvang Bieberg gebaggerd. De werkzaamheden werden met een kraan op een ponton uitgevoerd. De kraan graaft het slib op en laadt deze in kleine bakken. Die worden met een duwbootje naar de kant geduwd. Daar wordt het slib overgeladen in vrachtwagens. Natuurlijk gebeurde dat achter hekken voor de (verkeers)veiligheid van de bewoners en weggebruikers. Daarna werd het slib naar een verwerker gebracht.

REALISEREN WATERAANVOER ROODE VAART ZEVENBERGEN

Het klimaat verandert en dat maakt de aanvoer van water steeds belangrijker, met name voor de landbouw en de natuur. Bij watertekort moeten we veel meer water uit de grote rivieren naar West-Brabant kunnen sturen. Daarom is er naast de sluis een waterinlaat gebouwd. Door deze inlaat kan er per seconde meer dan 3,5 duizend liter water per seconde naar de Roode Vaart stromen. Via deze rivier wordt het water door de haven van Zevenbergen naar het West-Brabantse achterland getransporteerd. De financiering kwam vanuit het waterschap, provincie Noord-Brabant en het ministerie van I&W.

Speerpunten 2021

Verdrogen of Verzuipen in Midden- en West Brabant?

Waterbeheerprogramma zet koers uit voor komende 6 jaar

Het wordt warmer, droger, natter en de zeespiegel stijgt. Tijdens de klimaatconferentie werd stilgestaan bij de grote opgaven die er liggen bij de inrichting van het landschap in het licht van klimaatverandering. Speciale gast Deltacommissaris Peter Glas: "Het is van belang dat iedere schop die de grond in gaat klimaatbestendig en waterrobuust is om weersextremen op te vangen. We nemen nu de beslissingen die voor lange termijn bepalend zijn voor de ruimtelijke inrichting van ons land. Zorg ervoor dat we niet alleen de problemen van nu oplossen, maar ook schade voor toekomstige generaties voorkomen."

Het algemeen bestuur heeft het Waterbeheerprogramma (WBP) 2022 – 2027 vastgesteld. Daarin staan de doelstellingen en ambities van het waterschap. Bij het opstellen van het WBP hebben we aan organisaties en andere belanghebbenden om hun inbreng gevraagd. In dit WBP richt het waterschap de koers vooral op duurzaamheid en het beperken van de gevolgen van de klimaatverandering. Het algemeen bestuur wil in de programmaperiode extra aandacht voor het onderwerp gezond water. Dat is belangrijk om in 2027 te kunnen voldoen aan de Europese normen voor de waterkwaliteit.

INHOUDSOPGAVE JAARSTUKKEN 2021

Hoofdstuk

Pagina

Jaarrekening 2021 in één oogopslag

3

I. JAARVERSLAG 2021

1. Verslag ter verantwoording van het Financieel Beheer 7 t/m 36

1.1	Inleiding	7
1.2	Ontwikkelingen in het begrotingsjaar	8
1.3	Bedrijfsvoering	10
1.4	Speerpunten programma's 2021	12
1.5	Resultaat exploitatie en investeringen 2021	16
1.5.1	Bedrijfsresultaat exploitatie 2021	16
1.5.2	Toelichting op de resultaatbestemming	17
1.5.3	Belangrijkste afwijkingen t.o.v. Managementletter 2021-4	17
1.5.4	Resultaat investeringen 2021	21
1.6	Incidentele baten en lasten	23
1.7	Begrotingsrechtmatigheid	24
1.7.1	Begrotingsrechtmatigheid exploitatie 2021	24
1.7.2	Begrotingsrechtmatigheid investeringen 2021	25
1.8	Waterschapsbelastingen	26
1.9	Risicoparagraaf	29
1.10	Weerstandratio	32
1.11	Financiering	34
1.12	Verbonden partijen	35
1.13	EMU-saldo	36

2. Jaarverslag programma's 37 t/m 66 Inclusief de exploitatierekening per programma

3. Jaarverslag verbonden partijen 67 t/m 82

II. JAARREKENING 2021

4. Exploitatierekening 2021 per kostendrager 83

4.1	Inleiding	83
4.2	Exploitatierekening 2021 Watersysteembeheer	83
4.3	Exploitatierekening 2021 Zuiveringsbeheer	83
4.4	Exploitatierekening 2021 Vaarwegenbeheer	83

5. Exploitatierekening 2021 naar kosten- en opbrengstensoort 84 t/m 95

5.1	Overzicht van de exploitatierekening (lasten en baten)	84
5.2	Verklaring van de verschillen per hoofdkosten en -opbrengstsoort	
5.2.1	Verschillen per kostensoort t.o.v. ML 2021-4	85
5.2.2	Verschillen per opbrengstensoort t.o.v. ML 2021-4	87
5.2.3	Verschillen per kostensoort t.o.v. de Begroting	88
5.2.4	Verschillen per opbrengstensoort t.o.v. de Begroting	90
5.2.5	Verschillen per kostensoort t.o.v. de Rekening 2020	92

6. De balans en de toelichting op de balans**94 t/m 112**

6.1	Grondslagen waardering en resultaatbepaling	94
6.2	Balans	96
6.2.1	Toelichting op de vaste activa	97
6.2.2	Toelichting op de vlottende activa	100
6.2.3	Toelichting op de vaste passiva	103
6.2.4	Toelichting op de vlottende passiva	106
6.2.5	Niet uit de balans blijvende verplichtingen	108
6.2.6	Wet verplicht schatkistbankieren	110
6.2.7	Wet Normering Topinkomens	111
6.2.8	Na balansdatum voorgedane ontwikkelingen	112

BIJLAGEN**113 t/m 133**

I	Staat van reserves en voorzieningen	113
II	BBP-productenlijst naar taken	114
III	BBP-productenlijst naar programma's	117
IV	Staat van vaste activa (gecomprimeerd)	120
V	Staat van geldleningen (gecomprimeerd)	122
VI	Principes kostentoerekening aan beheerproducten	123
VII	Overzicht van de door het bestuur toegekende kredieten in 2020	124
VIII	Overzicht onderhanden werken einde jaar	125
IX	Jaarrekening 2021 GR Muskusrattenbestrijding	130

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant**134**

Hoofdstuk 1: Verslag ter verantwoording van het financieel beheer

§ 1.1 Inleiding

Het Bestuursakkoord Samen beter! (voorjaar 2019), het Waterbeheerplan Grenzeloos verbindend 2016-2021 en de Kadernota 2021-2030 Samen slim vooruitkijken vormden de basis voor de koers van het waterschap in 2021. De wettelijke taken staan hierbij voorop. Deze veranderen niet, maar de opgaven worden wel groter. Zo is de Waterketen in transitie: een grote opgave om de juiste keuzes te maken en (verouderde) infrastructuur op orde te houden en te verduurzamen. Hierbij vragen ook energie, broeikasgassen, productie van grondstoffen, hergebruik van effluent en het verwijderen van medicijnresten uit afvalwater aandacht. In het Watersysteem wordt de omslag gemaakt van een waterafvoersysteem naar water vasthouden. Zo investeert het waterschap samen met (gebieds)partners in klimaatbestendige waterlandschappen waarbij natuurlijke processen zoveel mogelijk het werk doen. Gezond, voldoende en bevaarbaar water als levensader voor biodiversiteit en een aantrekkelijke leefomgeving in droge, gemiddelde en natte situaties. Vanuit Waterveiligheid is de versterkingsopgave fors maar is de ambitie om het werkgebied te beschermen tegen overstroming zodat inwoners en bedrijven veilig kunnen wonen, werken en recreëren.

De rampzalige overstromingen in Limburg (juli 2021) illustreren dat de kans op hevige regenval groter is geworden door de klimaatverandering. Een gezamenlijke studie van onderzoekers verbonden aan verschillende Europese klimaatinstellingen en universiteiten bevestigt dit. Zonder twijfel was het ook een bewogen jaar vanwege de coronacrisis. De ontwikkelingen vroegen flexibiliteit van iedereen, van het bestuur en organisatie. Ondanks de beperkingen, zijn we er in 2021 met elkaar in geslaagd om goed samen te werken. Een aantal prijsontwikkelingen heeft een groot effect op de kosten in 2021 gehad. Naar aanleiding van deze autonome prijsontwikkelingen heeft het dagelijks bestuur, in samenspraak met de secretaris-directeur, een concrete lijst van maatregelen opgesteld, met als doel het tekort terug te dringen binnen de kaders van de Begroting 2021. Daar waar mogelijk en verantwoord zijn er slimme bezuinigingen, taakstellingen en versoeringen doorgevoerd. Ook waren er financiële meevallers, met name door hogere belastingopbrengsten en een hogere dividenduitkering.

De Begroting 2021 is een nadere uitwerking van het eerste jaar uit de meerjarenraming van de Kadernota 2021-2030. In de Jaarstukken 2021 wordt inhoudelijk en financieel gerapporteerd ten opzichte van de oorspronkelijke en gewijzigde Begroting 2021. De jaarstukken 2021 zijn opgesteld in overeenstemming met de verslaggevingsregels uit het Waterschapsbesluit en de daarbij behorende ministeriële regeling "Beleidsvoorbereiding en verantwoording Waterschappen" (BBVW).

In 2021 is het overgrote deel van de producten en diensten conform de Begroting uitgevoerd en wordt het jaar afgesloten met een voordelig exploitatiesaldo van bijna € 1,1 miljoen. In de oorspronkelijke Begroting 2021 was rekening gehouden met een nadelig saldo van bijna € 2,9 miljoen.

Het **jaarverslag** geeft een beeld van de activiteiten van het waterschap in het jaar 2021 en de daaruit voortvloeiende financiële gevolgen. De opbouw is als volgt:

- In hoofdstuk 1 "Verslag ter verantwoording van het financieel beheer" wordt verantwoording afgelegd over de financiële consequenties van het gevoerde beleid. Naast de verplichte paragrafen uit het Waterschapsbesluit zijn hier ook de financiële resultaten exploitatie en investeringen, de paragraaf begrotingsrechtmatigheid en de risicoparagraaf opgenomen.
- In hoofdstuk 2 "Jaarverslag programma's" wordt per programma inzicht gegeven in de realisatie van de doelstellingen, de prestatie-indicatoren en de financiën.
- In hoofdstuk 3 worden de resultaten en ontwikkelingen bij de verbonden partijen weergegeven.

De **jaarrekening** bevat:

- Hoofdstuk 4: "De Jaarrekening 2021 per taak".
- Hoofdstuk 5: "De jaarrekening 2021 naar kosten- en opbrengstsoorten". Hier is een analyse opgenomen van de significante afwijkingen ten opzichte van de Jaarrekening 2020, de oorspronkelijke Begroting 2021 en de gewijzigde Begroting 2021 (tevens de laatste managementletter van 2021).
- Hoofdstuk 6: "De balans en de toelichting op de balans" geeft de financiële positie van het waterschap weer ultimo 2021 en ultimo 2020, inclusief een toelichting. Hier is ook de verplichte informatie over de topinkomens opgenomen (§ 6.2.7).

Voor de exploitatierekening naar programma's wordt verwezen naar de inleiding van hoofdstuk 2.

In de **bijlagen** is de volgende informatie opgenomen:

De verplichte **uitvoeringsinformatie**:

- De staat van reserves en voorzieningen (bijlage I);
- De BBP-productenlijsten met de gerealiseerde nettolasten naar beleids- en beheerproducten en de toerekening van de nettolasten aan de taken (bijlage II);
- De gecompriëerde staat van activa (bijlage III);
- De gecompriëerde staat van geldleningen (bijlage IV);
- De principes waarmee kosten en opbrengsten aan de beheerproducten zijn toegerekend (bijlage V).

Behorende bij de **toelichting op de balans** zijn de volgende overzichten opgenomen:

- Het "Overzicht van de door het bestuur toegekende kredieten in 2021" bevat alle werken die in het jaar 2021 zijn gestart (bijlage VI);
- Een overzicht met werken die eind 2021 nog een restantkrediet hadden, inclusief een weergave van de verwachtingen over het vervolg van deze werken (bijlage VII).

In Bijlage VIII is de "Jaarrekening 2021 van de gemeenschappelijke regeling Muskusrattenbestrijding Noord-Brabant" opgenomen.

Als algemene opmerking bij deze jaarstukken dient te worden gemeld dat door het afronden op duizendtallen mogelijk kleine afrondingsverschillen kunnen voorkomen. Deze verschillen hebben geen invloed op het resultaat.

§ 1.2 Ontwikkelingen in het begrotingsjaar

In deze paragraaf worden kort de belangrijkste ontwikkelingen uit 2021 geschetst.

Corona

De uitbraak van het Coronavirus COVID-19 eind februari 2020 heeft een grote impact op de Nederlandse samenleving en het waterschap. Het coronavirus SARS-CoV-2 veroorzaakt de ziekte COVID-19. Sommige mensen worden niet of maar een beetje ziek van het virus, anderen kunnen ernstig ziek worden en soms aan de gevolgen van de ziekte overlijden. Als het virus zich vermenigvuldigt, dan kunnen nieuwe varianten van het virus ontstaan. Op dit moment is de zeer besmettelijke Omikronvariant het meest dominant. Vaccinatie helpt bij deze variant niet bij het voorkomen van besmetting, maar beschermt naar verwachting wel enige tijd tegen ernstige ziekte na besmetting. De besmettingscijfers zijn hoog, de klachten relatief mild en er is meer kort verzuim.

De maatregelen die het kabinet heeft genomen bij de aanpak van het coronavirus hebben een grote impact op de maatschappij. Waterschap Brabantse Delta heeft tijdens de pandemie maatregelen genomen, zodat de kerntaken uitgevoerd konden blijven worden. Er is een team gevormd dat de ontwikkelingen volgt en de effecten ervan op het functioneren van het waterschap. Voor het functioneren van de waterzuiveringen en het watersysteem is het van belang dat de betrokken medewerkers hun taken in het gebied uit kunnen voeren. Dat doen ze veilig en met voldoende betrokkenheid van belanghebbenden uit de omgeving. De vergunningverlening en projectplannen voor diverse projecten zijn doorgegaan evenals de uitvoering van bestaande projecten. Door de tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming is digitale besluitvorming door algemene besturen van waterschappen mogelijk.

Ook heeft de coronacrisis effect op de belastingopbrengsten van belastingjaar 2020 en 2021.

In financiële zin heeft de coronacrisis op verschillende vlakken gevolgen voor het waterschap. Enerzijds zijn de kosten voor het woon-werk verkeer, dienstreizen en bijeenkomsten lager. Daar tegenover stonden extra kosten, bijvoorbeeld om het thuiswerken en digitaal vergaderen mogelijk te maken. Ook de kosten van inleen zijn hoger, vanwege een hoger dan gemiddeld ziekteverzuim. Verder heeft Bouwend Nederland te maken met extreme prijsstijgingen en leveringsproblemen. De effecten hiervan worden nu ook zichtbaar bij het waterschap bij de uitvoering van projecten en onderhoudswerkzaamheden.

In overleg met het kabinet is de toezegging gedaan dat de waterschappen compensatie kunnen krijgen voor inkomstenderving van de belastingen die het gevolg is van de coronacrisis. Uitgangspunt daarbij is een reële compensatie van de gederfde inkomsten door corona over 2020 én 2021. De berekeningsmethode voor de coronacompensatie wordt op dit moment uitgewerkt en afgestemd.

Uitkeringen hersteloperatie kinderopvangtoeslag voor waterschappen

De waterschappen vinden het belangrijk dat de ouders en toeslagpartners die als gevolg van de kinderopvangtoeslagaffaire gedupeerd zijn een nieuwe start kunnen maken. Daarom leveren de waterschappen na een verzoek van voormalig staatsecretaris van Financiën hun bijdrage aan de

hersteloperatie kinderopvangtoeslag. Ze doen dat door het kwijtschelden van de schulden van gedupeerde ouders en hun toeslagpartners die voortvloeien uit de waterschapsbelastingen.

Het rijk heeft toegezegd dat de waterschappen de verschuldigde belastingen van gedupeerde ouders en hun toeslagpartner die zij kwijtschelden volledig vergoed krijgen. Daarnaast wordt er ook een compensatie verleend voor de uitvoeringskosten die in het kader van de operatie door waterschap wordt gemaakt. In 2022 kunnen voor het eerst aanvragen voor uitkering van kwijtgescholden bedragen en compensatie van uitvoeringskosten worden gedaan over het belastingjaar 2021. De uitkering krijgt de vorm van een zogenoemde incidentele uitkering. De afspraken tussen het Rijk en de Unie van waterschappen zijn in een regeling vast gelegd en uiteindelijk gepubliceerd in de Staatscourant. De hoogte van de kwijtgescholden waterschapbelastingen 2021 voor waterschap Brabantse Delta is € 33.408,- en de uitvoeringskosten 2021 zijn € 17.500,-. In de jaarrekening 2021 is een totaal bedrag van € 50.908,- verantwoord voor deze compensatie. Zie ook de toelichting in hoofdstuk 5: Exploitatierekening 2021 naar kosten- en opbrengstensoort.

Aanpassing belastingstelsel

Op 11 december 2020 heeft de Ledenvergadering van de Unie van Waterschappen unaniem ingestemd met de Unievoorstellen tot Aanpassing van het belastingstelsel. Deze voorstellen lossen de urgente knelpunten op en nemen een aantal meekoppelkansen mee.

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat bereidt een wetsvoorstel voor met daarin ons pakket aan voorstellen, dat volgens de huidige planning eind april 2022 in consultatie wordt gebracht. In deze consultatie wordt het voorstel over de tariefdifferentiatie gebouwd als gevolg van de inbreng van VNO-NCW als optioneel gepresenteerd. Volgens de huidige planning zouden de eerste aanslagen volgens de nieuwe systematiek in 2025 kunnen worden verstuurd.

De gezamenlijke verkenning met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat naar een wendbaarder belastingstelsel van de waterschappen is in de vorm van een onderzoek van Pels Rijcken afgerond. Het ministerie kijkt nu samen met het Uniebureau hoe de onderzoeksresultaten kunnen worden geconcretiseerd, waarbij de Unie de van de waterschappen bestuurlijk en ambtelijk ontvangen input inbrengt.

Ook het traject van het toekomstbestendiger maken van de bekostiging van het totale waterbeheer is gestart met een gezamenlijke verkenning van Unie van waterschappen en ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, uitgevoerd door bureau Wing. Naar de Tweede Kamer heeft de minister geschreven dat het betreffende rapport zal worden meegenomen in het traject, waarvoor in de eerste helft van 2022 in overleg met alle betrokken medeoverheden een aanpak zal worden uitgewerkt.

Invoering Omgevingswet

De komst van de Omgevingswet (Ow) is een grote stelselwijziging en vraagt veel van overheden. We doen de voorbereiding zo efficiënt mogelijk. Zo worden de huidige juridische instrumenten - zoals de Keur - beleidsneutraal 'omgezet' in instrumenten die onder de Ow nodig zijn. Naast de juridische instrumenten wil de wetgever dat overheden anders gaan werken: veel meer in nauwe samenwerking met andere bevoegde overheden (als één overheid). Hierdoor kan er sneller en meer integraal ten gunste van burgers en bedrijven gewerkt worden. Dit alles ondersteund met een Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), dat ook bij het waterschap geïmplementeerd moet worden.

Bij planvorming onder de Ow is veel meer ruimte voor (verplichte) participatie. Het anders werken heeft een effect op de inrichting van de organisatie, afstemming met andere overheden en op houding en gedrag. Ook voor het bestuur verandert er het nodige. Van het bestuur wordt verwacht meer op hoofdlijnen te sturen. De bevoegdheden voor het vaststellen van concrete plannen en de uitvoering komen dan – binnen die hoofdlijnen – op een lager niveau te liggen. Zo kan de snelheid en integraliteit waargemaakt worden.

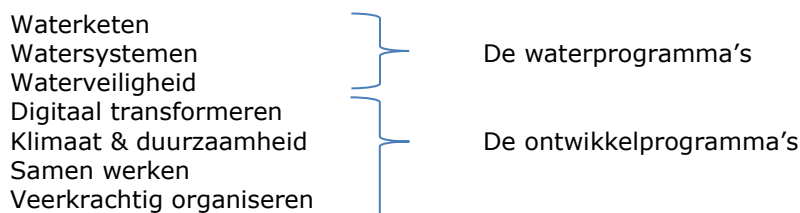
De wet wordt opnieuw uitgesteld. De implementatie koerst nog op de invoeringsdatum van 1 juli 2022, zoals aanvankelijk gepland. De feitelijk invoering wordt nu verwacht op 1-10-2022 of 1-1-2023. Door te blijven koersen op 1 juli 2022 ontstaat er tijd om te oefenen, af te stemmen en bij te stellen tot het moment van daadwerkelijke invoering. Intussen is een aantal instrumenten door het bestuur vastgesteld of is op weg naar besluitvorming.

§ 1.3 Bedrijfsvoering

In deze paragraaf worden kort de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van de bedrijfsvoering beschreven.

Organisatieontwikkeling Buiten Gewoon Doen

Waterschap Brabantse Delta is als modern waterschap continu in ontwikkeling. In 2019 heeft het waterschap geanalyseerd wat er nodig is om de waterschapstaken toekomstgericht uit te kunnen blijven voeren. Dat heeft geresulteerd in de organisatieontwikkeling 'Buiten Gewoon Doen'. Het is een werkfilosofie die gericht is op de omgeving van het waterschap (buiten). Alles wat het waterschap doet, moet toegevoegde waarde leveren aan de omgeving. Met deze ontwikkeling is ingezet op versimpelen, verduidelijken, ontschotten en versterken van de organisatie. In 2019 is de sturing aangepast. Vanaf 1 januari 2020 is het waterschap georganiseerd in 10 processen (voorheen afdelingen) en werken de processen aan het realiseren van strategische doelstellingen in 7 programma's:

Door programmatisch te gaan werken, kan het waterschap zich focussen op een beperkt aantal doelen die echt belangrijk zijn. Deze doelen zijn verweven met elkaar, met doelen van anderen en met maatschappelijke ontwikkelingen. Het succes van de ene inspanning is vaak afhankelijk van het resultaat van een andere inspanning. Door programmatisch te werken houdt het waterschap hier goed zicht op en kan er worden bijgestuurd als dat nodig is.

'Stapstenen' Buiten Gewoon Doen

Om Buiten Gewoon Doen verder te brengen en de doelen van het Waterschap te realiseren is een 'rivier' met stapstenen tot stand gebracht. Met een grote groep ambassadeurs die alle processen vertegenwoordigen, is er dóór en vóór medewerkers nagedacht welke 'stapstenen' in de rivier moeten komen te liggen om samen op weg te gaan naar de toekomst. Deze verbetermogelijkheden zijn als 'stapstenen' weergegeven en hierover wordt in de organisatie actief meegedacht en meegedaan. Onderwerpen als 'leren en ontwikkelen', 'het verbeteren van het indienststredingsproces', 'samenwerking tussen processen verbeteren', 'persoonlijk leiderschap' en 'management 2.0' zijn enkele voorbeelden waar de organisatie steeds een volgende stap in zet. De ambassadeurs zorgen voor een olievlekwerking binnen de organisatie. In 2021 heeft dit onder andere geresulteerd in een nieuwe opzet van de programmaplannen met SMART geformuleerde doelen die in lijn zijn met het nieuwe Waterbeheerprogramma. Daarnaast is een Leerlijn ontwikkeld op de thema's van de ontwikkelprogramma's.

Evaluatie Buiten Gewoon Doen

Ook is in het najaar 2021 gestart met de tussenevaluatie van Buiten Gewoon Doen. Na bijna twee jaar werken conform de nieuwe werkfilosofie wordt gekeken of we de doelen die we voor ogen hadden met 'Buiten Gewoon Doen' ook realiseren. De tussenevaluatie wordt begin 2022 afgerond en verbeterpunten worden bepaald en opgepakt.

Visie op Risicomanagement

In 2021 is er een organisatie brede en gedragen Visie op Risicomanagement opgesteld. Deze visie draagt bij aan het waarborgen en verantwoorden van de 'in control'-positie van het Waterschap. Er wordt gewerkt volgens de inrichting van de 3 lines of defense om de risicocultuur intern te verbeteren en de risico's aantoonbaar te beheersen. De focus ligt met name op de verantwoordelijkheid van de 1e "dijk" (programmadiirectie & management) en inrichting van de 3e "dijk" met een aantal sleutelfunctionarissen die onafhankelijk zijn gepositioneerd in de organisatie. Vanaf 1 september 2021 is gestart met de implementatie van de visie en zijn de eerste audits en controles in uitvoering. Nu de richting en inrichting zijn bepaald, zal de komende periode in het teken staan van het goed werkend krijgen van deze visie met als doel aantoonbaar in control te komen en blijven.

Projectbeheersing

Het onderwerp projectbeheersing heeft veel aandacht binnen de organisatie. Eind 2020 is gestart met het opstellen van het nieuwe plan voor Interne Kwaliteitsborging Projecten (IKP). Een werkwijze waarbij het uniformeren van het werkproces, de kwaliteitsborging in projecten en het continu leren en verbeteren centraal staan. Dit plan wordt de komende jaren stapsgewijs uitgewerkt, afgestemd en

geïmplementeerd. Daarnaast zijn in 2021 de resultaten van de onderzoeken AWP 2.0 en de brede projectenschouw bekend geworden. Die onderzoeken hebben de nodige conclusies en aanbevelingen opgeleverd om beter in control te kunnen zijn ten aanzien van de projecten. De onderwerpen IKP, Visie op Risicomanagement en de conclusies en aanbevelingen vanuit de onderzoeken kennen een sterke samenhang en vullen elkaar aan. Er wordt dan ook ingezet op een integrale aanpak van het geheel. In 2021 is een aantal aanbevelingen uit de onderzoeksrapporten direct vertaald en geïmplementeerd. Andere aanbevelingen hebben meer impact en vragen meer tijd. In 2022 verkennen we de wensen en eisen voor een nieuw financieel systeem, waarin of waaraan ook projectbeheersing kan worden gekoppeld. Het totale plan van aanpak is verder uitgewerkt en geprogrammeerd. Het bestuur wordt, via de commissie Bestuur & Financiën, vanaf het 4e kwartaal 2021 periodiek op de hoogte gebracht van de aanpak, planning en voortgang van het geheel. Het bestuur heeft daarnaast de Rekenkamercommissie gevraagd de komende jaren jaarlijks een onderzoek te doen naar de voortgang en effectiviteit van de implementatie van de aanbevelingen. Ook de 3e dijk wordt ingezet voor uitvoering van audits op diverse onderdelen. Daarmee is er een passende set van afspraken om de komende jaren gestructureerd verder te werken aan de doorontwikkeling en beheersing van het projectmatig werken binnen de organisatie.

Bedrijfswaarden

De veranderingen op het gebied van klimaat en duurzaamheid, digitale transformatie, veerkrachtig organiseren en samenwerken vragen van de organisatie om op een andere manier te kijken naar ons werk en onze rol. De uitdaging is daarbij om de juiste keuzes te maken. Onze huidige bedrijfswaarden, op basis waarvan keuzes worden gemaakt, sluiten onvoldoende aan op bovengenoemde veranderingen. Daarom is in 2021 gestart, in samenspraak met de diverse stakeholders, met de evaluatie van de bedrijfswaarden en bekeken hoe deze beter aan kunnen sluiten op de nieuwe ontwikkelingen. Op basis van de nieuwe bedrijfswaarden wordt een integraal afwegingskader ontwikkeld dat helpt bij het maken van de juiste keuzes.

§ 1.4 Speerpunten programma's 2021

In deze paragraaf worden de speerpunten en belangrijkste prestaties vanuit de programma's weergegeven. Voor de volledige verantwoording over de programma's wordt verwezen naar hoofdstuk 2.

Programma Waterketen

In 2021 is de zuiveringstaak wederom naar behoren gerealiseerd. Door oude, hoog belaste zuiveringen en de extra uitdaging vanwege corona was dat zeker niet altijd eenvoudig.

In het project AWP 2.0 is niet alleen hard gewerkt om dit grote project technisch en op planning verder te brengen. Ook is veel tijd en aandacht uitgegaan naar de projectbeheersing in het algemeen om grote overschrijdingen in de toekomst te voorkomen. Toekomstige projecten zullen zeker beter uitgevoerd worden door de nu geïmplementeerde maatregelen.

Uit de expeditie waterketen is de commissie waterketen ontstaan waarin zowel aandacht is voor de uitvoering van onze taken vandaag als in de (verre) toekomst. In het waterbeheerprogramma staat wat de omgeving de komende vijf jaar van ons mag verwachten. Dat is onder andere een asset management traject dat het bestuur de kans geeft om verantwoorde keuzes te maken tussen prestaties, risico's en kosten. In het tactisch plan waterketen staat waar we op de korte termijn moeten beginnen. Tenslotte is er ook continu aandacht geweest voor innovaties en zijn reeds eerder ingezette trajecten voortgezet en nieuwe verkenningen opgestart. De samenwerking in de waterketen met gemeenten en bedrijven loopt goed.

Programma Watersystemen

Binnen het programma Watersystemen is het afgelopen jaar, ondanks de Coronacrisis, veel werk verricht. Dit geldt zowel voor de projectwerkzaamheden als de reguliere bedrijfsvoering. Punt van zorg blijft echter de voortgang van de te bereiken doelen zoals opgenomen in het waterbeheerprogramma en de Kaderrichtlijn Water (KRW).

In 2021 is het Waterbeheerprogramma 2022-2027 vastgesteld. In dit programma is de volledige opgave en programmering voor schoon, voldoende en bevaarbaar water en de ontwikkeling naar een klimaatrobuust watersysteem opgenomen. Dit betreft de opgave die is gebaseerd op gemaakte afspraken in het kader van de KRW, Deltaplan Hoge Zandgronden (DHZ), Zuidwestelijke Delta en het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. Benodigde waterschapsbijdragen zijn hierbij grotendeels geborgd in het Investeringsprogramma.

In 2021 zijn grote projecten als Noordrand Midden, Westelijke Langstraat, Aanpassing waterhuishouding Waalwijk, Roode Vaart zoetwateraanvoermaatregel in uitvoering gegaan. Diverse vismigratieknelpunten zijn in 2021 opgelost. Gestart is met de voorbereiding om ook de resterende vismigratieknelpunten op te lossen. De niet gerealiseerde maatregelen vanuit de Kaderrichtlijn Water (KRW) 2016-2021 en nog te realiseren KRW opgaven zijn bij de totstandkoming van het nieuwe waterbeheerprogramma 2022-2027 tegen het licht gehouden. Het herziene maatregelenpakket 2022-2027 is opgenomen in de afgesloten Maatwerkovereenkomst met de provincie Noord-Brabant en vormt de basis voor de uitvoering de komende jaren.

In 2021 zijn alleen bestaande blauwalgprobleemlocaties aangepakt. Daarbij zijn binnen het project 'Bestrijding blauwalgenoverlast' diverse acties ondernomen op het gebied van monitoring en probleemanalyse. Voor locatie 'de Veste' in Geertruidenberg is een nieuw opgestelde routekaart gevolgd voor te nemen maatregelen. Belangrijk hierbij is het nog vast te stellen rioleringsplan van de gemeente Geertruidenberg. Op de locatie 'Bouvignevijver' heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de effecten van bagger op de waterkwaliteit. Daarnaast zijn baggerwerkzaamheden en vervanging van het helofytenfilter voor deze locatie geprogrammeerd.

Er is een start gemaakt met de strategische herijking van het grondwaterbeleid met de instelling van een Commissie Droogte. Ook de benodigde wijzigingen voor het groeiseizoen 2021 zijn doorgevoerd. Vanuit het actieprogramma droogte zijn alle in 2021 geplande acties uitgevoerd zoals de vaststelling Convenant Droogte, een modelstudie gebiedsregeling Strijbeekse beek, een pilot diepinfiltratie Chaamse beken, aanpassingen in maaionderhoud/peilbeheer en een waterconserveringsproject als 'Kasteel van Wouw'.

Er zijn in 2021 geen nieuwe Europese projectinitiatieven met Vlaanderen geprogrammeerd. Alle andere activiteiten met Vlaanderen zijn uitgevoerd conform planning. In PROWATER is het demonstratieproject Herinrichting Markdal vervangen door project Vloeiweide. Triple C en RECUPA zijn succesvol afgerond. Samen met de Vlaamse Milieumaatschappij meten we continu de waterkwaliteit op twee grenspunten in de Mark.

Nadat in 2019 baggerwerkzaamheden stil waren komen te liggen als gevolg van de PFAS problematiek is, na voorbereiding in 2020, de uitvoering in 2021 gestart. In 2021 zijn baggerwerkzaamheden uitgevoerd in de stedelijke gebieden van onder andere Bergen op Zoom, Tilburg en Oosterhout. Daarnaast is de voorbereiding opgepakt voor een deel van de vervolgtrajecten. De zandvang Bieberg is gebaggerd evenals een vaarwegetraject in de Dintel.

Het waterschap beschikt over voldoende instrumentarium om conform uitgangspunten Omgevingswet te kunnen gaan werken. Zo zijn in oktober 2021 het Beleidskader Participatie (#creatiefsamen) en de Participatieverordening vastgesteld. De invoering van de Omgevingswet is echter uitgesteld tot eind 2022- januari 2023.

Vaarwegen

In 2021 zijn diverse voorbereidende werkzaamheden gestart op het gebied van vaarwegen. Zo is gestart met de voorbereiding om te komen tot een meerjarenonderhoudsprogramma van alle assets binnen de vaarwegen. Verder is in 2021 gestart met de voorbereiding tot het uitvoeren van de inhaalslag baggeren vaarwegen en de verplaatsing van een bedieningspost. In het kader van duurzaam Grond, Weg- en Waterbouw (GWW) is met de voorbereiding gestart om de inhaalslag baggeren op een duurzame wijze uit te voeren.

Bovengenoemde werkzaamheden zijn in samenspraak met de provincie Noord-Brabant opgepakt op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau. Ook de voorbereiding om te komen tot een nieuw nautisch beleid en de wijziging van de vaarwegklassen zijn in nauw overleg opgepakt.

Programma Waterveiligheid

De afgelopen jaren is een flinke slag gemaakt om de staat van de waterkeringen inclusief de aanwezige kunstwerken in beeld te brengen. Dit wordt gedaan op basis van de zorgplicht en assetmanagement, maar ook het beoordelen en toetsen van keringen draagt daaraan bij. De beoordeling van de primaire keringen is in 2021 voortvarend doorgezet, zodat in 2022 een volledig veiligheidsbeeld van de primaire keringen gegeven kan worden.

Een aantal primaire keringen voldoet op dit moment niet aan de norm en moet worden verbeterd. Alle primaire keringen dienen uiterlijk in 2050 aan de landelijke norm te voldoen en verbetering vindt plaats in het Hoogwaterbeschermingsprogramma. In 2021 is de voorverkenning van de dijkverbetering Willemstad-Noordschans gestart en zijn voorbereidingen getroffen voor de verbetering van de Standhazensedijk. Daarnaast is voor twee afgekeurde dijktrajecten, Moerdijk-Drimmelen en tussen Geertruidenberg en Oosterhout (GEA-WAD), een zogenaamde trajectaanpak gestart. De trajectaanpak Moerdijk-Drimmelen is in 2021 succesvol afgerond. Voor alle dijktrajecten die niet aan de norm voldoen, geldt dat extra monitoring wordt uitgevoerd en aanvullende noodmaatregelen worden voorbereid tot de waterkering is verbeterd.

Ook regionale keringen worden verbeterd in het project Verbeteren Regionale Keringen, maar er worden ook verschillende beheermaatregelen uitgevoerd om de veiligheid van het achterland te vergroten. In 2021 is een pilot uitgevoerd waarbij gaas is ingebracht om graafschade aan de kering te voorkomen en is een volgende stap genomen in het beëindigen van het beweiden met grootvee.

In juli 2021 was er sprake van uitzonderlijk zware neerslag in de Belgische, Duitse en Nederlandse delen van de stroomgebieden van de Maas en Rijn, die op veel plaatsen leidde tot overstromingen van de (zij)rivieren. In Nederland werd de provincie Limburg het hardst getroffen door hevige regenval en overstromingen. Waterschap Brabantse Delta werd ook geconfronteerd met een hoogwatersituatie. Hiervoor is de calamiteitenorganisatie opgeschaald en zijn verschillende maatregelen genomen. Na de hoogwatersituatie heeft het waterschap op verschillende aspecten een evaluatie uitgevoerd. De evaluatie heeft tot een groot aantal tips en verbetervoorstellen geleid. In 2021 is een begin gemaakt met het oppakken van de verbetervoorstellen.

Programma Samen Werken

Lopende en geplande initiatieven worden door het programma Samen Werken ondersteund. De noodzaak van dit programma is dat het waterschap zijn doelstellingen, zoals geformuleerd in het WBP, vaak alleen kan realiseren in samenwerking met andere overheden, bedrijven, burgers en terreinbeheerders. Door die samenwerking met anderen wordt de impact van het werk van het waterschap groter en het waterschap wordt ook zichtbaarder. Die samenwerkingsinitiatieven worden ondersteund en versterkt door het programma Samen Werken. Het gaat hierbij om een samenhangend programma van doelen en activiteiten (programmaplan met een visie op samenwerken). Dit gebeurt langs de lijnen (doelen) van: het organiseren van een dialoog over hoe het waterschap wil samenwerken in de leefomgeving (met inbreng van partners). Het bieden van ondersteuning bij samenwerking, om de samenwerking in leefomgeving met partners waar te kunnen maken. De processen en infrastructuur van het waterschap zodanig in te richten dat er ruimte is voor samenwerking met partners. En door overzicht

en inzicht te scheppen in de vele samenwerkingsverbanden die bestaan; en daarbij te inventariseren wat succesbepalende factoren zijn in de samenwerking zodat daar weer van geleerd kan worden. Op die manier kunnen de activiteiten van waterveiligheid, waterketen, watersystemen en klimaat in samenwerking gefaciliteerd worden.

Programma Klimaat & duurzaamheid

Met het programma Klimaat & Duurzaamheid wil het waterschap actief een rol pakken in het verduurzamen van de omgeving. Het programma richt zich voor dit thema met name op het vergroten van bewustzijn, inzicht en kennis en het formuleren van strategieën en handelingsperspectieven. De daadwerkelijke realisatie van duurzaamheidsactiviteiten vindt plaats binnen waterprogramma's en bedrijfsvoering.

Dit heeft in 2021 geleid tot veel activiteiten. De dynamiek rondom het onderwerp maakt dat niet alle activiteiten uit het programmaplan (volledig) zijn uitgevoerd, zo is het plan voor een innovatielab door financiële prioritering niet opgesteld. Wel hebben nieuwe ontwikkelingen en inzichten geleid tot nieuwe of geïntensifieerde activiteiten, zoals de stevige inhoudelijke bijdrage van de waterschappen aan de verstedelijkingsinitiatieven in de regio.

Voor het onderwerp klimaatadaptatie is de inzet van het waterschap groot en de samenwerking in de regio belangrijk. Dit uit zich door de wijze waarop gemeenten samen met het waterschap aan regionale uitvoeringsprogramma's klimaatadaptatie voor de regio's gewerkt hebben. De proactieve rol die het waterschap heeft in ontwikkelingen rondom verstedelijking is belangrijk voor het realiseren van een klimaatbestendig en veerkrachtig waterlandschap. Strategische uitgangspunten worden concreet gemaakt met de inzet van pilots en klimaatsafari's. Op bestuurlijk niveau is deze samenwerking benadrukt en uitgebouwd door een gezamenlijke klimaatconferentie met gemeenten te organiseren.

De resultaten van het onderzoek Brabantse Delta Circulair hebben geleid tot nog meer verbondenheid tussen de sporen klimaatneutraliteit en circulaire samenleving. Dit resulteerde in de uitvoeringstrategie klimaatneutraal en circulair. Voor verdere uitwerking van de activiteiten zijn routekaarten opgesteld over hergebruik effluent en terugwinning fosfaat. Belangrijke stappen zijn verder het doorlopen van het traject voor certificering van het waterschap voor de CO₂-prestatieladder, de ontwikkeling van een brabantbrede aquathermie strategie en de afronding van pilots op het gebied van waterhergebruik. Ook heeft het waterschap in de regio's West-Brabant en Hart van Brabant proactief bijgedragen aan de totstandkoming van de Regionale Energie Strategieën (RES/REKS).

Het spoor vitaal is in 2021 verder vorm gegeven en dat heeft geresulteerd in heldere resultaten in het programmaplan 2022. Samen met de Unie van Waterschappen zet het waterschap in om de Strategie Duurzaam Opdrachtgeverschap verder vorm te geven om zo inkoop strategisch in te zetten om maatschappelijke meerwaarde te realiseren.

Programma Digitaal transformeren

In 2021 zijn er op proces- en programmaniveau gesprekken gevoerd over de mogelijkheden van Digitale Transformatie. De leerlijn digitale transformatie voor managers (incl. webinars) heeft in het tweede kwartaal plaatsgevonden en de leerlijn Buiten Gewoon Doen is ontwikkeld. Deze leerlijn ondersteunt medewerkers in hun digitale ontwikkeling. De toekomstvisie "Meerwaarde halen uit data" is opgesteld. En er is een keuze gemaakt voor passende tooling en infrastructuur. In samenwerking met Het Waterschapshuis is de eerste traineeronde afgerond. Daarmee is één medewerker opgeleid tot datascientist en wordt in de tweede ronde, die in september is opgestart, een medewerker opgeleid tot dataengineer. Ook op het gebied van dienstverlening is een visie ontwikkeld. Op basis hiervan kunnen in 2022 keuzes worden gemaakt in het verder vormgeven van de digitale dienstverlening en het realiseren van de Baseline Basis op Orde.

De samenwerking heeft verder vorm gekregen. De samenwerking binnen de Brabantse waterschappen heeft geleid tot een prijsvraag op het gebied van digitale innovatie. De samenwerking met het Waterschapshuis heeft verder invulling gekregen via kennis- en ervaringsdeling. Daarnaast heeft de samenwerking met overheidsorganisaties in West Brabant geleid tot een succesvol data-uitwisselingsproject.

Programma Veerkrachtig organiseren

Veerkrachtig organiseren richt zich op het vergroten van de veerkracht van de organisatie en de medewerkers om de waterschapstaken effectief en efficiënt uit te voeren en constant waarde toe te voegen aan en met de omgeving. In 2021 is een aantal onderwerpen opgepakt die het realiseren van de gewenste ontwikkeling Buiten Gewoon Doen bevordert. Hierbij valt te denken aan het vernieuwen van de P&C cyclus (o.a. de aangepaste programmaplannen voor de begroting en kadernota), het professionaliseren van opdrachtgeverschap en het bevorderen van het samenspel tussen programma's en processen en rolduidelijkheid. Om de ontwikkeling van de organisatie en de informatievoorziening in

samenhang te sturen is de Enterprise Architecture verder uitgewerkt. Op het innovatieplatform hebben diverse campagnes van Brabantse Delta en andere waterschappen plaatsgevonden. Ook vonden er in 2021 maandelijks (digitale) innovatiebijeenkomsten plaats. Voor het onderdeel Veerkrachtig Werken is het beleid rondom tijd- en plaatsonafhankelijk werken ontwikkeld en geïmplementeerd. De uitreiking van laptops en middelen om thuis te werken is gerealiseerd. Ook is het plan voor de pilot huisvestingsconcept (inrichting en ervaring opdoen in een deel van het hoofdkantoor) bestuurlijk vastgesteld. De uitvoering hiervan is inmiddels gestart. Verder is in 2021 een eerste aanzet gemaakt voor de leerlijn Buiten Gewoon Doen. In deze digitale leerlijn vinden medewerkers ontwikkelactiviteiten op het gebied van Digitale Transformatie, Samen Werken, Klimaat & Duurzaamheid en Veerkrachtig Organiseren, waar ze gebruik van kunnen maken om hun talenten verder te ontwikkelen. Tenslotte is in 2021 de 'rivier Buiten Gewoon Doen' gestart om extra impulsen te geven aan de organisatieontwikkeling Buiten gewoon Doen. Een traject voor en door medewerkers. In de rivier liggen stapstenen (thema's die extra aandacht behoeven), waar een groep medewerkers, leidinggevende en bestuurders impulsen uitwerkt om deze thema's verder te brengen. Enkele voorbeelden zijn Management 2.0, Persoonlijk leiderschap, Verkleinen afstand bestuur en organisatie en Verduidelijken Buiten Gewoon Doen.

§ 1.5 Resultaten exploitatie en investeringen 2021

§ 1.5.1 Bedrijfsresultaat exploitatie 2021

De Jaarrekening 2021 sluit met een voordelig exploitatiesaldo van bijna € 1,1 miljoen. In de oorspronkelijke Begroting 2021 was rekening gehouden met een nadelig saldo van bijna € 2,9 miljoen:

Verwacht bedrijfsresultaat 2021 (bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2021	Gewijzigde Begroting 2021	Oorspronkelijke Begroting 2021
Totale bruto lasten ¹	164.079	165.039	168.132
Totale baten (incl. bijdrage provincie N-B)	-165.178	-163.065	-165.251
Bedrijfsresultaat	-1.099	+1.974	+2.881

(+ = nadelig / - = voordelig)

De Jaarrekening 2021 resulteert in de volgende resultaten per taak:

Resultaat en bestemming per taak (bedragen x € 1.000)	Water- systeem- beheer	Zuiverings- beheer	Vaarwegen- beheer	Totaal 2021
Netto lasten	69.291	71.633	1.587	142.511
Belastingheffingen/omslagen	-71.388	-70.635		-142.023
Bijdrage Provincie			-1.587	-1.587
Resultaat per taak	-2.097	+998	0	-1.099

(+ = nadelig / - = voordelig)

Voorgesteld wordt het bedrijfsresultaat als volgt te bestemmen:

Dekking bedrijfsresultaat per taak (bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2021	Gewijzigde Begroting 2021	Oorspronkelijke Begroting 2021
Toevoeging aan bestemmingsreserve DFB WS ²	+1.052	+1.049	+932
Onttrekking uit bestemmingsreserve DFB WS ²	-1.518	-1.518	-1.518
Mutatie egalisatiereserve Watersystemen	+2.563	+1.090	-1.668
Dekking resultaat Watersysteembeheer	+2.097	+621	-2.254
Toevoeging aan bestemmingsreserve DFB ZB ²	+1.184	+1.182	+1.049
Onttrekking uit bestemmingsreserve DFB ZB ²	-732	-732	-732
Mutatie egalisatiereserve Zuiveringsbeheer	-1.451	-3.045	-945
Dekking resultaat Zuiveringsbeheer	-998	-2.595	-628
Totaal dekking resultaat	+1.099	-1.974	-2.881

(+ = een toevoeging / - = een onttrekking)

Voor de ontwikkeling van de reserves en voorzieningen in 2021 wordt verwezen naar de toelichting op de balans (hoofdstuk 6) en bijlage I "Staat van reserves en voorzieningen".

¹ Bruto lasten zijn de totale kosten van het waterschap. Netto lasten zijn de bruto lasten verminderd met de overige opbrengsten (niet zijnde belastingopbrengsten).

² Reserves ontstaan, worden gevoed, opgeheven of verminderd door aparte besluiten van het algemeen bestuur. Financiële meevallers worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve DFB. De benodigde dekking voor de reeds ingevoerde maatregelen wordt onttrokken.

§ 1.5.2 Toelichting op de resultaatbestemming

Toevoeging financiële meevallers aan bestemmingsreserve Duurzaam Financieel Beleid

Bij de Kadernota 2017-2026 heeft het bestuur een belangrijke stap gezet om te komen tot een duurzaam financieel beleid en in het bijzonder het beperken van de schuldenlast. De maatregelen die vanaf 2017 ingaan, leiden in eerste instantie tot een stijging van de lasten. Om deze extra lasten op te kunnen vangen zonder extra tariefstijgingen is besloten om (toekomstige) financiële meevallers apart te zetten in een bestemmingsreserve. Voor 2021 hebben de voordelen betrekking op:

1. De dividenduitkering van de Nederlandse Waterschapsbank

In 2016 is bij de vaststelling van de Kadernota 2017-2026 afgesproken dat dividend wordt beschouwd als een financiële meevaller die volledig ingezet kan worden voor Duurzaam Financieel Beleid (DFB). Deze jaarlijkse meevaller is in 2016 voorzichtig ingeschat op € 0,5 mln. per jaar. Dit bedrag wordt conform afspraak jaarlijks voor 100% ingezet voor DFB.

In 2019 heeft de NWB nieuw dividendbeleid vastgesteld. De meerjarige raming van het verwachte dividend is hierdoor verhoogd van € 0,5 mln. naar € 1,4 mln. per jaar. Dit extra dividend (€ 0,9 mln.) wordt conform het Bestuursakkoord 2019-2023 50% ingezet voor Duurzaam Financieel Beleid en 50% voor ambities. Indien het werkelijke dividend hoger is dan € 1,4 mln., wordt het extra dividend eveneens voor 50% toegekend aan DFB. In 2021 is € 1.910.087 aan dividend ontvangen.

2. Het rentevoordeel vanwege het gedeeltelijk herstructureren van de leningenportefeuille.

Onttrekking uit de bestemmingsreserve Duurzaam Financieel Beleid

De maatregelen die genomen zijn in het kader van Duurzaam Financieel Beleid leiden in eerste instantie tot een stijging van de lasten. De extra lasten als gevolg van de maatregelen worden jaarlijks onttrokken uit de reserve.

Toevoeging/onttrekking egalisereserve

Voorgesteld wordt het resterende bedrijfsresultaat te verrekenen met de egalisereserves:

- De voorgestelde toevoeging aan de egalisereserve Watersysteembeheer bedraagt € 2.563.338 Er was een onttrekking van € 1.667.511 begroot.
- De voorgestelde onttrekking aan de egalisereserve Zuiveringsbeheer bedraagt € 1.450.686. Er was een onttrekking van € 944.705 begroot.

Voor de ontwikkeling van de reserves en voorzieningen in 2021 wordt verwezen naar de toelichting op de balans (hoofdstuk 6) en bijlage I "Staat van reserves en voorzieningen".

§ 1.5.3 Belangrijkste afwijkingen ten opzichte van Managementletter 2021-4

Op basis van de planning- en controlcyclus 2021 zijn over het boekjaar managementletters opgesteld, met als doel het bestuur tussentijds te informeren over de inhoudelijke en financiële voortgang van de bedrijfsprocessen en projecten. De inschatting van het resultaat, zoals gemeld bij Managementletter 2021-4 was bijna € 907.000 voordelig ten opzichte van de oorspronkelijke Begroting 2021. Om de begrotingsrechtmatigheid voor 2021 te borgen heeft het dagelijks bestuur aan het algemeen bestuur gevraagd om de cijfers van Managementletter 2021-4 door middel van een begrotingswijziging vast te stellen als de gewijzigde Begroting 2021. Dit besluit is op 22 december 2021 genomen. Het bedrijfsresultaat in de voorliggende jaarrekening is bijna € 1,1 miljoen voordelig.

Bedrijfsresultaat 2021 (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	ML 2021-4	Oorspronkelijke Begroting	Te verklaren verschil
Bedrijfsresultaat	-1.099	+1.974	+2.881	-3.073

(+ = nadelig / - = voordelig)

In hoofdstuk 5 wordt op kosten- en opbrengstsoortniveau een analyse gegeven van de grootste financiële verschillen ten opzichte van de oorspronkelijke Begroting 2021, de gewijzigde Begroting 2021 (tevens Managementletter 2021-4) en de Jaarrekening 2020.

In de **processen** worden de producten en diensten gerealiseerd, hier zijn dan ook de budgetten opgenomen. De processen dragen bij aan het realiseren van de strategische doelstellingen van de **programma's** Buiten Gewoon Doen. Op dit niveau rapporteren we door middel van programmaplannen aan het bestuur (zie hoofdstuk 2). De kosten van de processen worden, naar gelang de bijdrage,

doorgerekend aan de programma's en wettelijke taken. Omdat de financiële voor- en nadelen vanuit de processen vaak betrekking hebben op meerdere programma's en taken worden ze centraal in de managementletter toegelicht en niet per programma. Daarom wordt ook in de jaarrekening ervoor gekozen om de verschillen ten opzichte van de managementletter op procesniveau toe te lichten.

Hieronder wordt volstaan met de grootste verschillen ten opzichte van het prognose resultaat van Managementletter 2021-4:

Grootste financiële afwijkingen ten opzichte van Managementletter 2021-4 + = nadelig / - = voordelig)	Te verklaren verschil
Proces Waterbeleid & Plannen De grootste afwijkingen binnen het proces Waterbeleid & Plannen bestaan uit: - De <u>personeelskosten</u> zijn € 261k hoger. Er is minder uren aan projecten besteed. Daarnaast zijn er meer specifiek naar dit proces doorbelaste uren (administratieve verrekening exploitatieprojecten). - De <u>netto directe kosten</u> zijn 774k hoger. Bijdragen aan gemeenschappelijke projecten komen € 774 hoger uit. Recent bleek dat de jaarlijkse waterschapsbijdrage aan de POP3 regeling blauwe diensten van de provincie in de periode 2016 t/m 2021 te laag is verantwoord. Dat is in de jaarrekening 2021 gecorrigeerd, waardoor in één keer een bijdrage van € 579 verantwoord moet worden. Naast de extra bijdrage aan de POP zijn in het laatste kwartaal veel relatief grote bijdragen geboekt, waaronder waterkring de Baronie en ANLB bijdragen.	+1.034k
Proces Onderhouden De grootste afwijkingen binnen het proces Onderhouden bestaan uit: <u>Onderhoud waterlopen</u> (-€ 697k): de raamcontracten zijn niet volledig benut mede door capaciteitsgebrek en te laat opgedragen werkzaamheden aan aannemers na ML4. Vanwege een procedure met een aannemer zijn een aantal termijnen niet betaald. Daarnaast zijn er minder werkzaamheden in eigen beheer uitgevoerd, waardoor er minder personeel is ingeleend en er minder uitgaven waren voor brandstof. De levertijden van werkmaterieel zijn over de jaargrens geschoven vanwege corona (zoals de afbouw van een boot). De werkzaamheden van enkele exploitatieprojecten konden niet in 2021 afgerond worden, maar schuiven door naar 2022. <u>Onderhoud transportstelsels en zuiveringen</u> (-240k): vanwege corona waren de levertijden van materialen langer en zijn deze in 2022 geleverd in plaats van in 2021. Tevens was er sprake van een hoog ziekteverzuim in de laatste maanden van het jaar, waardoor niet alle geplande werkzaamheden doorgang konden vinden. De kosten die bij ML4 waren voorzien voor de reparatie van een WKK (€ 50k) waren niet nodig. Dit probleem heeft Onderhouden anders opgelost.	-900k
Proces Juridische Zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed Er is een voordeel op de <u>netto directe kosten</u> van € 459. Uit de jaarrekening 2021 van de BWB blijkt een veel lagere bijdrage dan waar bij ML4 rekening mee was gehouden (€ 287). Bij de Begroting 2021 is de BWB uitgegaan van onjuiste aantallen heffingsbezwaren. Daarnaast is de opbrengst verkoop onroerende zaken hoger. Na het opstellen van ML4 is duidelijk geworden dat een perceel aan een gemeente verkocht zou worden. Ook is een verkoop tijdig gepasseerd bij de notaris, zodat de opbrengst nog in 2021 verantwoord kon worden. De <u>opbrengst vervolgingskosten</u> is € 110k hoger dan verwacht bij ML4. In de loop van 2021 heeft de BWB de openstaande vervolgingskosten naar het Waterschap overgemaakt. Ook is er een compensatie toegezegd voor de toeslagenaffaire. Dit was bij ML4 nog onzeker. De <u>personeelskosten</u> zijn € 68k lager doordat er minder inleen heeft plaatsgevonden dan bij ML4 werd verwacht.	-640k
Belastingopbrengsten <u>Watersysteembeheer</u> De belastingopbrengst WS is € 437k nadelig, met name vanwege: - De opbrengst <i>gebouwd</i> is € 644 nadelig doordat de WOZ-waarde in 2021 lager was dan bij ML4 is ingeschat. - De opbrengst <i>ingezetenen</i> is € 280 voordelig vanwege een hogere opbrengst over voorgaande jaren en bijstelling van de bedragen voor kwijschelding en oninbaar. <u>Zuiveringsbeheer</u> De belastingopbrengsten ZB zijn € 1.018k voordelig:	-581k

- De opbrengst <i>bedrijven</i> is € 790k voordelig als gevolg van bijstelling van de opbrengst over voorgaande jaren. Eind 2021 is er meer inzicht op de definitieve aanslagen en het coronaeffect van voorgaande jaren. Het opleggen van de definitieve aanslagen van de meetbedrijven en tabelbedrijven kent een langere doorlooptijd. - De opbrengst <i>huishoudens</i> is € 227 voordelig door een stijging uit voorgaande jaren en bijstelling van kwijschelding en oninbaar.	
Proces Bedienen De grootste afwijkingen binnen het proces Bedienen bestaan uit: <u>Bijdrage SNB</u> (+€ 298k): in de ML was rekening gehouden met een lagere slibaanvoer dan werkelijk is geleverd. Daarnaast zijn de kosten voor SNB hoger uitgevallen. Gezien de toename van de energieprijzen in 2021 is de SDE+ subsidie over 2021 grotendeels weggefallen. Daarnaast zijn de kosten voor energie en afzet van reststoffen toegenomen. <u>Chemicaliën</u> (-€ 258k): aan het einde van het jaar zijn bestellingen van ijzersulfaat vertraagd door leverproblemen. <u>Industriële reiniging</u> (-231k): de kosten van de reiniging Bath zijn uitgesteld vanwege recente reiniging tijdens een project. Tevens zijn er andere opdrachten uitgesteld naar 2022 ter voorkoming van knelpunten met projecten. <u>Advieskosten</u> (-€ 199): diverse uitgaven, zoals aanpassing van de systemen voor piketdiensten, zijn vertraagd naar 2022. De opstartkosten voor thermofiele gisting op Nieuwveer is uitgesteld naar 2022 vanwege vertraging bij het verkrijgen van de vergunning (maart 2022). <u>Elektriciteit</u> (-€ 107K): het werkelijk verbruik is afhankelijk van het weer en de samenstelling van het afvalwater en uiteindelijk iets lager uitgevallen dan ingeschat bij ML4. In diverse projecten zijn energiebesparende maatregelen doorgevoerd, zoals op persstation Roosendaal. <u>Materialen en verbruiksgoederen</u> (-€ 79k): in verband met de langere levertijden zijn diverse bestellingen vertraagd.	-610k
Proces Facilitair & ICT <u>Aanschaf en onderhoud computerapparatuur</u> (-€ 159): de levertijden voor computerapparatuur zijn opgelopen. Levering in 2021 bleek niet volledig mogelijk. Daarnaast viel de inkoop soms gunstiger uit dan geprognoseerd. <u>Onderhoud auto's en motorrijtuigenbelasting</u> (-€ 98k): er was minder onderhoud nodig en een niet voorziene opbrengst vanwege verkoop van een schadeauto. <u>Personeelskosten</u> (-€ 74k): naast een aantal kleinere voordelen is er minder personeel ingeleend voor ICT dan voorzien.	-341k
Proces Organisatie Naast ondergenoemde posten zijn er nog diverse andere budgetten waar er sprake is van een tekort of overschot. Veel van de zogenaamde 'overige personeelskosten' zijn afhankelijk van de vraag en de mogelijkheden vanwege het coronabeleid. Bij ML4 zijn de prognoses scherp bijgesteld, maar de lockdown was toen niet te voorzien. De grootste afwijkingen binnen het proces Organisatie bestaan uit: <u>Gerichte vrijstelling thuiswerkvergoeding</u> (-€ 170k): heel lang is onduidelijk geweest hoe om te gaan met deze vrijstelling. Eind 2021 is vanuit de belastinginspecteur groen licht gegeven voor toepassing van de vrijstelling over de jaren 2020 en 2021. Het financiële voordeel was vanwege de grote onzekerheid voorzichtigheidshave niet meegenomen in ML4. <u>Advieskosten</u> (-€ 43k): om diverse redenen is er minder uitgegeven aan adviezen, zoals ziekte van een eenpersoonspartij, dossiers die anders of sneller opgelost zijn en het aantal integriteitsmeldingen dat beperkt is gebleven. <u>Personeelsbijeenkomsten, -vergaderingen en teambuilding</u> (-€ 51): het was de verwachting dat er in het 4^e kwartaal een toename van personeels- en teambuildingsbijeenkomsten mogelijk zou zijn. Door de nieuwe lockdown konden bijeenkomsten echter niet plaatsvinden. Ook was er een inhaalslag voorzien in bijeenkomsten voor gepensioneerden en (ambt)jubilea. Deze zijn noodgedwongen on hold gezet. <u>Studievergoedingen</u> (-€ 47k): na de aankondiging van de nieuwe lockdown zijn de ARBO opleidingen deels on hold gezet en is er van de Leerlijn Buiten Gewoon Doen minder gebruik gemaakt dan gehoopt.	-369k

• <u>Kosten Arbozorg</u> (-€ 33k): vanwege ontevredenheid over de dienstverlening is er een gesprek opgestart met de betreffende organisatie. Dit heeft in de laatste maanden van het jaar een effect gehad op de kosten. • <u>Personeelswerving</u> (-€ 24k): er wordt strakker gestuurd op het beperken van de inzet van extra werving. Vacatures zijn in het 4^e kwartaal veelal zonder extra kosten ingevuld.	
Proces Bestuur & Communicatie Het voordeel wordt met name veroorzaakt door een onttrekking aan de pensioenvoorziening bestuur (-€ 308k). Jaarlijks wordt door een externe partij berekend wat aangehouden dient te worden in de voorziening. De overige voor- en nadelen binnen dit proces zijn per saldo € 39k voordelig.	-347k
Proces VTH Vanwege de ontwikkelingen rondom de (implementatie van de) Omgevingswet zijn er bij ML4 adviesposten en andere budgetten achter de hand gehouden om snel te kunnen schakelen. Deze budgetten waren uiteindelijk beperkt nodig. Daarnaast was er een voordeel op de personeelskosten vanwege openstaande vacatures en zijn de analysekosten van Aquon iets lager uitgevallen voor VTH.	-224k
Programmeren & Monitoren De <u>personeelskosten</u> laten een klein voordeel (€ 54k) zien doordat vacatures langer open hebben gestaan. De <u>kapitaallasten</u> zijn € 174k hoger doordat de restant boekwaarde van een bedrijfsonderdeel dat gesloopt is als gevolg van het project AWP 2.0 in één keer is afgeschreven. De <u>netto directe kosten</u> zijn € 289k voordelig. Er is sprake van een boekwinst op een grondverkoop en verkoop van oude materialen. Daarnaast is er minder uitgegeven aan onderzoeken doordat de geplande mobiele meetstations grotendeels niet in 2021 zijn opgeleverd vanwege externe oorzaken. Ook zijn er vanwege zwangerschapsverlof, ziekte en inwerken nieuwe medewerkers minder onderzoeken gedaan of later opgestart. De advieskosten zijn voordelig doordat bij ML4 de verwachting was dat een aantal werkzaamheden/activiteiten nog uitgevoerd konden worden. Dit blijkt achteraf te opportunistisch.	-170k
Saldo overige verschillen voordelig De verschillen op de overige processen geven per saldo een voordeel.	+75k
Totaal verschil ten opzichte van Managementletter 2021-4	-3.073k

Het financiële voordeel ten opzichte van ML 2021-4 is fors en heeft deels een relatie met de ontwikkelingen rondom het coronavirus. In het vierde kwartaal was er sprake van een hoog ziekteverzuim, zowel bij het waterschap zelf als bij de leveranciers en partners van het waterschap. Geplande werkzaamheden zijn hierdoor vertraagd. Ook zijn veel leveringen vertraagd. Dit effect zal doorlopen in 2022. De zaken die wel te voorzien waren worden nadrukkelijk in 2021 als leerpunt meegenomen. Hierover zal in 2022, meer dan ooit, het gesprek worden gevoerd. Er wordt momenteel een visie uitgewerkt waarbij de financieel adviseurs als business partner gaan opereren, met als één van de doelen het beter in control zijn en komen van de organisatie.

§ 1.5.4 Resultaat investeringen 2021

Voor 2021 is er ruim € 90 miljoen aan bruto en € 68 miljoen aan netto investeringsuitgaven begroot. De realisatie bedraagt € 79 miljoen bruto en € 60 miljoen netto.

Begrote investeringsuitgaven 2021 (bedragen x € 1 miljoen)	Netto uitgaven 2021	Subsidies/ Bijdragen 2021	Bruto uitgaven 2021
Programma Waterketen	32,5	0,5	33,0
Programma Watersystemen	17,0	19,1	36,1
- Vaarwegenbeheer	2,0	0,1	2,1
Programma Waterveiligheid	3,4	1,9	5,3
- Regionale keringen	3,4		3,4
- HWBP-bijdrage	7,9		7,9
Ondersteuning	2,3		2,3
Totaal verwachte investeringsuitgaven	68,4	21,6	90,0

Verwachte uitgaven ML 2021-4 (bedragen x € 1 miljoen)	Netto uitgaven 2021	Subsidies/ Bijdragen 2021	Bruto uitgaven 2021
Programma Waterketen	29,4	0,3	29,7
Programma Watersystemen	16,5	16,9	33,3
- Vaarwegenbeheer	1,1	0,1	1,2
Programma Waterveiligheid	2,5	0,5	3,0
- Regionale keringen	2,6		2,6
- HWBP-bijdrage	8,2		8,2
Bedrijfsvoering	1,4		1,4
Totaal verwachte investeringsuitgaven	61,7	17,8	79,4

Realisatie investeringsuitgaven 2021 (bedragen x € 1 miljoen)	Netto uitgaven 2021	Subsidies/ Bijdragen 2021	Bruto uitgaven 2021
Programma Waterketen	27,6	0,1	27,7
Programma Watersystemen	16,8	17,8	34,6
- Vaarwegenbeheer	1,3	0,1	1,4
Programma Waterveiligheid	2,2	0,6	2,8
- Regionale keringen	3,0	0,1	3,1
- HWBP-bijdrage	8,2		8,2
Bedrijfsvoering	1,1		1,1
Totaal gerealiseerde investeringsuitgaven	60,2	18,7	78,9

Over alle programma's is een daling in de uitgavenprognose ten opzichte van de Begroting 2021 zichtbaar. De oorzaken zijn vaak divers en soms zijn er meerdere oorzaken per project aan te wijzen. De belangrijkste oorzaken zijn:

- Het niet optreden van ingecalculeerde risico's bij enkele grote projecten waardoor geprognosticeerde uitgaven dalen.
- Interne capaciteitsproblemen door een hoog ziekteverzuim (inmiddels dalend) en vacatures die gemiddeld langer open staan.
- Corona-effecten: Bouwend Nederland heeft te maken met extreme prijsstijgingen en leveringsproblemen. De effecten hiervan worden steeds meer zichtbaar bij de lopende projecten, waardoor investeringsuitgaven doorschuiven in de tijd.

Overige (kleinere) oorzaken zijn: aanbestedingsvoordelen en vertragingen als gevolg van het besluitvormingsproces of als gevolg van samenwerking met externe partijen (bijvoorbeeld grondeigenaren en aannemers).

Investeringsvolume Watersystemen

In de Begroting 2021 en de Kadernota 2021-2030 is voor 2021 een netto investeringsvolume voor Watersystemen opgenomen van netto € 17 miljoen. Bij vaststelling van de Kadernota is het amendement 'Investeringsvolume 2021 (Watersystemen)' aangenomen, waarin is opgenomen dat dit netto investeringsvolume voor de taak watersystemen in 2021 als maximum wordt gehanteerd. Een dreigende overschrijding wordt tijdig gemeld en behoeft goedkeuring van het AB. Het algemeen bestuur heeft op 19 mei ingestemd met het bijstellen van het investeringsvolume Watersystemen 2021 van € 17 miljoen naar € 19,5 miljoen vanwege doorgeschoven werkzaamheden vanuit 2020. Deze uitgaven hebben ook plaatsgevonden in 2021. Er zijn echter ook uitgaven doorgeschoven van 2021 naar 2022.

Doorschuiven investeringsvolume

Op 14 juli 2021 heeft het AB ingestemd met de nota 'Afronding motie extra ambities' en daarmee met de mogelijkheid om indien (substantiële) projectuitgaven over de jaargrens heen schieten, dit in de jaarrekening te rapporteren en aan het AB voor te leggen deze uitgaven op te plussen bij het volume van de vastgestelde begroting. In 2021 zijn er om bovengenoemde redenen uitgaven vertraagd en over de jaargrens heen geschoten. Omdat dit effect zich in 2022 zal doorzetten is er niet voor gekozen om deze uitgaven op te plussen bij de investeringsvolumes 2022. De doorgeschoven uitgaven zijn echter wel hard nodig in het meerjarenperspectief van de programma's. Bijvoorbeeld in de Waterketen gezien de steeds ouder wordende objecten en de doorontwikkeling naar de Waterketen 2.0. Maar ook in het Watersysteem en Waterveiligheid gezien de grote opgaven die hier nog liggen. De sturingsmogelijkheden zijn in 2022 beperkt vanwege meerdere, complexe factoren, zoals levertijden, corona, geopolitieke effecten en de krapte op de arbeidsmarkt. In de Kadernota 2023-2032 wordt het investeringsplan strategisch verder uitgewerkt en geactualiseerd met de bijbehorende benodigde investeringsuitgaven. Hierbij zal op basis van de financiële kaders, randvoorwaarden en sturingsmogelijkheden (die vanaf 2023 groter zijn) worden bepaald in welk tempo we de strategische doelen kunnen realiseren en de bottlenecks in beeld worden gebracht. De doorgeschoven uitgaven vanuit 2021 worden, indien nodig, meegenomen.

§ 1.6 Incidentele baten en lasten

Omdat incidentele baten en lasten de reguliere, structurele nettolasten kunnen vertekenen en relevant zijn voor het beoordelen van de financiële positie zijn ze hieronder in beeld gebracht.

Begrotingspost	Jaar-rekening	Begroting	Omschrijving
Incidentele lasten			
Extra agiostorting SNB	0	4.589	De SNB financiert haar investeringen deels door het aantrekken van geldleningen. Voorheen liep dit volledig via de aandeelhouders. Deze wijziging in de financieringsstructuur leidde eind 2020 tot een eenmalige extra agio terugstorting. In de Begroting 2021 was nog de verwachting dat de extra terugstorting in 2021 zou plaatsvinden. Tegenover de agio terugstorting staat een extra afschrijving. Per saldo is de agio terugstorting kostenneutraal opgenomen in de Begroting 2021.
Computerapparatuur	800	800	De kosten van ICT zijn in 2021 hoger vanwege het faciliteren van thuiswerken en digitaal vergaderen.
Uitvoeren van het project Sloten, Oevers en Dijken op orde (SODO)	369	390	Het project Sloten, oevers en dijken op orde focust zich op overtredingen die significante invloed hebben op de aan- en afvoer van water of de waterveiligheid. Deze overtredingen dienen door de overtreders te worden beëindigd. Het doel is de sloten, oevers en dijken voor 100% op orde te hebben, hiertoe is het project verlengd tot 2021.
Uitvoeren van het project Sloten, Oevers en Dijken op orde (SODO) <i>onderdeel oneigenlijk grondgebruik</i>	99	0	Dit deel van de uitvoering betreft de inzet van extern personeel voor het onderdeel "Oneigenlijk grondgebruik" van het project SODO. Deze kosten worden gedekt door de incidentele verkopen van gronden (per saldo neutraal opgenomen in de begroting)
Implementatie Omgevingswet	66	235	Voor implementatie van de Omgevingswet is geld nodig voor aanschaf van software voor het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet) en toepasbaar regelbeheer. Ook is een bijdrage verschuldigd voor het landelijk programma DSO-LV en zijn er budgetten opgenomen voor advisering voor de te ontwikkelen waterschapsverordeningen.
Totaal	1.334	6.014	Incidentele lasten 2021

Begrotingspost	Jaar-rekening	Begroting	Omschrijving
Incidentele baten			
Extra agiostorting SNB	0	4.589	Zie de toelichting bij de incidentele lasten.
Kinderopvang toeslagen-affaire	51	0	In 2021 is een opbrengst van € 51 verantwoord voor de vergoeding kinderopvangtoeslagenaffaire.
Onttrekkingen voorziening en bestemmingsreserve GR Muskusrattenbestrijding	195	195	De onttrekkingen aan de voorziening GR Muskusrattenbestrijding en de bestemmingsreserve GR Muskusrattenbestrijding zijn voor de dekking van de tijdelijke uitbreiding van de formatie van de muskusrattenbestrijding voor het project "Terugdringen tot aan de Landsgrens".
Verkoop gronden SODO <i>onderdeel oneigenlijk grondgebruik</i>	61	0	Verkoop van gronden voortvloeiend uit uitvoering van het onderdeel "Oneigenlijk grondgebruik" van het project SODO.
Totaal	307	4.784	Incidentele baten 2021

§ 1.7 Begrotingsrechtmatigheid

§ 1.7.1 Begrotingsrechtmatigheid exploitatie 2021

In de Waterschapswet is vastgelegd dat de accountant bij de controle van de jaarrekening zowel de rechtmatigheid als de getrouwheid van de financiële beheershandelingen controleert. Bij de rechtmatigheidscontrole gaat het onder meer over de vraag of de financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de in de jaarrekening opgenomen baten, lasten en balansposten, tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde Begroting en de hierin opgenomen programma's. Op grond hiervan dient er in de jaarrekening een analyse plaats te vinden van de rechtmatigheid en eventuele overschrijdingen op de netto lasten van de programma's (begrotingsrechtmatigheid).

Het waterschap kiest ervoor alleen begrotingswijzigingen op te stellen voor grote nieuwe initiatieven. Financiële afwijkingen worden gerapporteerd in de managementletters en zoveel mogelijk opgevangen binnen de begroting. Doelstelling is budget- en begrotingsbeheer op een adequaat niveau in te vullen met respect voor het budgetrecht, een pragmatische aanpak en het voorkomen van extra bureaucratie.

Begrotingswijziging 2021

In Managementletter 2021-4 zijn de netto lasten van het programma Waterketen bijna € 2,3 miljoen hoger dan begroot. Hiermee was het mandaat van het dagelijks bestuur overschreden. In het Besluit mandatering Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie heeft het algemeen bestuur aan het dagelijks bestuur de volgende bevoegdheid verstrekt:

"Het besluit om de netto-kosten van een programma met 10% van de netto kosten te overschrijden, met een maximum van € 2.000.000 per programma, onder de voorwaarden dat de middeleninzet past binnen het vastgestelde beleid en de hiervoor benodigde financiële ruimte elders binnen de begroting kan worden gevonden".

Door de autonome prijsontwikkelingen is in 2021 deze zeer uitzonderlijke overschrijding ontstaan. Om de begrotingsrechtmatigheid voor 2021 te borgen heeft het dagelijks bestuur aan het algemeen bestuur gevraagd om Managementletter 2021-4 door middel van een begrotingswijziging vast te stellen als de gewijzigde Begroting 2021. Het DB was hierbij van mening dat de middeleninzet past binnen het vastgestelde beleid. De financiële ruimte was elders in de begroting gevonden binnen de programma's Watersystemen en Waterveiligheid en de hogere belastingopbrengsten. Per saldo was er sprake van een financieel voordeel ten opzichte van de begroting van € 907.000. De gewijzigde Begroting is op 22 december 2021 vastgesteld door het algemeen bestuur. In onderstaande tabel is zichtbaar dat er in de Jaarrekening 2021 op geen enkel programma een overschrijding heeft plaatsgevonden ten opzichte van de gewijzigde Begroting 2021. Op alle programma's is er sprake van een financieel voordelig resultaat. Ook zijn er geen kostenoverschrijdingen geconstateerd betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid. Het overgrote deel van de in de exploitatie opgenomen producten en diensten is conform de Begroting 2021 uitgevoerd.

Netto lasten en dekking (alle bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Gewijzigde Begroting 2021	Begroting 2021	Vershil R'2021 - Gewijzigde B'2021	
Netto lasten					
Programma Waterketen	71.633	72.213	69.945	-580	-1%
Programma Watersystemen	49.851	51.545	53.228	-1.694	-3%
Programma Waterveiligheid	21.027	21.327	21.618	-300	-1%
Totaal netto lasten	142.511	145.085	144.791	-2.574	
				-	
Totaal waterschapsbelastingen	-142.023	-141.443	-140.296	-581	
Bijdrage provincie				-	
Bijdrage provincie	-1.587	-1.668	-1.614	+81	
				-	
Totaal dekking	-143.610	-143.111	-141.910	-499	
Resultaat	-1.099	+1.974	+2.881	-3.073	

(+ = nadelig / - = voordelig)

§ 1.7.2 Begrotingsrechtmatigheid investeringen 2021

In 2020 is het besluit Besluit mandatering Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie gewijzigd om beter aan te sluiten op de nieuwe situatie van Buitengewoon Doen. In het oude besluit had het algemeen bestuur (AB) aan het dagelijks bestuur (DB) de bevoegdheid verstrekt de geraamde uitgaven van een ontwikkelingsinvestering met maximaal 10% te overschrijden zonder toestemming vooraf van het AB, mits deze mutatie past binnen het vastgestelde beleid. Binnen de huidige praktijk wordt geen onderscheid meer gemaakt in ontwikkelings- en instandhoudingsinvesteringen. Met ingang van 2020 worden in beginsel vanuit het vastgesteld kader van het AB in principe geen overschrijdingen op projecten toegestaan. Er is echter een overgangssituatie van toepassing op projecten die in 2020 of eerder al uitvoeringskrediet hebben gekregen, hier blijft de 10% marge op ontwikkelingsinvesteringen nog wel van toepassing. Overschrijdingen boven de norm worden tussentijds bij de Managementletter (voor zover bekend) en achteraf bij de jaarrekening gerapporteerd, onder vermelding van de oorzaak van de overschrijding.

Ten aanzien van de kredieten voor de investeringsprojecten geldt dat er voor een aantal projecten sprake is van een overschrijding boven de norm. Het gaat om vier overschrijdingen op investeringsprojecten met een totale overschrijding van € 58.123. In bijlage I bij de aanbiedingsbrief van de jaarrekening is een overzicht opgenomen van alle projecten waar in 2021 een kredietoverschrijding is ontstaan. Hierbij is per project vermeld waardoor de overschrijding wordt veroorzaakt en of deze al eerder is gemeld in de tussentijdse Managementletters. Op basis van het begrotingscriterium is autorisatie van de hogere kosten door het algemeen bestuur noodzakelijk om de rechtmatigheid in materiële zin te borgen. In de aanbiedingsbrief wordt daarom expliciet aan het algemeen bestuur gevraagd om deze overschrijdingen te autoriseren.

Het verschonen van kleine overschrijdingen bij de jaarrekening doet recht aan de pragmatische aanpak die het waterschap voorstaat, waarbij beoogd wordt extra bureaucratie en administratieve kosten te voorkomen.

Voor een overzicht van alle toegekende kredieten in 2021 wordt verwezen naar bijlage VI bij deze jaarrekening en voor een overzicht van alle projecten met een restantkrediet eind 2021 wordt verwezen naar bijlage VII.

§ 1.8 Waterschapsbelastingen

De taken van het waterschap worden bekostigd door het heffen van belastingen. Deze belastingen bestaan uit de watersysteemheffing, verontreinigingsheffing en zuiveringsheffing.

De belastingtarieven 2021 voor de watersysteemheffing en de zuiveringsheffing zijn gelijktijdig vastgesteld met de Begroting 2021 en zijn hieronder weergegeven:

Heffing (bedragen in €)	Tarief 2021
Watersysteemheffing	
- ingezetenen	64,43
- gebouwd (basis 2.500) ³	0,821
- natuur	4,74
- ongebouwd openbare wegen	324,05
- overig ongebouwd	64,81
Zuiveringsheffing/verontreinigingsheffing	60,10

Lastendruk

Op basis van de bovenstaande belastingtarieven is de totale lastendruk per groep als volgt:

Voorbeeldaanslagen (bedragen in €)	Begroting 2020	Begroting 2021	% 2021 t.o.v. 2020
Voorbeeldaanslagen huishoudens			
Meerpersoons huishouden, huurwoning, 3 v.e.	€ 235,15	€ 244,73	4,1%
Eenpersoonshuishouden, huurwoning, 1 v.e.	€ 119,15	€ 124,53	4,5%
Meerpersoons huishouden, koopwoning, € 200.000, 3 v.e.	€ 301,64	€ 310,44	2,9%
Eenpersoons huishouden, koopwoning, € 200.000, 1 v.e.	€ 185,64	€ 190,24	2,5%
Voorbeeldaanslagen bedrijven			
Productiebedrijf voedingsmiddelen, € 12.000.000, 300 v.e.	€ 21.389,71	€ 21.971,92	2,7%
Groothandel, € 2.400.000, 7 v.e.	€ 1.203,93	€ 1.209,14	0,4%
Overige voorbeeldaanslagen			
Natuurterreinen, 1000 ha	€ 4.862,49	€ 4.742,69	-2,5%
Agrarisch bedrijf, € 400.000, 40 ha grond, 3 v.e.	€ 2.777,95	€ 2.904,19	4,5%
Gemeente, 600 ha wegen	€ 185.321,98	€ 194.436,60	4,9%

³ Met ingang van 1 januari 2009 is het tarief een vast percentage van de WOZ-waarde. Voor 2021 is dit percentage 0,0329%.

Watersysteemheffing: kostentoedelingsverordening en grondslagen

Kostentoedelingsverordening

De Waterschapswet verplicht het waterschap tenminste eenmaal in de vijf jaar de kostentoedelingsverordening te herzien. Hier gaat meestal een kostentoedelingsonderzoek aan vooraf. Het vorige kostentoedelingsonderzoek is in 2018 uitgevoerd en de daaruit voortvloeiende kostentoedelingsverordening 2019 is van kracht voor de begrotingsjaren 2019–2023.

In november 2018 heeft de Hoge Raad uitgesproken dat de grondslag voor de tariefdifferentiatie wegen beperkt moet worden tot het verharde gedeelte van de openbare weg. De onverharde delen dienstbaar aan de verkeersfunctie van de weg behoren niet tot de verharde weg voor de tariefdifferentiatie openbare verharde wegen. Door deze uitspraak is de bijdrage in de belastingopbrengst voor de categorie ongebouwd door de openbare verharde wegen fors afgenomen. Om een rechtvaardige kostentoedeling te hanteren is een wijziging doorgevoerd in de kostentoedelingsverordening 2019, namelijk de ophoging voor verharde openbare wegen door een gedifferentieerd tarief te hanteren van 400% vanaf 1 januari 2020.

De begroting 2021 is gebaseerd op de gewijzigde kostentoedeling 2019

De verdeling van de kosten van het Watersysteembeheer is voor 2019-2023 als volgt vastgesteld:

Categorie Watersysteembeheer	Verdeling 2021-2023
Ingezetenen	30,0%
Gebouwd	58,1%
Ongebouwd	11,7%
- Verharde openbare wegen	2,9%
- Overig ongebouwd	8,8%
Natuur	0,2%

Verdeling kosten watersysteembeheer

Ingezetenen nemen 30% van de watersysteemheffing voor hun rekening. Dit aandeel hangt samen met de gemiddelde inwonersdichtheid (het aantal inwoners per vierkante kilometer). De heffing die de categorie **gebouwd** betaalt, hangt samen met de economische waarde van het gebouwde goed (WOZ-waarde). De heffing die de categorie **ongebouwd** betaalt, hangt samen met de ongebouwde hectares grond. Voor openbare **wegen** geldt een tariefdifferentiatie van 400% in 2021. Onder **natuurterreinen** worden ongebouwde onroerende zaken verstaan waarvan de inrichting en het beheer (nagenoeg) geheel en duurzaam zijn afgestemd op behoud of ontwikkeling van natuur. Ook bossen en open wateren met een oppervlakte van tenminste één hectare behoren tot natuurterreinen.

De heffing voor de taak Watersysteembeheer is afgeleid van de aantallen ingezetenen, de economische waarde (gebouwd) en de belastbare hectaren (ongebouwd en natuur). Het waterschap is voor de Jaarrekening 2021 uitgegaan van de volgende grondslagen:

Grondslagen Watersysteembeheer	Rekening 2021	Begroting 2021	Rekening 2020
Ingezetenen (hoofdbewoners)	356.992	356.456	353.835
- waarvan kwijtschelding/oninbaar	-/-24.306	-/-27.763	-/-24.156
Gebouwd: totale WOZ-waarde (miljarden €)	126,6	124,9	120,9
Ongebouwd			
- openbare landwegen (hectares)	6.182	6.182	6.224
- overig ongebouwd (hectares)	95.517	96.645	96.293
Natuur (hectares)	30.226	29.785	29.918

Grondslagen voor het berekenen van het tarief Zuiveringsbeheer

De hoogte van de zuiveringsheffing hangt af van het aantal vervuilingseenheden (v.e.'s). Een aantal huishoudens en bedrijven betaalt geen heffing, omdat zij in aanmerking komen voor kwijtschelding of omdat de heffing oninbaar is. Per saldo resulteert dit in de volgende vervuilingseenheden:

Vervuilingseenheden belastingjaar	Rekening 2021	Begroting 2021	Rekening 2020
Huishoudens	842.100	846.828	841.637
Bedrijven	355.201	367.157	353.198
Kwijtschelding	-/-43.600	-/-46.446	-/-42.936
Oninbaar	-/- 8.278	-/-14.153	-/-10.085
Netto vervuilingseenheden 2021	1.145.423	1.153.386	1.141.814

Verontreinigingsheffing

Belasting voor het bestrijden van kosten voor maatregelen tot het tegengaan en voorkomen van verontreiniging van het oppervlakte water als gevolg van het direct lozen vanuit woon/bedrijfsruimte op het oppervlaktewater. De heffing wordt met het zuiveringstarief opgelegd, maar komt ten gunste van de taak Watersysteembeheer."

Belastingopbrengst (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2021
Watersysteemheffing	71.388	70.979
Watersysteemheffing 2021	71.449	70.979
Watersysteemheffing voorgaande jaren	-61	0
Zuiveringsheffing	70.635	69.317
Zuiveringsheffing 2021	68.840	69.317
Zuiveringsheffing voorgaande jaren	1.795	0
Totaal waterschapbelastingen	142.023	140.296

Kwijtschelding en oninbaar belastingjaar 2021

Waterschap Brabantse Delta hanteert een kwijtscheldingsnorm van 100%.

In de Begroting 2021 is rekening gehouden met kwijtschelding en oninbaarheid van belastingen, wat resulteert in hogere belastingtarieven. De kwijtscheldingen hebben grotendeels betrekking op ingezetenen en huishoudens. De bedragen die samenhangen met oninbaarheid variëren van jaar tot jaar. De hoogte wordt onder andere beïnvloed door faillissementen van bedrijven.

Kwijtschelding (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2021
Watersysteemheffing	1.419	1.577
Ingezetenen	1.417	1.577
Gebouwd	1	0
Zuiveringsheffing	2.620	2.791
Huishoudens	2.620	2.791
Bedrijven	0	1
Totaal kwijtschelding	4.039	4.368

Oninbaar (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2021
Watersysteemheffing	245	219
Ingezetenen	149	212
Gebouwd	78	
Overig ongebouwd	18	7
Zuiveringsheffing	497	850
Huishoudens	282	434
Bedrijven	215	417
Totaal oninbaar	742	1.069

§ 1.9 Risicoparagraaf

Proces risicomanagement 2022

Doel is om de ontwikkeling van de grootste risico's en de beheersing van de belangrijkste maatregelen te integreren in de bestaande Planning- & Controlcyclus. Om dit voor elkaar te krijgen beginnen we met het in kaart brengen van de belangrijkste risico's op het niveau van de Waterprogramma's. Het streven is om deze inzichtelijk te hebben voor de cyclus van de kadernota 2023-2032 en Begroting 2023. Over de beheersing van deze belangrijkste risico's en maatregelen zal vervolgens periodiek een risicodialogoog worden gevoerd. Deze dialoog vormt de input voor de rapportage via de managementletters in 2023. Voor deze jaarrekening 2021 wordt nog aangesloten bij de risico's die bij de laatste kadernota zijn geactualiseerd aangevuld met enkele specifieke onzekerheden bij de (cijfers) van de jaarrekening.

Risico's

Inleiding

In producten als de Kadernota, Begroting en Jaarrekening worden de belangrijkste risico's belicht die gevolgen voor de realisatie van de programma's (doelstellingen), processen (producten en diensten) en de bijbehorende financiën kunnen hebben. Binnen ons waterschap wordt steeds meer aan risicomanagement gedaan om goed zicht te hebben en te houden op de belangrijkste risico's en beheersmaatregelen. Daarmee wil het waterschap beter in control komen en verrassingen zoveel mogelijk voorkomen.

Risicomanagement is het identificeren, analyseren, beoordelen en evalueren van risico's. Ook het benoemen en uitvoeren van risicobeheersingsmaatregelen is een onderdeel van risicomanagement. De bedrijfswaarden en de bijbehorende waardenmatrix worden gebruikt bij het beoordelen van risico's en het prioriteren van beheersmaatregelen. De bedrijfswaarden worden in 2022 geëvalueerd en opnieuw vastgesteld.

Bij het vaststellen van de beheersmaatregelen gaat het om de activiteiten waarmee de kans van optreden wordt verkleind of de gevolgen van risico's worden beperkt. Het waterschap beoordeelt ieder jaar opnieuw de kansen en de mogelijke gevolgen van de belangrijkste risico's. Dit wordt vastgelegd in het risicoregister. De totale mogelijke impact van de risico's wordt vergeleken met de bestuurlijk vastgestelde norm voor het weerstandsvermogen. Op die manier zorgt het waterschap ervoor dat het voldoende weerstandscapaciteit heeft om financiële tegenslagen op te vangen. Dit wordt vastgelegd in de jaarlijkse rapportage rondom het weerstandsvermogen bij de kadernota.

De omvang van een risico wordt berekend met de formule 'Risico = Kans x Effect'. Dit leidt tot de volgende grootste risico's in het risicoregister:

- Problemen in de uitvoering projectportfolio
- Breuk persleiding
- Uitval zuiveringsinstallaties
- Cybercriminaliteit en falende informatiesystemen
- Lozing hoge concentratie giftige stoffen

Grootste risico's (Top 5)

Problemen in uitvoering projectportfolio

Problemen in de realisatie van het projectportfolio worden veroorzaakt door problemen in specifieke projecten. De oorzaken hiervan zijn onder andere de complexiteit van projecten, juridisering van aanbestedingstrajecten, marktwerving, grondaankopen, grondstofprijzen, onvolledige/onjuiste vraagspecificatie en meerwerk. Gevolg is dat de planning van projecten weerbarstig is en dat projecten vertraagde of versnelde voortgang kennen. Uit de cijfers van afgelopen jaren blijkt dat vertraagde projecten de overhand hebben. Om die reden hanteert het waterschap een over- programmering ten opzichte van de afgesproken investeringsvolumes. Het doel daarvan is dat de realisatiegraad van investeringen zo dicht mogelijk bij de 100% komt en het waterschap geen achterstanden oploopt op het gebied van instandhouding en wettelijke afspraken. Twee specifieke risico's die een prominente rol spelen in de realisatie van de projectportfolio worden hieronder toegelicht.

Grondverwerving

Tijdig kunnen beschikken over gronden is essentieel voor de voortgang van projecten. Het uitgangspunt van het waterschap is om eerst te verkennen of eigenaren openstaan voor zelfrealisatie. Als een grondeigenaar daar geen mogelijkheden in ziet, gaat het waterschap in overleg met de eigenaar om deze gronden op vrijwillige basis te verwerven. Het waterschap loopt inmiddels tegen de grenzen aan van grondverwerving op vrijwillige basis. Een grondverwerving-voorbereidingsteam is gestart met de

focus op het beschikbaar krijgen van gronden om geprogrammeerde projecten voor 2027 tot uitvoering te brengen. Op deze wijze wordt voorkomen dat de interne kosten (uren) toenemen terwijl de kans op daadwerkelijke uitvoering nog niet gegarandeerd kan worden. Deze efficiëntie-slag was al ingezet en is in het onderzoek naar de projectenschouw door REBEL als aanbeveling ook opgenomen. De consequentie hiervan - en als gevolg van de voorgenomen temporisering van enkele projecten i.v.m. de hoogte van het investeringsvolume - is wel dat de doorstroming in het budget voor anticiperende grondaankopen stagneert, omdat het langer duurt voordat projecten in uitvoering gaan.

Marktontwikkelingen

De krapte op de arbeidsmarkt is sterk toegenomen, met name op het gebied van waterveiligheid ligt hier een opgave om voldoende kennis in huis te halen. Dit kan gevolgen hebben voor het opstarten van nieuwe projecten. De raamovereenkomst voor Integrale Technische Adviesdiensten (ROK ITA) loopt inmiddels een jaar, waarin duurzame samenwerking voorop staat. Ook de aanbestedingskalender wordt goed benut en helpt adviesbureaus om tijdig te kunnen anticiperen op de capaciteitsvraag. Bij de realisatie van bouwprojecten blijkt dat de prijzen voor grondstoffen flink zijn gestegen in 2021. Dit leidt tot hogere kosten en ook in sommige projecten tot enkele maanden vertraging vanwege de levering en productie die nog op gang moet komen.

Breuk persleiding

Een breuk van een persleiding heeft een lozing van afvalwater of slib tot gevolg. De kosten voor reparatie, noodmaatregelen, opruimen en claims van externen kunnen aanzienlijk zijn. Oorzaken van leidingbreuken zijn slijtage van binnenuit, verzakkingen of (graaf)werkzaamheden in de buurt van de leidingen. Om voldoende zicht te krijgen en te houden op de toestand waarin onze assets verkeren, worden periodieke inspecties uitgevoerd via de exploitatie en minder frequente, kostbare inspecties worden projectmatig uitgevoerd via het investeringsprogramma. Implementatie van het assetmanagementprogramma geeft handvatten om de risico's beter in te schatten dan voorheen en nieuwe inspectietechnieken geven meer inzicht in de onderhoudsstaat. Het is onmogelijk om de persleidingen periodiek compleet te inspecteren aan de binnen- en buitenzijde. Inspecties moeten uitgevoerd worden op basis van risicoanalyses en steekproeven. Door de toenemende leeftijd van de assets moet het waterschap steeds meer inspanning leveren om voldoende zicht te blijven houden, de risico's te bepalen en de vervangingsinvesteringen doelmatig te kunnen plannen. Deze inspanningen zullen via de meerjarenprogramma's van de exploitatie en de projecten in concrete aanvragen bij het bestuur voorgelegd worden.

Uitval afvalwaterzuiveringsinstallaties

Een afvalwaterzuiveringsinstallatie kan uitvallen als gevolg van technisch falen. Ondanks adequate procesvoering en preventief onderhoud is uitval van dergelijke omvangrijke en complexe infrastructuur niet altijd uit te sluiten. Slijtage van de installaties, in combinatie met een hoge belastinggraad en veroudering van de installaties, verhogen daarbij de kans op uitval. Daarnaast zijn er externe factoren, zoals een brand of extreem weer, die voor uitval kunnen zorgen. De financiële gevolgen van de uitval kunnen aanzienlijk zijn door herstelkosten, claims van derden, boetes van gemeente/EU, kosten lozingsheffing, milieuschade, extra transportkosten en eigen schade. Met assetmanagement en het traject 'Water van waarde – Betrouwbaar in de basis 2018-2020' werkt het waterschap aan het verlagen van dit risico, waarbij er altijd een restrisico zal blijven.

Cybercriminaliteit en falende informatiesystemen

Het profiel van (cyber)dreigingen (zoals verstoring, manipulatie, spionage) verandert continue en dreigingen nemen toe in omvang. Door de toenemende afhankelijkheid van ICT kan de procesvoering bij zuiveren en peilbeheer gedurende korte of langere tijd stil komen te liggen. Met lozingen van vuil water, hoog water, overstroming, onvoldoende stuurinformatie en maatschappelijke ontwrichting als mogelijke gevolgen. Bij een kwetsbaar gebied als bijvoorbeeld de stad Breda of industriegebied Moerdijk kan dit tot aanzienlijke kosten en commotie leiden. Door de implementatie van de BIO (Baseline Informatieveiligheid Overheid) en de aandacht voor informatieveiligheid in alle bedrijfsprocessen wordt er continue gewerkt aan beveiliging en wordt er regelmatig getoetst wat de status en effecten ervan zijn.

Illegale lozing met onverwacht hoge concentratie giftige stoffen

Illegale lozingen met onverwacht hoge concentraties giftige stoffen kunnen schade veroorzaken aan flora en fauna. Ook kan er schade ontstaan bij de zuiveringen door een verstoorde procesvoering (die niet direct tot uitval van de installatie leidt). Door onvoldoende zicht op en tijdige signalering van de illegale lozingen is tijdig ingrijpen niet altijd mogelijk. De financiële gevolgen kunnen aanzienlijk zijn, zeker indien die niet te verhalen zijn bij een dader.

Bij de overige algemene risico's zijn de kans, impact en trendontwikkeling waar nodig geactualiseerd op basis van de externe ontwikkelingen en de interne beheersmaatregelen.

Overige geïdentificeerde specifieke risico's ten aanzien van het beeld bij de jaarrekening

Slibverwerking Noord-Brabant NV.

SNB is vrijgesteld van Vennootschapsbelasting en Omzetbelasting (BTW) voor de activiteiten die verricht worden voor de aandeelhouders. Hierover zijn afspraken gemaakt met de Belastingdienst. Deze afspraken kunnen wijzigen door onder andere nieuwe fiscale wetgeving en jurisprudentie en door veranderingen in activiteiten met mogelijk financiële gevolgen voor de aandeelhouders. SNB is zich hiervan bewust en voert daarom regelmatig overleg met de belastingdienst hierover. De Belastingdienst heeft de in het verleden met SNB afgesloten vaststellingsovereenkomst met betrekking tot de BTW-koepelvrijstelling opgezegd per 1 januari 2021.

De aandeelhouders en SNB hebben onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om de BTW-druk voor de aandeelhouders hetzelfde te houden voor 2021 en de volgende jaren. Op basis van het onderzoek is de bestaande intensieve samenwerking tussen SNB en haar gezamenlijke aandeelhouders met betrekking tot de slibverwerkingsactiviteiten van SNB voor de aandeelhouders verder geformaliseerd. Daartoe zijn de bestaande samenwerkingsovereenkomst en de bestaande dienstverleningsovereenkomst aangepast om (nog) beter tot uitdrukking te brengen dat SNB en haar aandeelhouders met betrekking tot de slibverwerkingsactiviteiten als (fiscale) eenheid opereren.

Na de opzegging van de koepelvrijstelling heeft SNB met haar adviseurs diverse contacten gehad met de Belastingdienst over het alsnog kunnen voortzetten van de koepelvrijstelling. Op 22 september 2021 heeft de Belastingdienst aangegeven dat de Koepelvrijstelling niet kan worden toegepast op de wijze zoals tot en met 2020 werd gehanteerd, maar dat onder voorwaarden een voorzetting van de toepassing van de koepelvrijstelling mogelijk is. Na diverse afstemming en adviezen omtrent de wijze waarop SNB met de BTW problematiek kan omgaan heeft SNB een nieuwe systematiek aan de Belastingdienst voorgelegd, waarbij onder aangepaste voorwaarden een beroep op de Koepelvrijstelling wordt gedaan. Dit voorstel ligt, op grond van een schrijven van de belastingadviseur van SNB en een second opinion, in lijn met hetgeen de Belastingdienst beoogt.

Tevens heeft SNB aan de Belastingdienst gevraagd om een uitspraak te doen over zogenaamd 'bovenlangse verrekening' tussen de aandeelhouders om kosteneffecten van de nieuwe systematiek te nivelleren c.q. te laten aansluiten bij de afspraken tussen de aandeelhouders. Subsidiair is een voorstel gedaan voor de toepassing van een fiscale eenheid tussen SNB en haar aandeelhouders waarmee hetzelfde BTW-effect wordt beoogd als onder de toepassing van de Koepelvrijstelling.

Vanuit de Belastingdienst is echter nog geen uitspraak ontvangen op deze voorstellen waardoor op dit moment onzeker is op welke wijze de BTW verwerkt zou moeten worden over boekjaar 2021 en verder. Mede in overleg met de accountant van SNB heeft SNB besloten de in de jaarrekening 2021 van SNB uit te gaan van de "nieuwe" koepelvrijstelling. Bij het toepassen van de koepelvrijstelling onder nieuwe voorwaarden bestaat het risico dat de Belastingdienst alsnog stelt dat deze niet kan worden toegepast. Door SNB wordt dit risico als beperkt ingeschat omdat met de aan de Belastingdienst voorgestelde methodiek wordt voldaan aan de door de Belastingdienst gestelde eisen voor toepassing van de koepelvrijstelling. SNB gaat er daarom vanuit dat met de Belastingdienst tot overeenstemming zal worden gekomen.

Gezien het bovenstaande kan er met betrekking tot de verwerkingskosten van zuiveringsslib door N.V. Slibverwerking Noord-Brabant (SNB) mogelijk sprake zijn van een nabetaling van BTW als gevolg van het mogelijk niet meer mogen toepassen van de BTW-koepelvrijstelling en het niet kwalificeren voor de fiscale eenheid. Het eventueel vervallen van deze koepelvrijstelling zal leiden tot een BTW heffing over de volledige prestaties die door SNB aan ons waterschap is geleverd, waarbij nu sprake is van een vrijstelling. Het effect hiervan wordt door SNB ingeschat op € 1.464.000,- wat op basis van ons aandeel in het verwerkte zuiveringsslib zou neerkomen op € 388.000,-. Omdat de uitkomst van het overleg met de Belastingdienst nog onzeker is, bij het opmaken van de jaarrekening over 2021, is er geen voorziening voor gevormd.

Indien de Belastingdienst wel akkoord gaat met de "nieuwe" koepelvrijstelling, dan vervalt bovengenoemd risico. Echter dan blijft de mogelijkheid bestaan dat de Belastingdienst niet akkoord gaat met de zogenaamde 'bovenlangse verrekening' tussen de aandeelhouders om kosteneffecten van de voor de koepelvrijstelling vereiste exacte kostenverdeling te nivelleren c.q. te laten aansluiten bij de afspraken tussen de aandeelhouders. Ook hier is nog geen zekerheid over van de belastingdienst, aangezien dit weer een apart element (voor de aandeelhouders) is van de beoordeling van de toepassing van de koepelvrijstelling door SNB. Om met gebruikmaking van de koepelvrijstelling door SNB de kostenverdeling overall weer aan te laten sluiten bij de, in de samenwerkingsovereenkomst, overeengekomen kostenverdeling tussen de aandeelhouders dient Brabantse Delta een bedrag van ca.

€ 365.000,- te ontvangen van collega-aandeelhouders. Aangezien er nog geen zekerheid is op dit aspect is hier voorzichtigheidshalve in deze jaarrekening nog geen rekening mee gehouden.

Wanneer de Belastingdienst akkoord gaat met de BTW-koepelvrijstelling inclusief 'bovenlangse verrekening, of met het kwalificeren voor de fiscale eenheid, ontstaat er voor waterschap Brabantse Delta alsnog een voordeel ten opzichte van de nu verwerkte cijfers van € 365.000,-. Over beide sporen is nog geen uitspraak van de Belastingdienst. Met de huidige financiële verwerking in de Jaarrekening 2021 sluit het waterschap aan bij de Jaarrekening 2021 van SNB, waarbij wordt uitgegaan van de "nieuwe" koepelvrijstelling, inclusief de voor de koepelvrijstelling vereiste exacte kostenverdeling. De fiscale eenheid wordt als een eenvoudiger en robuuster alternatief gezien als de BTW-koepelvrijstelling. Daarom heeft SNB besloten om een formeel verzoek te gaan indienen bij de Belastingdienst om hopelijk een beschikking fiscale eenheid te verkrijgen.

BTW-positie PHARIO-project

Het waterschap Brabantse Delta is deelnemer in het zogenaamde PHARIO-project. Een samenwerkingsproject van een 5-tal waterschappen en enkele (commerciële) partijen om op praktisch-schaal proeven te doen om vanuit het zuiveringsslib bioplastics te kunnen produceren. Het waterschap levert in het project een financiële bijdrage van € 500.000 (totaal krediet € 560.000 inclusief interne personeelskosten). Daarbij speelt er een risico wat betreft de BTW-positie. Uitgangspunt is dat de waterschappen de verschuldigde BTW kunnen terugvorderen. Hiertoe vindt afstemming plaats met de belastingdienst waarbij de externe adviseurs ook van mening zijn dat de waterschappen de BTW kunnen terug vorderen. Dit blijft echter een risico tot het moment dat van de belastingdienst de gewenste duidelijkheid is ontvangen. Dit neemt geruime tijd in beslag, mogelijk zelfs tot nadat het project (ver) is afgerond. Daarnaast is geconstateerd dat het een grote impact heeft op de projectdoelstelling als het binnen het project moet worden opgevangen. Op basis daarvan is in de bestuurlijke stuurgroep besloten het BTW-risico verder buiten het project als risico voor de deelnemers te kwalificeren. Alle deelnemers hebben zich hiermee akkoord verklaard. Dat betekent dat er bij een negatieve uitkomst van het BTW-issue een aanvullende financiële impact van het project is van voor Brabantse Delta ca. € 60.000. Gezien het positieve advies van de externe adviseurs en het in afwachting zijn van afstemming met de belastingdienst hier over is dit risico niet financieel verwerkt in de jaarrekening maar wel hier vermeld in de risicoparagraaf.

Dividend Waterschapsbank (NWB)

De afgelopen jaren was er steeds een risico opgenomen met betrekking tot het uit te keren dividend van de Waterschapsbank. Dit in verband met de door omstandigheden uitgestelde dividenduitkering. Inmiddels is die situatie hersteld en zijn alle (achterstallige) dividenduitkeringen afgewikkeld. Daarmee is deze onzekerheid achterhaald en zal dit punt bij gelijkblijvende omstandigheden vanaf 2022 niet meer worden vermeld in de risicoparagraaf.

Afwikkeling waterschapsbelastingen

Ten aanzien van de waterschapsbelastingen wordt ieder jaar een inschatting gemaakt van nog op te leggen aanslagen per einde dienstjaar. Dat gebeurt op basis van de meest actuele informatie en in nauwe samenspraak met de Belasting Samenwerking West-Brabant (BWB) die voor ons waterschap de belastingen verzorgt. Uiteindelijk ontstaan er dan in volgende jaren afwikkelingsverschillen door afwijkingen in de uiteindelijke definitieve aanslagen ten opzichte van die inschattingen.

§ 1.10 Weerstandratio

Het weerstandsvermogen is het vermogen van het waterschap om financiële tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat de normale bedrijfsvoering wordt aangetast. Door aandacht te hebben voor het weerstandsvermogen kan voorkomen worden dat grote financiële tegenvallers, die niet opgevangen kunnen worden, zich direct vertalen in extra tariefstijgingen. Het is van belang dat inzicht bestaat in de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd of verzekeringen zijn afgesloten. Dit om te beoordelen of de omvang van de weerstandcapaciteit voldoende is.

Waterschap Brabantse Delta is continu in ontwikkeling evenals haar omgeving. Zowel bestuurlijk als ambtelijk wordt grote waarde gehecht aan een goede invulling van risicomanagement. Er gebeurt al veel op dit terrein: in projecten, in processen, bij de verdergaande toepassing van asset management en bij de jaarlijkse risicoanalyse ten behoeve van de beoordeling van het weerstandsvermogen.

Algemene reserves/calamiteitenreserves

Het waterschap hanteert een algemene/calamiteitenreserve per taak. De risico's zijn uitgesplitst naar Watersysteembeheer en Zuiveringsbeheer omdat de kosten grotendeels direct samenhangen met de taken en ook de reserves aan de taken gekoppeld zijn.

De norm voor het weerstandsvermogen (de omvang van de bekende risico's X de door het algemeen bestuur vastgestelde norm van 1,2) is steeds beschikbaar als algemene bufferruimte voor calamiteiten/risico's. In 2021 heeft een risicoanalyse plaatsgevonden om te beoordelen of de omvang van de reserves voldoende is. Op basis van deze risicoanalyse is de norm voor de algemene reserve/calamiteitenreserve als volgt:

Risico's x factor 1,2 per 1 januari <i>bedragen x € 1.000</i>	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Algemene en calamiteiten-reserve watersysteembeheer	2.622	2.695	2.792	2.831	2.910	2.950	3.113	3.146	3.269	3.452
Algemene en calamiteiten-reserve zuiveringsbeheer	3.596	3.545	3.595	3.575	3.634	3.654	3.665	3.709	3.757	3.710

De weerstandsratio per 31 december 2021 (voor resultaatbestemming) bedraagt:

Watersysteembeheer (<i>bedragen x € 1.000</i>)	Rekening 2021	Begroting 2021
Weerstandscapaciteit	11.524	6.297
Risico omvang	2.185	1.871
Weerstandratio	5,3	3,3

Zuiveringsbeheer (<i>bedragen x € 1.000</i>)	Rekening 2021	Begroting 2021
Weerstandscapaciteit	7.659	8.019
Risico omvang	2.997	3.118
Weerstandratio	2,6	2,6

De weerstandsratio van waterschap Brabantse Delta ligt hiermee in 2021 hoger dan de afgesproken factor 1,2. Voor het verloop van de weerstandscapaciteit in 2021 wordt verwezen naar § 6.2.3 Toelichting op de vaste passiva.

Omdat de resultaatbestemming van de Jaarrekening 2021 nog niet is vastgesteld door het algemeen bestuur, is in bovenstaande tabellen nog niet het per saldo voordelig exploitatiesaldo van de Jaarrekening 2021 van € 1,1 miljoen verwerkt. Ervan uitgaande dat het algemeen bestuur instemt met de resultaatbestemming, dan zal de weerstandsratio voor watersysteembeheer toenemen van 5,3 naar 6,2 en voor zuiveringsbeheer afnemen van 2,5 naar 2,2.

§ 1.11 Financiering

Algemeen

Met financiering wordt bedoeld het uitzetten en/of het aantrekken van gelden. In de wet FIDO (Wet Financiering Decentrale Overheden) zijn de kaders gesteld waaraan het treasurybeleid moet voldoen. Het accent ligt daarbij op het onberispelijk en behoedzaam uitvoeren van het financieringsbeleid, het inzetten van de beschikbare instrumenten ten behoeve van het publieke belang en een voorzichtige toepassing van beleggingsinstrumenten en afgeleide financiële instrumenten. In verband met de vereisten van de Wet FIDO zijn er twee instrumenten op het gebied van treasury: het treasurystatuut en de jaarlijkse financieringsparagraaf in de Begroting en Jaarrekening. Het treasurystatuut bevat het beleidskader waarbinnen de treasuryfunctie rechtmatig kan worden uitgevoerd. De treasuryfunctie omvat het beheren van de financiële vermogenswaarden, de financiële positie en de hieraan verbonden risico's en het afleggen van transparante verantwoording hierover.

Rentevisie en financieringsbehoefte

Om investeringen te kunnen financieren, trekt het waterschap geld aan op de geld- en kapitaalmarkt. Het is van groot belang de ontwikkelingen te volgen en alert te reageren daar waar nodig. De rente op de leningen werkt door in de kapitaallasten. In 2021 zijn er 2 nieuwe langlopende leningen afgesloten met een hoofdsom van totaal € 30 miljoen:

#	Duur	Vorm	Datum	Hoofdsom	Rente
1	2 jaar	Fixe	29-11-2021	€ 15 miljoen	-0,420%
2	8 jaar	lineair	29-11-2021	€ 15 miljoen	-0,039%

Het treasurybeheer is er op gericht om de rentekosten te minimaliseren bij een aanvaardbaar risico voor de Begroting en Kadernota, hetgeen bijdraagt aan het verlagen van de maatschappelijke kosten vanuit het waterschap. Hiertoe worden nieuwe leningen tegen zo optimaal mogelijke condities aangetrokken. In 2021 zijn er twee reguliere leningen aangetrokken tegen negatieve rente. Daarnaast wordt periodiek bekeken of de huidige leningenportefeuille nog verder geoptimaliseerd kan worden.

De restant financieringsbehoefte is in 2021 ingevuld met roodstand op de rekening courant en het aantrekken van kasgeldleningen (binnen de grenzen van de kasgeldlimiet).

Door het aantrekken van leningen voor een periode van 2 en 8 jaar ontstaat er een optimale mix van kort, middellang en lang geld en een gelijkmatige vervalkalender van de aflossingsbedragen.

Kasgeldlimiet ter beperking van het renterisico op korte financiering (< 1 jaar)

Het aantrekken van kort geld geschiedt in de vorm van rekeningcourant krediet en/of kasgeldleningen. De kasgeldlimiet is de grens waarbinnen decentrale overheden hun activiteiten met kortlopende middelen mogen financieren in een jaar. Elk kalenderkwartaal wordt het gemiddelde van de kortlopende middelen getoetst aan de kasgeldlimiet. Voor waterschappen is de wettelijk vastgestelde limiet bepaald op 23% van het begrotingstotaal. Voor 2021 bedraagt de kasgeldlimiet voor het waterschap € 37,95 miljoen (23% van € 165 miljoen). De kasgeldlimiet mag niet meer dan twee achtereenvolgende kwartalen worden overschreden. In 2021 heeft er geen overschrijding van de kasgeldlimiet plaatsgevonden, waardoor er wordt voldaan aan de wettelijke vereisten.

Renterisiconorm ter beperking van het renterisico op lange financiering (> 1 jaar)

Het bedrag aan aflossingen en het bedrag van leningen dat in aanmerking komt voor renteherziening mag in het betreffende jaar de renterisiconorm niet overschrijden. Voor waterschappen is in de wettelijke norm bepaald dat 30% van het begrotingstotaal opnieuw afgesloten mag worden. Voor 2021 bedraagt de renterisiconorm voor het waterschap € 49,5 miljoen (30% van € 165 miljoen gewijzigde begroting). Het bedrag aan aflossingen en het bedrag dat in aanmerking komt voor renteherziening (totaal € 15 miljoen) is ruimschoots onder de norm gebleven.

§ 1.12 Verbonden partijen

Het waterschap kan op drie manieren taken uitvoeren: zelf doen, uitbesteden of deelnemen aan een verbonden partij. Verbonden partijen zijn zelfstandige organisaties met een eigen bestuur en een eigen financiële huishouding, waarin het waterschap een financieel en een bestuurlijk belang heeft. Het waterschap neemt deel aan verbonden partijen omdat wordt verwacht dat samenwerking voordeel oplevert: schaalvoordelen, grotere doeltreffendheid, verbetering van de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening, risicospreiding en het beter benutten van kennis en expertise. Aan de andere kant kleven er ook risico's aan het deelnemen in een verbonden partij. Deelname kan verplichte uitgaven meebrengen, waar het waterschap slechts gedeeltelijk op kan sturen.

Een groot deel van de kosten van het waterschap gaat om in deze verbonden partijen. Het is een gecompliceerd speelveld: de verbonden partijen zijn zelfstandig, maar ook verweven met het waterschap. Het algemeen bestuur heeft bevoegdheden betreffende het oprichten van en deelnemen in verbonden partijen. Het dagelijks bestuur is primair verantwoordelijk voor het aansturen van de verbonden partijen en het behartigen van het belang van het waterschap. Dit 'eigen belang' kan vooral gediend worden als een DB lid in het algemeen bestuur, ledenvergadering of aandeelhoudersvergadering vertegenwoordigd is. Is een DB lid tevens lid van het dagelijks bestuur of raad van commissarissen van de verbonden partij, dan dient het belang van de verbonden partij zelf in beginsel voorop te staan. Met enige regelmaat komt het thema verbonden partijen aan de orde in het algemeen bestuur. In de organisatie is per verbonden partij een rollenscheiding doorgevoerd tussen de eigenaarsrol en de klanterol van het waterschap. Die twee rollen zijn bij verschillende functionarissen belegd teneinde de bestuurlijke vertegenwoordiger en het bestuur optimaal te kunnen adviseren. Die rollenscheiding is ook besproken met de verbonden partijen.

Er is een grote behoefte om in control te zijn en te blijven met betrekking tot de verbonden partijen, terwijl de sturingsmogelijkheden op de uitbestede activiteiten kleiner zijn. In 2021 is door zes fracties een motie Extra Ambities ingediend met het verzoek om diverse onderzoeken uit te voeren zodat de resultaten daarvan kaderstellend meegenomen worden in Kadernota 2022-2031 en Begroting 2022. Het onderzoeken of het mogelijk is om de bijdragen aan de verbonden partijen minder te laten stijgen was er daar één van. Daartoe heeft het Brabantse Delta bij andere deelnemende waterschappen in verbonden partijen gepolst of er draagvlak was en is er daarnaast in de diverse zienswijzen expliciet aandacht gevraagd om kostenreductie dan wel het niet laten stijgen van de kosten en daarmee bijdragen van het waterschap. Tevens hebben we in beeld gebracht met welke kostenstijgingen het waterschap al eerder heeft ingestemd ten aanzien van plannen van een verbonden partij (en dus geen invloed meer op heeft).

Het waterschap kende in 2021 negen verbonden partijen. Het gaat om:

- Belastingssamenwerking West-Brabant (gemeenschappelijke regeling)
- Het Waterschapshuis (gemeenschappelijke regeling)
- Nederlandse Waterschapsbank (Naamloze Vennootschap)
- Unie van Waterschappen (vereniging)
- Aquon (gemeenschappelijke regeling)
- Noord-Brabantse Waterschapsbond (vereniging)
- Slibverwerking Noord-Brabant (Naamloze Vennootschap)
- Muskusrattenbestrijding (gemeenschappelijke regeling: eenvoudige centrumregeling)
- Waterschap De Dommel – waterschap Brabantse Delta (gemeenschappelijke regeling: eenvoudige centrumregeling)
- Vanaf 1 januari 2020 de Vwvw (Vereniging werken voor waterschappen): na invoering van de Wnra de werkgeversvereniging van de 21 waterschappen en 14 aan de waterschappen gelieerde organisaties.

In hoofdstuk 3 worden de ontwikkelingen bij de verbonden partijen weergegeven.

Jaarrekening 2021 Gemeenschappelijke regeling Muskusrattenbestrijding Noord-Brabant

Waterschap Brabantse Delta is uitvoerder van de gemeenschappelijke regeling "Muskusrattenbestrijding Noord-Brabant" en is belast met de administratie en financiering. Alle baten en lasten die uit de regeling voortvloeien, worden verantwoord in het programma Waterveiligheid. De volledige "Jaarrekening Muskus- en Beverrattenbeheer 2021" voor de deelnemende waterschappen is opgenomen in bijlage IX. Voorgesteld wordt om de definitieve bijdrage over 2021 voor de deelnemers vast te stellen op € 838.294 per waterschap. De begrote bijdrage 2021 bedroeg € 862.100 per deelnemend waterschap.

§ 1.13 EMU-saldo

Vanaf 2014 is de wet Houdbare Overheidsfinanciën (wet HOF) van kracht. Deze wet maakt decentrale overheden medeverantwoordelijk voor het terugdringen van het Nederlandse begrotingstekort (EMU-tekort). EU-lidstaten mogen een begrotingstekort van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP) hebben en een maximale overheidsschuld van 60% bbp.

Het EMU-saldo 2021, de feitelijke kasstroom, voor waterschap Brabantse Delta is als volgt:

Berekening EMU saldo vanuit exploitatiesaldo (bedragen x € 1.000)		Rekening 2021	Begroting 2021
	Exploitatiesaldo 2021	1.099	-2.881
	<i>Invloed investeringen:</i>		
-/-	Bruto Investeringsuitgaven (excl. financiële vaste activa)	-78.916	-90.018
+	Investeringssubsidies (excl. financiële vaste activa)	18.693	21.622
+	Desinvesteringen materiële en immateriële activa	0	
+	Afschrijvingen	39.221	40.349
	<i>Invloed voorzieningen (Staat van Reserves en Voorzieningen):</i>		
+	Toevoegingen ten laste van exploitatie	241	73
-/-	Ottrekkingen ten laste van exploitatie	-463	-130
-/-	Betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-303	-62
+	Externe vermeerderingen van voorzieningen		
	EMU saldo 2021 Waterschap Brabantse Delta	-20.427	-31.047
	EMU saldo Waterschapshuis	-18	9
	EMU saldo Aquon	-100	-67
	EMU saldo BWB (rapporteert geen EMU in jaarrekening)		109
	EMU saldo WBD inclusief verbonden partijen	-20.546	-30.997
	Indicatieve referentiewaarde 2021 WBD	-19.300	-19.300
	Verschil (+ is positief, -/- is negatief)	-1.246	-11.697

Hoofdstuk 2: Jaarverslag programma's

In dit hoofdstuk wordt per programma inzicht gegeven in de realisatie van de doelstellingen, de prestatie indicatoren en de financiën. In onderstaande tabel wordt de exploitatierekening per programma weergegeven:

Netto lasten en dekking <i>(alle bedragen x € 1.000)</i>	Rekening 2021	Gewijzigde Begroting 2021	Begroting 2021	Vershil R'2021 - Gewijzigde B'2021
Netto lasten				
Programma Waterketen	71.633	72.213	69.945	-579
Programma Watersystemen	49.851	51.545	53.228	-1.694
Programma Waterveiligheid	21.027	21.327	21.618	-300
Totaal netto lasten	142.511	145.085	144.791	-2.574
Opbrengst waterschapsbelastingen				
Omslag watersysteem gebouwd	-41.480	-41.777	-41.017	+297
Omslag watersysteem ongebouwd	-6.172	-6.232	-6.257	+59
Omslag watersysteem wegen	-1.936	-2.016	-2.003	+80
Omslag watersysteem ingezetenen	-21.435	-21.301	-21.179	-134
Omslag watersysteem natuurterrein	-143	-141	-141	-2
Omslag verontreiningsheffing	-283	-358	-381	+75
Omslag ws voorgaande jaren	62			+62
Zuiveringsheffing bedrijven	-21.132	-21.763	-21.648	+631
Zuiveringsheffing huishoudens	-47.708	-47.854	-47.669	+146
Omslag zuivering voorgaande jaren	-1.795			-1.795
Totaal waterschapsbelastingen	-142.023	-141.443	-140.296	-581
Bijdrage provincie				
Bijdrage provincie	-1.587	-1.668	-1.614	+81
				-
Totaal dekking	-143.610	-143.111	-141.910	-499
Resultaat	-1.099	+1.974	+2.881	-3.073

(+ = nadelig / - = voordelig)

De financiële resultaten van de programma's komen deels voort uit de doorbelastingen vanuit de processen. Omdat de voor- en nadelen van de processen vaak doorberekend worden naar meerdere programma wordt geen financiële verschillenverklaring gegeven op programmaniveau. Voor de verschillenverklaring van kosten en opbrengsten wordt verwezen naar hoofdstuk 5.

Programma Waterketen

Programmadirecteur: Mary-José van Overveld

Doelstelling programma

De ambitie van het programma waterketen is door ontwikkelen naar een duurzame, flexibele waterketen en daarbij blijvend voldoen aan de kerntaken en wet- en regelgeving. Het uiteindelijk beoogd effect is om zowel voor nu als de lange termijn waarde te realiseren voor de burgers, bedrijven en milieu in ons beheergebied met een optimale balans tussen prestaties, risico's en kosten. Dit op een samenwerkingsgerichte, innovatieve, moderne en toekomstbestendige wijze in samenhang met de andere programma's.

Doelstellingen, beoogde effecten en plan van aanpak

Uitvoeren primaire taken (effectief en efficiënt)

Voldoen aan zorgplicht, afvalwaterakkoorden en vergunningseisen

Doelstelling en beoogde effecten: De kerntaak van Waterketen is het transporteren en zuiveren van afvalwater en het verwerken van slib. Het primaire doel is het blijvend uitvoeren van de kerntaak, d.w.z. het voldoen aan wet -en regelgeving zoals de zorgplicht, alle gebieds- en individuele vergunningseisen, de afgesproken afnameverplichtingen en het op niveau houden van de veiligheid, betrouwbaarheid en beschikbaarheid van de installaties. De ambitie is om dit effectiever en efficiënter te doen. Dit doen we om voor zowel nu als op de lange termijn waarde te realiseren voor de burgers, bedrijven en milieu van West-Brabant met een optimale balans tussen prestaties, risico's en kosten.

Plan van aanpak 2021: Dit vergt een programmatische aanpak van projectplanning en -realisatie. Uitgangspunt hierbij zijn de doelstellingen en lange termijn visie van het waterschap.

- De inventarisatie van de risico's op zowel asset als assetsysteemniveau wordt voortgezet.
- De Lange termijn Asset Planning (LTAP) wordt verder uitgewerkt. De bedrijfswaarden worden geëvalueerd en we werken aan heldere en eenduidige besluitvormingscriteria en besluitvormingsmethodiek(en) aan de hand van concrete voorbeelden.
- Meer risico-gestuurd bedienen en onderhouden zorgt voor het efficiënter benutten van mensen en middelen, met focus op het bewust managen van geaccepteerde risico's voor proces continuïteit en budgetoverschrijdingen.
- De zichtbaarheid van de waterketen wordt vergroot.
- Maatregelen Afvalwaterpersleiding Moerdijk-Bath (AWP2.0): Door het vernieuwen van de persstations en het vergroten van de capaciteit van de AWP wordt de betrouwbaarheid van het afvalwatertransport vergroot en is het systeem in staat om de afgesproken afvalwaterhoeveelheden te verwerken.

Activiteiten en realisatie: De inventarisatie van de risico's is in 2021 terug opgepakt. Verder zijn de bedrijfswaarden eind 2021 geëvalueerd en is er een voorstel voor een nieuwe/aangepaste set bedrijfswaarden opgesteld. Tevens is er een concept integraal besluitvormingsmodel opgesteld op basis van prestaties, risico's en kosten. Hiermee wordt het beter mogelijk afwegingen en voorstellen op waarde te maken en voor te leggen. Om de LTAP verder uit te werken is in 2021 gewerkt aan de eerste decompositie (overzicht van de bestaande assets). Om meer risico-gestuurd te kunnen bedienen en onderhouden is een strategisch/tactisch overleg ingericht tussen de processen onderhouden en bedienen. Inzicht in enerzijds de risico's en kansen uitgaande van de doelstellingen en anderzijds de prestaties is hierbij van groot belang.

De zichtbaarheid van de waterketen is vergroot door meer gebruik te maken van social media kanalen om meer korte filmpjes over werkzaamheden, innovaties en projecten zoals de AWP en de Covid-monitoring te delen. Er ook meer media aandacht geweest vanwege Covid, die vervolgens benut is om ook informatie over innovaties en projecten te delen. De portefeuillehouder heeft een tour de RWZI per fiets gemaakt en daarover beelden en zijn reflecties gedeeld via de media.

Doelstellingen, beoogde effecten en plan van aanpak	
Uitvoeren primaire taken (effectief en efficiënt)	
Slib verwerken	Doelstelling en beoogde effecten: Het nakomen van afspraken die gemaakt zijn met SNB en de overige aandeelhouders. Plan van aanpak 2021: - We sturen op onze eigen slibprognoses, waarbij we rekening houden met de afspraken die we met SNB hebben gemaakt. - De restcapaciteit wordt ingezet om ongegist slib van aandeelhouders te vergisten en ontwateren. - We stemmen intensief af met SNB en de overige aandeelhouders over het verminderen van de kwetsbaarheid tegen uitval door het treffen van de juiste beheersmaatregelen in de gehele slibketen. Activiteiten en realisatie: De realisatie van de slibproductie komt overeen met de geprognostiseerde hoeveelheid.
Doorontwikkelen assetmanagement	Doelstelling en beoogde effecten: Eind 2023 is assetmanagement volgens de geldende norm op certificeerbaar niveau. Plan van aanpak 2021: In 2021 wordt een plan van aanpak opgesteld om assetmanagement door te ontwikkelen met o.a. aandacht voor de koppeling tussen financiën en assets en het bedrijfswaardenmodel. Activiteiten en realisatie: De doorontwikkeling van assetmanagement verloopt langs verschillende sporen. Er is een 'roadmap' opgesteld en de doorontwikkeling is als doelstelling opgenomen in het WBP en de programmaplannen van waterketen, watersystemen en waterveiligheid. Er wordt een integrale waterschapsbrede aanpak gehanteerd waarbij alle belanghebbende processen betrokken zijn en nog verder worden betrokken. Het bewustzijn van nut en noodzaak en daarmee ook het draagvlak in de organisatie is verder vergroot. Er is op verschillende fronten reeds actief gewerkt aan het verbeteren van processen en producten.
Duurzaam	
Verminderen energieverbruik	Doelstelling en beoogde effecten: Het waterschap streeft naar energieneutraliteit in 2025. Tevens regionaal maximaal bijdragen aan reductie van 49% CO₂-eq in 2030. We passen betaalbare en innovatieve technologieën toe, we ontwikkelen en testen deze. Dit moet leiden tot verduurzaming door energiebesparing of -productie. Plan van aanpak 2021: Samen met het programma klimaat en duurzaamheid worden de uitgangspunten van het waterbeheerplan geconcretiseerd en de aanpak voor de waterketen verder uitgewerkt. In 2021 zal verder worden ingezet op energiebesparing naast het optimaliseren van duurzame energie opwekking (biogasopbrengst). Activiteiten en realisatie: In 2021 is er gestart met het uitwerken van twee varianten (traditioneel en duurzaam) voor bijvoorbeeld RWZI Nieuw-Vossemeer. Voor verdere uitwerking van de activiteiten zijn routekaarten opgesteld over hergebruik effluent en terugwinning fosfaat. In 2021 is het pilotonderzoek op Bath (samen met Evides Industriewater) naar opwerking van effluent naar proceswater voor industriële toepassing met goed resultaat afgesloten. Het vervolg is een gezamenlijk ontwerpproces voor een full-scale installatie, dat zal duren tot halverwege 2022. Mede door de voorgaande droge jaren is het belang van effluenthergebruik toegenomen.
Verminderen grondstoffenverbruik	Doelstelling en beoogde effecten: Het waterschap streeft naar grondstoffenneutraliteit in 2050. Hiervoor is nodig het toepassen, ontwikkelen en testen van betaalbare innovatieve technologieën die leiden tot minder verbruik of hergebruik van grondstoffen en/of water door kringloopsluiting. Plan van aanpak 2021: Samen met het programma klimaat en duurzaamheid worden de uitgangspunten van het waterbeheerplan geconcretiseerd en de aanpak voor de waterketen verder uitgewerkt. De inzet is minder verbruik van grondstoffen (polymeren en metaalzouten) in het zuiveringsproces. Activiteiten en realisatie: In 2021 is er gestart met het uitwerken van twee varianten (traditioneel en duurzaam) voor bijvoorbeeld RWZI Nieuw-Vossemeer. Voor verdere uitwerking van de activiteiten zijn

	routekaarten opgesteld over hergebruik effluent en terugwinning fosfaat. In 2021 is het pilotonderzoek op Bath (samen met Evides Industriewater) naar opwerking van effluent naar proceswater voor industriële toepassing met goed resultaat afgesloten. Het vervolg is een gezamenlijk ontwerpproces voor een full-scale installatie, dat zal duren tot halverwege 2022. Mede door de voorgaande droge jaren is het belang van effluenthergebruik toegenomen.
Klimaatadaptatie	Doelstelling en beoogde effecten: Het waterschap streeft ernaar dat in 2050 100% van ons gebied klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht. Intensievere buien en langere perioden van droogte maakt anders omgaan met hemelwater noodzakelijk. Plan van aanpak 2021: Het samen met partners in de regio ontwikkelen van strategieën voor meer lokaal vasthouden en minder afvoeren van hemelwater via de keten zal worden voortgezet. Activiteiten en realisatie: Samen met dertien Brabantse (water)partijen, waaronder Brabant Water en provincie Noord-Brabant, zijn afspraken gemaakt in het grondwaterconvenant om anders om te gaan met grijs water. Expertise leveren in de regio om (nieuwe) woningen duurzamer te laten omgaan met sanitatie. Verder is het waterschap actief betrokken bij het opstellen van de Omgevingsvisies van de gemeenten in ons werkgebied.
Flexibel en toekomstgericht	
Innovatie/kennisopbouw/ planvorming	Doelstelling en beoogde effecten: Innovaties stimuleren en uitvoeren, om in staat te zijn flexibel in te kunnen spelen op maatschappelijke en technische ontwikkelingen. De komende jaren staan we voor grote uitdagingen om tegemoet te komen aan de wensen van burgers, bedrijven en het milieu in ons beheergebied. Van instandhouding naar vernieuwing, mogelijk maken herontwerp, beter in staat aan te sluiten bij wat toekomst en omgeving van ons vraagt. Plan van aanpak 2021: Pro-actief zoeken naar nieuwe technologieën en de toepasbaarheid daarvan onderzoeken in de waterketen. Activiteiten en realisatie: In 2021 zijn de lopende innovatieve trajecten Phario en Vivianiet voortgezet. Daarnaast zijn nieuwe mogelijk kansrijke trajecten gestart zoals De Groen Gas Brouwerij en de Energiehub Nieuwveer. Deze bevinden zich in de verkennende fase. De focus lag meer op deelprocessen en duurzaamheid dan op vervanging van bestaande zuiveringstechnieken.
Visieontwikkeling per zuiveringskring	Doelstelling en beoogde effecten: We hebben een gebiedsgerichte visie per zuiveringskring, samengevat in een masterplan. Plan van aanpak 2021: In 2021 opstellen van de visie, afstemmen hoe dit aan te pakken. Activiteiten en realisatie: In 2021 is het tactisch plan waterketen opgesteld en afgerond. Hierbij is een integrale aanpak gehanteerd, waarbij de rwzi's zijn geprioriteerd op basis van risico's en kansen. Strategische doelen rondom waterkwaliteit en - beschikbaarheid, en duurzaamheid en circulariteit zijn hier nadrukkelijk in meegenomen. Dit heeft geresulteerd in een top 5 rwzi's. Eind 2021 is een start gemaakt met de uitwerking van de planvorming. Dit zal de komende jaren verder worden uitgewerkt. Hierbij zal in een vroeg stadium naast de conventionele aanpak van instandhouding een toekomstgericht alternatief worden uitgewerkt. De uitwerking zal resulteren in concrete voorstellen voor het bestuur.

Doelstellingen, beoogde effecten en plan van aanpak	
Samenwerken (komen tot maatwerk)	
Samenwerken met gemeenten en drinkwaterbedrijven	Doelstelling en beoogde effecten: Samen de huidige infrastructuur optimaal benutten en de uitdagingen van de toekomst aangaan zodanig dat een optimale benutting van de huidige infrastructuur gerealiseerd wordt.
	Plan van aanpak 2021: Binnen de waterkringen structureel werken aan thema's van nu en de toekomst, zoals klimaatadaptatie, circulaire economie en een gemeenschappelijke investeringsagenda. (Bijv. SOKII, SWWB)
	Activiteiten en realisatie: Samenwerken in de waterketen loopt goed, doorgaans in 1 op 1 relatie met gemeenten. Bij de samenwerking in de waterkringen ligt de focus op klimaatadaptatie en meten en monitoren. Voor gemeenten is het moeilijk om voldoende gekwalificeerd personeel te vinden voor het rioolbeheer. Deze personele kwetsbaarheid bij gemeenten blijft aandacht vragen. In de samenwerking houden we rekening met het gebrek aan tijd bij alle partners. Met inhuur of trainees kan op verschillende gebieden toch resultaat bereikt worden. Hoewel het bestuursakkoord water is afgerond wordt nog steeds samengewerkt met gemeenten en drinkwaterbedrijven. We weten elkaar goed te vinden.
Samenwerken met bedrijven	Doelstelling en beoogde effecten: In 2021 komen tot verdergaande samenwerking met bedrijven. Beoogd effect is samen de huidige infrastructuur optimaal te benutten en de uitdagingen van de toekomst aangaan (en kansen te pakken).
	Plan van aanpak 2021: Naast gemeenten zijn (grote) lozende bedrijven belangrijke partners in de afvalwaterketen. Regelmatig benaderen bedrijven het waterschap om capaciteitsvraagstukken op te lossen (aanhaken/afhaken) of duurzaamheidskansen te benutten in de afvalwaterketen. In navolging van de ketensamenwerking met gemeenten gaan we actief door met het ontwikkelen van structurele en constructieve contacten met bedrijven (grote lozers). Hierbij zullen we ons blijvend openstellen voor initiatieven om maatschappelijke meerwaarde te creëren.
	Activiteiten en realisatie: Met gemeente- en havenbedrijf Moerdijk werken we intensief samen in het kader van het watermanagementplan Moerdijk gericht op duurzaam waterbeheer en optimaal benutten van de AWP. Met de gemeente Waalwijk is een nieuw afvalwaterakkoord overeengekomen met daarin ook afspraken over keten-optimalisaties en met de gemeente Loon op Zand is een samenwerkingsovereenkomst gesloten in de voorbereiding van een project om gezamenlijk de afvalwaterketen te verbeteren. Daarnaast bespreken we met nieuwe bedrijven en bedrijven met uitbreidingsplannen hoe het afvalwater op een duurzame en doelmatige manier verwerkt kan worden bij zowel bedrijf als waterschap. In 2021 zijn met een aantal bedrijven gesprekken gevoerd over doelmatige en duurzame verwerking van bedrijfslozingen.
Samen kennis ontwikkelen en samenwerken met kennisinstituten en laboratoria	Doelstelling en beoogde effecten: Delen van kennis over de waterketenprocessen en deze inzetten voor de eigen bedrijfsvoering en innovatie. Voor een effectieve en efficiënte realisatie van de kerntaken en als input voor innovaties.
	Plan van aanpak 2021: Binnen verschillende samenwerkingsverbanden, landelijk en regionaal, wordt kennis ontwikkeld en gedeeld en worden kosten en risico's verdeeld over de verschillende partijen. Voorbeelden zijn 'Winnend samenwerken' en de Energie- en Grondstoffenfabriek, EFGF, STOWA, VVZB, Aquon.
	Activiteiten en realisatie: Er is intensief samengewerkt met de landelijke gremia alsook in de regio. Voor medicijnresten in de Brabantse aanpak humane medicijnresten en voor de maasregio met de Schone Maaswater keten om de kwaliteit van het maaswater te verbeteren. Dergelijke initiatieven vinden landelijk navolging.

Meer waarde uit data	
Assetdata op orde	Doelstelling en beoogde effecten: Om in staat te zijn te werken conform assetmanagementprincipes en de doelstellingen van het waterschap effectief en efficiënt te realiseren is het van belang te beschikken over een ABC (actuele, betrouwbare en complete assetinformatie).
	Plan van aanpak 2021: In 2020 is een start gemaakt met het op orde brengen van de assetinformatie en in te voeren in het onderhoudsmanagementsysteem. Dit wordt in 2021 verder voortgezet. Hierbij wordt ook gekeken naar de overdracht van assets vanuit projecten en de mogelijke inzet van digitale hulpmiddelen hierbij. E.e.a ook in relatie en samenhang met het programma digitaal transformeren.
	Activiteiten en realisatie: In 2021 zijn verschillende initiatieven ontplooit voor het verder op orde brengen van assetinformatie en dit in te voeren in het onderhoudsmanagementsysteem. In relatie en samenhang met het programma digitaal transformeren is middels diverse workshops kennis gemaakt met innovatieve digitale hulpmiddelen zoals Virtual Reality (VR) en Augmented Reality (AR) en is verkend wat de mogelijke toepassingen hiervan kunnen zijn voor het waterschap. Bij de renovatie van PS Roosendaal, onderdeel van de AWP, is reeds een 3D model ontwikkeld. Er zijn verkennende gesprekken gestart hoe de overdracht van assets vanuit projecten digitaal mogelijk te maken.
Monitoring (Kpi's, dashboards)	Doelstelling en beoogde effecten: Continu leren en verbeteren van prestaties en inspanningen. Benchmarks ondersteunen hierbij om te vergelijken met andere waterschappen.
	Plan van aanpak 2021: - Aansluiten bij programma veerkrachtig organiseren. - Benutten van de benchmarks van de Unie van Waterschappen en aanleverende tools. - Bestaande kpi's evalueren en aanvullen met beschikbare benchmarkdata. Zodat effectiever gestuurd kan worden op het realiseren van de strategische doelstellingen.
	Activiteiten en realisatie: De data engineering en business intelligence capaciteit is binnen het waterschap versterkt. Dit maakt het mogelijk dat we beter in staat zijn data te analyseren, prestaties te monitoren en dus ook daadwerkelijk meerwaarde uit data te halen. In het kader van DEEP (het Data science & Engineering Expert Programma van de waterschappen) is door Brabantse delta een use-case rioolvreemd water gemaakt. Dit is zo praktisch en zinvol gebleken dat deze door andere waterschappen is overgenomen. Tevens zijn er dashboards gemaakt voor het project AWP om de (financiële) prestaties en voortgang te kunnen monitoren. Aan het bestuur is de waves database toegelicht.

Netto kosten programma (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Gewijzigde Begroting 2021	Oorspronkelijke Begroting 2021	Rekening 2020
Waterketen	71.633	72.213	69.945	69.091

Voor de financiële verschillenverklaring wordt verwezen naar hoofdstuk 5.

Programma Watersystemen

Programmadirecteur: Len Nooteboom

Doelstelling programma watersystemen

Het waterschap zorgt samen met (gebieds)partners en watergebruikers voor gezond, voldoende en bevaarbaar water als levensader voor biodiversiteit en een klimaatrobuuste leefomgeving. Het doel van het programma is om te voldoen aan lokale en regionale (grond)wateropgaven in zowel droge als natte situaties en te zorgen dat het water van geschikte kwaliteit is en er veilig gebruik van gemaakt kan worden. Dit doen we in open dialoog en vanuit 'gedeeld eigenaarschap', teneinde de opgaven tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten te realiseren.

Doelstellingen, beoogde effecten en plan van aanpak

Voldoende en schoon water

Waterbalans	Doelstelling en beoogde effecten: Zorgen voor een goede balans tussen vraag en aanbod van water tijdens droogte en voor voldoende waterafvoer/berging bij wateroverschot. Plan van aanpak 2021: Op basis van regionaal afgesproken strategieën in 2021 komen tot: - Programmeren van maatregelen in het kader van Nationaal Bestuursakkoord water (NBW) wateroverlasttoetsing 2020; - Programmeren resterende knelpunten in het kader van zoetwatervoorziening (Deltaplan hoge zandgronden en Zoetwatervoorziening zuidwestelijke delta) en droogtebestrijding; - Programmeren van maatregelen ten behoeve van knelpunten qua wateraf- en -aanvoer vanuit het Algemeen Onderhoudsplan waterlopen en waterkeringen (AOWW). - Opstellen van een communicatieplan om helderheid bij gebruikers en waterbeheerders te geven over inspanningen die het waterschap levert in gemiddelde en droge situaties en eigen handelingsperspectief. Activiteiten en realisatie: Met de vaststelling van het nieuwe Waterbeheerprogramma 2022-2027 zijn de maatregelen genoemd in bovenstaand kader geprogrammeerd.
Kaderrichtlijn Water	Doelstelling en beoogde effecten: Voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) voor de kwaliteit van oppervlaktewater (water in rivieren, meren en kustwater) en de hoeveelheid en kwaliteit van het grondwater in ons beheergebied. Plan van aanpak 2021: Uitvoeren in 2021 geplande activiteiten KRW-maatregelenpakket 2016-2021 Activiteiten en realisatie: Grote KRW projecten als Westelijke Langstraat en Noordrand Midden waren in 2021 in uitvoering met een uitloop naar 2022. Zoals reeds aangekondigd in managementletter 2 is eind 2021 niet het volledige maatregelenpakket voor de periode 2016-2021 uitgevoerd. Bij het opstellen van het nieuwe Waterbeheerprogramma 2022-2027 zijn de KRW-maatregelen opnieuw tegen het licht gehouden. De maatregelen die daarin zijn opgenomen vormen de basis voor de komende jaren. Gezien de resultaatsverplichting op het uitvoeren van afgesproken KRW-maatregelen, zal het waterschap zich maximaal inzetten voor het samen met de provincie, het Rijk, gemeenten, grondeigenaren en belangenorganisaties organiseren van voldoende cofinancieringsmiddelen en het kunnen beschikken over voldoende gronden in de stroomgebieden van de watersystemen.
Baggeren	Doelstelling en beoogde effecten: Het baggeren van waterlopen teneinde onderhoudsproblemen, wateroverlast en waterkwaliteitsproblemen te voorkomen. Plan van aanpak 2021: Baggerachterstand door PFAS problematiek inlopen door in 2021 de volgende baggerwerkzaamheden uit te voeren en voor te bereiden: • Uitvoering en voorbereiding baggerwerkzaamheden in gemeenten Tilburg, Breda, BoZ, Geertruidenberg, Moerdijk, Dongen, Moerdijk Steenberg en Waalwijk

	• Daarnaast het voorbereiden van baggerwerken kreek en beken landelijk gebied, zandvang Bieberg en inhaalslag vaarwegen • Uitvoering baggerwerkzaamheden Dintel Implementatie gebruik weilanddepots (afhankelijk van uitslag businesscase 2020); Opstarten van een onderzoek of dieper, breder of anders baggeren goed is voor de waterkwaliteit en waterkwantiteit. Activiteiten en realisatie: Alle geplande uit te voeren of voor te bereiden baggerwerkzaamheden zijn uitgevoerd. De zandvang Bieberg te Breda is inmiddels ook gebaggerd. De implementatie van weilanddepots heeft niet plaatsgevonden omdat de uitkomst van de opgestelde businesscase was dat dit geen rendabele oplossing is voor het verwerken van vrijkomende bagger. Het onderzoek naar de effecten van baggeren op de waterkwantiteit en waterkwaliteit is gestart.
Ontwikkeling klimaatrobuust watersysteem	Doelstelling en beoogde effecten: Het maken van nieuwe afspraken met partners over de ontwikkeling van een klimaatrobuust watersysteem in het kader van de zoetwaterregio's DHZ/zuidwestelijke delta en het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie (planperiode 2022-2027) Plan van aanpak 2021: Evaluatie samenwerking met partners afgelopen periode 2016-2021 Maken nieuwe afspraken DHZ/Zuidwestelijke Delta en het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie 2022-2027 Borgen van waterschapsbijdragen in het waterbeheerprogramma 2022-2027 Activiteiten en realisatie: In het kader van de totstandkoming van het nieuwe Waterbeheerprogramma heeft een evaluatie plaatsgevonden en zijn nieuwe afspraken gemaakt met partners en vastgelegd. Benodigde waterschapsbijdragen zijn hierbij tevens grotendeels geborgd in het Investeringsprogramma.
Plaagsoortenbeheer	Doelstelling en beoogde effecten: Voorkomen dat plaagsoorten (exoten zoals de Japanse duizendknoop en de rivierkreeft) een bedreiging vormen voor het watersysteem en/of de waterkeringen Plan van aanpak 2021: Op basis van het nieuwe provinciale beleid wat in 2021 wordt vastgesteld (incl. impactanalyse) wordt de programmering inclusief prioritering voor de bestrijding van plaagsoorten opgesteld Activiteiten en realisatie: Zoals reeds aangekondigd in ML4 is er in 2021 geen nieuw provinciaal beleid vastgesteld. In afwezigheid van dit provinciale beleid is een Brabantbreed uitvoeringsbeleid voor plaagsoorten door alle Brabantse waterschappen vastgesteld. Er is in 2021 gewerkt aan meer coördinatie tussen de vier waterschappen bij het uitvoeren van plaagsoortenbestrijding. In 2021 heeft Brabantse Delta, naast het muskusrattenbeheer, € 190.000 geïnvesteerd in de bestrijding van plaagsoorten. Door het groeiende probleem is de verwachting dat de stijgende trend in kosten verder toe zal nemen.
Beheersing grondwater	Doelstelling en beoogde effecten: Adequaat beheer grondwatervoorraad met het streven naar evenwicht in aanvoer en onttrekking van grondwater Plan van aanpak 2021: Start met een strategische herijking van het grondwaterbeleid binnen de Provincie Noord-Brabant Ten behoeve van het groeiseizoen 2021 het doorvoeren van enkele wijzigingen in het huidige grondwaterbeleid Uitvoeren van het actieprogramma droogte Activiteiten en realisatie: Er is een start gemaakt met de strategische herijking van het grondwaterbeleid met de instelling van een Commissie Droogte. Ook de benodigde wijzigingen voor het groeiseizoen 2021 zijn doorgevoerd. Vanuit het actieprogramma droogte zijn alle in 2021 geplande acties uitgevoerd: Vaststelling Convenant Droogte; Modelstudie gebiedsregeling Strijbeekse beek; Pilot diepinfiltratie Chaamse beken; Minder maaionderhoud waterlopen waar mogelijk; Maximaal gebruik peilbeheermarges;

	Waterconserveringsprojecten als 'Kasteel van Wouw' en 'automatisering stuwen'.
Omgevingswet	Doelstelling en beoogde effecten: klaar zijn voor de Omgevingswet Plan van aanpak 2021: Impact omgevingswet voor het programma watersystemen checken en eventueel bijsturen Activiteiten en realisatie: Het waterschap beschikt over voldoende instrumentarium om conform uitgangspunten Omgevingswet te kunnen gaan werken. Zo zijn in oktober 2021 het Beleidskader Participatie (#creatiefsamen) en de Participatieverordening vastgesteld. De invoering van de Omgevingswet is echter uitgesteld tot eind 2022- januari 2023.
Samenwerkingsagenda Vlaanderen	Doelstelling en beoogde effecten: Samen met Vlaamse partners tot een samenwerkingsagenda komen en vertalen naar een maatregelenpakket voor de grensvormende en grensontkennende waterlichamen voor de periode 2020-2027. Plan van aanpak 2021: Programmeren van projecten waar er zich kansen voordoen en daarbij verkennen van kansen voor nieuwe Europese subsidies (in ieder geval indienen van de Life aanvraag Halcyon). In het Vlaams-Nederlandse gebiedsproces voor het Merkske inzetten op afspraken over uit te voeren maatregelen. Continueren van het jaarlijks overleg over onderhoud van de waterlopen in het grensgebied. Verkenning met de Vlaamse Milieumaatschappij naar 'samen slim monitoren' in de grensstreek; Uitvoeren van lopende Europese projecten (Triple C, PROWATER en RECUPA). Activiteiten en realisatie: Er zijn in 2021 geen nieuwe Europese projectinitiatieven met Vlaanderen geprogrammeerd. Alle andere activiteiten zijn uitgevoerd conform planning. In PROWATER is het demonstratieproject Herinrichting Markdal vervangen door project Vloeiweide. Triple C en RECUPA zijn succesvol afgerond. Samen met de Vlaamse Milieumaatschappij meten we continu de waterkwaliteit op twee grenspunten in de Mark.
Aanpak blauwalg	Doelstelling en beoogde effecten: Samen met gemeenten uitvoeren van onderzoek naar structurele blauwalglocaties, voorbereiden en uitvoeren van lokale maatregelen om de overlast te verminderen Plan van aanpak 2021: Op basis van prioriteringsmethodiek: Monitoring, probleemanalyse en formuleren aanpak nieuwe probleemlocaties blauwalgen Benoemen en programmeren projecten (locaties Binnenschelde Bergen op Zoom, Bouvignevijver Breda) Uitvoeren maatregelen (Veste vijver Geertruidenberg en Westpolderplas Etten-Leur) Activiteiten en realisatie: In 2021 zijn alleen bestaande probleemlocaties aangepakt. Daarbij zijn binnen het project 'Bestrijding blauwalgenoverlast' diverse acties ondernomen op het gebied van monitoring en probleemanalyse. Voor locatie 'de Veste' in Geertruidenberg is een nieuw opgestelde routekaart gevolgd voor te nemen maatregelen. Belangrijk hierbij is het nog vast te stellen rioleringsplan van de gemeente Geertruidenberg. In locatie 'Bouvignevijver' heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de effecten van bagger op de waterkwaliteit. Daarnaast zijn baggerwerkzaamheden en vervanging van het helofytenfilter op deze locatie geprogrammeerd.
Gezamenlijke aanpak water-, natuur- en stikstofopgaven	Doelstelling en beoogde effecten: Samen met de provincie Noord-Brabant en andere partners de water-, natuur- en stikstofopgaven gebiedsgericht aanpakken. Plan van aanpak 2021: Projecten op basis van bestaande Samenwerkingsovereenkomst tot Uitvoering Waterdoelen (STUW) in 2021 afronden. Vaststellen nieuwe samenwerkingsovereenkomst. Activiteiten en realisatie: Enkele projecten die onder de STUW vallen hebben een uitloop naar 2022. In overleg met de provincie is verlenging aangevraagd tot eind 2022. Het betreft de projecten WBWL, Waterberging Groote Leij en Keenesluis. De nieuwe samenwerkings-

	overeenkomsten voor samenwerking in de periode 2022-2027 (Koepelovereenkomst en een Maatwerkovereenkomst) voor groenblauwe opgaven zijn vastgesteld.
Databeheer watersystemen en vaarwegen	Doelstelling en beoogde effecten: Op orde brengen en houden data alle vaarweg/watersysteemobjecten (volgens principe a-b-c-: accuraat, betrouwbaar en compleet) ten behoeve van een efficiënt en effectief waterbeheer Plan van aanpak 2021: In beeld brengen kritische ontbrekende gegevens diverse objectsoorten Uitzetten verzamelen gegevens en vastleggen in OBS (onderhoudsbeheerssysteem) of een ander beheerssysteem Continueren project 'Legger op orde' Activiteiten en realisatie: In het kader van de herziening van de leggers zijn ontbrekende gegevens verzameld en vastgelegd. In het vervolg zullen 2x per jaar leggers een update krijgen. In 2021 is doorgegaan met het verzamelen van benodigde gegevens voor het onderhoudsbeheerssysteem.
Bevaarbaar water	
Onderhoud Vaarwegen	Doelstelling en beoogde effecten: Beter grip krijgen op de benodigde onderhoudswerkzaamheden die programmatisch nodig zijn voor optimaal onderhoud aan de vaarwegen. Plan van aanpak 2021: Het voorbereiden van een meerjaren onderhoudsprogramma vaarwegen voor de onderdelen beschoeiingen en kunstwerken. Activiteiten en realisatie: De voorbereiding met het benoemen van aandachtspunten om te komen tot een meerjarenonderhoudsprogramma (MJOP) is uitgevoerd. In 2022 zal door middel van inspecties worden gestart met het verzamelen van benodigde technische gegevens van de objecten. Op deze wijze zal de onderhoudsopgave verder worden geconcretiseerd in een MJOP.
Inhaalslag baggeren vaarwegen	Doelstelling en beoogde effecten: Terugbrengen van de achterstand in het baggeren van de vaarwegen Plan van aanpak 2021: Prioriteiten bepaling meest urgent te baggeren trajecten Opstellen planning baggeren Activiteiten en realisatie: Met behulp van inmetingen en berekende baggerhoeveelheden is een prioritering vastgesteld voor wat betreft te baggeren trajecten. Deze prioritering is verwerkt in een plan van aanpak met planning waarbij, in het kader van duurzaam GWW, nadrukkelijk een duurzame wijze van baggeren is meegenomen.
Nautisch beheer vaarwegen	Doelstelling en beoogde effecten: Vertaling vastgesteld nautisch beleid 2020 naar activiteiten Plan van aanpak 2021: Opstellen actieplan nautisch beheer met daarin uit te voeren maatregelen als uitwerking van het vastgestelde beleid Activiteiten en realisatie: Het actieplan is opgesteld waarbij de maatregel 'opstellen nieuw nautisch beleid' is opgenomen. Inmiddels vinden voorbereidingen plaats om in 2022 te komen tot nieuw nautisch beleid waarbij sprake is van een verdere professionalisering op dit gebied.
Samenwerken met andere nautische beheerders	Doelstelling en beoogde effecten: samenwerken met andere vaarweg- en nautisch beheerders in of grenzend aan het beheergebied van Brabantse Delta teneinde te leren en gebruik te kunnen maken van elkaars kennis en kunde Plan van aanpak 2021: - Na een eerste verkenning van de samenwerking verdere uitwerking en concretisering hiervan in een samenwerkingsagenda 2021-2025 vastleggen - Impact wijziging vaarwegklassen afstemmen met gemeenten (als nieuwe vaarwegbeheerders) Activiteiten en realisatie: In 2021 is als eerste bouwsteen voor de samenwerkingsagenda de samenwerking met de Provincie Noord-Brabant opgepakt. Op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau zijn in programmabrede zin vorderingen geboekt. De wijziging van de vaarwegklassen zal plaatsvinden bij invoering van de Omgevingswet en

	Interim omgevingsverordening. De invoering van de Omgevingswet is echter vertraagd tot eind 2022-januari 2023.
--	--

Netto kosten programma (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Gewijzigde Begroting 2021	Oorspronkelijke Begroting 2021	Rekening 2020
Watersystemen	49.851	51.545	53.228	51.005

Voor de verschillenverklaring wordt verwezen naar hoofdstuk 5.

Programma Waterveiligheid

Programmadirecteur: Rob Wolbrink

Doelstelling programma

Zorgen voor waterveiligheid voor inwoners en bedrijven is een kerntaak van het waterschap. Hierbij streven wij naar een zo laag mogelijk overstromingsrisico in het werkgebied van waterschap Brabantse Delta tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten, binnen de wettelijke normen en kaders. Daarnaast valt het muskusrattenbeheer onder het programma.

Doelstellingen, beoogde effecten en plan van aanpak

Primaire keringen

Eerste ronde Landelijke Beoordeling primaire keringen (LBO-1)	Doelstelling en beoogde effecten: Inzicht in de veiligheid en risico's op overstromingen door buitenwater van ons beheersgebied eind 2023, op grond van de nieuwe normen en beoordelingssystematiek.
	Plan van aanpak 2021: Het totale project van de beoordeling van de primaire keringen volgens LBO-1 is verdeeld in 8 normtrajecten. In 2021 wordt de beoordeling van de laatste 3 normtrajecten (34-3, 34-4 en 34-5) gestart.
	Activiteiten en realisatie: De beoordeling loopt op schema. Alle dijktrajecten, met uitzondering van 34-3, 34-4 en 34-5, zijn beoordeeld en vastgesteld. De beoordeling van de laatste drie trajecten wordt volgens planning in 2022 afgerond.
Project verbetering Willemstad- Noordschans	Doelstelling en beoogde effecten: Uitvoering van de voorverkenning voor de verbetering van de 9,5 km primaire keringen die zijn afgekeurd in LBO-1.
	Plan van aanpak 2021: In 2019 is dit traject aangemeld bij het HBWP. In 2020 is de ingangstoets vastgesteld als eerste stap in het HBWP proces. Vervolgens is gestart met de voorverkenning die volgens de huidige planning in 2021 gereed is.
	Activiteiten en realisatie: In 2021 is in de voorverkenningfase een verdere analyse uitgevoerd van de beoordelingsresultaten om te komen tot een stabiele projectscope. Deze analyse, en daarmee de voorverkenningfase, loopt nog door tot en met het eerste kwartaal 2022.
Traject aanpak GEA / WAD (Geertruidenberg Amertak / Wilhelminakanaal Amertak Donge)	Doelstelling en beoogde effecten: Om van de beoordeling van een normtraject(en) te komen tot een geschikte scope en uitvoeringsstrategie van het HBWP programma. Hiervoor dient de waterveiligheid- en ruimtelijke opgaven in beeld te worden gebracht.
	Plan van aanpak 2021: Het HBWP project GEA (7,5km) is gestart vanuit de derde ronde toetsing (vóór LBO-1). Door de nieuwe hydraulische randvoorwaarden en de nieuwe beoordeling (LBO-1) van aanpalende dijktrajecten, is het gewenst om het hele GEA/WAD traject te overzien (ca 28km). Voor een scherpere scope en uitvoeringsstrategie is het wenselijk allereerst de door de UvW en HBWP voorgestelde trajectaanpak te doorlopen. Daarbij zeer nadrukkelijk rekening houdend met de reeds gemaakte afspraken, besluiten en afstemming met de omgeving. De planning is om de traject aanpak in 2021 af te ronden.
	Activiteiten en realisatie: In 2021 is gestart met het plan van aanpak van de trajectaanpak. Door personele wisselingen is dit later gestart dan gepland. Hierdoor loopt de uitvoering van de trajectaanpak door tot halverwege 2022.
Traject aanpak Moerdijk en Drimmelen	Doelstelling en beoogde effecten: Om van de beoordeling van een normtraject(en) te komen tot een geschikte scope en uitvoeringsstrategie van het HBWP programma. Hiervoor dient de waterveiligheid- en ruimtelijke opgaven in beeld te worden gebracht.
	Plan van aanpak 2021: De ca. 8 km afgekeurde dijktrajecten gelegen in de gemeente Moerdijk en Drimmelen bevinden zich tussen het traject Willemstad Noordschans en het traject GEA/WAD. Voor een scherpere scope en uitvoeringstrategie is het wenselijk allereerst de door UvW en

	HWBP voorgestelde traject aanpak te doorlopen. De planning is om de trajectaanpak in 2021 af te ronden. Activiteiten en realisatie: De trajectaanpak van de dijkverbetering Moerdijk-Drimmelen is in 2021 doorlopen en afgerond. In 2022 wordt de ingangstoets doorlopen om in het Hoogwaterbeschermingsprogramma te worden opgenomen en geprioriteerd.
Regionale keringen	
Project verbetering regionale keringen	Doelstelling en beoogde effecten: Verbeteren van ca. 45 km regionale keringen die bij de eerste ronde toetsing zijn afgekeurd. De keringen zijn eind 2023 hoogwaterveilig. Plan van aanpak 2021: Deelgebied Midden is in 2020 afgerond. Voor deelgebied Mark, Dintel en Vliet wordt in 2020 en 2021 het voorkeursalternatief uitgewerkt tot een vergunbaar, gedragen, ingepast en uitvoerbaar ontwerp, dat in een publiekrechtelijk besluit wordt vastgelegd: het Projectplan Waterwet. In de tweede helft van 2021 wordt de aanbestedingsprocedure gestart voor de uitvoering. Activiteiten en realisatie: Door de corona pandemie is wat vertraging opgetreden. De projectplannen voor de deelgebieden 1 t/m 3 en 4 t/m 6 zijn gereed. De aanbesteding van deelgebied 1 t/m 3 is gestart. Gunning hiervan zal plaatsvinden medio april 2022.
Regionale keringen	
Aanpak van illegale beweiding op de keringen met (groot)vee	Doelstelling en beoogde effecten: Uit de tweede ronde toetsing van de regionale keringen is naar voren gekomen dat over een lengte van circa 40 km sprake is van een slechte grasmat. De slechte grasmat hangt in veel gevallen samen met het gebruik van de kering voor begrazing met grootvee. Het DB heeft in 2020 besloten de illegale beweiding aan te pakken. Plan van aanpak 2021: Vanuit het proces handhaving is een plan van aanpak opgesteld waarin – in samenspraak met het proces onderhouden – stapsgewijs wordt gewerkt aan het beëindigen van dit ongewenste gebruik. Inzet is om in 2023 – wanneer het project verbetering van de regionale keringen dient te zijn afgerond – ook de overige trajecten een goede grasmat hebben door inzet handhaving. Activiteiten en realisatie: Het proces is in 2021 verlopen volgens het opgestelde plan van aanpak. Het ongewenst beweiden met grootvee wordt uiterlijk 2023 beëindigd.
Beheermaatregelen bever en muskusratten	
Beverproof maken van de keringen	Doelstelling en beoogde effecten: Voor zowel de primaire als de regionale keringen is de opkomst van de bever een steeds grotere zorg. Om hier preventief mee om te gaan worden de kritieke plekken beveronvriendelijk gemaakt, zodat het risico op schade en gevaar aan de keringen wordt vermeden. Plan van aanpak 2021: Op basis van een inventarisatie van de meest kritieke plekken in de primaire keringen wordt ervaring op gedaan met het beveronvriendelijk maken van de kering door gaas in te graven. Activiteiten en realisatie: In 2021 is een pilot uitgevoerd waarbij gaas in de waterkering is aangebracht. Deze methodiek wordt in het vervolg toegepast op kritieke locaties in de primaire keringen.
Muskusratten terugdringen naar de landsgrenzen	Doelstelling en beoogde effecten: Door de komende 10 jaar de muskusratten in Nederland terug te dringen naar de landsgrenzen en te bewaken langs de grote rivieren worden veiligheidsrisico's door graverijen verminderd, dierenleed voorkomen en op landelijk niveau kosten bespaard. Plan van aanpak 2021: In 2021 wordt een plan van aanpak opgesteld, afgestemd op de landelijke strategie, en extra capaciteit aangetrokken om te kunnen starten met het terugdringen van de populatie. Tevens wordt het intensieve contact met België voortgezet waar het beleid om de muskusratten naar de landsgrens terug te dringen al is doorgevoerd. Activiteiten en realisatie: In 2021 is een plan van aanpak opgesteld en is extra capaciteit aangetrokken.

Prestatie indicatoren	Begroting 2021	Rekening 2021 (cumulatief)
Beoordeling primaire keringen volgens LBO-1 (van 132 km wordt 125 km beoordeeld tot 2023)	110	110
Ingangstoets/Trajectaanpak primaire keringen (van 132 km wordt 52 km getoetst)	52 ¹	24 ²
Verbetering regionale keringen (van 260 km wordt 48km verbeterd tot 2023)	28 ³	28
Muskusrattenvangst: max. 0,15 vangst/km	0,15 ⁴	0,15
Toelichting: In de tabel staan in de kolom Begroting 2021 de kilometers beoordeling, toetsing en verbetering die naar verwachting in 2021 uitgevoerd zouden gaan worden. Tussen haakjes staat het aantal cumulatieve kilometers per onderdeel.		

Netto kosten programma (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Gewijzigde Begroting 2021	Oorspronkelijke Begroting 2021	Rekening 2020
Waterveiligheid	21.027	21.327	21.618	20.258

Voor de verschillenverklaring wordt verwezen naar hoofdstuk 5.

¹ 9,5km Willemstad Noordschans, 14,5km Moerdijk/Drimmelen, 28 km GEA/WAD

² Trajectaanpak GEA is gestart maar niet afgerond.

³ Deelgebied Midden

⁴ 0,15 vangst/km is de landelijke norm waarbij (blijkt uit onderzoek) de muskusrattenpopulatie onder controle is en geen bedreiging vormt voor de veiligheid. Deze norm was voor 2021 van kracht en wordt bijgesteld afhankelijk van de ontwikkelingen rondom het terugdringen van de muskusratten naar de landsgrenzen.

Programma Digitaal transformeren

Programmadirecteur: Mary-José van Overveld

Doelstelling programma

De ambitie van dit programma is de kansen, verwachtingen en mogelijkheden van de toenemende digitalisering in te zetten en zo de blijvende stap te maken naar een digitaal georiënteerde en wendbare organisatie waarbij de omgeving centraal staat. Ook draagt de organisatie zo bij aan een duurzamere maatschappij. Initiatieven die hieraan bijdragen worden aangejaagd en gestimuleerd bij medewerkers en bestuurders.

* We creëren bewustwording bij de medewerkers en bestuurders over de mogelijkheden van digitale transformatie. Hierbij stimuleren en activeren wij de organisatie om vooruitstrevend gebruik te maken van data en technologie. En zo onze prestaties als waterschap te verbeteren.

* Dit doen we op een samenwerkingsgerichte, innovatieve, moderne en toekomstbestendige manier. Zo leveren we efficiënt producten en diensten die voldoen aan de wensen en eisen van de omgeving. En hebben we tevreden klanten.

* Ook werkt het programma aan een informatie gestuurde organisatie. Hiermee optimaliseren we onze processen, creëren we transparantie en opereren we flexibel in onze omgeving.

* Dit alles levert een veerkrachtige organisatie op. Een organisatie waar we nieuwe technologische ontwikkelingen snel adopteren om waterschapsprocessen te verbeteren. En een plek waar mensen buiten gewoon graag werken.

Doelstellingen, beoogde effecten en plan van aanpak

Innovatie stimuleren	Doelstelling en beoogde effecten: Om het denkproces voor de digitale mogelijkheden en toepassingen binnen de processen op gang te brengen, wordt in 2021 in ieder procesplan minimaal 1 digitale innovatie opgenomen. Plan van aanpak 2021: Door middel van het voeren van gesprekken, een digitale inspiratiereis en webinars de procesmanagers inspireren. Activiteiten en realisatie: Er zijn gesprekken gevoerd op proces- en programmaniveau. De leerlijn digitale transformatie voor managers (incl. webinars) heeft in het tweede kwartaal plaatsgevonden. Daarnaast zijn workshops "mixed reality" georganiseerd (mixed reality is een techniek die de grens tussen de fysieke wereld en de virtuele wereld laat vervagen). Dit heeft geleid tot meer aandacht voor digitalisering in de meerjaren programma- en procesplannen. Daarnaast is een pilot voor "augmented reality" (op een realistische manier virtuele elementen aan beelden toevoegen) in voorbereiding voor 2022.
Digitale mogelijkheden onderdeel van strategische personeelsplanning (SPP)	Doelstelling en beoogde effecten: Natuurlijk verloop van medewerkers wordt aantoonbaar opgevangen met digitale mogelijkheden in gedachten. Plan van aanpak 2021: De HR business partners worden meegenomen in de mogelijkheden en effecten van digitaal transformeren. Van daaruit kunnen zij het gesprek voeren met de managers over wat dit voor hun proces gaat of kan gaan betekenen en zijn beslag krijgen in de SPP. Activiteiten en realisatie: In 2021 is met SPP een start gemaakt. Dit wordt in samenwerking met het management verder ontwikkeld in 2022.
Digitaal werken (hybride werksituatie)	Doelstelling en beoogde effecten: In 2021 hebben we een hybride werksituatie, waarin tijd- en plaats onafhankelijk werken optimaal ondersteund wordt. Persoonlijk leiderschap van medewerkers komt hiermee tot bloei. Plan van aanpak 2021: Vanuit het programma Digitaal Transformeren, ondersteuning verlenen aan het spoor veerkrachtig werken. Het gaat om het samen laten komen van alle initiatieven gerelateerd aan digitaal werken. Ook worden er bewustzijn vergrotende campagnes georganiseerd over de digitale toepassingen in de nieuwe manier van werken. Activiteiten en realisatie: De leerlijn Buiten Gewoon Doen is ontwikkeld. Deze ondersteunt medewerkers in hun digitale ontwikkeling.
Digitaal werken (samenwerken)	Doelstelling en beoogde effecten: Medewerkers kennen de mogelijkheden van digitaal samenwerken en alternatieve

	samenwerkingsvormen en passen deze, meer dan nu, toe in processen en projecten. Plan van aanpak 2021: Vanuit het programma Digitaal Transformeren, ondersteuning verlenen aan het spoor veerkrachtig werken. Het gaat om het samen laten komen van alle initiatieven gerelateerd aan digitaal werken. Ook worden er bewustzijn vergrotende campagnes georganiseerd over de digitale toepassingen in de nieuwe manier van werken. Activiteiten en realisatie: Door de druk op de begroting zijn investeringen op dit gebied doorgeschoven naar 2022. Wel zijn webinars georganiseerd die het digitaal samenwerken ondersteunen. Deze zijn toegankelijk voor alle medewerkers.
Ambitie verankeren	Doelstelling en beoogde effecten: In 2021 zijn de procesmanagers in staat om projecten te definiëren in het kader van Digitale Transformatie. De projecten worden in de Kadernota vertaald in financiële en personele effecten. Plan van aanpak 2021: Over de ambitie van het programma in gesprek gaan met procesmanagers (digitaal leiderschapsteam), zodat concrete projecten gedefinieerd en geprogrammeerd kunnen worden die aansluiten bij de strategische doelstellingen van het programma. Activiteiten en realisatie: Programmering vindt plaats via het strategisch programma overleg en is verankerd in de kadernota.
Meerwaarde uit data (versterken netwerk)	Doelstelling en beoogde effecten: Doel is om het netwerk in West-Brabant te versterken, om zodoende samen te kunnen werken op het gebied van data (management, deling, etc). Plan van aanpak 2021: Investeren in de relatie met relevant bestuurlijke partners in West-Brabant op het gebied van digitale transitie en/of data. Activiteiten en realisatie: Zoals in managementletter 4 is aangegeven is in 2021 een eerste pilot met digitale uitwisseling in West-Brabant succesvol uitgevoerd en geëvalueerd.
Meerwaarde uit data (versterken expertise)	Doelstelling en beoogde effecten: Binnen een jaar is er toekomstbestendige data expertise in huis/in processen aanwezig. Plan van aanpak 2021: Medewerkers opleiden en deelname aan landelijke initiatieven op het gebied van datascience en data-engineering. Activiteiten en realisatie: In samenwerking met Het Waterschapshuis is de eerste traineeronde afgerond. Daarmee is één medewerker opgeleid tot datascientist. In de tweede ronde, die in september is opgestart, wordt een medewerker opgeleid tot dataengineer.
Meerwaarde uit data (business intelligence)	Doelstelling en beoogde effecten: In 2022 wordt in 3 processen aantoonbaar gebruik gemaakt van business intelligence (BI) tools. Plan van aanpak 2021: In 2021 wordt er een keuze gemaakt voor de BI-tool, de processen en voor welke behoefte we deze gaan inzetten. Parallel daaraan medewerkers trainen in self service. Activiteiten en realisatie: Er is een toekomstvisie "Meerwaarde halen uit data" opgesteld. Er is een keuze voor passende tooling en infrastructuur gemaakt. De benodigde middelen hiervoor komen in 2022 beschikbaar. Parallel daaraan is de behoefte vanuit de processen opgehaald die is opgenomen in een backlog. Prioritering daarvan loopt via het strategisch programma overleg.
Doorontwikkeling verkeerstoren	Doelstelling en beoogde effecten: In 2022 worden op basis van data meer dan nu, voorspellingen gedaan en preventieve keuzes gemaakt in het waterbeheer. Plan van aanpak 2021: In 2021 wordt vanuit het programma Digitaal Transformeren een bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van de centrale regiekamer (CRK). Activiteiten en realisatie: Vanwege prioritering van activiteiten bij het proces Bedienen is dit doorgeschoven naar 2022.
Assetmanagement doorontwikkelen	Doelstelling en beoogde effecten: Eind 2023 is assetmanagement bij het waterschap op een certificeerbaar niveau Plan van aanpak 2021: In 2021 wordt vanuit het programma een bijdrage geleverd aan de doorontwikkeling en verdere implementatie van assetmanagement waarbij vanuit het programma met name gekeken wordt naar welke digitale mogelijkheden toegepast kunnen worden om de

	realisatie van de doelstelling te stimuleren en op welke wijze effectief omgegaan kan worden met de data.
	Activiteiten en realisatie: Het project assetmanagement is opgestart en toepassing van digitale mogelijkheden is onderwerp van gesprek.
Verbeteren dienstverlening	Doelstelling en beoogde effecten: Betere en effectievere samenwerking met omgevingspartners en betere digitale dienstverlening blijkend uit KlantTevredenheidsOnderzoek (KTO).
	Plan van aanpak 2021: Ten behoeve van de implementatie van de omgevingswet, de verbinding leggen tussen de digitale mogelijkheden en de ambities (Digitaal Stelsel Omgevingswet).
	Activiteiten en realisatie: De visie op dienstverlening is ontwikkeld. Op basis daarvan kunnen in 2022 keuzes worden gemaakt in het verder vormgeven van de digitale dienstverlening en het realiseren van de Baseline Basis op Orde.
Ontwikkelen medewerkers	Doelstelling en beoogde effecten: Medewerkers zijn digitaal geletterd en daarmee in staat om mee te gaan in de digitale ontwikkelingen.
	Plan van aanpak 2021: Ontwikkelen van een leerlijn digitaal transformeren, inspiratiesessies, organiseren webinar, bedrijfsbezoeken, etc. in samenwerking met de programma's veerkrachtig organiseren en samenwerken.
	Activiteiten en realisatie: De leerlijn is ontwikkeld en er is een vragenlijst digitale vaardigheden ontwikkeld en uitgezet. De resultaten hiervan worden benut om de leerlijn verder inhoud te geven op basis van de ontwikkelbehoeften.

Programma Klimaat & duurzaamheid

Programmabeheerder: Len Nooteboom

Doelstelling programma

Waterschap Brabantse Delta heeft een maatschappelijke verantwoordelijkheid om actief een rol te pakken in het verduurzamen van onze omgeving. Zo dragen we bij aan een vitale regio die klimaatbestendig, klimaatneutraal en circulair is. Medewerkers en bestuur werken aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties waar we de meeste impact hebben in de regio. De opgaven pakken we samen met onze partners aan.

Doelstellingen, beoogde effecten en plan van aanpak

Algemeen

Duurzaamheidsdoelstellingen geborgd	Doelstelling en beoogde effecten: In 2024 wordt er in de organisatie gestuurd op de duurzaamheidsdoelstellingen.
	Plan van aanpak 2021: Om dit te realiseren worden in 2021 verschillende activiteiten uitgevoerd zoals: • Het opzetten van een monitoringsmethodiek om doelbereik inzichtelijk te maken; • Op basis van de strategische doelstellingen ambitie, strategie en rol bepalen binnen context; • Het opzetten van een denktank Klimaat & Duurzaamheid voor de borging van de doelstellingen en het faciliteren van een algemene aanpak op het integreren van de duurzaamheidsdoelstellingen. • Andere programma's en partners stimuleren om aan de strategische doelstellingen bij te dragen.
	Activiteiten en realisatie: In het Programmaplan voor de Kadernota 2022-2031 zijn ambitie, strategie, rol en monitoring geconcretiseerd en de verbinding met andere programma's gelegd. Specifiek is een monitoringsmethodiek opgezet aan de hand van de CO2-prestatieladder en uitgebreide Klimaatmonitor. Het borgen van de doelstellingen en het faciliteren van een algemene aanpak is via bestaande structuren geborgd. De tussenstap voor een denktank bleek niet nodig. In de verschillende inhoudelijke sporen is met partners samengewerkt aan de strategische doelstellingen.
Duurzaamheidsdoelstellingen in DNA	Doelstelling en beoogde effecten: In 2024 zitten de duurzaamheidsdoelstellingen in het DNA van medewerkers, bestuurders en onze betrokkenen en dragen zij op een impactvolle manier bij aan de duurzaamheidsdoelstellingen.
	Plan van aanpak 2021: • In 2021 ligt de focus op de eigen medewerkers. Op basis van een communicatieplan worden de doelstellingen actief overgebracht. Daarnaast worden trainingsmogelijkheden beschikbaar gesteld voor het verhogen van kennis op de vier sporen: klimaatadaptatie, circulaire samenleving, klimaatneutraal en vitaal.
	Activiteiten en realisatie: In 2021 is een communicatieplan opgesteld en veel gecommuniceerd rondom de thema's klimaat en duurzaamheid. In samenhang met de andere ontwikkelprogramma's is gekeken naar scholingsmogelijkheden en een leeromgeving, Leerlijn Buiten Gewoon Doen.
Duurzaam GWW	Doelstelling en beoogde effecten: In 2023 wordt duurzaam GWW toegepast bij alle projecten.
	Plan van aanpak 2021:

	In 2021 worden facilitators opgeleid die bij de start van projecten Duurzaam GWW toepassen. Activiteiten en realisatie: Onder leiding van een klein team Duurzaam GWW die als facilitators optraden is bij diverse projecten gebruik gemaakt van instrumenten uit de aanpak duurzaam GWW. Voor de verdere implementatie van Duurzaam GWW is een roadmap opgesteld. Op basis van bestaand beleid is gewerkt aan een generiek ambitieweb op organisatieniveau.
Spoor 1: Klimaatadaptatie	
Klimaatbewustzijn vergroten	Doelstelling en beoogde effecten: Het waterschap wordt gezien als een zichtbare klimaatpartner in ons gebied die als versterkende overheid handelt vanuit een lange termijn visie. Plan van aanpak 2021: Om dit te realiseren worden in 2021 verschillende acties uitgevoerd: - Definiëren van de uitgangspunten van een waterrobuust en klimaatbestendige gebied. - Communiceren over toonaangevende projecten en initiatieven. - In samenwerking met de waterprogramma's voorbereiden van gebiedsgerichte aanpak met onze partners. - Organiseren van klimaatsafari's (inwoners, bedrijven, woningbouwverenigingen en gemeenten op een laagdrempelige manier vertellen op locatie wat de mogelijkheden zijn om zelf klimaatmaatregelen te nemen) in samenwerking met gemeenten en/of woningbouwcoöperaties; - Klimaatsafari samen met onze stakeholders uit werken tot een eenvoudig te gebruiken concept en collega's hierin opleiden. Activiteiten en realisatie: In 2021 organiseerde het waterschap diverse klimaatsafari's. Zoals eerder aangegeven in de managementletters zijn er door de Corona-maatregelen wel minder klimaatsafari's georganiseerd en heeft de doorontwikkeling stil gelegen. Dit wordt verder opgepakt in 2022. De twee belangrijkste communicatie trajecten in 2021 betroffen, naast de gebruikelijke communicatie rondom actualiteiten zoals droogte, de pilot Vitaal Buitengebied Zundert en de presentatie van het boek 'Hoe houden we het leefbaar?' in de Baronie. Via de vier werkeenheden klimaatadaptatie (Baronie, Hart van Brabant, Waterkring West, We4Climate) zijn uitvoeringsprogramma's voorbereid die in het voorjaar 2022 ter besluitvorming voorliggen. In de door het waterschap georganiseerde klimaatconferentie is de klimaataanpak van het waterschap breed uitgedragen. Er is in 2021 een begin gemaakt om een definitie van 'klimaatrobuust' op te gaan stellen, maar dit is nog niet afgerond. Dit is voorzien voor 2022. Aansluitend daarbij is het waterschap deel gaan nemen aan het landelijke KLIMAP-project wat ook tot doel heeft een dergelijke definitie/methode te ontwikkelen.
Klimaat bewust handelen	Doelstelling en beoogde effecten: In 2023 voeren we ons werk uit vanuit het principe van een waterrobuuste en klimaatbestendige inrichting. Plan van aanpak 2021: Organiseren van interne en externe klimaatdialogen om kennis en acceptatie van onontkoombare overlast te vergroten Activiteiten en realisatie: Binnen de beperkingen van Corona is de dialoog gevoerd via het proces voor het nieuwe Waterbeheerprogramma, waar de waterrobuuste en klimaatbestendige inrichting in zijn verankerd. Daarbij is klimaatadaptatie zo veel mogelijk

	gekoppeld aan de uitvoering van de reguliere wettelijke taken van het waterschap. Zo wordt het sneller onderdeel van het dagelijkse werk en daarmee gemeengoed. De externe dialoog is gevoerd op de door het waterschap georganiseerde klimaatconferentie, bij de bijeenkomsten van de vier werkeenheden klimaatadaptatie, met individuele gemeenten, maar bijvoorbeeld ook door onze inbreng in de verstedelijkingsaanpak.
Klimaatbestendig inrichten	Doelstelling en beoogde effecten: In 2025 hebben we inzicht hoe land- en watergebruik (functiegebruik) het beste aansluit op het toekomstige bodemwatersysteem.
	Plan van aanpak 2021: De eerste klimaatprofielen opstellen en communiceren naar stakeholders
	Activiteiten en realisatie: Zoals in de managementletters reeds is aangegeven is er een begin gemaakt met het uitwerken van de aanpak om klimaatprofielen op te stellen en wordt dit in 2022 verder opgepakt. De voortgang hangt vooral af van het vinden van een 'definitie klimaatrobuust' waar in 2022 duidelijkheid over wordt verwacht. Er wordt in de verstedelijkingsaanpak wel al op voorgesorteerd via de locatiekeuze voor woningbouw en andere opgaven.
Beter samenwerken	Doelstelling en beoogde effecten: In 2025 is 50% van ons gebied opgenomen in een gedragen gebiedsvisie die is geland in één of meer omgevingsvisies om zo optimaal meekoppelkansen te benutten.
	Plan van aanpak 2021: Aanpak voor interne en externe bewustwording, acceptatie en klimaatbestendig handelen. Bij relevante provincies en gemeenten, gezien vanuit de stroomgebieden, geven we input voor hun omgevingsvisies
	Activiteiten en realisatie: Het waterschap is betrokken bij de ontwikkeling van Omgevingsvisies in het werkgebied en is daarbij afhankelijk van de planning van gemeenten en de Omgevingswet. Waar nodig is het waterschap kritisch als plannen tekort schieten.
Spoor 2 : Circulaire samenleving	
Definitiebepaling en inzicht	Doelstelling en beoogde effecten: Definitiebepaling en inzicht krijgen wat circulaire samenleving inhoudt voor het waterschap.
	Plan van aanpak 2021: - Definiëren wat circulair voor het waterschap betekent - Rol en ambitie van het waterschap bepalen - Uitgangspunten formuleren over omgang met het gebruik van kunststof/natuur bij hergebruik - Positiebepaling voor mogelijkheden waterhergebruik - Onderzoek mogelijkheden hergebruik van vervuild water zoals hemel- en douchewater - Onderzoek naar mogelijkheid gewonnen ijzer her te gebruiken bij defosfatering
	Activiteiten en realisatie: Een definitie voor circulair is opgenomen in het beleid voor kwaliteit, arbeidsomstandigheden en milieu. In mei 2021 is de uitvoeringsstrategie klimaatneutraal en circulair door het algemeen bestuur vastgesteld. In de strategie zijn op basis van het grondstofstromenonderzoek de belangrijkste focuspunten gekozen; van afval naar grondstof en hergebruik effluent. Voor verdere uitwerking van de activiteiten zijn routekaarten opgesteld over hergebruik effluent en terugwinning fosfaat.

Van verbeteren naar herontwerp	Doelstelling en beoogde effecten: Verandering van het verwijderen van vuil (afvalwater zuiveren, maaisel afvoeren, bagger storten) naar grondstofkringlopen (fosfaat, water).
	Plan van aanpak 2021: - Opstellen plan voor een mogelijk innovatielab op Nieuwveer - In 2021 bieden we 5 projecten aan met twee varianten (duurzame variant en traditionele variant) - We staan open voor en dragen waar het kan bij aan innovatieve oplossingen voor circulaire ambities van derden
	Activiteiten en realisatie: Zoals reeds gemeld in de managementletters is het opstellen van een plan voor een innovatielab binnen de huidige financiële kaders niet opportuun gebleken. We werken wel samen met derden om innovaties in de praktijk te brengen. In 2021 is het project baggeren van de vaarwegen in twee varianten uitgewerkt (traditioneel en duurzaam). Daarnaast is in het tactische waterketenplan deze manier van werken geborgd. De plannen die hieruit naar voren komen zullen ook in twee varianten worden uitgewerkt. Het uitwerken van verschillende varianten is meer omvattend dan in eerste instantie is voorzien. Met het inzetten van Duurzaam GWW methodieken wordt het verduurzamen explicieter meegenomen in projecten.
Circulair aanbesteden	Doelstelling en beoogde effecten: In 2023 vragen we circulair uit en in 2030 wordt circulair aanbesteed.
	Plan van aanpak 2021: Circulariteitseisen opstellen en een nulmeting van circulaire inschrijvers bij aanbestedingen maken
	Activiteiten en realisatie: Aangesloten bij traject circulariteit van Unie van Waterschappen. Het waterschap hanteert criteria voor maatschappelijk verantwoord inkopen. In 2021 is het Waterschap gestart met de voorbereidingen voor de implementatie voor de door de Unie van Waterschappen vastgestelde Strategie Duurzaam Opdrachtgeverschap. Het opstellen van verdere criteria wordt in dit traject opgepakt.
Hergebruik effluent	Doelstelling en beoogde effecten: In 2030 maken we optimaal hergebruik van het effluent.
	Plan van aanpak 2021: - Pilotonderzoek voor hergebruik Bath in 2021 - Onderzoek naar de toegevoegde waarde van effluent op hoge zandgronden
	Activiteiten en realisatie: De pilot in Bath is met goed resultaat afgerond en zal in 2022 vervolg krijgen. Het onderzoek naar de toegevoegde waarde van effluent op hoge zandgronden wordt begin 2022 afgerond.
Spoor 3 : Klimaatneutraal	
Energie neutraal 2025	Doelstelling en beoogde effecten: Het waterschap is energieneutraal in 2025.
	Plan van aanpak 2021: Adviesnota opstellen met betrekking tot zelf investeren in duurzame energie of participatie van derden
	Activiteiten en realisatie: Als waterschap voldoen we volgens de klimaatmonitor over 2020 al aan de doelstelling van de collectieve waterschappen voor energieneutraliteit in 2025, met name door de opwek van en voor derden op onze assets. De bestuurskeuze over

	wel of niet zelf investeren in duurzame energie is in voorbereiding, maar zal pas in 2022 behandeld worden.
CO ₂ Reductie	Doelstelling en beoogde effecten: Onze eigen bedrijfsvoering (directe en indirecte eigen emissies) voldoet aan de CO₂-equivalent reductie. Plan van aanpak 2021: • Doelstelling CO₂-reductie eigen activiteiten formuleren • Eerste activiteiten uitvoeren om in 2021 gecertificeerd te zijn op trede 3 van de CO₂-prestatieladder. • Inzichtelijk maken van totale hoeveelheid CO₂ in eigen bedrijfsvoering met een focus op aanbestede werken en emissies uit oppervlaktewater • Voortzetten kleine kringloop • Onderzoek naar invloed waterschap op regionale CO₂-emissies (Plaatsen van lachgas sensoren, onderzoek CO₂ impact Westelijke Langstraat) • Nota over hoe we CO₂-uitstoot bij toekomstige aanbestede projecten gaan bijhouden • Plan maken voor klimaatneutraal inkopen • Uitvoeren plan verduurzaming eigen gebouwen Activiteiten en realisatie: Vrijwel alle acties zijn in 2021 gestart behalve het formuleren van eigen CO₂-reductiedoelen. Het waterschap is naar verwachting begin 2022 gecertificeerd op trede 3 van de CO₂-prestatieladder. Resultaten van overige acties worden in 2022 verwacht. Op basis van de resultaten worden concrete eigen CO₂ doelen opgesteld. Ook wordt de nota verduurzaming wagenpark begin 2022 vastgesteld. Medio 2022 wordt het plan voor de verduurzaming van eigen gebouwen verwacht. Bij het project Westelijke Langstraat wordt ook een meting uitgevoerd naar de CO₂-impact van dit veenweidegebied. Begin 2022 zijn lachgassensoren geplaatst op RWZI Dongemond. De CO₂-uitstoot bij toekomstige aanbestede projecten wordt meegenomen in het traject Duurzaam GWW.
Regionale CO ₂ Reductie	Doelstelling en beoogde effecten: Het waterschap kan een bredere rol spelen in de regio op het vlak van emissies. Daarom dragen we op plaatsen met de meeste impact bij aan het regionaal realiseren van 49% minder CO₂-equivalenten (incl. lachgas en methaan) in 2030 en 95% minder in 2050. Plan van aanpak 2021: Samenwerking gemeenten en bedrijven (RES, warmtetransitievisies, innovatie deals, aquathermie, benutting biogas, en maaisel, bagger) Activiteiten en realisatie: De samenwerking met bedrijven en gemeenten is verder versterkt. Binnen de RES en REKS is het waterschap een gewaardeerde partner. Er is een warmtestrategie vastgesteld, inclusief een Brabantbrede strategie voor aquathermie. Tevens is een overzicht gemaakt van de plannen in de warmtetransitievisies.
Spoor 4 : Vitaal	
Vitale leefomgeving	Doelstelling en beoogde effecten: Bij de uitvoering van onze kerntaken dragen we bij aan een vitale leefomgeving. Plan van aanpak 2021: In 2021 wordt het spoor vitaal verder vormgegeven op minimaal de volgende thema's: giftige stoffen, waaronder blauwalg en microverontreinigingen, en biodiversiteit. Activiteiten en realisatie: De activiteiten rondom blauwalg worden opgepakt in het programma watersystemen. In het waterbeheerprogramma zijn de onderwerpen microverontreiniging en biodiversiteit verder uitgewerkt. Een start is gemaakt met een verkenning microverontreinigingen en beleidsnota biodiversiteit en deze zijn opgenomen in het Programmaplan 2022.

Duurzaam inkopen	Doelstelling en beoogde effecten: Producten en diensten worden duurzaam ingekocht.
	Plan van aanpak 2021: Aan de hand van de uitgangspunten van de beleidsnota maatschappelijk verantwoord opdrachtgeverschap verduurzaming van de inkoop verder brengen. Waarbij synergie wordt geborgd tussen de verschillende duurzaamheidsthema zoals circulair en klimaatneutraal
	Activiteiten en realisatie: Het waterschap hanteert criteria voor maatschappelijk verantwoord inkopen. In 2021 is het Waterschap gestart met de voorbereidingen voor de implementatie voor de door de Unie van Waterschappen vastgestelde Strategie Duurzaam Opdrachtgeverschap. Het opstellen van verdere criteria wordt in dit traject opgepakt.

Programma Samen werken

Programmadirecteur: Rob Wolbrink

Doelstelling

Het programma geeft een impuls aan de organisatie zodat: Het waterschap een partner in de leefomgeving is. Het waterschap neemt initiatieven tot ((inter)nationale) samenwerking om doelen op het gebied van waterveiligheid, -keten, -kwantiteit en klimaat te bereiken. Het staat open om anderen de mogelijkheid tot meekoppelkansen te bieden. Daar waar anderen het initiatief nemen, streeft het waterschap naar aansluiting om waterdoelen te realiseren. Door samen te werken met anderen realiseert het waterschap maatschappelijke meerwaarde voor de leefomgeving. Door op die manier te werken worden ook de uitgangspunten van de Omgevingswet geborgd. Samenwerken zorgt tevens voor vergroting van de waardering, herkenbaarheid en zichtbaarheid van het waterschap in de omgeving. Om dit te realiseren leert de organisatie van samenwerking met anderen ("van buiten naar binnen") en is er een goed samenspel tussen bestuur en organisatie. Het programma stimuleert en faciliteert het bestuur en de medewerkers om samenwerking met anderen waar te maken.

Doelstellingen, beoogde effecten en plan van aanpak

Dialogoog

Dialogoog met bestuur

Doelstelling en beoogde effecten:

Dialogoog met bestuur geeft zicht op wat het bestuur belangrijk vindt in samen werken. Hierbij wordt rekening gehouden met de ervaringen van eerdere samenwerkingstrajecten: van buiten naar binnen. Het gaat over zichtbaarheid, uitstraling en positionering van het waterschap. Dit geeft richting aan de verdere ontwikkeling van het programma en richting aan de vormgeving van beleid en uitvoering.

Plan van aanpak 2021:

Er wordt een dialogoog georganiseerd. De opbrengsten worden benut voor de verdere invulling van het programma, voor beleidsontwikkeling, uitvoering en communicatiedoelinden.

Activiteiten en realisatie:

Vanuit de inhoud is regelmatig overleg met het bestuur, programma directie en managementteam. De opbrengsten uit die afstemmingsoverleggen vormen input voor het programma en de processen. De commissievergaderingen van het AB zijn een goed voorbeeld waarin de dialogoog met het algemeen bestuur gevoerd wordt.

Overzicht, sturing en grip

Samenwerkingsagenda

Doelstelling en beoogde effecten: We willen inzicht krijgen in onze stakeholders en hun belangen om optimaal samen te kunnen werken en de meeste maatschappelijke meerwaarde te creëren. Met de samenwerkingsagenda willen we de volgende punten scherp krijgen:

- Met wie werken we samen?
- Wat zijn de doelstellingen van samenwerking?
- Liggen we op koers?
- Wat zijn de te bereiken mijlpalen?

Het opstellen van een samenwerkingsagenda geeft overzicht en inzicht. Het draagt bij aan betere (meta) sturing en grip op de vele samenwerkingsverbanden die er zijn en zullen komen.

Plan van aanpak 2021: Er vindt een inventarisatie plaats welke samenwerkingstrajecten er lopen, wat de doelstelling is van die trajecten en hoe die bijdragen aan de (indirecte) doelen van het waterschap. Ook de looptijd wordt in beeld gebracht. Daarnaast wordt geïnventariseerd wat de ervaringen zijn in samen werken. Er is een actueel document (digitaal) waarin dit overzicht te raadplegen is.

Activiteiten en realisatie:

Er is een overzicht in ontwikkeling. Daarnaast ontwikkelt het programma een afwegingskader over de vraag wanneer een samenwerking zou moeten worden aangegaan en wat de vorm zou moeten zijn. E.e.a. gebaseerd op het Rapport van de Rekenkamer commissie: "Griphouden en loslaten". De zogenaamde gremialijst van het dagelijks bestuur vormt hiervoor een goed vertrekpunt.

Leerprogramma	Doelstelling en beoogde effecten: Ontwikkelen van competenties en vaardigheden om tot goede samenwerking te komen (met leerervaringen van samenwerkingstrajecten: van buiten naar binnen.)
	Plan van aanpak 2021: Er wordt met de processen een leerprogramma ontwikkeld, met input van het bestuur en de vele leerervaringen van samenwerkingstrajecten. Ook zal er naast competenties en vaardigheden aandacht zijn voor vastlegging van de samenwerkingsafspraken, cofinanciering, stakeholdersanalyse en relatiemanagement. Hierbij wordt samenwerking gezocht met een externe partij, zoals bijv. Brabant Aquademie.
	Activiteiten en realisatie: Het leerprogramma is er en wordt verder doorontwikkeld en uitgebreid.
Organiseren van samen werken	Doelstelling en beoogde effecten: Er is een goed samenspel tussen de processen en programma's zodat het waterschap als één naar buiten kan treden en samenwerking buiten waar kan maken.
	Plan van aanpak 2021: Onderzoek naar en uitvoering van hoe samen werken een structurele plek kan krijgen in de processen en projecten van het waterschap.
	Activiteiten en realisatie: In 2021 is vooral de energie gestoken in het versterken van de samenwerking rond een concreet onderwerp of opgave waarin de samenwerking tussen verschillende processen essentieel is. De samenwerking rondom de voorbereiding op implementatie van de omgevingswet is daarvan een goed voorbeeld.
Waardering	
Waardering samen werken en partnerschap	Doelstelling en beoogde effecten: Weten wat de waardering in de samenleving is voor het waterschap op het punt van het zijn van een samenwerkingspartner.
	Plan van aanpak 2021: In de bestaande klant- en imago waarderingsonderzoeken wordt voor het aspect samen werken, het zijn van een partner, ruimte ingeruimd. Ook wordt gebruik gemaakt van ervaringen die reeds zijn opgehaald bij partners (bijv. in het kader van de ontwikkeling van het nieuwe Water Beheer Programma).
	Activiteiten en realisatie: Nog niet gerealiseerd. De juiste bevragingmethode wordt i.s.m. programma voor dienstverlening onderzocht.
Omgevingswet	
(Klaar voor) de Omgevingswet	Doelstelling en beoogde effecten: (Digitale) informatie omtrent de fysieke leefomgeving is op één plek te vinden: het Omgevingsloket. Via dit loket kan iedereen zien wat mag en wat niet mag op basis van de regelgeving en kunnen vergunningsaanvragen en meldingen worden ingediend (ingangsdatum is gewijzigd naar 1-1-2022). Via 3 sporen wordt binnen het waterschap gewerkt aan de implementatie: 1. Kerninstrumenten (beleid, regelgeving en verordening) 2. Digitalisering (o.a. digitaal stelsel omgevingswet (DSO), zaakstelsel) 3. Anders werken (aanpassing processen, houding en gedrag)
	Plan van aanpak 2021 spoor 1: In 2021 is de aanpassing van de Keur naar de waterschapsverordening gereed. Daarnaast worden verdere afspraken met gemeenten gemaakt over de gezamenlijke vergunningverlening. Tevens wordt uitgewerkt wanneer we het instrument projectbesluit gaan toepassen. Per 2021 kunnen initiatiefnemers via een door Brabantse Delta zelf ingerichte 'vergunningchecker' controleren er voorwaarden zijn voor het initiatief. Dit vooruitlopend op de komst van het nieuwe landelijke Omgevingsloket.
	Activiteiten en realisatie: De wet wordt opnieuw uitgesteld. De implementatie koerst nog op de voormalige invoeringsdatum van 1 juli 2022, zoals aanvankelijk gepland. De feitelijke invoering wordt nu verwacht op 1-10-2022 of 1-1-2023. Door te blijven koersen op 1 juli a.s. ontstaat er nadien tijd om te oefenen, af te stemmen en bij te stellen tot het moment van daadwerkelijke invoering. Intussen is een aantal instrumenten door het bestuur vastgesteld of is op weg naar besluitvorming.

	Plan van aanpak 2021 spoor 2: In 2021 worden we aangesloten op het DSO en vind het testen plaats, zodat we vanaf 1-1-2022 operationeel zijn. Hierbij wordt er ook voor gezorgd dat de informatie van het waterschap in het DSO klopt. en de medewerkers van het waterschap met het DSO kunnen werken.
	Activiteiten en realisatie: De wet wordt opnieuw uitgesteld. De implementatie koerst nog op de voormalige invoeringsdatum van 1 juli 2022, zoals aanvankelijk gepland. Door te blijven koersen op 1 juli a.s. ontstaat er nadien tijd om te oefenen, af te stemmen en bij te stellen tot het moment van daadwerkelijke invoering. Intussen is een project opgestart om aan te kunnen sluiten bij het DSO. Zo is onder meer de plan- en regelsoftware aangekocht. En worden de interne werkprocessen aangepast om informatie voor het DSO te kunnen leveren. Ook vindt er afstemming plaats met andere bevoegde gezagen en ketenpartners om tijdig initiatiefnemers van informatie te kunnen voorzien.
	Plan van aanpak 2021 spoor 3: Medewerkers worden opgeleid om te gaan met de nieuwe systemen en processen (kennis, kunde en vaardigheden), maar ook houding en gedrag (beleidsvorming, dienstverlening, samenwerking en oplossingsgerichtheid). Er worden ambassadeurs opgeleid per proces om mensen in de cultuur van de omgevingswet mee te nemen. Landelijk ontwikkelde Games ter voorbereiding op de omgevingswet worden ambtelijk en bestuurlijk gespeeld en er wordt begin van het jaar een communicatieplan opgesteld dat de rest van het jaar wordt uitgevoerd.
	Activiteiten en realisatie: De wet wordt opnieuw uitgesteld. De implementatie koerst nog op de voormalige invoeringsdatum van 1 juli 2022, zoals aanvankelijk gepland. De feitelijk invoering wordt nu verwacht op 1-10-2022 of 1-1-2023. Door te blijven koersen op 1 juli a.s. ontstaat er nadien tijd om te oefenen, af te stemmen en bij te stellen tot het moment van daadwerkelijke invoering. Intussen wordt gewerkt met ambassadeurs om het 'anders werken' te stimuleren en worden de eerste opleidingen en trainingen gevolgd
Internationale samenwerking	
Blue Deal	Doelstelling en beoogd effect: Uitvoering geven aan de Blue Deal met de ambitie om 20 miljoen mensen wereldwijd toegang te geven tot voldoende, schoon en veilig water in 2030. Door samenwerking met Nederlandse en internationale partners leveren we een bijdrage aan het versterken van 3 cruciale onderdelen van goed waterbeheer: voldoende kennis en expertise, een goed functionerende organisatie en samenwerking met de belangrijkste stakeholders. Het waterschap krijgt hiervoor terug dat medewerkers de kans krijgen zich te ontwikkelen, we mede hierdoor een aantrekkelijke werkgever zijn, kennis vergroten, relaties versterken en leren van (innovaties in) andere landen om het eigen werk in Nederland te blijven verbeteren.
	Plan van aanpak 2021: In 2021 worden de projecten in Argentinië, China, Zuid-Afrika, Colombia, Burkina Faso, Ethiopië en Ghana voortgezet en wordt meegedaan met de Wettskills en de World Water Week in Stockholm. Door de corona-maatregelen is er een vertraging opgelopen in 2020 die niet zal worden ingelopen. Zolang de corona-maatregelen van kracht zijn wordt het contact digitaal voortgezet met de samenwerkingspartners en de lokaal aanwezige YEP'er (deelnemer Young Expert Programma) en stagiairs die in het land zelf veel werk kunnen verzetten en bij kunnen dragen aan de doelen.
	Activiteiten en realisatie: In 2021 hebben de activiteiten tot september digitaal plaatsgevonden. In september hebben eerste werkbezoeken weer plaatsgevonden naar Colombia en Zuid-Afrika. Online overleggen, trainingen en workshops hebben plaatsgevonden op het gebied van oa meting en monitoring waterkwaliteit. Zowel in Argentinië als Colombia is gestart met participatieve monitoring. Voor Colombia is een bijdrage geleverd op het gebied van communicatie. In Zuid-Afrika wordt het waterhyacint probleem aangepakt en er zijn trainingen in voorbereiding voor de lokale bevolking om het vrijgekomen restproduct te verwerken tot huishoudelijke producten. Verder zijn initiatieven opgezet mbt kennisuitwisseling (netwerken, CoPs).

Programma Veerkrachtig organiseren

Programmadirecteur: Len Nooteboom

Doelstelling programma

Een veerkrachtig waterschap, nu en in de toekomst!

In een sterk veranderende samenleving speelt ons waterschap als veerkrachtige organisatie proactief in op signalen uit onze omgeving. We bewegen mee met de veranderingen door onszelf te ontwikkelen, lef te tonen en nieuwe wegen te bewandelen. Dit doen we niet alleen maar samen met anderen. Daardoor voeren wij onze waterschapstaken, nu en in de toekomst, slagvaardig en innovatief uit. Onze medewerkers en bestuurders hebben plezier in het mooier en beter maken van onze omgeving waardoor wij van betekenis zijn voor de mensen en de natuur. Wij bouwen verder aan wat we al hebben opgebouwd en zijn daar trots op. Zo leveren we samen een krachtige bijdrage aan ons waterschap!

Om de waterschapstaken nu en in de toekomst effectief, efficiënt en omgevingsgericht uit te voeren:

- Vergroten we de samenhang binnen de organisatie (en bestuur) om slagvaardiger samen te werken met elkaar en met anderen in onze omgeving. Verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn geborgd en zijn duidelijk voor medewerkers.
- Verbeteren we de vertaling van strategische doelen naar activiteiten om gericht aan onze opgaven in de omgeving te werken.
- Vergroten we het innovatievermogen om ons werk steeds slimmer en beter uit te voeren.
- Bieden we onze medewerkers een werkconcept om effectief, flexibel en in verbinding met de omgeving, met elkaar samen te werken.
- Vergroten we het persoonlijk leiderschap van medewerkers zodat iedereen optimaal kan bijdragen aan onze opgaven.

Doelstellingen, beoogde effecten en plan van aanpak

Implementatie Buiten Gewoon Doen

Implementatie Buiten Gewoon Doen

Doelstelling en beoogde effecten: We leggen de basis (handvatten, kaders en richtlijnen) om Buiten Gewoon Doen uit te voeren.

Plan van aanpak 2021:

- Binnen het programma wordt gewerkt met een groslijst en prioritering aan implementatievoorstellen van thema's die de invoering van Buiten Gewoon Doen bevorderen.
- 1x per kwartaal wordt de groslijst met het MT besproken ter actualisering.
- Goedgekeurde voorstellen worden breed gedeeld en geïmplementeerd in de organisatie, inclusief evaluatie.

Activiteiten en Waterscrealisatie:

De volgende thema's (voortvloeiend uit de genoemde groslijst) zijn in 2021 opgepakt: P&C-cyclus, professionalisering opdrachtgeverschap en verduidelijking rollen.

- In het kader van de P&C cyclus is, zoals aangegeven in ML4, het format voor de programmaplannen voor Kadernota en Begroting vernieuwd. Deze duidelijkere en compactere plannen laten zien wat er de komende jaren op hoofdlijnen wordt uitgevoerd. De in de plannen opgenomen indicatoren bieden een betere basis voor monitoring.
- Het onderwerp "Professionalisering opdrachtgeverschap" is in 2021 verkend en besproken met opdrachtgevers en opdrachtnemers. De verkenning heeft geleid tot inzichten, aanpassing in de mandatering en een plan van aanpak. Dit maakt integraal deel uit van de planvorming/uitvoering van "Intern Kwaliteitsmanagement Projecten (IKP)". De uitvoering van dit plan loopt door tot in 2022.
- Ten aanzien van het thema 'Verduidelijken rollen' is in 2021 bepaald voor welke processen dit de grootste urgentie heeft. Voor deze processen zijn de rollen in beeld gebracht en in RASCI tabellen zijn de rollen-taken-bevoegdheden verduidelijkt. De uitvoering hiervan loopt door tot in 2022.

Implementatie Buiten Gewoon Doen

Doelstelling en beoogde effecten: Programma's en processen werken integraal en effectief samen om strategische doelen te bereiken.

Plan van aanpak 2021:

	- Programmadirecteuren, Managementteam en Secretaris Directeur zijn continu in gesprek over interne samenwerking, actualiteiten in programma's en processen en verdiepende thema's om de samenhang in de strategische koers, in verbinding met het bestuur, te bevorderen. Activiteiten en realisatie: In 2021 is middels sessies en reguliere overleggen geïnvesteerd in een steeds betere samenwerking tussen programma's en processen. Dit heeft geresulteerd in een beter lopende afstemming in programma-overleggen en gang richting bestuur in portefeuillehoudersoverleggen. Ook zijn programmadirectie en managementteam steeds vaker met elkaar in overleg. Resultaat hiervan zijn onder andere de gezamenlijke totstandkoming en kwaliteitsslag in de programmaplannen en de vertaling van programmaplannen naar procesplannen in x-matrices.
Enterprise Architecture	
Enterprise Architecture	Doelstelling en beoogde effecten: We werken volgens de Enterprise Architecture om de integraliteit en samenhang tussen bedrijfsprocessen en informatievoorziening te bevorderen. Enterprise Architecture is een instrument/richtinggevend kader voor het management om de ontwikkeling van de organisatie en de informatievoorziening in samenhang te sturen. Plan van aanpak 2021: - De referentiearchitectuur (principes, modellen en standaarden) van de hele organisatie wordt opgesteld. - Per proces wordt een doelarchitectuur opgesteld. - Borging van (de doorontwikkeling van) de Enterprise Architectuur door het proces te beschrijven, rollen te beleggen en medewerkers te trainen. Activiteiten en realisatie: Zoals aangegeven in ML4 is de referentiearchitectuur (principes, modellen en standaarden) van de hele organisatie in 2021 opgesteld. Vanwege capaciteitsgebrek is in 2021 voor de doelarchitectuur vooral gericht op die processen en thema's waar de toegevoegde waarde en de urgentie het grootst is. Het betreft de processen: onderhouden, bedienen, ict en organisatie. Wat betreft de thema's gaat het om: meerwaarde uit data, procesautomatisering en -informatisering (PA/PI), geo-informatie en duurzame toegankelijkheid. De doorontwikkeling, borging van de procesbeschrijving, rollenbelegging en training lopen door tot in 2022.
Innovatie	
Innovatie	Doelstelling en beoogde effecten: Innovaties ontwikkelen aan de hand van een gestructureerd innovatieproces/strategie en met een brede interne en externe betrokkenheid. Plan van aanpak 2021: Organiseren van: - 6 campagnes via winnovatieplatform - 6 kleine innovatie bijeenkomsten - 1 waterinnovatiedag Activiteiten en realisatie: In 2021 zijn 2 winnovatie campagnes georganiseerd. Daarnaast heeft het waterschap bijgedragen aan diverse campagnes van andere waterschappen om ook op die manier het vernieuwen te bevorderen. Maandelijks vonden er innovatiebijeenkomsten plaats over onderwerpen als digitalisering, klimaat en duurzaamheid en communicatie. In verband met corona hebben deze bijeenkomsten digitaal plaatsgevonden en kon er geen waterinnovatiedag georganiseerd worden.
Innovatie	Doelstelling en beoogde effecten: We werken met een strategische innovatie agenda. Plan van aanpak 2021: Ontwikkelen van innovatiestrategie en ontwikkelen, actualiseren en uitvoeren van de innovatie agenda Activiteiten en realisatie: Zoals aangegeven in ML4 is de innovatiestrategie en -agenda, vanwege capaciteitsgebrek, doorgeschoven naar 2022. Deze worden in de eerste helft van 2022 aan het bestuur voorgelegd.

Veerkrachtig Werken	
Veerkrachtig Werken	Doelstelling en beoogde effecten: Een werkomgeving creëren die plaats- en tijdonafhankelijk werken, samenwerken, ontmoeten en verbinden optimaal ondersteunt. Borging van de productie bij meer werken op afstand, is hierbij een aandachtspunt.
	Plan van aanpak 2021: - Ontwikkelen beleid tijd- en plaats onafhankelijk werken. - Visie buitengewoon doen vertalen naar ons werkplek- en kantoor concept en houding en gedrag. - Ontwikkelen thuiswerkbeleid en -regeling. - Uitwerken benodigde middelen (ICT en huisvesting) ter ondersteuning en uitvoering van het beleid: - o Vervanging desktop pc's door laptops; - o Gedeeltelijke vervanging inrichting Hof van Bouvigne; - Trainen en ervaringen delen medewerkers, managers en bestuurders
	Activiteiten en realisatie: In 2021 is het beleid rondom tijd- en plaats onafhankelijk werken ontwikkeld en geïmplementeerd. Hetzelfde geldt voor het thuiswerkbeleid en -regeling. Zoals aangeven in ML4 is het plan voor de pilot huisvestingsconcept (inrichting en ervaring opdoen in een deel van het hoofdkantoor) bestuurlijk vastgesteld. De uitvoering hiervan is inmiddels gestart (inclusief een multifunctionele ruimte). Ook is in 2021 grotendeels invulling gegeven aan de uitwerking van de benodigde middelen (ICT en huisvesting). De uitreiking van laptops en middelen om thuis te kunnen werken is gerealiseerd. De gedeeltelijke vervanging inrichting Hof van Bouvigne loopt parallel aan voorgenoemde pilot. Ten aanzien van training is in 2021 middels een vragenlijst gepeild waar behoeften van medewerkers zaten, hetgeen o.a. geresulteerd heeft in trainingen op het gebied van Microsoft Teams die door veel medewerkers gevolgd zijn.
Veerkrachtig Werken	Doelstelling en beoogde effecten: Het faciliteren van medewerkers om met nieuwe werkvormen innovatiever en effectiever (samen) te werken.
	Plan van aanpak 2021: - Onderzoek naar werkvormen en hierin keuzes maken - Consequenties nieuwe werkvormen vertalen naar huisvesting en ICT, o.a. ondersteunende software voor nieuwe werkmethoden - Organiseren facilitatorpool ter begeleiding (Brabantbreed) - Trainen en ervaringen delen medewerkers, managers en bestuurders
	Activiteiten en realisatie: Zoals aangegeven in ML4 is dit onderdeel, vanwege de combinatie van corona en beperkte middelen, getemporeerd (doorgeschoven naar 2022) en versoberd (in plaats van het project 'Ondersteunende software nieuwe werkmethoden' zal gewerkt worden met bestaande software).
Persoonlijk Leiderschap	
Persoonlijk Leiderschap	Doelstelling en beoogde effecten: Elke medewerker kent de strategische doelen en weet wat hij/zij moet doen om daar aan bij te dragen.
	Plan van aanpak 2021: Continue dialoog tussen medewerkers en leidinggevenden over vertaling van strategische doelen naar processen en werkzaamheden met gebruik van proces- en HR plannen, medewerkersprofielen en opdrachtprofielen.
	Activiteiten en realisatie: Vanuit de geactualiseerde programmaplannen maken alle processen via de x-matrix-methode een vertaling van de strategische doelen, naar jaardoelen, ontwikkelprojecten en jaaractiviteiten. De jaaractiviteiten vormen belangrijke input voor de jaarlijkse personeelsgesprekken, waarin leidinggevenden en medewerkers afspraken maken over hun bijdragen aan deze activiteiten. In 2021 is gewerkt aan geactualiseerde programmaplannen en een start gemaakt met de vertaling naar een x-matrix per proces. Begin 2022 vormen deze de basis voor de personeelsgesprekken.
Persoonlijk Leiderschap	Doelstelling en beoogde effecten: Elke medewerker neemt initiatieven die bijdragen aan het bereiken van de strategische doelen én werkt actief aan zijn of haar ontwikkeling, loopbaan en inzetbaarheid.

	Plan van aanpak 2021: - Toepassen SPP en strategische principes - In kaart brengen talenten - Uitdagen/ faciliteren medewerkers
	Activiteiten en realisatie: • In 2021 is een methode voor strategische personeelsplanning ontwikkeld. Deze methode wordt vanaf eind 2021/begin 2022 toegepast bij alle processen van het waterschap om een beter beeld te krijgen van de beschikbare personele capaciteit, het ontwikkelpotentieel en de toekomstige behoeften. Dit om tijdig beeld te krijgen van mogelijke knelpunten en acties die nodig zijn richting de toekomst. • In 2021 is een eerste aanzet gemaakt voor de leerlijn Buiten Gewoon Doen. In deze digitale leerlijn vinden medewerkers ontwikkelactiviteiten op het gebied van Digitale Transformatie, Samen Werken, Klimaat & Duurzaamheid en Veerkrachtig Organiseren, waar ze gebruik van kunnen maken om hun talenten verder te ontwikkelen. • In 2021 is samen met de Brabantse Waterschappen het 'Leiderschap in je Loopbaan'-traject afgerond met 4 deelnemers per waterschap.
	Doelstelling en beoogde effecten: Een leidinggevende is een inspirator en coach. Hij/zij geeft richting en stimuleert medewerkers op hun best te presteren, experimenteren en te blijven leren.
Persoonlijk Leiderschap	Plan van aanpak 2021: Ontwikkelen en uitvoeren management ontwikkel programma.
	Activiteiten en realisatie: In 2021 is de 'rivier Buiten Gewoon Doen' gestart om extra impulsen te geven aan de organisatieontwikkeling Buiten gewoon Doen. Een traject voor en door medewerkers. In de rivier liggen stapstenen (thema's die extra aandacht behoeven), waar een groep medewerkers impulsen bedenkt om deze thema's verder te brengen. Eén van die stapstenen is de stapsteen Management 2.0, waar onder andere aan een profiel voor leidinggevendens wordt gewerkt, om vandaaruit de juiste discussie te kunnen voeren op collectief en individueel vlak over wat er nodig is aan ontwikkeling op dit gebied. In 2021 zijn er 4 managementbijeenkomsten georganiseerd. Hier ontmoeten managers en teammanagers elkaar om door te praten over actualiteiten en thema's, ontwikkeling en inspiratie.

Prestatie indicatoren	Rekening 2020	Jaarplan 2021	Rekening 2021
Enterprise Architecture: - Referentiearchitectuur van organisatie gereed - Elk proces heeft een doelarchitectuur		100% >80%	100% 30% ⁵
Innovatie: - Er is een innovatiestrategie en -agenda, die uitgevoerd wordt - Aantal campagnes winnovatieplatform		100% 6	0% ⁶ 6
Persoonlijk Leiderschap: - Uitnutting opleidingsbudget		>80%	86%

⁵ In de loop van 2021 is vanwege capaciteitsgebrek gefocust op processen waar de toegevoegde waarde het grootst is. Daarnaast de keuze gemaakt om meer capaciteit in te zetten op domeinarchitectuur van thema's in plaats van processen, omdat hier meer urgentie lag (zoals de thema's: Meerwaarde uit data, PA-PI, GEO-informatie, Duurzame Toegankelijkheid)

⁶ Zoals aangegeven in ML4 is de innovatiestrategie en -agenda, vanwege capaciteitsgebrek, doorgeschoven naar 2022. Deze worden in de eerste helft van 2022 aan het bestuur voorgelegd.

Hoofdstuk 3: Verbonden partijen

In dit hoofdstuk worden de ontwikkelingen bij de verbonden partijen weergegeven. Voor een algemene toelichting wordt verwezen naar § 1.12.

Naam verbonden partij	Belastingsamenwerking West-Brabant
Vestigingsplaats	Etten-Leur
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Participerende partijen	Gemeente Bergen op Zoom Gemeente Breda Gemeente Etten-Leur Gemeente Oosterhout Gemeente Roosendaal Gemeente Halderberge Gemeente Woensdrecht Gemeente Moerdijk Gemeente Dongen Gemeente Zundert Gemeente Rucphen Waterschap Brabantse Delta
Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	Eén gezamenlijke belastingorganisatie voor gemeentelijke belastingen en heffingen en waterschapbelastingen in West-Brabant.
Ontwikkelingen verbonden partij	De belangrijkste aandachtspunten en beleidsontwikkelingen voor 2021 zijn: - In 2021 zijn alle woningen gewaardeerd op basis van gebruiksoppervlakte. Dit is de laatste fase van het in 2018 gestarte project "Waarderen op gebruiksoppervlak", waarin het waarden van woningen is veranderd van m³ naar m². Niet-woningen werden al gewaardeerd op m². - De implementatie van de belasting- en waarderingsapplicatie is gereed. In februari 2021 is deze nieuwe applicatie voor de belastingaanslagen gebruikt. Op dit moment wordt het managementinformatiesysteem verder ingericht. - In 2021 is een gezamenlijk traject doorlopen om de verordeningen verder te uniformeren, met als doel de bedrijfsvoering verder te stroomlijnen en schaalvoordelen te realiseren - Vanaf begroting 2021 is de nieuwe kosten-verdeelsystematiek in werking getreden. De meerderheid van de deelnemers heeft in 2021 ingestemd met een overgangsregeling van de nieuwe kosten-verdeelsystematiek. Voor het waterschap betekent de overgangsregeling een verlaging van de deelnemersbijdrage van € 97.100 voor het jaar 2021 en van € 47.900 voor het jaar 2022.
Solvabiliteit, eigen en vreemd vermogen verbonden partij	BWB heeft niet tot nauwelijks eigen vermogen. Financiering van activa geschiedt door het aantrekken van geldleningen. De kosten van de organisatie worden gedekt door de bijdragen van de deelnemers, dan wel door overige opbrengsten.
(Netto) begrotingstotaal, jaarrekening en resultaat verbonden partij	Primitieve Begroting 2021: € 17.142.000 Gewijzigde Begroting 2021: € 17.723.000 Concept Jaarrekening 2021: € 17.879.000 (bijdrage deelnemers: € 16.938.000) Resultaat concept Jaarrekening 2021 (vóór resultaatbestemming: € 155.000 voordeel).
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Het behalen van een kwalitatief hoogwaardig en efficiënt niveau van belastingheffing en -invordering. Dit leidt tot een adequate dienstverlening aan de deelnemers en de belastingplichtigen en het reduceren van de maatschappelijke kosten.
Ontwikkelingen vanaf de business case	Sinds 2019 wordt niet meer gerefereerd aan de oorspronkelijke business case. Desondanks is er nog steeds sprake van een substantieel voordeel in 2021.

Belang waterschap in de verbonden partij aan begin en einde begrotingsjaar	Eén vaste zetel in het vierkoppig dagelijks bestuur. De stemverhouding is 1 op 12.
Aandeel waterschap in (netto) begrotingstotaal verbonden partij	Ongeveer 28%
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Toezen op naleving van: - De overeengekomen kwaliteitsverbeteringen van de dienstverlening; - De continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening bij nieuwe toetreders; - Maatregelen ter beveiliging van persoonsgegevens - Kostenreductie.
Risico's	-
Bestuurlijk vertegenwoordiger in de verbonden partij	Th.J.J.M. Schots (voorzitter dagelijks bestuur van de GR)
Procesmanagers waterschap ten behoeve van verbonden partij	M. Musters

Naam verbonden partij	Het Waterschapshuis
Vestigingsplaats	Amersfoort
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Participerende partijen	21 waterschappen
Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	Het verbeteren van informatie- en bedrijfsprocessen met behulp van ICT ter bevordering van de kwaliteit en efficiëntie van taakuitvoering door de waterschappen.
Ontwikkelingen verbonden partij	Het jaar 2021 kenmerkt zich door groei op alle vlakken. Ondanks dat er geen budget was voor interne projecten in de instandhouding, zijn er toch stappen gezet in kwaliteitsverbetering door dit binnen de dagelijkse bedrijfsvoering op te pakken. Het aantal projecten dat hWh voor de watersector uitvoert is gegroeid, waarbij hWh ondersteund wordt door een groeiend aantal projectmedewerkers uit de sector en uit de markt. De fysieke werkplek is in 2021 zichtbaar veranderd met het openen van het verbouwde kantoor en vergadercentrum. Corona heeft in 2021 opnieuw gezorgd voor een bijzonder jaar. Waar 2020 nog in het teken stond van het zoeken naar een goede manier van samenwerken op (verplichte) afstand en het bewaken van een prettige werk-privé balans, zijn in 2021 ook de voordelen zichtbaar geworden van de afwisseling tussen thuiswerken en het werken op kantoor. Ondanks de coronapandemie, heeft het werk steeds goed doorgang gevonden, zowel binnen de instandhouding als de programma's. Eind 2022 loopt het huidige koersplan af. Eind 2021 is een procesvoorstel aan de Opdrachtgeverstafel (OGT) en het Algemeen bestuur (AB) voorgelegd hoe hier mee om te gaan. In 2022 zal middels een aantal bijeenkomsten bij de waterschappen worden opgehaald hoe zij de ontwikkeling van hWh voor zich zien, vanuit de rollen die in het huidige koersplan zijn gedefinieerd: • De doorgroei van hWh van een projecten- en beheerorganisatie naar een programma gestuurde organisatie met meer aandacht voor (basis) dienstverlening; • De doorgroei van innovatiemakelaar naar innovatie- en kennismakelaar; • En tenslotte het ontwikkelen van een (kleine) dienst als ondersteuner bij de digitale transformatie binnen ieder waterschap.
Solvabiliteit, eigen en vreemd vermogen verbonden partij	Het eigen vermogen op 31-12-2021 hWh is € 0.
(Netto) begrotingstotaal, jaarrekening en resultaat verbonden partij	Geactualiseerde begroting 2021 (inclusief begrotingswijzigingen): € 24.557.878 Op basis van de voorlopige Jaarrekening 2021 hWh vindt er een verrekening plaats met de deelnemers. WBD ontvangt over 2021 een bedrag terug van € 64.433. Dit bedrag is verwerkt in de Jaarrekeningcijfers 2021 van het waterschap. hWh houdt geen algemene reserve aan en alle resultaten worden afgerekend met de deelnemers.
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Het verbeteren van informatie- en bedrijfsprocessen met behulp van ICT ter bevordering van de kwaliteit en efficiëntie van taakuitvoering.
Ontwikkelingen vanaf de business case	In 2018 is het meerjarig koersplan 'Wijzer naar 2020' vastgesteld. Dit plan geeft hWh een grotere en gestructureerde rol in het verder digitaliseren van de waterschappen. De koers is met drie jaar verlengd en wordt indien noodzakelijk aangescherpt.
Belang waterschap in de verbonden partij aan begin en	Eén van de 21 stemmen in Algemeen Bestuur Gemeenschappelijke Regeling Het Waterschapshuis.

eind begrotingsjaar	
Aandeel waterschap in (netto) begrotingstotaal verbonden partij	4,2%
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Deelname aan projecten van hWh wordt per project bekeken mede op basis van een business case.
Risico's	Het waterschap draagt alleen risico's voor opdrachten waarvoor het zelf (mede) opdrachtgever is. Door een 'loten deur' tussen elke opdracht te plaatsen waardoor kosten, opbrengsten en risico's alleen berusten bij de opdrachtgevers van die opdrachten, worden risico's zoveel mogelijk beperkt.
Bestuurlijk vertegenwoordiger in de verbonden partij	H.P. Verroen
Procesmanagers waterschap ten behoeve van verbonden partij	M. Musters

Naam verbonden partij	Nederlandse Waterschapsbank
Vestigingsplaats	Den Haag
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap
Participerende partijen	21 waterschappen, 9 provincies en de Staat der Nederlanden
Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	Het doel is het ten algemenen nutte uitoefenen van het bankbedrijf door het verstrekken van kredieten aan onder andere Waterschappen.
Ontwikkelingen verbonden partij	Op 27 juni 2019 is de vernieuwde Europese kapitaalverordening CRR II in werking getreden. Onderdeel hiervan is een aangepaste definitie van de leverage ratio voor promotional banks. Kortweg mag de bank de kredietverlening aan de publieke sector buiten beschouwing laten bij de berekening van de leverage ratio. De leverage ratio (inclusief winst lopend boekjaar) bedraagt in dat geval 14,3% per ultimo 2021 en dat is ruimschoots boven de toekomstige minimale eis van 3%. Zonder voornoemde aanpassing van de definitie is de leverage ratio 2,6% en is daarmee hoger dan eind 2020. In de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders is het vastgestelde dividend over boekjaar 2020 € 45 miljoen. Het aandeel van Waterschap Brabantse Delta hierin bedraagt € 1,9 miljoen (inclusief terug te vorderen dividend belasting). Tevens bestond er nog recht op uitbetaling van het resterend deel van het dividend uit 2019 van € 2,0 miljoen (inclusief terug te vorderen dividend belasting). De bank is in oktober 2021 tot uitbetaling overgaan, omdat de ECB in juli heeft laten weten haar aanbeveling aan banken om geen dividend uit te keren niet meer te verlengen na 30 september en de bank over een sterke kapitaalpositie beschikt.
Leverage ratio; verhouding eigen/balanstotaal aan het einde van het begrotingsjaar	De leverage ratio geldt als indicatie voor de kredietwaardigheid. De leverage ratio bedraagt: per ultimo 2019: 2,4% cf. oorspronkelijke definitie per ultimo 2019: 15,4% cf. vernieuwde definitie per ultimo 2020: 2,5 % cf. oorspronkelijke definitie per ultimo 2020: 13,5 % cf. vernieuwde definitie per ultimo 2021: 2,6 % cf. oorspronkelijke definitie per ultimo 2021: 14,3 % cf. vernieuwde definitie Het eigen vermogen bedraagt ultimo 2021 € 1.902 miljoen, inclusief resultaat ultimo 2021 minus voorgenomen dividend van € 50 miljoen).
Resultaat verbonden partij	Resultaat ultimo 2021: € 121 miljoen (inclusief voorgenomen dividend).
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Dankzij de NWB kan het waterschap vreemd vermogen aantrekken tegen een gunstige rente en gebruik maken van advisering door de bank. Daarnaast profiteert het waterschap van de netto winst van de NWB Bank door middel van een dividenduitkering. Afgesproken is dit voordeel gedeeltelijk toe te voegen aan de bestemmingsreserve Duurzaam Financieel Beleid om zo de schuldpositie van het waterschap op een acceptabel niveau te houden. Er wordt invulling gegeven aan de doelstelling om de maatschappelijke kosten zo laag mogelijk te houden.
Belang waterschap in de verbonden partij aan begin en einde begrotingsjaar	Historische aanschafsprijs aandelen € 308.000. WBD heeft aandelen A en aandelen B met verschillende nominale waarden. Op basis van het gewogen gemiddelde heeft WBD een aandeel van 4,7% (ongewogen gemiddelde 4,2%).
Aandeel waterschap in (netto) begrotingstotaal verbonden partij	Over het boekjaar 2021 is het voornemen om € 50 mln. uit te keren. Het verwachte dividend voor waterschap Brabantse Delta is € 2,1 mln. (inclusief door het waterschap terug te vorderen dividendbelasting).
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Actief participeren in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Risico's	Ontwikkelingen op financiële markten worden in hoge mate beïnvloed als gevolg van mondiale economische gebeurtenissen zoals ontwikkelingen in VS, Rusland, China, pandemie en het ECB-beleid. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor de reële economie in Europa en hierdoor ook op de toegang tot de financiële markten en de beschikbaarheid van financieringsmiddelen.
Bestuurlijk vertegenwoordiger in de verbonden partij	Th.J.J.M. Schots (lid AVA NWB, namens de dijkgraaf)
Procesmanagers waterschap ten behoeve van verbonden partij	M.M.T. Musters

Naam verbonden partij	Unie van Waterschappen
Vestigingsplaats	Den Haag
Rechtsvorm	Vereniging
Participerende partijen	Alle 21 waterschappen in Nederland
Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	De Unie behartigt op nationaal en internationaal niveau de belangen van de waterschappen en zorgt voor kennisuitwisseling en samenwerking tussen de waterschappen.
Ontwikkelingen verbonden partij	Het speerpunt voor de eigen organisatie rondom verduurzaming van het kantoorpand heeft geresulteerd in onder andere het in 2021 plaatsen van 180 grote zonnepanelen op het dak. Begin 2021 vertrok de tweede directeur en is na een intensief traject besloten met één directeur verder te gaan. Daarnaast is gedurende 2021 het personeelsbestand enorm gegroeid doordat vanuit het HWBP steeds meer werknemers bij de Unie worden ondergebracht. Ook is tijdens de ledenvergadering van oktober 2021 besloten personeel van tijdelijke projecten/programma's een projectcontract aan te bieden.
Solvabiliteit, eigen en vreemd vermogen	Per 31 december 2021: Solvabiliteit (EV/TV): 12% Eigen vermogen (EV): € 3.134.712 Vreemd vermogen (VV): € 23.517.683
(Netto) begrotingstotaal en resultaat verbonden partij	Het begrotingstotaal 2021 bedroeg € 12.367.678 (totaal contributies deelnemers inclusief bijdrages) (2022: € 13.268.288) Resultaat 2021 voor bestemming: € 1.141.344 (na bestemming: € 123.899)
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Nationale en internationale behartiging van de waterschapsbelangen. Binnen de Unie ligt de nadruk op lobby, communicatie en regievoering. Daarnaast kennisuitwisseling en samenwerking over een veelheid aan onderwerpen. De speerpunten voor 2021 waren: - Een gezamenlijke inzet richting het nieuwe kabinet samen met IPO en VNG; - De realisatie van waterveiligheidsbeleid; - Versnelling in het verbeteren van de waterkwaliteit; - Inzet voor een klimaat-robuste leefomgeving; - Naar een duurzaam Nederland; - Inzetten op een wettelijke verankering van de voorstellen tot aanpassing van het belastingstelsel; - Verantwoord voortzetten van de digitale transformatie; - De Omgevingswet; - Vergroten van het waterbewustzijn bij het publiek; - Een vitale vereniging; - Realiseren van klimaatbestendige watersystemen; - Impuls aan de droogtebestrijding; - Visie op Grondwaterbeheer. Als hoogtepunten in 2021 kunnen genoemd worden: - De gemaakte bestuurlijke afspraken met het ministerie van VWS en het RIVM over het meten van COVID-19 in rioolwater; - Het opnemen in het coalitieakkoord van water en bodem als leidend principe bij ruimtelijke keuzes; - In het coalitieakkoord is tevens de gebiedsgerichte aanpak aangekondigd voor het oplossen van een aantal grote maatschappelijke problemen, zoals woningbouw, natuur en stikstof en klimaat; - Het oprichten van een Beleidsstafel Wateroverlast en Hoogwater naar aanleiding van de overstromingen in Limburg en intensieve gesprekken over het Hoogwaterbeschermingsprogramma en de financiering ervan.
Belang waterschap in de verbonden partij	Eén van de 21 stemmen.

Aandeel waterschap in (netto) begrotingstotaal verbonden partij	Bijdrage 2021: De contributie was € 484.024. De bijdrage aan het tijdschrift 'Het Waterschap', de landelijke bever- en muskusrattenbestrijding, SIKB en compensatie voor het financieringstekort bedroeg € 95.616. De totale bijdrage is daarmee € 579.640. Het aandeel van Brabantse Delta in de contributie 2021 bedraagt 4,7%. Bijdrage 2022: De contributie bedraagt € 512.008, een aandeel van 4,6%. De totale bijdrage van Brabantse Delta inclusief bijdragen in 2022 is € 624.563.
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Nee.
Risico's	Waterschappers zijn op ambtelijk en bestuurlijk niveau vaak betrokken bij beleidsthema's die de Unie oppakt. Toch kunnen landelijk gemaakte Unie-afspraken afwijken van eigen beleid en/of extra druk op de organisatie leggen.
Bestuurlijk vertegenwoordiger in de verbonden partij	C.J.G.M. de Vet
Procesmanagers waterschap ten behoeve van verbonden partij	A. Meuleman / M. Musters

Naam verbonden partij	Aquon
Vestigingsplaats	Hoofdlocatie is Tiel, nevenlocatie in Leiden
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Participerende partijen	Waterschap Brabantse Delta Waterschap Hollandse Delta Hoogheemraadschap van Delfland Hoogheemraadschap van Rijnland Waterschap Rivierenland Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard Waterschap de Dommel Waterschap Aa en Maas Hoogheemraadschap van de Stichtse Rijnlanden
Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	Het verrichten van laboratoriumonderzoek ten behoeve van de deelnemers.
Ontwikkelingen verbonden partij	De gemeenschappelijke regeling bestaat per 1 juli 2011. De voormalige gemeenschappelijke regeling Delta Waterlab is opgegaan in Aquon. In 2017 is een nieuwe gemeenschappelijke regeling vastgesteld.
Solvabiliteit, eigen en vreemd vermogen verbonden partij	Per 31 december 2021: Solvabiliteit: 10% Eigen Vermogen: € 957.316 Vreemd Vermogen: € 6.531.333 <i>o.b.v. concept jaarrekening 2021 dd 8 maart 2022</i>
(Netto) begrotingstotaal verbonden partij, jaarrekening en resultaat verbonden partij	Het begrotingstotaal 2021 bedraagt : Laboratoriumdeel: € 25.588.000 Eigenaarsdeel: € <u>1.023.000</u> Totaal: € 26.611.000 Het jaarrekeningresultaat 2021 bedraagt: Laboratoriumdeel: € 30.328.000 Eigenaarsdeel: € <u>1.021.000</u> Totaal: € 31.349.000
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Het verrichten van laboratoriumonderzoek.
Ontwikkelingen vanaf de business case	In 2011 is de GR met 9 deelnemende waterschappen opgericht. Doelen: vergroting van efficiency, vermindering van kwetsbaarheid, benutting van de mogelijkheden tot continue kwaliteitsborging en kwaliteitsverbetering en versterking van de innovatiekracht. Het bestuur van Aquon heeft in het voorjaar 2015 een ombouwplan gepresenteerd dat gericht is op verlaging van de kosten en verhoging van de kwaliteit. Het plan gaat uit van een reductie van het aantal vestigingen en een stroomlijning van de bedrijfsvoering. Met de uitvoering van het plan wordt een jaarlijkse besparing van € 2,5 mln. nagestreefd. Op 8 februari 2016 heeft het algemeen bestuur van Aquon definitief goedkeuring gegeven aan de ombouwplannen. Daaropvolgend is een strategische heroriëntatie uitgevoerd. Dit heeft geresulteerd in een rapport "Naar Aquon 2.0". Dit rapport en de uitvoering daarvan maakt dat Aquon zich kan door ontwikkelen tot een laboratorium met grote toegevoegde waarde voor de deelnemende waterschappen. Het algemeen bestuur van het waterschap heeft kennis genomen van dit rapport dat op 7 juli 2016 voor de eerste maal in het algemeen bestuur van Aquon is behandeld. In november 2016 heeft het AB van Aquon het rapport vastgesteld. Daarna is aan de hand van een plan van aanpak met de uitvoering gestart. Er is gewerkt aan een nieuwe versie van de gemeenschappelijke

	regeling welke in 2017 is vastgesteld. Er zijn nieuwe pakketten samengesteld voor dienstverlening en monsternamen. Intussen wordt er ook gewerkt aan een verdere doorontwikkeling van de organisatie als strategische full ketenpartner met meer aandacht voor o.a. innovatie en digitalisering. In 2019 is een businesscase uitgewerkt waarin onderzocht is of het eerder genomen besluit om tot centrale huisvesting te komen ook daadwerkelijk voordeliger is. Uit de businesscase blijkt dat centralisatie loont en de strategisch-inhoudelijke en financiële onderbouwingen laten zien dat centralisatie ook financieel gerechtvaardigd is. Het algemeen bestuur van Aquon heeft op 3 maart 2020 een definitief besluit genomen om het scenario centralisatie en nieuwbouw verder uit te werken. Inmiddels is een locatie gezocht en grond aangekocht. Het nieuw te bouwen centrale laboratorium zal in Houten worden gevestigd en naar verwachting eind 2024 opgeleverd worden.								
Belang waterschap in de verbonden partij	1 van de 9 zetels in het algemeen bestuur								
Aandeel waterschap in (netto) rekeningtotaal verbonden partij	<table> <tr> <td>Laboratoriumdeel:</td><td>€ 2.895.000</td></tr> <tr> <td>Covid-bemonsteringen:</td><td>€ 339.000</td></tr> <tr> <td>Eigenaarsdeel:</td><td>€ 0</td></tr> <tr> <td>Totaal:</td><td>€ 3.234.000</td></tr> </table> Dit kosten van de Covid-bemonsteringen worden vergoed door het Rijk.	Laboratoriumdeel:	€ 2.895.000	Covid-bemonsteringen:	€ 339.000	Eigenaarsdeel:	€ 0	Totaal:	€ 3.234.000
Laboratoriumdeel:	€ 2.895.000								
Covid-bemonsteringen:	€ 339.000								
Eigenaarsdeel:	€ 0								
Totaal:	€ 3.234.000								
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	De bestuurlijke en bedrijfsmatige focus is gericht op stabiele bedrijfsvoering en het op termijn toegroeien naar 1 locatie waarmee betere dienstverlening en meer marktconforme prijzen worden bereikt.								
Risico's	De centralisatie en nieuwbouw moet o.a. leiden tot kwaliteitsverbetering, kostenreductie en een gunstiger effect op de prijzen van de producten en diensten van Aquon. Risico's die nu in beeld zijn die hiermee verband houden zijn mogelijk personeelsverloop, overschrijding van bouwbudget, taxatiewaarden van de huidige panden, productiedaling e.d. Deze zijn benoemd in de businesscase.								
Bestuurlijk vertegenwoordiger in de verbonden partij	H.P. Verroen, lid van het dagelijks en algemeen bestuur van de GR Aquon.								
Procesmanagers waterschap ten behoeve van verbonden partij	R. Lambregts / M. Musters								

Naam verbonden partij	Noord-Brabantse Waterschapsbond
Vestigingsplaats	Boxtel
Rechtsvorm	Vereniging
Participerende partijen	Waterschap Aa en Maas Waterschap Brabantse Delta Waterschap De Dommel Waterschap Rivierenland
Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	De behartiging van de belangen van gemeenschappelijke aard van de waterschappen in de provincie Noord-Brabant.
Ontwikkelingen verbonden partij	De belangrijkste activiteiten van de NBWB richten zich op het afstemmen van onderwerpen en standpunten en daarmee het gezamenlijk naar buiten optreden door of namens de vier leden. Hieronder volgt een selectie van de belangrijkste onderwerpen waar in 2021 aan is gewerkt: - Uitwerking strategisch grondwaterbeleid samen met de provincie; - Voorbereiding concept Waterbeheerprogramma's 2022-2027 in onderlinge afstemming met de provincie; - KRW doelen waterkwaliteit in relatie tot nutriënten, nieuwe stoffen en plastics; - Klimaatadaptatie en de vertaling hiervan naar de Waterbeheerprogramma's, de Waterverordening en de Omgevingsverordening; - Samenwerking met gemeenten en regio's: • Klimaatadaptatie en de vertaalslag naar de gemeentelijke Omgevingsvisies; • Bijdrage en deelname aan de Regionale Energie Strategieën (RES); - Omgaan met extreme weersomstandigheden zoals wateroverlast en droogte; - Programmering en uitvoering grote integrale gebiedsgerichte inrichtingsopgaven KRW en Natuur.
Solvabiliteit, eigen en vreemd vermogen	Per 31 december 2021: Solvabiliteit (EV/TV): 81% Eigen vermogen (EV): € 116.108 Vreemd vermogen (VV): € 27.217 <i>Op basis van de concept jaarrekening 2021</i>
(Netto) begrotingstotaal en resultaat verbonden partij	Het begrotingstotaal 2021 bedroeg € 122.000 (2022: € 122.000) Resultaat 2021 voor bestemming: € 6.203 negatief <i>Op basis van de concept jaarrekening 2021</i>
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Behartiging van de waterschapsbelangen in de gehele provincie. De vereniging biedt onder meer de basis voor afstemming (mede beleidsmatig) en gesprekken gericht op het verwerven van subsidies.
Belang waterschap in de verbonden partij	Ieder waterschap heeft één stem
Aandeel waterschap in (netto) begrotingstotaal verbonden partij	Bijdrage 2021: € 37.538 (4/13 ^e deel) Bijdrage 2022: € 19.077 (4/13 ^e deel), lager in verband met en éénmalige contributieverlaging, doordat voor een deel ingeteerd wordt op het eigen vermogen van de vereniging
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Continuering koers.
Risico's	Geen significante risico's.
Bestuurlijk vertegenwoordiger in de verbonden partij	C.J.G.M. de Vet
Procesmanagers waterschap ten behoeve van verbonden partij	K. Sloots / M. Musters

Naam verbonden partij	N.V. Slibverwerking Noord-Brabant
Vestigingsplaats	Moerdijk
Rechtsvorm	N.V.
Participerende partijen	Waterschap Aa en Maas Waterschap De Dommel Waterschap Vechtstromen Waterschap Scheldestromen Waterschap Brabantse Delta
Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	Het tot stand brengen van en het in stand houden van de duurzame exploitatie van een slibverwerkingsinstallatie voor de verwerking van zuiveringsslib dat in beginsel afkomstig is van waterschappen.
Ontwikkelingen verbonden partij	De strategie van SNB is opgedeeld in drie samenhangende strategische sporen: Excellente dienstverlener, Duurzame Ketenbouwer en Innovatieve Scout. Daar wordt intensief aan gewerkt. Per spoor worden de activiteiten opgesomd, voor een nadere toelichting van deze activiteiten binnen de sporen wordt verwezen naar hoofdstuk 3 van de jaarrekening 2021 van SNB. Spoor 1: Excellente dienstverlener - Verder optimaliseren van de samenwerking in de keten. - Meer waterschappen als aandeelhouder. - Zorgen voor een continue en betrouwbare verwerking. - Zorgen voor een minimale milieubelasting. - Zorgen voor een robuuste organisatie. Spoor 2: Duurzame ketenbouwer - Terugwinnen van fosfaat. - Terugwinnen van grondstoffen. - Verkennen van uitbreiding slibeindverwerking. Spoor 3: Innovatieve Scout - Verkennen nieuwe verwerkingsmethode. - Verkennen opwerken grondstoffen rwzi's. - Verkennen alternatieve verwerking.
Solvabiliteit, eigen en vreemd vermogen verbonden partij	Per 31 december 2021 Solvabiliteitspercentage: 39,6 % Eigen vermogen: € 18.186.000 Vreemd vermogen: € 27.707.000 <i>o.b.v. concept jaarrekening 16 maart 2022</i>
(Netto) totaal begroting, jaarrekening en verwacht resultaat verbonden partij	Totaal begroting SNB 2021 € 30.457.000 Totaal jaarrekening SNB 2021 € 31.129.000 Verwacht (concept) resultaat 2021 na belastingen: € -1.132.000 <i>o.b.v. concept jaarrekening 16 maart 2022</i>
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Het verwerken van zuiveringsslib op de meest duurzame wijze tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten.
Ontwikkelingen vanaf het laatste ondernemingsplan 2021-2026	In december 2020 is het nieuwe ondernemingsplan "Samen Natuurlijk Beter" vastgesteld. Hierin zijn de uitkomsten van de slibstrategiestudie en de laatste technologische ontwikkelingen in verwerkt. Daarnaast is de governancestructuur aangepast en wordt er nu gewerkt met een onafhankelijke Raad van Commissarissen.
Belang waterschap in de verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	Het geplaatste aandelenkapitaal van de NV bedraagt € 4.538.000 en is volledig volgestort. Waterschap Brabantse Delta is voor 22,6% aandeelhouder.
Aandeel waterschap in (netto) totaal verbonden partij	Het aandeel van Waterschap Brabantse Delta in de concept jaarrekening 2021 is € 5.624.672. <i>o.b.v. concept jaarrekening 16 maart 2022</i>
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Geen.
Risico's	<i>De belangrijkste risico's uit de jaarrekening 2021 van SNB zijn</i>

	<i>hieronder opgenomen. Een uitgebreide toelichting en meer risico's zijn te lezen in de risicoparagraaf van de jaarstukken van SNB vanaf paragraaf 6.2</i> Gebrek aan afstemming in de keten Ontwikkelingen in de afvalwater- en slibketen hebben onvermijdelijk invloed op elkaar. Om suboptimalisaties te voorkomen bij het gezamenlijk streven van alle ketenpartners om te komen tot een circulaire afvalwater- en slibketen, is afstemming van essentieel belang op strategisch (niet kunnen realiseren van gewenste innovaties), tactisch (niet kunnen beschikken over juiste kwantiteit en kwaliteit zuiveringsslib) en operationeel (niet kunnen voldoen aan beschikbaarheid SVI) gebied. Een goede samenwerking wil SNB bereiken door het intensiveren van het strategische ketenoverleg met de waterschappen, het verbreden van de groep van aandeelhouders, het realiseren van een gezamenlijk innovatiebeleid, het beter inzichtelijk maken van wijzigingen in de keten op elkaars doelstellingen, afstemming over kwantiteit/kwaliteit van zuiveringsslib en prestaties te bevorderen en het verbreden van overleg met andere relevante ketenpartners. Niet kunnen voldoen aan (nieuwe) wet- en regelgeving op gebied van milieu en Arbo De toenemende maatschappelijke aandacht voor de gevolgen van o.a. klimaatverandering zorgt ervoor dat SNB te maken krijgt met veranderende en complexere (milieu-) wet- en regelgeving. Belangrijke aandachtspunten zijn nieuwe wetgeving op het gebied van stikstof, de aankomende wijziging in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en de vertaling van de discussie rondom ZZS en PFAS in wet- en regelgeving. SNB volgt de ontwikkelingen in deze regelgeving nauwgezet en is aangesloten bij belangenorganisaties om een bijdrage te kunnen leveren aan goede wet- en regelgeving. Daarnaast gaat veel aandacht uit naar het up-to-date houden van benodigde vergunningen en het toezien op de naleving van de vergunningseisen. Tot slot zet SNB intrinsiek in op het continu verlagen van de milieubelasting die haar activiteiten met zich meebrengen. De specifieke focus ligt hierbij op het reduceren van CO2 en stikstof. Dit laatste ook mede in verband met de nieuwe luchtemissienormen die vanaf december 2023 van kracht worden. Verandering in fiscale wetgeving en/of afspraken met de Belastingdienst. De rijksoverheid zet fiscale maatregelen, zoals CO2-heffing, kilometerheffing en afvalstoffenbelasting, steeds meer in om de (afval)sector(en) te verduurzamen. In de miljoenennota 2021 is aangegeven dat onderzoek plaatsvindt naar een andere vormgeving van de afvalstoffenbelasting. Vooralsnog is SNB vrijgesteld van bovengenoemde heffing en belasting. SNB is voor de activiteiten ten behoeve van haar aandeelhouders vrijgesteld van Vpb. Afspraken hierover met de Belastingdienst kunnen wijzigen door nieuwe wetgeving, jurisprudentie en verandering van activiteiten. SNB lobbyt via belangenorganisaties voor passende fiscale maatregelen. Daarnaast is SNB proactief in het verder verduurzamen van de bedrijfsvoering om mogelijke heffingen/belastingen te voorkomen. SNB bewaakt de naleving van de afspraken omtrent de Vpb vrijstellingen intensief. De huidige afspraken inzake de BTW-vrijstelling zijn per 1 januari 2021 opgezegd. SNB is in overleg met de Belastingdienst om te komen tot nieuwe afspraken over de toepassing van de BTW-vrijstelling vanaf 2021.
Bestuurlijk vertegenwoordiger in de verbonden partij	N. Mureau
Lid van de raad van commissarissen	N.v.t (onafhankelijke RvC)
Procesmanagers waterschap ten behoeve van verbonden partij	R. Lambregts / M. Musters

Naam verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling Muskusrattenbestrijding Noord-Brabant
Vestigingsplaats	Breda
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling: centrumregeling
Participerende partijen	Waterschap Aa en Maas Waterschap Brabantse Delta Waterschap De Dommel
Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	Doelmatige beheer van muskus- en beverrat en voorkomen van schade door deze soorten aan waterstaatswerken.
Ontwikkelingen verbonden partij	Er zijn geen significante ontwikkelingen binnen de Gemeenschappelijke Regeling.
Solvabiliteit, eigen en vreemd vermogen verbonden partij	N.v.t.
(Netto) begrotingstotaal verbonden partij	Het bruto begrotingstotaal 2021 bedraagt € 2.793.800. De werkelijke bruto kosten 2021 bedroegen € 2.724.628. Rekening houdend met de onttrekkingen voorziening en bestemmingsreserve en de bijdrage van Unie voor de beverrattenbestrijding bedragen de netto kosten € 2.514.882. De kosten worden gelijkwaardig (1/3) over de drie deelnemers verdeeld.
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Voorkomen van schade door muskusrat en beverrat aan waterstaatswerken.
Belang waterschap in de verbonden partij	Ieder waterschap wordt door één lid van het dagelijks bestuur vertegenwoordigd. De waterschappen nemen financieel voor 1/3 deel.
Aandeel waterschap in (netto) jaarrekeningtotaal verbonden partij	€ 838.294
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Er zijn geen beleidsvoornemens ophanden.
Risico's	Geen significante risico's.
Bestuurlijk vertegenwoordiger in de verbonden partij	C.A.M. de Jong
Procesmanagers waterschap ten behoeve van verbonden partij	J. Rombouts / M. Musters

Naam verbonden partij	Vereniging werken voor waterschappen
Vestigingsplaats	Den Haag
Rechtsvorm	Vereniging
Participerende partijen	Alle 21 waterschappen in Nederland, Waternet, Aqualysis. Aquon, BSGW, BSR, GBLT (Lococensus-Tricijn), Noordelijk Belastingkantoor, De RGB, SVHW, Unie van Waterschappen, Waterproef, Het Waterschapshuis, Waterschapsbedrijf Limburg, Stowa en A&O-fonds waterschappen.
Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	Het behartigen van de gemeenschappelijke sociale en sociaal-economische belangen van de leden van de vereniging die activiteiten verrichten binnen de sector waterschappen.
Ontwikkelingen verbonden partij	De Vwvw is opgericht, omdat vanaf 1 januari 2020 de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren van kracht is. Op 1 januari 2020 is de eerste cao Werken voor waterschappen in werking getreden als vervanging voor de Sectorale Arbeidsvoorwaardenregeling Waterschapspersoneel (SAW). Het bestuur heeft besloten lid te worden van de stichting Zelfstandige Publieke Werkgevers (ZPW) welke de belangen in het overleg met de vakcentrales en het Rijk (als werkgever) behartigd over de Pensioenregeling van het ABP in de Pensioenkamer.
Solvabiliteit, eigen en vreemd vermogen	Per 31 december 2020: Solvabiliteit (EV/TV): 28% EV: € 100.000 VV: € 251.144 <i>De (concept)jaarrekening 2021 is bij het opstellen van dit document nog niet bekend</i>
(Netto) begrotingstotaal en resultaat verbonden partij	Het begrotingstotaal 2021 bedraagt € 499.000 (2022: € 450.000) Resultaat 2020 voor bestemming: € 167.140 <i>De (concept)jaarrekening 2021 is bij het opstellen van dit document nog niet bekend</i>
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Het ontzorgen van het waterschap en collectief regelen van: • Het voeren van onderhandelingen en het sluiten van collectieve arbeidsovereenkomsten; • Het geven van advies, verstrekken van inlichtingen, verzorgen van documentatie, geven van voorlichting e.d.; • Het verlenen van informatie betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten; • Verzorgen voorbereiding van wettelijke en andere maatregelen; • Onderhouden van relaties met relevante organisaties.
Belang waterschap in de verbonden partij	Drie van de 67 stemmen.
Aandeel waterschap in (netto) begrotingstotaal verbonden partij	Bijdrage 2021: De contributie bedroeg € 20.579. Het aandeel van Brabantse Delta in de contributie bedroeg 4,1%. Bijdrage 2022: De contributie bedraagt € 18.279. Het aandeel van Brabantse Delta in de contributie bedraagt 4,1%.
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Continuering koers.
Risico's	Geen significante risico's.
Bestuurlijk vertegenwoordiger in de verbonden partij	C.J.G.M. de Vet
Procesmanagers waterschap ten behoeve van verbonden partij	M. Musters / E. van Ravenstein

Naam verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling waterschap De Dommel en waterschap Brabantse Delta
Vestigingsplaats	Boxtel
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling: centrumregeling zonder eigenstandige organisatie
Participerende partijen	Waterschap De Dommel Waterschap Brabantse Delta
Openbaar belang dat wordt behartigd door de verbonden partij	Doelmatige behandeling van het afvalwater en optimale benutting van de beschikbare verwerkingscapaciteit op de rwzi's in de grensgebieden van de twee waterschappen.
Ontwikkelingen verbonden partij	N.v.t.
Solvabiliteit, eigen en vreemd vermogen verbonden partij	N.v.t.
(Netto) begrotingstotaal verbonden partij	N.v.t.
Doelstelling(en) waterschap die worden gerealiseerd door deelneming in de verbonden partij	Waterschap De Dommel zuivert afvalwater dat door de gemeente Tilburg wordt ingezameld en vrijkomt in het gebied van waterschap Brabantse Delta. Waterschap Brabantse Delta zuivert afvalwater dat door de gemeenten Baarle Nassau en Loon op Zand wordt ingezameld en vrijkomt in het gebied van waterschap De Dommel.
Belang waterschap in de verbonden partij	N.v.t.
Aandeel waterschap in (netto) begrotingstotaal verbonden partij	Begroting 2021: € 3.309.000 Rekening 2021: € 3.238.000
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Geen, de gemeenschappelijke regeling is in 2010 aangepast en vastgesteld door het algemeen bestuur op 15 december 2010 (waterschap De Dommel) en 13 oktober 2010 (waterschap Brabantse Delta)
Risico's	Geen significante risico's
Bestuurlijk vertegenwoordiger in de verbonden partij	N. Mureau
Procesmanagers waterschap ten behoeve van verbonden partij	R. Lambregts / M.M.T. Musters

Deel II: Jaarrekening 2021

Hoofdstuk 4: Exploitatierkening 2021 per kostendrager

§ 4.1 Inleiding

De Jaarrekening is opgesteld overeenkomstig de verslaggevingsregels uit het Waterschapsbesluit en de daarbij behorende ministeriële regeling "Beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen" (BBVW). Voor de grondslagen waardering en resultaatbepaling wordt verwezen naar § 6.2.1.

§ 4.2 Exploitatierkening 2021 kostendrager Watersysteembeheer

Taak Watersysteembeheer <i>alle bedragen x € 1.000</i>	Rekening 2021	Gewijzigde Begroting 2021 / ML4	Oorspronkelijke Begroting 2021	Vershil REK- gew.Begr.	Rekening 2020
Netto lasten programma's	69.291	71.204	73.232	-1.913	69.792
Opbrengst verontreinigingsheffing	-422	-358	-381	-64	-344
TOTAAL te dekken netto lasten	68.869	70.846	72.851	-1.977	69.448
Opbrengst heffingen	-71.027	-71.687	-70.597	660	-68.384
Opbrengst heffingen voorgaande jaren	62	220		-158	-446
TOTAAL opbrengst heffingen	-70.966	-71.467	-70.597	501	-68.830
Voorgestelde resultaatbestemming:					
Toevoeging bestemmingsreserve DFB	1.052	1.049	932	2	1.326
Onttrekking bestemmingsreserve DFB	-1.518	-1.518	-1.518	-	-1.654
Toevoeging reserve wachtgeld bestuur					
Onttrekking (-) /toevoeging (+) egalisaties.	2.563	1.090	-1.668	1.473	-290
TOTAAL dekking	-68.869	-70.846	-72.851	1.977	-69.448

§ 4.3 Exploitatierkening 2021 kostendrager Zuiveringsbeheer

Taak Zuiveringsbeheer <i>alle bedragen x € 1.000</i>	Rekening 2021	Gewijzigde Begroting 2021 / ML4	Oorspronkelijke Begroting 2021	Vershil REK- gew.Begr.	Rekening 2020
TOTAAL te dekken netto lasten	71.633	72.213	69.945	-579	69.092
Opbrengst heffingen	-69.122	-69.462	-69.317	340	-66.225
Opbrengst heffingen voorgaande jaren	-1.513	-155		-1.358	-310
TOTAAL opbrengst heffingen	-70.635	-69.617	-69.317	-1.018	-66.535
Voorgestelde resultaatbestemming					
Toevoeging bestemmingsreserve DFB	1.184	1.182	1.049	3	1.505
Onttrekking bestemmingsreserve DFB	-732	-732	-732		-800
Toevoeging reserve wachtgeld bestuur					
Onttrekking (-) /toevoeging (+) egalisaties.	-1.451	-3.045	-945	1.595	-3.262
Totaal dekking	-71.633	-72.213	-69.945	579	-69.092

4.4 Exploitatierkening 2021 kostendrager Vaarwegenbeheer

De provincie Noord-Brabant heeft het vaarwegenbeheer gedelegeerd aan het waterschap. De kosten van de taak Vaarwegenbeheer worden volledig door de provincie Noord-Brabant vergoed.

Taak Vaarwegenbeheer <i>alle bedragen x € 1.000</i>	Rekening 2021	Gewijzigde Begroting 2021 / ML4	Oorspronkelijke Begroting 2021	Vershil REK- gew.Begr.	Rekening 2020
TOTAAL te dekken netto lasten	1.587	1.668	1.614	-81	1.470
Dekking					
Bijdrage provincie Noord Brabant	-1.587	-1.668	1.614	81	-1.470
TOTAAL dekking	-1.587	-1.668	-1.614	81	-1.470

Hoofdstuk 5: Exploitatierkening 2021 naar kosten- en opbrengstensoort

§ 5.1 Overzicht van de exploitatierkening (lasten en baten)

	Rekening 2021	ML 2021-4	Begroting 2021	Rekening 2020
LASTEN (alle bedragen x € 1.000)	164.079	165.037	168.132	164.878
I. kapitaallasten (rente en afschrijving)	47.577	47.261	53.642	52.631
afschrijvingen van activa	39.815	39.617	45.730	44.728
interne en externe rentelast	7.762	7.643	7.912	7.903
II. personeelslasten	54.155	54.392	53.669	50.899
salarissen personeel en bestuur	34.756	34.286	37.147	33.029
sociale premies	8.156	8.349	8.289	7.456
rechtstreekse uitkeringen bestuur/personeel	2.017	2.006	1.996	1.812
overige personeelslasten	1.935	2.116	2.454	1.917
personeel van derden	7.291	7.635	3.783	6.686
III. goederen en diensten van derden	61.292	63.134	60.248	60.919
duurzame gebruiksgoederen	1.141	1.284	1.587	1.362
overige gebruiks- en verbruiksgoederen	5.011	5.262	5.042	4.884
energie	6.084	6.222	4.937	5.558
huren en rechten	88	138	208	87
pachten en erfpachten	14	15	15	16
verzekeringen	677	700	599	540
belastingen	939	959	1.032	1.303
onderhoud door derden	17.782	18.752	19.582	19.384
overige diensten door derden	29.047	29.295	27.005	27.691
bijdragen aan derden	512	506	239	94
IV. toev. voorzieningen/onvoorzien	1.054	250	573	428
toevoegingen aan voorzieningen	222	250	73	253
toevoeging aan overige reserves	833	0	0	175
onvoorzien	0	0	500	0
BATEN (alle bedragen x € 1.000)	165.178	163.065	165.251	161.703
I. rentebaten	2.086	1.908	1.410	2.440
externe rentebaten	176	8	10	105
interne rentebaten	0	0	0	0
rentebaten deposito's CBL	0	0	0	0
dividenden en bonusuitkeringen	1.910	1.900	1.400	2.335
II. personeelsbaten	623	446	70	425
baten i.v.m. salarissen	393	119	13	133
uitlening van personeel	230	327	57	292
III. goederen en diensten aan derden	9.384	8.449	11.421	12.887
verkoop van grond	353	73	50	181
verkoop van duurzame goederen	8	0	0	0
verkoop van overige goederen	49	47	0	27
opbrengst uit grond en water	191	192	201	198
opbrengst uit overige eigendommen	389	440	359	460
diensten voor derden	5.412	5.476	10.511	10.955
bijdragen van overheden	2.075	1.405	301	943
bijdragen van overigen	907	816	0	123
IV. waterschapsbelastingen	142.023	141.443	140.296	135.709
watersysteemheffing gebouwd	41.133	41.777	41.017	40.399
watersysteemheffing verharde openbare wegen	1.936	2.016	2.003	1.922
watersysteemheffing overig ongebouwd	6.172	6.232	6.257	5.944
watersysteemheffing ingezetenen	21.581	21.301	21.179	20.370
watersysteemheffing natuurterreinen	143	141	141	134
verontreinigingsheffing	423	358	381	405
zuiveringsheffing bedrijven	22.554	21.763	21.648	20.127
zuiveringsheffing huishoudens	48.081	47.854	47.669	46.408
V. onttrekk. voorz./res. en geact. lasten	11.062	10.819	12.054	10.242
onttrekkingen voorzieningen	438	130	130	175
onttrekking egalisatiereserve watersystemen	0	0	0	0
onttrekking egalisatiereserve zuivering	0	0	0	0
onttrekkingen overige reserves	498	304	127	121
geactiveerde lasten	10.125	10.385	11.796	9.946

§ 5.2 Verklaring van de verschillen per hoofdkosten- en opbrengstsoort

Hieronder worden de financiële afwijkingen toegelicht van de Jaarrekening 2021 ten opzichte van de laatste Managementletter 2021, de Begroting 2021 en de Jaarrekening 2020. In beginsel worden alleen afwijkingen > € 200.000 per (hoofd)kosten- en -opbrengstsoort toegelicht. Echter ook de kleinere verschillen worden toegelicht indien er sprake is van een afwijking > € 200.000 op het onderliggende kosten- of opbrengstenniveau. Alle hieronder genoemde bedragen zijn x € 1.000.

§ 5.2.1 Verschillen per kostensoort ten opzichte van ML 2021-4

	Rekening 2021	ML 2021-4	Vershil tov ML 4
LASTEN (alle bedragen x € 1.000)	164.079	165.039	-960
I. kapitaallasten (rente en afschrijving)	47.577	47.261	317
II. personeelslasten	54.155	54.395	-240
III. goederen en diensten van derden	61.292	63.134	-1.842
IV. toev. voorzieningen/onvoorzien/stelpost	1.054	250	804

I. Kapitaallasten (rente en afschrijving)

Ten opzichte van de ML2021-4 zijn de lasten € 317 nadelig.

- Bij de managementletter wordt voor de prognose geen onderscheid gemaakt tussen betaalde en ontvangen rente op langlopende leningen. Ten opzichte van ML4 is daardoor een negatief verschil te zien in de lasten van € 119. In de baten zit echter een voordelig verschil op de rente.
- Ten opzichte van ML4 zijn de afschrijvingen iets hoger uitgevallen door diverse oorzaken die kleine verschillen veroorzaakten. Oorzaken waren bijvoorbeeld een investering die hoger uitviel dan geraamd en afschrijvingstermijnen die op het moment van activeren zijn herzien (€89).
- Bij de controle op het in gebruik zijn van activa kwamen twee investeringen naar voren die per 31-12 buiten gebruik waren. Deze controle was ten tijde van het opstellen van ML4 nog niet afgerond. Nadeel t.o.v. ML4 € 109.

II. Personeelslasten

Ten opzichte van de ML2021-4 zijn de lasten € 240 voordelig.

- Op inhuur personeel / inkoop diensten is een voordeel zichtbaar t.o.v. ML4 van totaal € 344. De grootste voordelen hierin komen uit de naar exploitatie doorberekende lasten van exploitatieproject RES 2030, waarin de inkoop van diensten lager uitvielen dan bij ML4 begroot (105). Afdeling Bouwen had in de rekening t.o.v. ML4 € 104 minder ingehuurd. Het restant verschil bestaat uit vele kleinere positieve en negatieve verschillen in diverse afdelingen.
- Vanwege een aantal lockdowns zijn de studiekosten lager. Doordat er minder Arbo opleidingen afgenomen zijn, zijn deze doorgeschoven naar 2022. Daarnaast is voor de opleiding duidelijke taal het gereserveerde bedrag lager uitgevallen (€ 162).
- Hiertegenover staat dat de loonkosten hoger uitkomen omdat het restant verlof veel hoger was dan verwacht (€ 298).
- Hierna resteert nog een restantverschil van € 32 voordelig.

III. Goederen en diensten van derden

Ten opzichte van ML2021-4 zijn de lasten € 1.842 voordelig.

- De daling van de lasten wordt met name veroorzaakt door:
 - Advieskosten (623)
 - Dat budgetten voor advieskosten niet opgemaakt zijn heeft meerdere oorzaken, zoals:
 - De inspecties kunstwerken in 2021 zijn niet met externe hulp uitgevoerd waardoor het geld niet nodig was.
 - Sluis Benedensas is door capaciteitsgebrek bij proces Bouwen globaal geïnspecteerd en niet volgens de begrote uitgebreide NEN systematiek.
 - Door leveranciersproblemen worden de systemen voor piketdiensten pas in 2022 aangepast. Deze waren begroot voor 2021.
 - De opstart voor thermofiele gisting Nieuwveer is naar 2022 verschoven omdat de omgevingsdienst de vergunning niet eerder kan afgeven.
 - Computerapparatuur voordeel € 83. In verband met langere levertijden kon bestelde computerapparatuur niet meer in 2021 geleverd worden.
 - Ook op onderhoud computerapparatuur werd hierdoor minder uitgegeven (€ 76).
 - Chemicaliën (voordeel € 258). Dit voordeel kent zowel interne als externe oorzaken. Eind 2020 is gehamsterd uit voorzorg dat door Corona leveringen zouden vertragen. Hierdoor moest in 2021 minder ingekocht worden. Daarnaast zijn bewust minder chemicaliën gebruikt om kosten te

verlagen. Aan het eind van 2021 zijn leveringen van ijzersulfaat vertraagd in verband met problemen bij leveranciers. Deze zijn over de jaargrens heen gegaan.

- Het werkelijk verbruik van elektriciteit is afhankelijk van het weer en bij Waterketen ook van de samenstelling van het afvalwater. De kosten zijn € 74 lager uitgevallen dan ingeschat.
- Onderhoud door derden voordeel € 900.
 - Onderhoud transportstelsels en zuiveringen voordeel € 240: Vanwege corona waren de levertijden van materialen langer en zijn deze in 2022 geleverd in plaats van in 2021. Tevens was er sprake van een hoog ziekteverzuim in de laatste maanden van het jaar, waardoor niet alle geplande werkzaamheden doorgang konden vinden.
 - Onderhoud waterlopen voordeel € 697: de raamcontracten zijn niet volledig benut mede door capaciteitsgebrek en te laat opgedragen werkzaamheden aan aannemers na ML4. Vanwege een procedure met een aannemer zijn een aantal termijnen niet betaald. Daarnaast zijn er minder werkzaamheden in eigen beheer uitgevoerd, waardoor er minder personeel is ingeleend en er minder uitgaven waren voor brandstof. De levertijden van werkmaterieel zijn over de jaargrens geschoven vanwege corona (zoals de afbouw van een boot). De werkzaamheden van enkele exploitatieprojecten konden niet in 2021 afgerond worden, maar schuiven door naar 2022.
 - Restpost € 37 nadelig
- Op cultuurtechnische en civieltechnische materialen is € 133 minder uitgegeven dan in ML4 verwacht.
- Ten opzichte van ML4 bleef op onderhoud gebouwen € 63 over.
- Er is € 32 minder uitgekeerd aan schadevergoedingen in relatie tot cultuurtechnisch onderhoud.
- Data communicatie valt € 52 lager uit omdat oude dure contracten zijn vervangen door goedkopere nieuwe contracten.
- De geraamde kosten voor industriële reiniging Bath zijn uitgesteld omdat er tijdens een project recent nog gereinigd is. Andere opdrachten zijn doorgeschoven naar 2022 om knelpunten in projecten te voorkomen. Voordeel € 231.
- De kosten voor afvalwatertransport komen lager uit dan in ML4 geraamd € 53
- Ook aan vergunningen en leges is minder uitgegeven € 29
- Voor computerservices (o.a. salarisadministratie, software-consultancy) is € 39 minder uitgegeven dan bij ML4 verwacht.
- In 2021 is een vrijval geboekt van een reservering voor kosten Wagenplan in 2020, dit geeft een voordeel van € 30.
- Er voor € 33 minder werkmaterieel aangeschaft dan verwacht bij ML4 doordat levertijden doorschoven naar 2022.
- De omgevingswet is opnieuw uitgesteld. Niet alle verwachte kosten zijn hierdoor in 2021 gemaakt. Voordeel € 54.
- Uit de jaarrekening 2021 van de BWB blijkt een lagere bijdrage dan waar eerder rekening mee was gehouden (€ 287). In de begroting 2021 en bestuur rapportages van de BWB was uitgegaan van onjuist aantal heffingsbezwaren.

Hier tegenover staan de volgende nadelen:

- Buiten Gewoon Doen en verdere uitrol van Asset Management geven ietwat gewijzigde inzichten 'hoe om te gaan met onderhouden'. Door onze externe partijen minder in te schakelen (die we als flexibele schil achter de hand hebben), kopen we meer materiaal waarmee onze eigen mechanische en elektrische technici en monteurs aan de slag gaan. Hierdoor is een nadelig resultaat ontstaan op elektrotechnische en mechanische materialen van € 253.
- Bijdragen aan gemeenschappelijke projecten komen € 745 hoger uit. Recent bleek dat de jaarlijkse waterschapsbijdrage aan de POP3 regeling blauwe diensten van de provincie in de periode 2016 t/m 2021 te laag is verantwoord. Dat is in de jaarrekening 2021 gecorrigeerd, waardoor in één keer een bijdrage van € 579 verantwoord moet worden. Naast de extra bijdrage aan de POP zijn in het laatste kwartaal veel relatief grote bijdragen geboekt, o.a. waterkring de Baronie (67), ANLB bijdragen (108) en de afrekening Waterakkers (71).
- In de ML was rekening gehouden met een lagere slibaanvoer dan werkelijk is aangeleverd. Nadeel € 298

Hierna resteert een verschil van € 87 voordelig.

IV. Toevoegingen voorzieningen, onvoorzien en stelpost

Ten opzichte van de ML2021-4 is een nadeel van € 804 ontstaan door:

- Bij de overdracht van waterstaatswerken in 2021 van Rijkswaterstaat naar het waterschap is een afkoopsum ontvangen, die voor € 833 is toegevoegd aan de hiervoor ingestelde bestemmingsreserve RWS.
- Hierna resteert nog € 29 voordelig aan kleine verschillen.

§ 5.2.2 Verschillen per opbrengstensoort ten opzichte van ML 2021-4

	Rekening 2021	ML 2021-4	Vershil tov ML 4
BATEN (alle bedragen x € 1.000)	165.178	163.065	2.113
I. rentebaten	2.086	1.908	178
II. personeelsbaten	623	446	176
III. goederen en diensten aan derden	9.384	8.449	935
IV. waterschapsbelastingen	142.023	141.443	581
V. onttrekkingen voorz./res. en geact. lasten	11.062	10.819	243

I. Rentebaten

Ten opzichte van de ML2021-4 zijn er geen financiële afwijkingen > € 200.

II. Personeelsbaten

Ten opzichte van de ML2021-4 zijn er geen financiële afwijkingen > € 200.

III. Goederen en diensten aan derden

Ten opzichte van de ML2021-4 zijn de opbrengsten € 935 voordelig.

- Grootste oorzaak van dit voordeel (€ 833) wordt veroorzaakt door de in de jaarrekening verantwoorde opbrengsten van RWS die betrekking hebben op de overgenomen waterstaatswerken. Deze opbrengsten zijn overigens onder categorie V toegevoegd aan de bestemmingsreserve RWS.
- Daarnaast zijn er diverse percelen grond verkocht, waarvan de opbrengst in ML4 nog niet was voorzien (€ 230).
- Ook is een bijdrage ontvangen voor de bemonsteringskosten inzake Covid 2020 en 2021 (€ 109)
- Bij ML4 was in de opbrengsten rekening gehouden met € 173 aan gewenningsbijdragen, deze zijn echter als onderdeel van de afkoopsommen in de reserve RWS toegevoegd, wat t.o.v. ML4 een nadeel oplevert.
- De totale kosten voor de taak vaarwegen komen in de jaarrekening lager uit dan bij ML4 was voorzien. Hierdoor daalt ook de bijdrage van de provincie in de kosten voor de vaarwegen met € 81 (nadeel).
- In ML4 was de agiostorting voor de SNB te hoog ingeschat. Hierdoor ontstaat t.o.v. ML4 een nadeel van € 66.
- Mutatie vervolgingskosten € 59 voordelig. In de loop van 2021 heeft de Belastingssamenwerking de openstaande vervolgingskosten naar het Waterschap overgemaakt.
- In 2021 is een opbrengst van € 51 verantwoord voor de vergoeding kinderopvangtoeslagenaffaire. Het rijk heeft toegezegd dat de waterschappen de verschuldigde belastingen van gedupeerde ouders en hun toeslagpartner die zij kwijtschelden volledig vergoed krijgen. Daarnaast wordt er ook een compensatie verleend voor de uitvoeringskosten die in het kader van de operatie door waterschap wordt gemaakt. In 2022 kunnen voor het eerst aanvragen voor uitkering van kwijtgescholden bedragen en compensatie van uitvoeringskosten worden gedaan over belastingjaar 2021. De uitkering krijgt de vorm van een zogenoemde incidentele uitkering. De afspraken tussen het Rijk en de Unie van waterschappen zijn in een regeling vast gelegd en uiteindelijk gepubliceerd in de Staatscourant. De hoogte van de kwijtgescholden waterschapsbelastingen 2021 voor waterschap Brabantse Delta is € 33.408,- en de uitvoeringskosten 2021 zijn € 17.500,-. In de jaarrekening 2021 is een totaal bedrag van € 50.908,- verantwoord voor deze compensatie. Dit was bij ML4 nog onzeker. Voordeel € 51.
- Hierna resteert nog € 27 nadelig.

IV. Waterschapsbelastingen

De belastingopbrengsten zijn € 581 voordelig:

Watersysteembeheer

Ten opzichte van de ML2021-4 zijn de belastingopbrengsten Watersysteembeheer € 437 nadelig:

- De opbrengsten omslag gebouwd zijn € 644 nadelig. Dit wordt onder andere verklaard door een lagere WOZ waarde 2021 dan bij managementletter 4 ingeschat.
- De opbrengsten ingezetenen zijn € 280 voordelig. Dit wordt verklaard door een stijging uit voorgaande jaren en bijstelling van kwijtschelding en oninbaar.
- De overige verschillen bedragen per saldo € 73 nadelig.

Zuiveringsbeheer

Ten opzichte van de ML2021-4 zijn de belastingopbrengsten Zuiveringsbeheer € 1.018 voordelig:

- De opbrengst Zuiveringsheffing bedrijven is € 790 hoger als gevolg van:
 - Bijstelling van de opbrengst zuiveringsheffing bedrijven 2021 € 477 nadelig.
 - Bijstelling van de opbrengst zuiveringsheffing bedrijven voorgaande jaren € 1.267 voordelig.Eind 2021 is er meer inzicht op de definitieve aanslagen en het coroneffect van de voorgaande jaren. Het opleggen van de definitieve aanslagen van de meetbedrijven en tabelbedrijven kent een langere doorlooptijd.
- De opbrengst Zuiveringsheffing huishoudens is € 227 voordelig.
Dit wordt verklaard door een stijging uit voorgaande jaren en bijstelling van kwijtschelding en oninbaar.

V. Onttrekking voorzieningen

Ten opzichte van de ML2021-4 is er een voordeel op reserves en voorzieningen ontstaan van € 243.

- De onttrekking aan de pensioenvoorziening is € 308. Dit is enerzijds ontstaan door verschil in rentetarief van de actuariële berekening van de pensioenvoorziening en anderzijds doordat er enkele gepensioneerde oud bestuurders zijn overleden in 2021.
- Uit de bestemmingsreserve overdracht RWS is € 222 onttrokken voor onderhoudskosten 2021.
- Hier tegenover staat een nadeel omdat minder uren geactiveerd zijn op projecten (259).
- Restantverschil nadelig € 28

§ 5.2.3 Verschillen per kostensoort ten opzichte van de Begroting

	Rekening 2021	Begroting 2021	Vershil tov Oorspr. Begr 2021
LASTEN (alle bedragen x € 1.000)	164.079	168.132	-4.053
I. kapitaallasten (rente en afschrijving)	47.577	53.642	-6.065
II. personeelslasten	54.155	53.669	486
III. goederen en diensten van derden	61.292	60.248	1.044
IV. toev. voorzieningen/onvoorzien/stelpost	1.054	573	482

I. Kapitaallasten (rente en afschrijving)

Ten opzichte van de Begroting 2021 zijn de lasten € 6.065 voordelig.

- De lagere afschrijving ten opzichte van de begroting wordt voornamelijk veroorzaakt door het later opleveren van projecten (€ 481).
- In de jaarrekening 2020 is een eenmalige extra agiostorting ontvangen van de SNB. Deze was oorspronkelijk in 2021 begroot voor € 6,1 miljoen. In de jaarrekening 2021 is alleen een reguliere agiostorting ontvangen. Hierdoor is een op de kapitaallasten een voordeel zichtbaar van € 5.631. Dit is echter geen echt voordeel, omdat de agio terug storting ook bij de opbrengsten wordt geboekt, waardoor deze altijd budget neutraal is.
- In 2021 zijn een aantal investeringen buiten gebruik gesteld, waar in de begroting 2021 nog geen zicht op was. Dit geeft extra kapitaallasten van € 197.
- Door de aanhoudend lage rentestand zijn de eind 2020 en in 2021 afgesloten geldleningen tegen lagere percentages afgesloten dan waar in de begroting rekening mee was gehouden. Voordeel: € 150.

II. Personeelslasten

Ten opzichte van de begroting zijn de lasten € 486 nadelig.

- Het nadeel wordt veroorzaakt door hogere kosten voor inhuur van personeel. Dit betreft grotendeels inhuur op vacatureruimte en inhuur vanwege langdurig zieken in verschillende processen. (Nadeel € 3.508)
- Daar tegenover is in de salariskosten een voordeel zichtbaar in verband met lang openstaande vacatures en minder reiskosten door Corona (€ 2.391 voordeel).
- Op sociale lasten is het voordeel € 133.
- Door Coronamaatregelen zijn de Arbo-opleidingen grotendeels doorgeschoven naar 2022, dit geeft een voordeel van € 197. Ook op de opleidingskosten voor calamiteitenbestrijding is € 95 minder uitgegeven dan begroot.
- Ook is hierdoor minder geld uitgegeven aan het bedrijfsrestaurant en de koffieautomaten (182)
- Door diverse oorzaken is er minder geld uitgegeven aan advieskosten (124), o.a. door ziekte van een eenpersoonspartij, dossiers die anders of sneller opgelost waren en minder integriteitsmeldingen.
- Hierna resteert nog € 100 nadelig aan kleine verschillen.

III. Goederen en diensten van derden

Ten opzichte van de begroting zijn de lasten € 1.044 nadelig.

De nadelen zijn als volgt te verklaren:

- De verwachte kosten voor elektriciteit zijn € 1.135 hoger dan begroot vanwege een prijsstijging, hogere transportkosten en een hogere energiebelasting. Met name de Opslag Duurzame Energie (ODE) is fors gestegen.
- Onderhoud software en computerapparatuur € 312 nadelig. Er zijn in 2021 veel hardware vernieuwingsprojecten geweest. De voortgang van vernieuwingsprojecten van software bepaalt sterk het moment van in beheer nemen van de nieuwe software en de duur van de dubbele contracten. Dit is bij de begroting lastig in te schatten.
- Hogere civieltechnische onderhoudskosten, o.a. door een onvoorziene reparatie van een influentsloot en werkzaamheden aan buffertoren: € 325.
- Bijdragen aan gemeenschappelijke projecten komen € 1.244 hoger uit. Recent bleek dat de jaarlijkse waterschapsbijdrage aan de POP3 regeling blauwe diensten van de provincie in de periode 2016 t/m 2021 te laag is verantwoord. Dat is in de jaarrekening 2021 gecorrigeerd, waardoor in één keer een bijdrage van € 579 verantwoord moet worden. Naast de extra bijdrage aan de POP zijn in het laatste kwartaal veel relatief grote bijdragen geboekt, o.a. waterkring de Baronie (67), ANLB bijdragen (108) en de afrekening Waterakkers (71).
- In de begroting was voor Aquon nog geen rekening gehouden met de kosten voor Coronabemonsteringen. Hierdoor ontstaat een nadeel van € 249.
- Er is meer slib aangevoerd naar de SNB dan begroot (nadeel € 719)
- Een schadevergoeding met betrekking tot drainage kon nog niet ingeschat worden bij de begroting. Nadeel € 296
- De bijdrage aan de BWB is € 394 hoger dan begroot. Dit komt omdat de overgangsregeling op basis van de werkelijke eenheden 2021 ongunstig uitpakt voor het waterschap.

Daar staan de volgende voordelen tegenover:

- De verontreinigingsheffing is € 62 lager dan begroot. In de jaarrekening wordt het effluent opnieuw ingeschat o.b.v. actuele cijfers van de zuiveringen.
- Dat voor computerapparatuur de jaarrekening lager uitvalt dan de begroting is een bewuste bezuiniging geweest door de werkplekinrichting (m.n. dockingstations) uit te stellen naar 2022 (€ 333).
- In 2021 is een vrijval geboekt van een reservering voor kosten Wagenplan in 2020, dit geeft een voordeel van € 38.
- Door Corona is er minder uitgegeven aan personeelsbijeenkomsten € 61
- Er is minder gebruik gemaakt van diensten van het Kadaster (voordeel € 100)
- Er voor € 38 minder werkmaterieel aangeschaft dan begroot, doordat levertijden doorschoven naar 2022.
- Ook is er minder werkmaterieel en ander materieel (o.a. calamiteitenmateriaal) gehuurd. Voordeel € 88.
- De ombouw van het grondwatermeetnet is efficiënter verlopen dan verwacht. Door gebrek aan interne en marktcapaciteit is ook niet alles wat begroot was uitgevoerd in 2021. Voordeel € 234.
- Er is € 132 minder uitgegeven aan onderhoud gebouwen en terreinen.
- Om verwachte tekorten te dekken is er in 2021 bezuinigd op de post baggeren waterlopen. Hierdoor is een voordeel geboekt t.o.v. begroting van € 123
- Raamcontracten zijn niet volledig benut mede door capaciteitsgebrek en te laat opgedragen werkzaamheden aan aannemers na ML4. Vanwege een procedure met een aannemer zijn een aantal termijnen niet betaald. Hierdoor valt cultuurtechnisch onderhoud € 577 lager uit.
- Er is € 415 minder uitgegeven aan projecten < € 250.000.
- Er is € 128 minder uitgegeven aan advieskosten.
- Oude contracten voor datacommunicatie waren duurder dan nieuw afgesloten contracten. Hierdoor is een voordeel zichtbaar van € 51.
- Er is € 213 minder aan verbruiksmaterialen uitgegeven dan begroot.
- In de begroting werd voor de Dommel rekening gehouden met 64.580 v.e. In de jaarrekening is gerekend met 63.800 v.e. Hierdoor komt de bijdrage aan de Dommel € 87 lager uit.
- De kosten voor bestuursdwang komen € 182 lager uit dan begroot.
- De omgevingswet is opnieuw uitgesteld. Hierdoor komen de werkelijke kosten € 169 lager uit dan begroot.
- Op het budget voor digitale transformatie is € 84 over gebleven.
- De geraamde kosten voor industriële reiniging Bath zijn uitgesteld omdat er tijdens een project recent nog gereinigd is. Andere opdrachten zijn doorgeschoven naar 2022 om knelpunten in projecten te voorkomen. Voordeel € 216.
- Er is minder uitgegeven aan het verwijderen van exoten € 51
- In 2021 is er nog veel vanuit huis gewerkt, hierdoor zijn de reiskosten € 113 lager.
- Hierna resteert nog een voordeel van € 135 aan kleine verschillen.

IV. Toevoegingen voorzieningen, onvoorzien en stelpost

Ten opzichte van de begroting zijn de lasten € 482 nadelig

- In de loop van 2021 zijn er personen in de voorziening wachtgeld terecht gekomen dit was niet voorzien in de begroting. Nadeel 150.
- De van Rijkswaterstaat ontvangen afkoopsom voor overgenomen waterstaatswerken is toegevoegd aan de bestemmingsreserve RWS. Dit was niet begroot, waardoor een nadeel ontstaat van € 833.
- In de begroting wordt standaard er een bedrag opgenomen in de post onvoorzien € 500. Op deze post komen geen werkelijke boekingen. Hierdoor ontstaat op deze post een voordeel van 500.

§ 5.2.4 Verschillen per opbrengstensoort ten opzichte van de Begroting

	Rekening 2021	Begroting 2021	Vershil tov Oorspr. Begr 2021
BATEN (alle bedragen x € 1.000)	165.178	165.251	-73
I. rentebaten	2.086	1.410	676
II. personeelsbaten	623	70	553
III. goederen en diensten aan derden	9.384	11.421	-2.037
IV. waterschapsbelastingen	142.023	140.296	1.727
V. onttrekkingen voorz./res. en geact. lasten	11.062	12.054	-991

I. Rentebaten

De rentebaten zijn € 676 hoger dan begroot.

- In de begroting 2021 was rekening gehouden met een dividenduitkering van de NWB van € 1.400. Het actuele toegezegde dividend bedraagt echter € 1.910, hierdoor ontstaat een voordeel van € 510.
- Hierna resteert een voordelig verschil van € 166 door ontvangen rente op kasgeldleningen en langlopende leningen. In de begroting worden rentebaten op langlopende leningen niet apart begroot, maar in één keer bij de rentelasten langlopende leningen begroot.

II. Personeelsbaten

Ten opzichte van de begroting is er een voordeel van € 553.

- In de begroting wordt geen rekening gehouden met uitkeringen voor langdurig zieke of zwangere medewerkers. Hierdoor ontstaat op deze post een voordeel ten opzichte van de begroting van € 202.
- Heel lang is onduidelijk geweest hoe om te gaan met de gerichte vrijstelling thuiswerkvergoeding. Eind 2021 is vanuit de belastinginspecteur groen licht gegeven voor toepassing van de vrijstelling over de jaren 2020 en 2021. Het financiële voordeel was nog niet bekend bij het opstellen van de begroting, waardoor een voordeel is ontstaan van € 170.
- Er is in 2021 meer personeel uitgeleend dan begroot, voordeel € 173.
- Hierna resteert een voordeel van € 8.

III. Goederen en diensten aan derden

Ten opzichte van de Begroting 2021 zijn de opbrengsten € 2.037 nadelig.

De voornaamste nadelige oorzaken van deze afwijking zijn als volgt:

- De extra agiostorting van de SNB die in 2020 is ontvangen, was oorspronkelijk begroot in 2021. Hierdoor ontstaat t.o.v. de begroting een nadeel van € 5.631.
- Voor bestuursdwang was begroot dat de kosten voor € 264 konden worden terug gevorderd. In werkelijkheid is er maar € 17 terug gevorderd, wat een nadeel oplevert van € 247.

Hier tegenover staan de volgende voordelen:

- In de begroting was nog geen rekening gehouden met een bijdrage voor de COVID bemonsteringen. (voordeel € 658)
- De opbrengsten uit co-vergisten zijn € 105 hoger dan begroot.
- In de begroting was geen rekening gehouden met verwachte Rijksbijdragen. De ontvangen afkoopsommen van Rijkswaterstaat over overgenomen waterstaatswerken (€ 833), alsmede de uit exploitatieproject RES2030 verantwoorde rijksbijdrage (€ 510) zorgen voor een voordelig verschil van 1.343.
- Ook overige bijdragen kwamen hoger uit dan begroot (voordeel € 507). De grootste bijdrage hierin is de DHZ bijdrage die in 2021 is aangevraagd en beschikt. Hiervan kon in 2021 al € 134 toegerekend worden. Verder zijn nog grotere overige bijdragen toegerekend vanuit

exploitatieproject RES 2030 (€ 75), Meten en Monitoren (€ 98) en monitoring glastuinbouw (€ 58).

- Daarnaast zijn er diverse percelen grond verkocht, waarvan de opbrengst in de begroting niet was voorzien (€ 303).
- De opbrengst vervolgingskosten zijn € 769 voordelig. In de loop van 2021 heeft de belastingsamenwerking West-Brabant de openstaande vervolgingskosten overgemaakt naar het waterschap. Hier was in de begroting nog geen rekening mee gehouden
- In 2021 is een opbrengst van € 51 verantwoord voor de vergoeding kinderopvangtoeslagenaffaire. Het rijk heeft toegezegd dat de waterschappen de verschuldigde belastingen van gedupeerde ouders en hun toeslagpartner die zij kwijtschelden volledig vergoed krijgen. Daarnaast wordt er ook een compensatie verleend voor de uitvoeringskosten die in het kader van de operatie door waterschap wordt gemaakt. In 2022 kunnen voor het eerst aanvragen voor uitkering van kwijtgescholden bedragen en compensatie van uitvoeringskosten worden gedaan. De uitkering krijgt de vorm van een zogenoemde incidentele uitkering. De afspraken tussen het Rijk en de Unie van waterschappen zijn in een regeling vast gelegd en uiteindelijk gepubliceerd in de Staatscourant.
De hoogte van de kwijtgescholden waterschapbelastingen 2021 voor waterschap Brabantse Delta is € 33.408,- en de uitvoeringskosten 2021 zijn € 17.500,-. In de jaarrekening 2021 is een totaal bedrag van € 50.908,- verantwoord voor deze compensatie. De vergoeding toeslagenaffaire was nog niet bekend bij het opstellen van de begroting. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 51.
- Hierna resteert nog € 105 voordelig.

IV. Waterschapsbelastingen

Ten opzichte van de Begroting zijn de belastingopbrengsten € 1.727 voordelig:

Watersysteembeheer

Ten opzichte van de Begroting 2021 zijn de belastingopbrengsten Watersysteembeheer € 409 voordelig:

- De opbrengsten ingezetenen zijn € 402 voordelig. Dit wordt onder andere verklaard door een stijging van de opbrengst uit voorgaande jaren en bijstelling van kwijtschelding en oninbaar.
- Overige verschillen: € 7 voordelig.

Zuiveringsbeheer

Ten opzichte van de begroting 2021 zijn de belastingopbrengsten Zuiveringsbeheer € 1.318 voordelig:

- De verwachte opbrengst zuiveringsheffing bedrijven is € 905 voordelig.
 - Bijstelling van de opbrengst zuiveringsheffing bedrijven 2021 € 517 nadelig.
 - Bijstelling van de opbrengst zuiveringsheffing bedrijven voorgaande jaren € 1.422 voordelig. Eind 2021 is er meer inzicht op de definitieve aanslagen en het coroneffect van de voorgaande jaren. Het opleggen van de definitieve aanslagen van de meetbedrijven en tabelbedrijven kent een langere doorlooptijd.
- De opbrengst zuiveringsheffing huishoudens zijn € 412 voordelig. Dit wordt onder andere verklaard door een stijging van de opbrengst uit voorgaande jaren en bijstelling van kwijtschelding en oninbaar.

V. Onttrekkingen voorzieningen/reserves en geactiveerde lasten

Ten opzichte van de begroting is er een nadeel € 991.

- In de jaarrekening 2021 heeft er een vrijval van de pensioenvoorziening plaatsgevonden, de oorzaak hiervan is de rente in de actuariële berekening van de pensioenen en er zijn een aantal oud bestuurders overleden in 2021. Voordeel € 308.
- In de begroting was de onttrekking aan de reserve wachtgelden lager ingeschat. In 2021 zijn er een aantal mensen ten laste van de voorziening bijgekomen. Hierdoor is de onttrekking aan de reserve € 150 hoger dan begroot.
- Voor het onderhoud aan de van Rijkswaterstaat overgenomen waterstaatswerken is in 2021 € 222 uit de reserve RWS onttrokken.
- De geactiveerde personeelslasten zijn € 1.671 lager dan begroot omdat er minder uren naar projecten zijn geschreven.

§ 5.2.5 Verschillen per kostensoort ten opzichte van de Rekening 2020

	Rekening 2021	Rekening 2020	Vershil tov Rek 20
LASTEN (alle bedragen x € 1.000)	164.079	164.878	-799
I. kapitaallasten (rente en afschrijving)	47.577	52.631	-5.053
II. personeelslasten	54.155	50.899	3.256
III. goederen en diensten van derden	61.292	60.919	373
IV. toev. voorzieningen/onvoorzien/stelpost	1.054	428	626

I. Kapitaallasten (rente en afschrijving)

Ten opzichte van de Rekening 2020 zijn de lasten € 5.053 voordelig.

- Door het regulier aflossen op oude (duurdere) leningen daalt de rentelast ten opzichte van voorgaand boekjaar (voordeel € 141).
- De reguliere afschrijvingen zijn hoger dan in de rekening 2020 doordat meer nieuwe kapitaallasten ontstonden uit projecten die in bedrijf werden genomen, dan er kapitaallasten wegvielen van projecten die klaar zijn met afschrijven. Vooral de oplevering van twee deelprojecten van project AWP 2.0 draagt hieraan bij (nadeel € 1.337).
- In de jaarrekening 2020 is een reguliere en een extra agio storting uitgekeerd, samen 6,7 miljoen. In de rekening 2021 is alleen een reguliere agiostorting uitgekeerd. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 6.382. Dit is geen echt voordeel omdat de agio terugstorting enerzijds als afschrijvingslast wordt verantwoord en anderzijds als opbrengst onder diensten voor derden.
- In 2021 zijn meer projecten buiten gebruik gesteld dan in 2020. Dit levert een nadeel op van € 133.

II. Personeelslasten

Ten opzichte van Rekening 2020 zijn de lasten € 3.256 nadelig.

- Door toename van het aantal fte's en de CAO verhoging komen de salarislasteren € 1.727 hoger uit.
- Ook de sociale lasten en ZVW bijdrage (bijdrage zorgverzekeringswet) zijn in totaal toegenomen met € 912.
- Pas eind 2020 was er duidelijkheid over te declareren kosten voor de thuiswerkplek en de variabele vergoeding thuiswerken. De uitbetaalde vergoedingen komen totaal € 259 hoger uit dan vorig jaar.
- Ten opzichte van 2020 is er door langdurig zieken, openstaande vacatures en extra werk € 605 meer uitgegeven aan inhuur personeel.

Hier tegenover staan de volgende voordelen:

- Er is € 100 minder uitgegeven aan personeelswerving.
- Door corona is minder uitgegeven aan koffieautomaten en catering bedrijfsrestaurant, voordeel € 77.
- Door diverse oorzaken is er minder geld uitgegeven aan advieskosten (87), o.a. door ziekte van een eenpersoonspartij, dossiers die anders of sneller opgelost waren en minder integriteitsmeldingen.

Hierna resteert € 17 aan kleine verschillen (nadelig).

III. Goederen en diensten van derden

Ten opzichte van Rekening 2020 zijn de lasten € 373 nadelig. Voor onderstaande posten is in 2021 meer geld uitgegeven dan in 2020:

- Buitengewoon Doen en verdere uitrol van Asset Management geven ietwat gewijzigde inzichten 'hoe om te gaan met onderhouden' en hierdoor hebben er verschuivingen plaatsgevonden tussen de bovengenoemde kostenplaatsen. Door onze externe partijen minder in te schakelen (die we als flexibele schil achter de hand hebben), kopen we meer materiaal waarmee onze eigen technici en monteurs aan de slag gaan. Nadeel € 337.
- Elektriciteitskosten komen € 421 hoger uit dan in 2020. Oorzaken zijn prijsstijgingen, hogere transportkosten en een forse stijging van de Opslag Duurzame Energie (ODE).
- Er zijn in 2021 veel hardware vernieuwingsprojecten geweest. De voortgang van vernieuwingsprojecten van software bepaalt sterk het moment van in beheer nemen van de nieuwe software en de duur van de dubbele contracten. Hierdoor ontstaat in 2021 een nadeel van € 213.
- Er is € 873 meer uitgegeven aan bijdragen gemeenschappelijke projecten. Recent bleek dat de jaarlijkse waterschapsbijdrage aan de POP3 regeling blauwe diensten van de provincie in de periode 2016 t/m 2021 te laag is verantwoord. Dat is in de jaarrekening 2021 gecorrigeerd, waardoor in één keer een bijdrage van € 579 verantwoord moet worden. Naast de extra bijdrage

aan de POP zijn in het laatste kwartaal veel relatief grote bijdragen geboekt, o.a. waterkring de Baronie (67), ANLB bijdragen (108) en de afrekening Waterakkers (71).

- Er is meer slib bij de SNB aangeleverd dan in 2020. Hierdoor is een nadeel ontstaan van € 534.
- De kosten voor consultancy voor ICT systemen is toegenomen ten opzichte van 2020. Hierdoor hogere kosten van € 208.
- Met ingang van 2021 worden vervolgingskosten door de BWB direct afgerekend met de deelnemers. Hierdoor is de bijdrage aan de BWB in 2021 € 617 hoger.
- In 2021 is een forse afkoopsom uitbetaald in verband met drainage problemen. Hierdoor zijn de kosten voor schadevergoedingen € 342 hoger.

Hier staan de volgende voordelen tegenover:

- Ten opzichte van 2020 is € 282 minder uitgegeven aan chemicaliën. Eind 2020 is gehamsterd uit voorzorg dat door Corona leveringen zouden vertragen. Hierdoor moest in 2021 minder ingekocht worden. Daarnaast zijn bewust minder chemicaliën gebruikt om kosten te verlagen. Aan het eind van 2021 zijn leveringen van ijzersulfaat vertraagd in verband met problemen bij leveranciers. Deze zijn over de jaargrens heen gegaan.
- Betaalde belastingen komen € 364 lager uit. Dit zit voornamelijk in de verontreinigingsheffing waar in 2020 ook een nagekomen inschatting voor 2019 was meegenomen.
- In 2020 zijn extra kosten gemaakt voor onderhoud persleidingen door een leidingbreuk op rioolgemaal Rijsbergen. Hierdoor komen de kosten voor 2021 nu € 522 lager uit.
- Op onderhoud gebouwen is een voordeel van € 541 ten opzichte van 2020 omdat in 2020 extra kosten zijn gemaakt voor renovatie dan het dak van Hof van Bouvigne en vervangingen in de elektrische installaties. Daarnaast is in 2020 een dak op rwzi Bath vervangen, alsmede enkele airco's.
- In 2020 is een inhaalslag uitgevoerd in baggerwerkzaamheden, waardoor de kosten in dat jaar extra hoog waren. Voor 2021 levert dat een voordeel op van € 599.
- Op uitbestede analyses is een voordeel ontstaan van € 215.
- Omdat oude duurdere contracten zijn vervangen door goedkopere nieuwe contracten zijn de kosten voor datacommunicatie € 212 lager dan in 2020.
- Project "sloten, oevers en dijken op orde" zat in 2021 in de afrondingsfase. Hierdoor zijn € 432 minder kosten gemaakt dan in 2020.

Hierna resteert nog € 5 voordelig aan kleine verschillen

IV. Toevoegingen voorzieningen, onvoorzien en stelpost

Ten opzichte van de Rekening 2020 zijn de lasten € 626 nadelig.

- Ten opzichte van 2020 zijn meer mensen opgenomen in de wachtgeldvoorziening, hierdoor was een hogere toevoeging nodig. Nadeel € 116.
- De van Rijkswaterstaat ontvangen afkoopsommen voor overgenomen waterstaatswerken zijn toegevoegd aan de bestemmingsreserve RWS. Dit geeft hier een nadeel van € 833.
- Bij het vaststellen van de begroting 2021 is door het algemeen bestuur besloten in 2020 1/3 deel van de voorziening sociaal statuut muskusrattenbeheer (deel waterschap Brabantse Delta) af te splitsen in een bestemmingsreserve. Deze toevoeging in 2020 geeft t.o.v. 2021 een verschil van € 175 voordelig.
- In de jaarrekening 2021 heeft er een vrijval van de pensioenvoorziening plaatsgevonden, de oorzaak hiervan is de rente in de actuariële berekening van de pensioenen en er zijn een aantal oud bestuurders overleden in 2021. In 2020 was dit nog een toevoeging. Dit geeft een verschil van € 121 voordelig.

Hierna resteert nog € 27 voordelig aan kleine verschillen.

§ 5.2.6 Verschillen per opbrengstensoort ten opzichte van de Rekening 2020

	Rekening 2021	Rekening 2020	Vershil tov Rek 20
BATEN (alle bedragen x € 1.000)	165.178	161.703	3.475
I. rentebaten	2.086	2.440	-354
II. personeelsbaten	623	425	197
III. goederen en diensten aan derden	9.384	12.887	-3.502
IV. waterschapsbelastingen	142.023	135.709	6.314
V. onttrekkingen voorz./res. en geact. lasten	11.062	10.242	820

I. Rentebaten

Ten opzichte van de jaarrekening 2020 is er sprake van een nadelig verschil van € 354.

- De voornaamste oorzaak is een lager dividend (€ 424) dan in 2020.
- Daar tegenover staat dat in 2021 nieuwe leningen zijn afgesloten met negatieve rente, waardoor meer rentebaten zijn verantwoord dan vorig jaar. (voordeel € 71)

II. Personeelsbaten

Ten opzichte van Rekening 2020 zijn er geen financiële afwijkingen > € 200.

III. Goederen en diensten aan derden

Ten opzichte van Rekening 2020 zijn de opbrengsten € 3.502 nadelig. Dit zijn de voornaamste oorzaken:

- In 2020 is een extra agiostorting van de SNB ontvangen. In 2021 alleen de gewone reguliere agiostorting (€ 6.385 nadeel)

Daar staan de volgende voordelen tegenover:

- In de Jaarrekening 2021 is de bijdrage voor de COVID bemonsteringen van 2020 en een voorschot van 2021 meegenomen. (voordeel € 578)
- Ten opzichte van 2020 is de bijdrage van de provincie Noord Brabant voor het vaarwegbeheer toegenomen met € 117
- In 2021 zijn er diverse grondverkoop geweest, waarbij een hogere opbrengst is behaald dan in 2020. (voordeel € 173)
- In 2021 heeft Rijkswaterstaat afkoopsommen betaald voor de overname van waterstaatswerken. Voordeel € 833.
- Overige bijdragen van derden zijn € 264 hoger dan in 2020. Dit komt o.a. door de in 2021 aangevraagde en beschikte DHZ subsidie, waarvan in 2021 al € 134 subsidie toegerekend kan worden.
- In de jaarrekening 2020 zat de opbrengst vervolgingskosten in de jaarrekening van de BWB. In de loop van 2021 zijn de openstaande vervolgingskosten betaald aan het waterschap en worden ze verantwoord in de jaarrekening van het Waterschap. (voordeel 769)
- In 2021 is een opbrengst van € 51 verantwoord voor de vergoeding kinderopvangtoeslagenaffaire. Het rijk heeft toegezegd dat de waterschappen de verschuldigde belastingen van gedupeerde ouders en hun toeslagpartner die zij kwijtschelden volledig vergoed krijgen. Daarnaast wordt er ook een compensatie verleend voor de uitvoeringskosten die in het kader van de operatie door waterschap wordt gemaakt. In 2022 kunnen voor het eerst aanvragen voor uitkering van kwijtgescholden bedragen en compensatie van uitvoeringskosten worden gedaan. De uitkering krijgt de vorm van een zogenoemde incidentele uitkering. De afspraken tussen het Rijk en de Unie van waterschappen zijn in een regeling vast gelegd en uiteindelijk gepubliceerd in de Staatscourant.
De hoogte van de kwijtgescholden waterschapbelastingen 2021 voor waterschap Brabantse Delta is € 33.408,- en de uitvoeringskosten 2021 zijn € 17.500,-. In de jaarrekening 2021 is een totaal bedrag van € 50.908,- verantwoord voor deze compensatie.
- Ten opzichte van 2020 is € 130 meer verdiend met co-vergisten

Hierna resteert nog 32 aan nadelige verschillen.

IV. Waterschapsbelastingen

Ten opzichte van de Rekening 2020 zijn de belastingopbrengsten € 6.314 voordelig.

Watersysteembeheer

Ten opzichte van de Rekening 2020 zijn de belastingopbrengsten Watersysteembeheer € 2.213 voordelig

- De opbrengsten gebouwd zijn € 734 voordelig.
Het tarief gebouwd 2021 is gedaald ten opzichte van 2020 (€ 379 nadelig). Het verschil door de stijging in de eenheden is € 1.703 voordelig. Daarnaast is de inschatting voor de oudere jaren, kwijtschelding en oninbaar bijgesteld (per saldo € 589 nadelig).
- De opbrengsten ingezetenen zijn € 1.209 voordelig.
Het tarief ingezetenen 2021 is gestegen met € 3,28 ten opzichte van 2020 (€ 1.170 voordelig). Het verschil door de stijging in de eenheden is € 193 voordelig. Daarnaast is de inschatting voor de oudere jaren, kwijtschelding en oninbaar bijgesteld (per saldo € 155 nadelig).
- De opbrengsten ongebouwd zijn € 242 voordelig.
Het tarief overig ongebouwd 2021 is gestegen met € 3,04 en het tarief ongebouwd wegen is gestegen met € 15,18 per hectare ten opzichte van 2020 (€ 252 voordelig). Daarnaast is de inschatting voor de oudere jaren, kwijtschelding en oninbaar naar bijgesteld (per saldo € 10 nadelig).
- Overige verschillen: € 28 voordelig.

Zuiveringsbeheer

Ten opzichte van de Rekening 2020 zijn de belastingopbrengsten Zuiveringsbeheer € 4.101 voordelig:

- Het verschil door de stijging in de eenheden is (€ 143 voordelig).

- Het tarief zuiveringsheffing 2021 is gestegen met € 2,10 ten opzichte van 2020 (€ 2.515 voordelig).
- De inschattingen voor de oudere jaren, kwijschelding en oninbaar zijn hoger dan 2020 (€ 1.443 voordelig).

V. Onttrekkingen voorzieningen/reserves en geactiveerde lasten

Ten opzichte van de Rekening 2020 zijn de onttrekkingen en geactiveerde lasten € 820 nadelig.

- In de jaarrekening 2021 heeft er een vrijval van de pensioenvoorziening plaatsgevonden, de oorzaak hiervan is de rente in de actuariële berekening van de pensioenen en er zijn een aantal oud bestuurders overleden in 2021. (€ 308 voordeel)
- In de Jaarrekening 2020 was de onttrekking aan de reserve wachtgelden lager omdat er minder personen wachtgeld genoten. In 2021 zijn er een aantal mensen ten laste van de voorziening bijgekomen. (voordeel € 91)
- In de jaarrekening 2021 is er een onttrekking geweest aan de bestemmingsreserve muskusrattenbeheer (€ 65 voordeel).
- Voor onderhoud aan de van Rijkswaterstaat overgenomen waterstaatswerken is in 2021 € 222 onttrokken aan de bestemmingsreserve RWS (voordeel).
- De geactiveerde lasten zijn in 2021 € 179 hoger dan in de Jaarrekening 2020 (voordeel).

Hierna resteert nog € 45 nadelig aan kleine verschillen.

Hoofdstuk 6: De balans en de toelichting op de balans

§ 6.1 Grondslagen waardering en resultaatbepaling

Activabeleid

In de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie van waterschap Brabantse Delta is vastgelegd dat het activabeleid tenminste eenmaal in de vier jaar wordt geactualiseerd en vastgesteld door het algemeen bestuur. In de vergadering van het algemeen bestuur van 25 november 2020 is ingestemd met de nota Activabeleid 2021. Het besluit is in werking getreden vanaf 1 januari 2021. In vergelijking met het activabeleid 2017 zijn slechts minimale wijzigingen doorgevoerd. Zodra er meer duidelijk wordt over nieuwe gewenste maatregelen op het gebied van Duurzaam Financieel Beleid en er advies is uitgebracht door de Unie-werkgroep harmonisatie verslaggevingsregels, zal het activabeleid inhoudelijk herzien worden.

Activeren van lasten

Voor zover eigen personeel een directe bijdrage levert aan projecten (projectgroepsleden) worden de kosten daarvan geactiveerd. Hierdoor ontstaat een goed inzicht in de werkelijke kosten van een project. Aan personeelskosten is in 2021 in totaal € 10,13 miljoen geactiveerd. Dit is inclusief een opslag voor kosten van huisvesting en ICT.

Afschrijving

De afschrijving vindt plaats op de netto-investeringsbedragen. Ontvangen bijdragen en subsidies worden eerst in mindering gebracht op het bruto investeringsbedrag. Met ingang van 2009 wordt voor de volgende activa, conform de afschrijvingsverordening, de componentenmethode toegepast: bedrijfsgebouwen, woonruimte en grond-, weg- en waterbouwkundige werken. Afschrijving vindt plaats op basis van de economische levensduur. De activa worden lineair afgeschreven in de termijnen zoals vermeld in de tabel bij de nota Waardering en afschrijving van activa 2021. Er wordt gestart met afschrijven met ingang van de eerstvolgende maand nadat het activa wordt verworven of in gebruik wordt genomen. Immateriële activa worden in beginsel in 5 jaar afgeschreven. Enige uitzondering hierop bestaat uit bijdragen in investeringen van derden, waarbij meestal wordt afgeschreven op basis van de levensduur van de investering waarin wordt bijgedragen.

De meest toegepaste afschrijvingstermijnen voor materiële vaste activa zijn:

- Gebiedsinrichting	30 jaar
- Civieltechnische onderdelen	20 jaar of 40 jaar
- Mechanische installaties	20 jaar of 15 jaar
- Elektrotechnische installaties	10 jaar
- Hoogwaterbeschermingsprogramma	5 jaar

Resultaatbepaling

Ten aanzien van de resultaatbepaling zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De jaarrekening is opgesteld volgens het stelsel van lasten en baten.
- De lasten en baten zijn toegerekend aan de periode waarin ze daadwerkelijk gemaakt zijn.
- Baten zijn opgenomen voor zover ze zijn gerealiseerd.
- Verliezen worden als last genomen op het moment dat ze voorzienbaar zijn.

Bijdrage van de provincie Noord-Brabant in het kader van het vaarwegenbeheer

De provincie Noord-Brabant heeft het vaarwegenbeheer gedelegeerd aan het waterschap. Het programma "Vaarwegen en havens" dient zowel de watersysteemfunctie als de vaarwegenfunctie. De kosten komen ongeveer voor 50% ten laste van de taak Watersysteembeheer en 50% ten laste van de taak Vaarwegenbeheer. De kosten van de taak Vaarwegenbeheer worden volledig door de provincie Noord-Brabant vergoed. De definitieve bijdrage 2021 komt uit op € 1,587 miljoen (Begroting 2021 € 1,614 miljoen).

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Dit betreft activa die niet tastbaar zijn. Deze activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, onder aftrek van ontvangen bijdragen en afschrijvingen. Hieronder valt ook de bijdrage aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP).

Materiële vaste activa

Dit zijn tastbare investeringen, bijvoorbeeld in gronden, waterkeringen, kantoren, watergangen en zuiveringstechnische werken. De waardering van de materiële vaste activa vindt plaats tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, inclusief de kosten van eigen personeel, onder aftrek van ontvangen

bijdragen en afschrijvingen. Door voortschrijdend inzicht in de inhoud en realisatie van projecten, worden projecten soms in een andere categorie of product geplaatst, dan waar ze oorspronkelijk waren opgenomen. Dit geeft een verschuiving in de beginbalans ten opzichte van de eindbalans van de vorige jaarrekening.

De materiële vaste activa waarvan het waterschap krachtens een financiële leaseovereenkomst het economische eigendom heeft, worden geactiveerd. De uit de financiële leaseovereenkomst voortvloeiende verplichting wordt als schuld verantwoord.

Financiële vaste activa

Dit betreffen voornamelijk deelnemingen (agio SNB, aandelen Nederlandse Waterschapsbank) en een overige uitzetting (Garantieregeling SNB). Deze activa zijn gewaardeerd tegen historische aanschafwaarde.

NV Slibverwerking Noord-Brabant (SNB)

Waterschap Brabantse Delta is met andere waterschappen aandeelhouder van de N.V. Slibverwerking Noord-Brabant (SNB). Het aandeel van waterschap Brabantse Delta bedraagt 22,6%. Voor de financiering van de N.V. werd bij de oprichting gekozen voor een deelname in het aandelenkapitaal en het beschikbaar stellen van agio. Als gevolg hiervan werkte de N.V. slechts met eigen vermogen. In 2020 is besloten de SNB voortaan gedeeltelijk met vreemd vermogen te gaan financieren via de Waterschapsbank. De aandeelhouders hebben zich daarbij garant gesteld (naar rato van het aandelenbezit) voor de leningen die de SNB afsluit. Voor waterschap Brabantse Delta gaat het om een garantstelling voor een bedrag van maximaal € 12,4 miljoen (exclusief eventuele achterstallige (boete)rente of kosten).

Aandelen NWB

De aandelen zijn conform het Waterschapsbesluit gewaardeerd op basis van de historische aanschafwaarde. De aandelen van de Nederlandse Waterschapsbank kunnen niet vrijelijk verhandeld worden. Op basis van de intrinsieke waarde van de bank kan gesteld worden dat de aandelen in theorie een hogere waarde vertegenwoordigen dan de hier verantwoorde historische waarde.

Flottende activa

De flottende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Bij de belastingdebiteuren is in genoemde "ingeschatte correcties" daarentegen rekening gehouden met een marge voor oninbare debiteuren.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het nog te bestemmen resultaat. De reserves zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

De wachtgeldvoorzieningen en de pensioenvoorziening bestuur zijn gewaardeerd tegen contante waarde. De overige voorzieningen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Vaste schulden

Dit betreft aangegane leningen met een oorspronkelijke looptijd van 1 jaar of langer. De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Flottende passiva

Dit betreft uitstaande schulden met een looptijd korter dan 1 jaar. Deze schulden zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

6.2 Balans

BALANS PER 31 DECEMBER 2021				
ACTIVA <i>alle bedragen x € 1.000</i>		2021		2020
VASTE ACTIVA				
I	Immateriële vaste activa	54.823		53.792
II	Materiële vaste activa	435.787		414.773
III	Financiële vaste activa	5.600		6.194
TOTAAL VASTE ACTIVA		496.210		474.759
VLOTTENDE ACTIVA				
IV	Liquide middelen	2		4
V	Kortlopende vorderingen	22.858		23.431
VI	Overlopende activa	5.499		4.544
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		28.359		27.979
TOTAAL ACTIVA		524.569		502.738
PASSIVA <i>alle bedragen x € 1.000</i>		2021		2020
VASTE PASSIVA				
VII	Eigen vermogen	21.002		19.569
A.: Reserves				
	Algemene/calamiteitenreserves/wahtgeldreserves	6.218	4.768	
	Reserves tariefegalisatie	7.713	12.928	
	Bestemmingsreserve duurzaam financieel beleid	5.251	4.873	
	Bestemmingsreserve muskusrattenbestrijding	110	175	
	Bestemmingsreserve overdracht Rijkswaterstaat	611		
		19.903	22.744	
B.: Nog te bestemmen resultaat		1.099	-3.175	
VIII	Voorzieningen	2.903		3.427
IX	Vaste schulden	457.574		442.884
TOTAAL VASTE PASSIVA		481.480		465.881
VLOTTENDE PASSIVA				
X	Netto vlottende schulden	15.386		18.870
XI	Overlopende passiva	27.704		17.987
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		43.090		36.858
TOTAAL PASSIVA		524.569		502.738

§ 6.2.1 Toelichting op de vaste activa

Totaaloverzicht vaste activa <i>bedragen x €1.000</i>	
Boekwaarde Activa 31-12-2020 balans	474.759
Boekwaarde Staat van Activa rekening 2021	474.759
Uitgaven	69.834
Geactiveerde personeelslasten:	10.125
Subsidies en bijdragen van derden	-/- 18.693
Investerings 2021	61.267
Afschrijvingen 2021	-/- 39.599
Extra afschrijvingen	-/- 216
Boekwaarde 31-12-2021 Staat van Activa	496.210
Boekwaarde activa 31-12-2021 balans	496.210

I. Immateriële vaste activa

In onderstaande tabel wordt de immateriële vaste activa gespecificeerd:

Immateriële vaste activa bedragen x € 1.000	Boek-waarde 1-1-2021	Verschu- iving tussen categori- eën op 01-01	Boek- waarde 01- 01-2021	Invester- ing	Subsidie/ Bijdrage Rijk	Subsidie/ Bijdrage Provincie	Subsidie/ Bijdr. ov.openb. lichamen	Subsidie/ Bijdrage Overig	Afschrijving	Desinvest- ering/ verkoop	Boek- waarde 31-12- 2021
Onderzoek en ontwikkeling	8.337		8.337	1.507				32	1.015		8.797
Bijdragen aan activa in eigendom van derden											
- bedrijven	306		306	303							608
- Rijk	131		131	290					5		416
- openbare lichamen	4.450	48	4.498	269					199		4.567
- overigen	128		128	0					13		115
Geactiveerde bijdrage Rijk	32.249		32.249	8.239					8.345		32.143
Overige immateriële vaste activa	8.190	238	8.428	2.073	122	79			2.098	26	8.176
Totaal	53.792	285	54.077	12.681	122	79		32	11.676	26	54.823

Conform het Waterschapsbesluit wordt de post onderzoek en ontwikkeling afzonderlijk toegelicht. In het volgend overzicht worden de projecten met uitgaven > € 50.000 in 2021 nader toegelicht:

	Project	Toelichting 2021	netto uitgaven 2021
247	Eerste beoordeling primaire keringen overstromingskans (4e nationale toetsingsronde)	Het voorlopig veiligheidsoordeel van de dijktrajecten 34-3, 34-4 en 34-5 is aanbesteed en uitgevoerd. De conceptrapportage wordt verwacht in de 1e helft van 2022. Het beoordelen van 7,2 km in dijktrajecten 34-1, 34a-1 en 35-2 conform het wettelijk beoordelingsinstrumentarium 2017 (WBI 2017) is afgerond. De extra analyse/specialistische ondersteuning en uitvoering van grondonderzoek ten behoeve van het beoordelen van de dijktrajecten 34-1, 35-2 en 35-1 is afgerond. De monitoring van de damwanden Nieuwe Sandoel is afgerond. De beoordeling van de leidingen in dijktrajecten 34-1, 34-2, 34a-1, 35-1 en 35-2 is opgestart en wordt afgerond eind 2022.	€ 375.936
800659	Monitoring primaire keringen naar aanleiding van uitkomsten 4e ronde toetsing 2020	In 2021 zijn de resterende meetpunten geplaatst, binnen het raamcontract dat door hydrometrie is afgesloten. Dit betreft de primaire keringen ten westen van de Moerdijkbruggen. Daarnaast is het meetnet bij de Standhazensedijk uitgebreid naar aanleiding van nieuwe gegevens. Als laatste is binnen het DEEP-programma uitgewerkt hoe de meetgegevens kunnen worden gebruikt voor het realtime bepalen van de actuele faalkans van de keringen.	€ 152.583

	Project	Toelichting 2021	netto uitgaven 2021
800674	Monitoring primaire keringen naar aanleiding van uitkomsten 4e ronde toetsing 2021	In 2021 is een plan van aanpak opgesteld en uitvoeringskrediet aangevraagd en goedgekeurd. Daarnaast is een monitoringsplan uitgewerkt en een start gemaakt met het verkrijgen van toestemmingen voor het plaatsen van de meetpunten. Het plaatsen van de meetpunten wordt in 2022 uitgevoerd binnen het lopende raamcontract.	€ 76.585
800693	Bestrijding blauwalgenoverlast	Er zijn onderzoeken en tevens maatregelen uitgevoerd ter bestrijding van blauwalg op een aantal locaties in samenwerking met gemeenten.	€ 216.782
800719	Uitwerken van de beoordeling Niet Waterkerende Objecten (NWO)	Er is een plan van aanpak opgesteld en daarbij is de planning en kostenraming uit het PSD geactualiseerd. Op basis daarvan is een nieuwe raming gemaakt en op de mandateringslijst voor 2022 geplaatst. Deze is eind 2021 door het AB goedgekeurd. Daarna is UVK aangevraagd en verkregen. Ook is de scope nader geanalyseerd en is het aantal te beoordelen objecten specifiek in kaart gebracht (en daarbij tevens gereduceerd).	€ 94.618
800727	Uitvoering traject aanpak HWBP Moerdijk voor dijktraject rondom Moerdijk en Drimmelen	De scope van dit project bestaat uit de Trajectaanpak Moerdijk-Drimmelen en onderzoeken aan de Standhazensdijk. In maart 2022 vindt er een kredietafplitsing plaats, waarbij de gemaakte kosten voor de trajectaanpak afgeboekt worden naar de exploitatie, omdat deze onder de activeringsdrempel van € 250.000 blijven. De subsidiabele kosten met betrekking tot de verkenning voor de Standhazensdijk worden overgeboekt naar project 800834, waaraan de subsidie van het HWBP is gekoppeld.	€ 238.039
800779	Uitvoering traject aanpak HWBP voor dijktraject GEA/WAD	Voor het project GEA-WAD dient de trajectaanpak doorlopen te worden. In 2021 is het proces om te komen tot de trajectaanpak in beeld gebracht. Dit proces is tot stand gekomen in afstemming met de omgeving en de ambtelijke werkgroep. Deze aanpak is bekrachtigd in de bestuurlijke stuurgroep. De bureaustudie trajectaanpak wordt in 2022 uitgevoerd.	€ 268.059

II. Materiële vaste activa

Materiële vaste activa bedragen x € 1.000	Boek-waarde 1-1-2021	Verschuiving tussen categorieën op 01-01	Boek-waarde 01-01-2021	Invester-ing	Subsidie/ Bijdrage EU	Subsidie/ Bijdrage Rijk	Subsidie/ Bijdrage Provincie	Subsidie/ Bijdr. ov.open bare lichamen	Subsidie/ Bijdrage Overig	Afschrijv-ing	Desinvest-ering/ verkoop	Boek-waarde 31-12-2021
Gronden en terreinen	14.583	286	14.869	22						80		14.811
Vervoermiddelen	2.887		2.887							797	20	2.070
Machines/apparaten/werktuigen	2.511	7	2.517	617						746		2.389
Bedrijfsgebouwen	26.301	1.169	27.470	597						1.197	3	26.867
Woonruimten	266		266							9		257
Grond, weg- en waterbouw-kundige werken:												
- Waterkeringen	36.764	-289	36.475	4.494		8	705	111	156	1.323	21	38.646
- Watergangen/kunstw./gemalen	93.699	190	93.889	32.986	3.770	4.240	8.840	212	192	4.428		105.192
- Zuiveringstechnische werken												
> Transportsystemen	113.935	-1.769	112.166	20.345		104				6.142	86	126.179
> Zuiveringsinstallaties	90.006	396	90.402	5.428						8.876	18	86.936
> Slibverwerkingsinstallaties	23.870	-276	23.594	296						2.867	42	20.982
- Vaarwegen en havens	7.038		7.038	1.450			122			702		7.664
Overige materiële vaste activa	1.873		1.873							163		1.711
Nog te ontvangen facturen 2020/2021	1.042		1.042	1.042								2.085
Totaal	414.774	-285	414.488	67.279	3.770	4.352	9.666	323	348	27.329	190	435.787
In exploitatie	293.360											345.135
Onderhanden werk	121.415											90.652
Totaal	414.774											435.787

Per 31-12-2021 bedraagt de boekwaarde € 436 miljoen, waarvan € 91 miljoen in nog lopende projecten.

Momenteel zijn er 2 rechten van erfpacht op materiële activa gevestigd.

- Project Vierde Bergboezem.
In 2012 zijn in het kader van natuurontwikkeling en natuurbeheer uit dit project gronden in erfpacht gegeven bij Staatsbosbeheer voor de duur van 30 jaar. Staatsbosbeheer betaalt hiervoor geen vergoeding.
- Projecten Zwarte Sloot en Zoekse Loop
In 2018 is het recht van erfpacht voor de duur van 30 jaar gevestigd op de percelen Rucphen U 160, Rucphen U 361, Rucphen U 1364, Rucphen U 1386, Zundert L 320 en Zundert L 352. Erfpachter is de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten. De vereniging betaalt daarvoor geen vergoeding. In bestuurlijk overleg met de gemeenten Zundert en Rucphen is afgesproken dat het waterschap als pilot voor de projecten ecologische verbindingzones Zwarte Sloot en Zoekse Loop wil meewerken

aan een eigendomsoverdracht aan de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten. Aan het einde van de erfpachtstermijn wordt het eigendom tegen een bedrag van € 1 overgedragen.

Een overzicht van de lopende projecten met de restantkredieten en de verwachte afloop na 2021 is in bijlage VII opgenomen.

De verzekerde waarde van de opstallen en inventaris is € 671 miljoen. Dit is exclusief alle ondergrondse leidingen. Naar verwachting is de verzekerde waarde voldoende.

In 2019 heeft het waterschap hardware geactiveerd voor een bedrag € 1,264 miljoen, welke zijn gefinancierd middels financial lease. De boekwaarde eind 2021 van deze hardware bedraagt € 498.000.

III. Financiële vaste activa

Financiële vaste activa bedragen x € 1.000	Boek- waarde 1-1-2021	Toename	Afschrijving	Aflossingen	Boek- waarde 31-12-2021
Kapitaalverstrekkingen aan bedrijven					
NV Slibverwerking Noord-Brabant					
- Aandelen SNB	1.003				1.003
- Agio	3.715		464		3.250
- Bouwrente	835		130		705
- NV Nederlandse Waterschapsbank	308				308
overige uitzettingen > 1 jr					
- SNB Garantieregeling	333				333
Totaal financiële vaste activa	6.194		594		5.600

NV Slibverwerking Noord-Brabant (SNB)

In totaliteit is door waterschap Brabantse Delta oorspronkelijk € 1,27 miljoen aandelenkapitaal en € 35,7 miljoen agio gestort. Het aandeel bedroeg zowel in het aandelenkapitaal als agio 28%. Per 1 januari 2010 is waterschap Regge en Dinkel als aandeelhouder toegetreden. Het aandeel van waterschap Brabantse Delta is daarbij teruggebracht tot 24% zowel in het aandelenkapitaal als agio. Vervolgens is per 1 januari 2011 waterschap Scheldestromen als aandeelhouder toegetreden. Het aandeel van het waterschap Brabantse Delta verminderde daardoor naar 22,10% in aandelenkapitaal en agio. In 2018 is waterschap Rivierenland uitgetreden. Hierdoor is de verhouding tussen de resterende deelnemers gewijzigd. Het aandeel van waterschap Brabantse Delta bedraagt nu 22,6%. Op 22 december 2021 werd in de algemene vergadering van aandeelhouders besloten tot een agio-uitkering van € 464.000.

Aandelen Nederlandse Waterschapsbank

Waterschap Brabantse Delta heeft € 308.000 gestort in het aandelenkapitaal van de N.V. Nederlandse Waterschapsbank. Per 31 december 2021 bestaat het bezit uit:

- 1.796 Aandelen A 100% volgestort
- 220 Aandelen A 200% volgestort
- 483 Aandelen B 25% gestort

Op basis van het gewogen gemiddelde heeft waterschap Brabantse Delta een aandeel van 4,7%.

In de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders is het vastgestelde dividend over boekjaar 2020 € 45 miljoen. Het aandeel van waterschap Brabantse Delta hierin bedraagt € 1,9 miljoen. In 2021 werd eveneens het dividend over 2019 (€ 2,3 miljoen) uitbetaald. Dit bedrag werd reeds in de jaarrekening 2020 verantwoord.

§ 6.2.2 Toelichting op de vlottende activa

IV. Liquide middelen

Liquide Middelen (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021
Tegoeden van banken en kassaldo	4	2
Rekening-courant Schatkistbankieren	0	0
Totaal liquide middelen	4	2

Op 15 december 2013 is de Wet verplicht schatkistbankieren van kracht geworden. Vanaf dat moment zijn alle decentrale overheden verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden. Het gaat daarbij om de middelen die het waterschap niet onmiddellijk nodig heeft voor de publieke taak. Het waterschap heeft daartoe in 2013 een nieuwe bankrekening geopend, die is gekoppeld aan het ministerie van Financiën. Zie § 6.2.7 "Wet verplicht schatkistbankieren" voor het drempelbedrag en de gemiddeld aangehouden bedragen in de schatkist per kwartaal in 2021.

V. Kortlopende vorderingen

Kortlopende vorderingen (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021
Vorderingen op belastingdebiteuren	9.804	14.145
Vorderingen op debiteuren	6.351	6.278
Te ontvangen belastingopbrengsten van BWB	1.131	1.332
Overige vorderingen	6.145	1.103
Totaal kortlopende vorderingen	23.431	22.858

Vorderingen op belastingdebiteuren

Dit betreft de reeds op kohier uitgebrachte aanslagen. In de onderstaande tabel staan de nog definitief vast te stellen aanslagen verminderd met de verwachte correcties op reeds opgelegde aanslagen.

Jaar	Belastingdebiteuren (bedragen x € 1.000)			Totaal	ingeschatte dubieuze debiteuren	Per saldo
	WVO zuiveringsheffing	Ingezetenen	Omslag gebouwd			
2012	1			1	1	0
2013	8	1	1	10	7	3
2014	15	2	3	20	15	5
2015	25	5	2	32	24	8
2016	37	10	5	52	39	13
2017	94	21	10	125	94	31
2018	305	36	21	362	91	271
2019	813	88	56	957	192	766
2020	2.021	243	146	2.410	783	1.627
2021	7.643	1.928	3.126	12.696	1.274	11.422
	10.961	2.333	3.370	16.664	2.519	14.145

Te ontvangen belastingopbrengsten van BWB	Totaal	Ingeschat oninbaar	Per saldo
Te ontvangen belastingopbrengsten	1.428	96	1.332
	1.428	96	1.332

Voorziening dubieuze debiteuren

De voorziening bedraagt totaal € 2,859 miljoen, waarvan

- € 2,615 miljoen heeft betrekking op de belastingen; belastingdebiteuren (€ 2,519 miljoen) en te ontvangen belastingopbrengsten van BWB (€ 0,096 miljoen).
- € 0,244 miljoen heeft betrekking op de post debiteuren.

De uitbraak van het coronavirus COVID-19 kan impact hebben op de inbaarheid van de (belasting) debiteuren. Bij het bepalen van de benodigde voorziening is ervan uitgegaan dat het bedrag aan oninbaar met 10% zal stijgen.

Overige vorderingen

De overige vorderingen korte termijn eind 2021 bedragen in totaal € 1,103 miljoen.

De grote posten zijn:

- Afrekening kosten BWB € 0,3 miljoen
- Afrekening COVID bemonstering € 0,2 miljoen
- Vrijstelling thuiswerkvergoeding € 0,2 miljoen
- Credit facturen leveranciers € 0,1 miljoen

VI. Overlopende activa

Het betreft de volgende posten:

Te ontvangen subsidies: € 4,047 miljoen (zie specificatie onder)

Te ontvangen belastingen: € 0,266 miljoen

Vooruitbetaalde posten: € 1,186 miljoen

€ 5,499 miljoen

Op grond van het Waterschapsbesluit wordt inzicht gegeven in de vorderingen als gevolg van subsidies en bijdragen die dienen ter financiering van investeringen en exploitatiekosten:

Te vorderen subsidies en bijdragen van derden (bedragen x € 1.000)	Boek- waarde 31-12-2020	toe- voeging	ont- vangen	Boek- waarde 31-12-2021
Rijk				
EVZ's Tilburg (POP3)	109			109
Realiseren wateraanvoer Roode Vaart Zevenbergen		779		779
Aanpassen kunstwerken tbv vismigratie (POP3)	729	721	1.160	290
Aanpassen kunstwerken tbv vismigratie (Rijkswaterstaat)		550		550
Aanpassing Waterhuishouding Waalwijk	962	296	962	296
Verleggen afvalwaterleidingen Raamsdonksveer en Raamsdonk	39	104		143
Totaal Rijk	1.839	2.450	2.122	2.167
Provincie Noord-Brabant				
Uitvoering inrichting natte natuurschap Noordrand Midden	25	9		34
Realiseren EVZ Boomkikker Gilze Rijen Biodiversiteit	55	27		82
Realiseren wateraanvoer Roode Vaart Zevenbergen		244		244
Aanpassing Waterhuishouding Waalwijk	751		751	
Totaal provincie Noord-Brabant	831	280	751	360
Overige decentrale overheden				
Realisatie EVZ Boomkikker gemeente Alphen-Chaam	23	3		26
Realisatie EVZ Boomkikker gemeente Gilze Rijen	43			43
Realisatie EVZ Laakse Vaart gemeente Etten-Leur	10			10
Realisatie EVZ Landstad De Baronie gemeente Etten-Leur	3	44		47
Realisatie EVZ Landstad De Baronie gemeente Gilze Rijen		19		19
Realisatie EVZ Terheijden gemeente Drimmelen		15		15
Baggeren stedelijk water gemeente Breda	39		39	
Baggeren stedelijk water gemeente Tilburg	31	2		33
Baggeren stedelijk water gemeente Bergen op Zoom	10	4		14
Baggeren stedelijk water gemeente Geertruidenberg	10		4	6
Baggeren stedelijk water gemeente Moerdijk	10	5		15
Baggeren stedelijk water gemeente Steenbergen	10		5	5
Totaal overige decentrale overheden	187	92	48	231
Overigen				
Realisatie EVZ Laakse Vaart Groen Ontwikkelfonds	8			8
Realisatie EVZ Boomkikker Groen ontwikkelfonds	206	8		214
Realisatie EVZ Bleekloop Groen Ontwikkelfonds	138			138
Realisatie EVZ Landstad Baronie Etten-Leur Groen Ontwikkelfonds	14	114		128
Realisatie EVZ Landstad Baronie Gilze-Rijen Groen Ontwikkelfonds		4		4
Realiseren EVZ Steenbergsche Vliet - Ligne Steenbergen	85			85
Realisatie EVZ Terheijden Groen Ontwikkelfonds	33	10		43
NNP Noordrand Midden West Groen Ontwikkelfonds	551	5	551	5
NNP Noordrand Midden Weimeren Groen Ontwikkelfonds		505		505
NNP Noordrand Midden Staatsbosbeheer		156		156
ZLTO project Recupa Interreg	6	3	6	3
Totaal overigen	1.041	805	557	1.289
Totaal te vorderen subsidies en bijdragen van derden	3.898	3.627	3.478	4.047

§ 6.2.3 Toelichting op de vaste passiva

VII. Eigen vermogen

In de vergadering van het algemeen bestuur van 25 november 2020 is het reserve- en voorzieningenbeleid opnieuw vastgesteld met als datum van ingang 4 december 2020.

A. Reserves

Algemene reserve/calamiteitenreserve

Het waterschap hanteert per taak een algemene/calamiteitenreserve. Deze reserves hebben geen specifieke bestemming en fungeren als algemeen 'weerstandsvermogen' van het waterschap. Rest-risico's, waarvoor geen beheersmaatregelen zijn of kunnen worden voorzien, kunnen hiermee worden afgedekt. Voor risico's die redelijkerwijs zijn in te schatten worden voorzieningen gevormd of er wordt een keuze gemaakt wel of niet verzekeren. De norm voor het weerstandsvermogen (1,2 x omvang bekende risico's) is steeds beschikbaar als algemene bufferruimte voor calamiteiten/risico's: zie § 1.8 Weerstandsvermogen.

Bestemmingsreserve Werkloosheidsuitkeringen personeel

Vanuit deze bestemmingsreserve worden tekorten op de voorziening Werkloosheidsuitkeringen personeel aangevuld. Per 1 januari 2020 is de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren in werking getreden. De bepalingen uit de Wet Werkloosheid zijn nu van toepassing. Er is nu sprake van WW uitkeringen en eventuele aanvullende uitkeringen. Deze uitkeringen komen voor rekening van het waterschap. Het waterschap blijft dus risicodragend. Per 31 december 2021 bedraagt deze reserve € 929.000. De bestemmingsreserve Werkloosheidsuitkeringen maakt onderdeel uit van de weerstandscapaciteit van het waterschap en wordt daarbij gelijkmatig verdeeld over de taken watersysteembeheer en zuiveringsbeheer.

Bestemmingsreserve Werkloosheidsuitkeringen bestuur

De leden van het dagelijks bestuur hebben op basis van de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA) recht op een werkloosheidsuitkering ten laste van het waterschap. De zittingsduur, de snelheid en de mate waarin een uitkeringsgerechtigde vervangende inkomsten kan verwerven, bepalen de hoogte en de duur van de uit te betalen werkloosheidsuitkering. De reeds ingegane werkloosheidsuitkeringen komen ten laste van de voorziening Werkloosheidsuitkeringen bestuur. Wanneer de voorziening op balansdatum niet toereikend is, wordt de voorziening aangevuld vanuit de bestemmingsreserve Werkloosheidsuitkeringen. Per 31 december 2021 bedraagt deze reserve € 148.000. Vanwege het lage risico dat de huidige leden van het dagelijks bestuur aanspraak zullen maken op een werkloosheidsuitkering wordt voorgesteld in 2021 geen toevoeging aan deze reserve te doen. De bestemmingsreserve Werkloosheidsuitkeringen bestuur maakt onderdeel uit van de weerstandscapaciteit van het waterschap en wordt daarbij gelijkmatig verdeeld over de taken watersysteembeheer en zuiveringsbeheer.

Bestemmingsreserve duurzaam financieel beleid (DFB)

In de Kadernota 2017-2026 heeft het waterschap beleid ontwikkeld ter verbetering van de schuldpositie. Er zijn duurzame maatregelen genomen om de groei van de schulden te beperken. Deze maatregelen leiden in eerste instantie tot een stijging van de lasten. Om deze extra lasten op te kunnen vangen zonder grote tariefstijgingen, is bij de Kadernota 2017-2026 besloten om (toekomstige) financiële meevallers apart te zetten in een bestemmingsreserve. In het Bestuursakkoord 2019-2023 is echter de afspraak opgenomen dat financiële meevallers voortaan gelijkmatig worden verdeeld over extra ambities en duurzaam financieel beleid. Ook de bestemmingsreserves DFB Watersystemen en Zuiveringsbeheer worden tot de weerstandscapaciteit gerekend.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de financiële middelen en mogelijkheden waarover het waterschap beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken (artikel 4.8 a. Waterschapsbesluit). De waterschappen zijn vrij zelf te bepalen welke reserves tot de weerstandscapaciteit gerekend worden. Bij waterschap Brabantse Delta omvat de weerstandscapaciteit de algemene/calamiteitenreserves, de tariefegalisatiereserves, de bestemmingsreserves Duurzaam financieel beleid en Werkloosheidsuitkeringen bestuur en personeel.

Verloop weerstandscapaciteit 2021 (bedragen x € 1.000)	31-12-2020	Verwerking resultaat 2020	Mutaties 2021	31-12-2021
Algemene/calamiteitenreserve WS	713		1.370	2.083
Algemene/calamiteitenreserve ZB	2.766		292	3.057
Algemene reserve/WW uitkeringen WS	644		-106	539
Algemene reserve/WW uitkeringen ZB	644		-106	539
Totaal algemene/calamiteitenreserves	4.768		1.450	6.218
Egalisatiereserve Watersysteembeheer	8.838	-290	-4.870	3.678
Egalisatiereserve Zuiveringsbeheer	4.090	-3.262	3.208	4.035
Totaal egalisatiereserves	12.928	-3.552	-1.662	7.713
Bestemmingsreserve DFB WS	2.051	-327	3.500	5.224
Bestemmingsreserve DFB ZB	2.822	705	-3.500	27
Totaal bestemmingsreserves DFB	4.873	378	-	5.251
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	22.569	-3.174	-212	19.182

In het verloop is de voorgestelde resultaatbestemming 2021 nog niet meegenomen.

Naar aanleiding van de uitgevoerde risicoanalyse bij de Kadernota 2022-2031 zijn de algemene/calamiteitenreserves Watersystemen en Zuiveringsbeheer in 2021 verhoogd ten laste van egalisatiereserves met resp. € 1,370 miljoen en € 0,292 miljoen.

Daarnaast is in de vergadering van het algemeen bestuur van 24 november 2021 besloten om in 2021:

- € 3,5 miljoen te onttrekken aan de bestemmingsreserve duurzaam financieel beleid Zuiveringsbeheer en toe te voegen aan de egalisatiereserve zuiveringsbeheer.
- € 3,5 miljoen te onttrekken aan de egalisatiereserve watersystemen en toe te voegen aan de bestemmingsreserve duurzaam financieel beleid watersystemen.

Overige bestemmingsreserves

Overige bestemmingsreserves (bedragen x € 1.000)	31-12-2020	Toevoeging	Vermindering	31-12-2021
GR Muskusrattenbestrijding NBR	175		-65	110
Onderhoud waterstaatswerken overdracht RWS 2021-2024		833	-222	611
Totaal overige bestemmingsreserves	175	833	-287	721

Bestemmingsreserve GR Muskusrattenbestrijding Noord-Brabant

In 2010 is bij de overdracht van de muskus- en beverrattenbeheer van de provincie Noord-Brabant een bijdrage van ca. € 1,7 miljoen ontvangen voor de uitvoering van het Sociaal Statuut. Uit die bijdrage werd destijds een voorziening gevormd. Bij het vaststellen van de begroting 2021 is door het algemeen bestuur besloten in 2020 1/3 deel van de voorziening (deel waterschap Brabantse Delta) af te splitsen in een bestemmingsreserve. Het resterende 2/3 deel van de waterschappen Aa en Maas en De Dommel blijft als voorziening gehandhaafd. In de periode 2021-2024 worden deze bestemmingsreserve en het resterende deel van de voorziening ingezet voor de dekking van de kosten van de tijdelijke uitbreiding van de formatie met 2 fte voor het project "Terugdringen tot aan de Landsgrans".

Conform de begroting is in 2021 € 65.000 vrijgevallen naar de exploitatie. De bestemmingsreserve GR Muskusrattenbestrijding bedraagt op 31-12-2021 € 110.000.

Bestemmingsreserve Onderhoud waterstaatswerken overdracht Rijkswaterstaat 2021-2024

Bij de overdracht van waterstaatswerken in 2021 van Rijkswaterstaat naar het waterschap is een afkoopsom van € 6.064.500 ontvangen bestaande uit:

- Een bedrag van € 5.232.000 voor de verbetering van de waterkeringen Markkanaal en Drongelense Kanaaldijk. Hiervoor zijn projecten opgenomen in het Investeringsplan 2022-2031.
- Een bedrag van € 832.500 voor achterstallig onderhoud, gewinningsbijdragen en het uitvoeren van maatregelen toetsing voor het Markkanaal, het Oude Maasje, het Zuiderkanaal en de Drongelense Kanaaldijk. In de vergadering van het algemeen bestuur van 24 november 2021 is besloten van het bedrag van € 832.500 in 2021 een bestemmingsreserve te vormen voor het onderhoud van de genoemde waterstaatswerken in de jaren 2021 tot en met 2024. In 2021 is een bedrag van € 222.000 onttrokken aan de reserve. Per 31-12-2021 resteert € 611.000.

B. Nog te bestemmen resultaat

In "Hoofdstuk 1: Verslag ter verantwoording van het financieel beheer" is het voorstel tot bestemming van het resultaat 2021 (€ 1,099 miljoen positief) opgenomen.

VIII. Voorzieningen

Voorzieningen zijn voornamelijk verplichtingen en risico's waarvan de omvang en/of tijdstip van nakoming niet exact te bepalen zijn, maar die wel redelijkerwijs zijn in te schatten. In onderstaande tabel is het verloop van de voorzieningen in 2021 in beeld gebracht:

Voorzieningen (bedragen x € 1.000)	Boek- waarde 31-12- 2020	Interne vermeer- dering	Externe vermeerde- ring	Interne verminde- ring	Uitge- keerd	Boek- waarde 31-12- 2021
<u>Voorzieningen arbeidsgerelateerde verplichtingen</u>						
Voorziening WW uitkeringen personeel	47	212		24	85	150
Voorziening GR Muskusrattenbestrijding NBR	351			130		221
Voorziening pensioenen bestuur	2.974	19		308	174	2.511
<u>Voorzieningen onderhoudswerkzaamheden</u>						
Voorziening zandfilter Efteling	55	10			43	22
Totaal voorzieningen	3.427	241	-	462	303	2.903

Voorziening Werkloosheidsuitkeringen personeel

Per 1 januari 2020 is de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren in werking getreden en zijn de bepalingen uit de Wet Werkloosheid van toepassing. Er is nu sprake van WW uitkeringen en eventuele aanvullende uitkeringen. Het waterschap blijft risicodragend en een voorziening blijft daarom noodzakelijk. Vanuit deze voorziening worden de reeds ingegane werkloosheidsuitkeringen van voormalig personeel betaald. Jaarlijks wordt beoordeeld of de voorziening nog toereikend is om de aanspraken op uitkeringen te kunnen nakomen. Per 31-12-2021 is een voorziening benodigd van € 150.000. Vanuit de bestemmingsreserve Werkloosheidsuitkeringen is een toevoeging van € 212.000 gedaan om de voorziening op de gewenste hoogte te brengen. De verhoging is noodzakelijk omdat er meer voormalig werknemers in aanmerking komen voor een werkloosheidsuitkering.

Voorziening GR Muskusrattenbestrijding Noord-Brabant

Dit betreft het resterende 2/3 deel van de voorziening waarop de waterschappen Aa en Maas en De Dommel aanspraak kunnen maken, nadat het in 2020 1/3 deel van de voorziening (deel waterschap Brabantse Delta) is afgesplitst naar een bestemmingsreserve. In de periode 2021-2024 wordt deze voorziening ingezet voor de dekking van de kosten van de tijdelijke uitbreiding van de formatie met 2 fte voor het project "Terugdringen tot aan de Landsgrens". De besturen van de waterschappen De Dommel en Aa en Maas hebben daarmee ingestemd. Conform de begroting is in 2021 een bedrag van € 130.000 vrijgevallen. De voorziening bedraagt per 31-12-2021 € 221.000.

Voorziening Pensioenen bestuur

Op grond van de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA) hebben voormalige leden van het dagelijks bestuur en hun nabestaanden recht op pensioen. Een deel van de pensioenverplichtingen is ondergebracht bij een externe pensioenverzekeraar. Voor het andere deel is de voorziening gevormd, berekend op basis van erkende actuariële grondslagen. Aan een extern bureau wordt jaarlijks een opdracht verstrekt om de grootte van de benodigde voorziening te bepalen. Per 31-12-2021 bedroeg de voorziening € 2.819.000. De benodigde voorziening is berekend op € 2.511.000. Het aantal uitkeringsgerechtigden verminderd, waarvoor een lagere voorziening benodigd is. Een bedrag van € 308.000 kan daarom vrijvallen naar de exploitatie.

Voorziening zandfilter

Per 1 juli 2012 is de overeenkomst voor het onderhoud van een zandfilter voor een periode van 10 jaar verlengd. Jaarlijks wordt een bedrag van € 10.000 aan waterschap Brabantse Delta betaald. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de voorziening. In 2021 is een bedrag van € 43.000 aan kosten van onderhoud ten laste van de voorziening geboekt. Per 31-12-2021 bedraagt het saldo van deze voorziening € 22.000. Voor zover deze voorziening aan het einde van de looptijd (1 juli 2022) van de overeenkomst een batig saldo heeft, zal dit op dat moment worden terugbetaald. Het waterschap Brabantse Delta is over de voorziening geen rentevergoeding verschuldigd.

IX. Vaste schulden

Vaste schulden (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2020	Nieuwe leningen / lease	Reguliere aflossingen	Boekwaarde 31-12-2021
Verloop geldleningen	442.110	30.000	15.033	457.077
Langlopende leaseverplichting	774		276	497
Totaal vaste schulden	442.884	30.000	15.308	457.574

Leningen:

Gedurende het boekjaar 2021 heeft het waterschap per 29 november 2021 2 nieuwe leningen afgesloten.

- een fixe lening van € 15 miljoen met een looptijd 2 jaar en rentepercentage van +/- 0,42%
- een lineaire lening van € 15 miljoen met een looptijd van 8 jaar en een rentepercentage van +/- 0.039%

De totale rentelast van de langlopende leningen over 2021 is € 7,6 miljoen. Er is nergens sprake van een zakelijke zekerheidsstelling op de vaste schulden.

Langlopende leaseverplichtingen:

Het waterschap heeft een viertal financiële leaseovereenkomsten. Deze zijn aangegaan ter financiering van Hardware (MVA). De maandelijkse termijnbetalingen bedragen gesaldeerd € 23.207. De looptijden zijn 36 maanden (1x) en 60 maanden (3x).

§ 6.2.4 Toelichting op de vlottende passiva

X. Netto vlottende schulden

De korte termijn schulden bedragen per 31-12-2021 € 15,4 miljoen en zijn als volgt samengesteld:

- rekening courant € 4,4 miljoen,
- Belastingen en sociale lasten € 3,6 miljoen
- Leveranciers € 5,3 miljoen
- Overige overheden en verbonden partijen: € 2,1 miljoen

XI. Overlopende passiva

Op grond van het Waterschapsbesluit wordt inzicht gegeven in de vooruitontvangen subsidies en bijdragen die dienen ter financiering van investeringen en exploitatiekosten in komende jaren.

Overlopende passiva (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021
Te betalen		
Rente langlopende leningen	1.990	1.892
Restant verlof	1.885	2.174
Afrekening SNB (inclusief garantieregeling)	562	892
Afrekening Aquon	299	292
Afrekening vaarwegenbeheer	25	27
Verontreinigingsheffing Rijk	296	373
Te ontvangen projectfacturen	952	2.085
Afrekening elektra-gas	453	454
Afrekening GR Muskusrattenbestrijding	8	48
Afvoer bedrijfsafval	88	38
Onderhoud slibverwerkingsinstallatie	69	53
Thuiswerkvergoeding (incl. overwerk)		44
Maaierwerkzaamheden		124
Windketel rioolgemaal Rijsbergen	268	
ANLB (Blauwe diensten)/POP3 jaren 2016-2021		579
Overig nog te betalen	1.371	1.260
Totaal te betalen	8.266	10.335
Vooruitontvangen		
Subsidies EU	91	76
Subsidies Rijk (zie specificatie onder)	7.348	7.581
Subsidies provincie (zie specificatie onder)	1.264	8.910
Bijdragen overige decentrale overheden (zie specificatie onder)	924	616
Overige subsidies en bijdragen (zie specificatie onder)	94	186
Totaal vooruitontvangen	9.721	17.369
Totaal overlopende passiva	17.987	27.704

Vooruitontvangen subsidies en bijdragen van derden (bedragen x € 1.000)	Boek- waarde 31-12-2020	Ontvangen	Vrijge- vallen	Boek- waarde 31-12-2021
EU				
Itene Valencia Spanje subsidie project Scalibur	91	65	80	76
Totaal EU	91	65	80	76
Rijk				
Afkoopsom extra maatregelen a.g.v. VZM waterberging	682			682
Realiseren wateraanvoer Roode Vaart Zevenbergen	601	800	1.401	
Afkoopsom Overdracht waterstaatswerken	6.065		833	5.232
Hoogwaterbeschermingsplan Willemstad Noordschans		1.999	557	1.442
Aanpassing Waterhuishouding Waalwijk		225		225
Totaal Rijk	7.348	3.024	2.791	7.581
Provincie Noord-Brabant				
Realiseren wateraanvoer Roode Vaart Zevenbergen	88	758	846	
Gebiedsmonitoring glastuinbouw	43		43	
Restauratie Keenesluis bijdrage scheprad	100			100
Deltafonds hoge zandgronden Noord-Brabant	17	696		713
Programma klimaat robuuste zoetwatervoorziening	255	1.308	342	1.221
Capaciteit voor realisatie Natuur Netwerk Brabant	199	119	158	160
Inhaalslag baggeren vaarwegen	27	380	123	284
Uitvoering inrichting natte natuurplein Westelijke Langstraat	535	8.750	4.598	4.687
Aanpassing Waterhuishouding Waalwijk		1.248	476	772
Subsidie STUW (Samenwerking tot uitvoering waterdoelen)		3.272	2.299	973
Totaal provincie Noord-Brabant	1.264	16.531	8.885	8.910
Overige decentrale overheden				
West Brabantse gemeenten project Meten en Monitoren	4	103	103	4
Gemeente Breda Green Quays UIA	59		7	52
Gemeente Breda RES 2030 Gemeentefonds	861	161	461	561
Totaal overige decentrale overheden	924	264	571	617
Overigen				
Recupa (Recirculatie zonder uitspoeling (via ZLTO))	9		1	8
Unie van Waterschappen (DWA) Blue Deal Argentina	8	1	8	1
Unie van Waterschappen (DWA) Blue Deal Zuid Afrika	11	21	21	11
Unie van Waterschappen Implementatie Omgevingswet		106		106
Landelijk project Waterwegen	66		7	59
Totaal overigen	94	128	37	185
Totaal vooruitontvangen subsidies en bijdragen derden	9.721	20.012	12.364	17.369

Toelichting vooruitontvangen posten

Per 31-12-2021 is het saldo van de vooruitontvangen posten € 7,6 miljoen hoger dan per 31-12-2020.

Dit is met name te verklaren door:

- de HWBP bijdrage voor project Willemstad
- het voorschot van de provincie voor het project Westelijke Langstraat
- het voorschot voor het subsidie programma klimaatrobuste zoetwatervoorziening

§ 6.2.5 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Borgstelling Unie van Waterschappen

De Nederlandse Waterschapsbank heeft aan de Unie van Waterschappen een geldlening van € 6 miljoen met stortingsdatum 2 mei 2017 tegen een rentepercentage van 2,75% verstrekt. De lening loopt tot 2 mei 2042 en is ter herfinanciering van de bestaande hypothecaire lening (rente %: 4,28%). De lening is verstrekt onder voorwaarde van borgstelling door de leden van de Unie van Waterschappen. Voor de borgstelling geldt een verdeelsleutel die gebaseerd is op de contributiebijdrage 2017. Het aandeel van waterschap Brabantse Delta bedraagt 4,41%. Dit komt overeen met een borgstelling van € 265.000.

Garantstelling Aquon

In de GR Aquon is in artikel 36 Borgtocht opgenomen dat voor de aan Aquon verstrekte leningen iedere deelnemer jegens betreffende geldgever rechtstreeks aansprakelijk is conform zijn kostenaandeel in Aquon, op basis van de laatst vastgestelde verdeelsleutel. Aquon is in het verleden vier langlopende leningen aangegaan voor een totaal bedrag van € 9,655 miljoen. Op 31-12-2021 resteert daarvan nog € 6,5 miljoen. Verder beschikt Aquon over een rekening-courant met een maximum krediet van € 7 miljoen bij de Waterschapsbank. Het kostenaandeel van Brabantse Delta volgens de verdeelsleutel van Aquon in de Begroting 2022 bedraagt 10,5%.

Garantstelling provincie Noord-Brabant

In het kader van het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (POP3) is door het Rijk voor de periode 2015-2021 extra geld vrijgemaakt voor de realisatie van KRW- en Nitraatrichtlijndoelen. Voorwaarde hierbij was dat de waterschappen een bijdrage leveren in de cofinanciering. De provincie Noord-Brabant heeft in 2017 de regeling Agrarisch Natuur- en landschapsbeheer opengesteld voor de periode 2018-2021. Voor de categorie Water (blauwe diensten) in het beheergebied van het waterschap is een bedrag beschikbaar van € 400.000. Het waterschap heeft zich garant gesteld voor het cofinancieringsdeel van € 200.000.

Garantstelling provincie Noord-Brabant

In 2014 hebben de provincie Noord-Brabant en de Brabantse waterschappen afspraken gemaakt over het budget van water in het plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3). Voor het onderdeel 'niet productieve investeringen voor water' is afgesproken dat de waterschappen zorgen voor een verplichte cofinanciering van 50%. Het waterschap heeft zich garant gesteld voor een bedrag van € 1,1 miljoen voor de tender die in 2017 is opengesteld en voor € 725.000 voor de tender die in 2018 is opengesteld.

Garantstelling SNB

In de vergadering van het algemeen bestuur van 8 juli 2020 is ingestemd met het voorstel tot de zelfstandige externe financiering van SNB via Nederlandse bankinstellingen (bij voorkeur NWB Bank). Waterschap Brabantse Delta staat - naar rato van het aandelenbezit (22,56%) - garant voor een bedrag van maximaal € 12.400.000 (exclusief eventuele achterstallige (boete)rente of kosten) voor de leningen die SNB afsluit. Voor deze garantiestelling heeft het waterschap als zekerheidsstelling, naar rato van het aandelenbezit, een recht van hypotheek op het terrein, gebouwen en installaties van SNB gekregen. De SNB heeft met ingang van 21 december 2020 een lening van € 27 miljoen afgesloten bij de NWB bank met een looptijd van 6 jaar. Op 31 december 2021 bedraagt de restschuld € 22,5 miljoen.

Risico indexering bestuurderspensioenen

Voor enkele bestuurderspensioenen heeft het waterschap een pensioenpolis aangekocht. Het waterschap loopt hierover geen actuariële risico's (renterisico of lang-levensrisico). Wél kunnen de kosten voor toekomstige indexaties van de pensioenaanspraken, vastgelegd in de Wet APPA, jaarlijks bij het waterschap in rekening worden gebracht, voor zover deze hoger zijn dan de indexering die de verzekeringsmaatschappij uitkeert op grond van haar beleggingsresultaten. Omdat de toekomstige indexaties en beleggingsresultaten niet bekend zijn, is het niet mogelijk om dit indexeringsrisico in geld uit te drukken. De polis is door de verzekeraar per 1 januari 2022 beëindigd. Het opgebouwde kapitaal wordt uitbetaald aan het waterschap en zal aan de voorziening worden toegevoegd. In 2022 zal een nieuwe polis worden aangegaan.

Kredietlimiet rekening-courant Waterschapsbank

De maximale kredietlimiet van de rekening-courant bij de Nederlandse Waterschapsbank bedroeg in 2021 € 80 miljoen.

Opdrachten investeringsprojecten

Met betrekking tot investeringsprojecten is per ultimo 2021 voor € 28,5 miljoen aan opdrachten verstrekt.

Opdrachten exploitatie uitgaven

Met betrekking tot exploitatie uitgaven per ultimo 2021 is voor € 5,1 miljoen aan opdrachten verstrekt, waarvan € 3,1 miljoen via Europese openbare aanbesteding.

Huurovereenkomsten en leasecontracten

Het waterschap is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijken, financiële verplichtingen. Hieronder volgt een opsomming van deze verplichtingen.

Huurovereenkomsten

Het waterschap is een drietal huurovereenkomsten aangegaan met de volgende ingangsdata maandbedragen (incl. BTW) en looptijden:

- Huurovereenkomst Couverteermachine: ingangsdatum 1 januari 2020, maandbedrag € 157,38 voor 36 maanden.
- Huurovereenkomst Colorwave: ingangsdatum 1 februari 2019, maandbedrag € 1.409,65 voor 36 maanden.
- Huurovereenkomst MFP's en uniFLOW: ingangsdatum 1 februari 2019, maandbedrag € 865,40 voor 36 maanden.

Leasecontracten

Het waterschap is een aantal leasecontracten aangegaan t.b.v. vervoersmiddelen met de volgende ingangsdata, maandbedragen (incl. BTW) en looptijden:

- Leasecontract 1 Leaseovereenkomst: ingangsdatum 27 januari 2020, maandbedrag € 1.064,80 voor 60 maanden.
- Leasecontract 2 Leaseovereenkomst Sale & Leaseback: ingangsdatum 12 oktober 2020, maandbedrag € 1.012,42 voor 24 maanden.
- Leasecontract 3 Leaseovereenkomst: ingangsdatum 18 november 2021, maandbedrag € 977,78 voor 48 maanden.
- Leasecontract 4 Leaseovereenkomst: ingangsdatum 26 november 2021, maandbedrag € 1.066,40 voor 72 maanden.

Het waterschap heeft voor de dienstauto's in eigen beheer 134 onderhoudscontracten (reparatie, onderhoud en banden) en 4 Full operationeel Lease contracten afgesloten. De ingangsdatum ligt tussen 27 januari 2020 en 26 november 2021. De contractuele einddatum ligt tussen 27 januari 2025 en 25 november 2027. De maandbedragen liggen tussen de € 977,78 en € 1.066,40 De looptijden bedragen 24, 48, 60 en 72 maanden.

Naleving Europese aanbestedingsrichtlijnen

Bij de accountantscontrole over het boekjaar 2020 is een onrechtmatigheid geconstateerd, die betrekking heeft op de aanbesteding van de inleen van personeel van derden. Het gaat om een rechtmatigheidsfout van € 307.000, waarvan € 167.000 betrekking heeft op 2020 en € 140.000 op 2021. Ter voorkoming van dergelijke fouten in de toekomst is de procedure voor de aanbesteding van de inleen van personeel herijkt.

Uit de controle over het boekjaar 2021 van de rechtmatigheid van de inkopen blijkt een rechtmatigheidsfout van € 283.000. Deze fout komt voort uit een ouder contract, waarvoor in het verleden geen aanbestedingsplicht gold, omdat concurrentie ontbrak. Dit contract werd jaarlijks stilzwijgend verlengd. Voor deze inkoop geldt dat de laatste jaren er meer concurrentie aanwezig is, waardoor meerdere partijen de dienst zouden kunnen leveren en er een Europese aanbesteding uitgeschreven had moeten worden.

§ 6.2.6 Wet verplicht schatkistbankieren

Op 10 december 2013 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de wet HOF en de Regeling schatkistbankieren, die is vastgelegd in de wet tot wijziging van de Wet financiering decentrale overheden (wet FIDO). De regeling houdt in dat decentrale overheden, en door hen opgerichte gemeenschappelijke regelingen, al hun overtollige liquide middelen en beleggingen vanaf eind 2013 dienen aan te houden bij het ministerie van Financiën en niet langer bij private partijen. Als overtollige liquide middelen worden alle middelen boven het drempelbedrag aangemerkt. Het drempelbedrag voor het eerste halfjaar is gelijk aan 0,75% van de jaarlijkse begrotingsomvang tot € 500 miljoen en is altijd minimaal € 250.000. Het drempelbedrag voor 2021 bedraagt voor het eerste halfjaar voor waterschap Brabantse Delta € 1.260.990. Sinds 30 juni 2021 is het drempelbedrag aangepast naar 2% van de jaarlijkse begrotingsomvang. Het drempelbedrag voor 2021 bedraagt voor het tweede halfjaar voor Brabantse Delta € 3.362.640. In onderstaande tabel is te zien dat in geen enkel kwartaal de drempel is overschreden:

De gemiddeld aangehouden bedrag per kwartaal in 2021:

Gemiddeld aangehouden bedragen in 2021 (bedragen x € 1.000)	buiten 's Rijks Schatkist	In 's Rijks schatkist
1 ^e kwartaal 2021	0	0
2 ^e kwartaal 2021	0	0
3 ^e kwartaal 2021	0	0
4 ^e kwartaal 2021	1.040	0

§ 6.2.7 Wet Normering Topinkomens

De Wet normeringtopinkomens (WNT) is van toepassing op waterschap Brabantse Delta. Het voor waterschap Brabantse Delta toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2021 € 209.000. Dit is het algemeen bezoldigingsmaximum bij een dienstverband met volledige duur (365 dagen) en volledige omvang (1,0 fte).

Gegevens 2021 <i>bedragen x € 1</i>	A.F.M. Meuleman
	Secretaris-directeur
Functiegegevens	
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 145.200
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.365
Subtotaal	€ 167.565
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 209.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Bezoldiging	€ 167.565
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

Gegevens 2020 <i>bedragen x € 1</i>	A.F.M. Meuleman
	Secretaris-directeur
Functiegegevens	
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 142.873
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 20.989
Subtotaal	€ 163.862
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 201.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Bezoldiging	€ 163.862
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

- Er zijn bij waterschap Brabantse Delta in 2021 geen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan de topfunctionaris betaald.
- Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2021 een bezoldiging boven het toepasselijk WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden.
- Er zijn in 2021 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.
- Er is in 2021 geen gebruik gemaakt van WNT-overgangsrecht en ook zijn er geen non-activiteitsregelingen getroffen voor de topfunctionarissen.
- Sinds 2018 is de zogenaamde anticumulatiebepaling in werking getreden. Dit houdt in dat, indien een leidinggevende topfunctionaris bij meerdere WNT-instellingen een leidinggevende topfunctie vervult, de instelling in de WNT verantwoording vermeldt welke topfunctionaris en welke WNT-instellingen het betreft. Bij waterschap Brabantse Delta is geen sprake van een leidinggevende topfunctionaris die bij meerdere WNT instellingen een leidinggevende topfunctie vervult.

§ 6.2.8 Na balansdatum voorgedane ontwikkelingen

Deze paragraaf bevat inzichten die van belang voor de financiële positie en die zijn verkregen ná 31 december 2021, maar vóór het vaststellen van de Jaarstukken 2021.

Oorlog Oekraïne

Eind februari 2022 is de oorlog in Oekraïne gestart die nog steeds voort duurt met veel leed, spanningen en onzekerheden. Vooral voor Oekraïne en haar inwoners zelf maar indirect ook voor andere landen in de regio, in Europa en over heel de wereld. Denk daarbij aan zaken als de oproep door Oekraïne aan andere landen om hulp in brede zin, de opvang van vluchtelingen die het land verlaten en de economische effecten van de oorlog. Dat laatste brengt ook voor ons waterschap vele onzekerheden met zich mee voor het dienstjaar 2022. Te denken valt aan prijsontwikkelingen voor grondstoffen en energie, renteontwikkelingen etc. Bepaalde grondstoffen worden schaars en levertijden worden soms langer of ongewis. Ook de huidige krapte op de arbeidsmarkt en de overspannen markt voor aannemers en ingenieurbureaus speelt hierbij een rol. Die zaken spelen niet alleen voor onze dagelijkse exploitatiekosten maar nadrukkelijk ook bij het voorbereiden, aanbesteden en realiseren van onze investeringsprojecten. Ook spelen die zaken bij onze verbonden partijen waarbij die kostenontwikkelingen uiteindelijk bij de deelnemers terecht komen. Daarnaast zijn de consequenties van de COVID-19 pandemie nog steeds duidelijk merkbaar.

Het bovenstaande maakt dat we in 2022 met betrekking tot het realiseren van de afgesproken producten, diensten en projecten zowel inhoudelijk als financieel voor grote uitdagingen staan. We volgen de ontwikkelingen dan ook op de voet. In onze periodieke managementletters 2022 zullen wij u zo goed en actueel mogelijk informeren over de ontwikkelingen en de mogelijke financiële impact daarvan en hoe we trachten zo goed mogelijk met deze bijzondere situatie om te gaan.

Bijlage I: Staat van reserves en voorzieningen

Staat van reserves en voorzieningen <i>bedragen x € 1.000</i>	Stand begin 2021 (na resultaat- bestemming 2020)	Mutaties 2021					Stand eind 2021	Voorgestelde resultaat- bestemming 2021	Stand na resultaat- bestemming
		vermeerderingen		extern	verminderingen				
		interne			interne exploitatie	externe overig			
		rente	overige						
1. Algemene reserve/calamiteitenreserve									
Alg.reserve/calamiteiten watersysteembeheer	713		1.370				2.083		2.083
Alg.reserve/calamiteiten zuiveringsbeheer	2.766		292				3.058		3.058
Alg.reserve/werkloosheidsuitkeringen watersysteembeheer	644				-106		539		539
Alg.reserve/werkloosheidsuitkeringen zuiveringsbeheer	644				-106		539		539
Totaal algemene/calamiteitenreserves	4.767		1.662		-212		6.218		6.218
2. Bestemmingsreserves									
Duurzaam Financieel Beleid WS	1.724		3.500				5.224	-466	4.758
Duurzaam Financieel Beleid ZB	3.527		-3.500				27	453	479
GR Muskusrattenbestrijding NBr	175				-65		110		110
Overdracht waterstaatswerken Rijkswaterstaat			833		-222		611		611
Totaal bestemmingsreserves	5.426		833		-287		5.972	-14	5.958
3. Tariefegalisatiereserves									
Watersysteembeheer	8.548		-4.870				3.678	2.563	6.241
Zuiveringsbeheer	828		3.208				4.035	-1.451	2.585
Totaal tariefegalisatiereserves	9.376		-1.662				7.713	1.113	8.826
4 Voorzieningen									
Wachtgelden personeel	47		212		-24	-85	150		150
Voorziening GR Muskusrattenbestrijding NBr	351				-130		221		221
Pensioenfonds bestuur	2.974		19		-308	-174	2.511		2.511
Voorziening zandfilter RWZI	55		10			-43	22		22
Totaal voorzieningen	3.427		241		-463	-303	2.903		2.903
Totaal reserves en voorzieningen Brabantse Delta	22.996		1.074		-961	-303	22.806	1.099	23.905

Bijlage II: BBP-Productenlijst naar taken

alle bedragen x € 1.000

PROCES BGD	MANAGER		BBP BEHEERPRODUCT	Watersysteem beheer	Vaarwegen beheer	Zuiverings beheer
Waterbeleid & Plannen	Manager Waterbeleid & Plannen	1120	1.2 Waterbeheersplan	90,00%	0,00%	10,00%
Waterbeleid & Plannen	Manager Waterbeleid & Plannen	1150	1.5 Thema- en gebiedsgerichte plannen	85,00%	0,00%	15,00%
Waterbeleid & Plannen	Manager Waterbeleid & Plannen	1155	1.6 Plannen afvalwaterketenbeleid	0,00%	0,00%	100,00%
Waterbeleid & Plannen	Manager Waterbeleid & Plannen	3110	6.1 Peilbesluiten	100,00%	0,00%	0,00%
Waterbeleid & Plannen	Manager Waterbeleid & Plannen	3120	6.2 Waterakkoorden	100,00%	0,00%	0,00%
Waterbeleid & Plannen	Manager Waterbeleid & Plannen	6110	22.1 Beheer keurkwartet en VTH-beleid	90,00%	10,00%	0,00%
Waterbeleid & Plannen	Manager Waterbeleid & Plannen	6410	27.1 Rioleringsplannen	50,00%	0,00%	50,00%
Waterbeleid & Plannen	Manager Waterbeleid & Plannen	6430	27.3 Stimulering derden aanpak diffuse emissies	50,00%	0,00%	50,00%
Waterbeleid & Plannen	Manager Waterbeleid & Plannen	51000	Bestuursprogramma en Kadernota	50,00%	0,00%	50,00%
Organisatie	Manager Organisatie	31000	2 Organisatiebeleid en -beheer	50,00%	0,00%	50,00%
Organisatie	Teammanager HR	32000	3 Personeelsbeleid en -beheer	62,00%	0,00%	38,00%
Organisatie	Manager Organisatie	32500	11 Informatiebeleid (en Automatisering)	62,00%	0,00%	38,00%
Organisatie	Manager Organisatie	33000	4 Kwaliteitszorg-, arbeidsomstandigheden- en	50,00%	0,00%	50,00%
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	7110	31.1 Kostentoedeling en belastingverordeningen	54,00%	0,00%	46,00%
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	7120	31.2 Aanslagen huishoudens en forfaitaire	54,00%	0,00%	46,00%
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	7130	31.3 Aanslagen zuiveringsheffing overige bedrijven	54,00%	0,00%	46,00%
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	7140	31.4 Aanslagen watersysteemheffing gebouwd,	54,00%	0,00%	46,00%
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	7145	31.5 Aanslagen verontreinigingsheffing	54,00%	0,00%	46,00%
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	7150	31.6 Verzoek-, bezwaar- en beroepschriften huish. en	54,00%	0,00%	46,00%
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	7160	31.7 Bezwaar- en beroepschriften zuiveringsheffing	54,00%	0,00%	46,00%
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	7170	31.8 Bezwaar- en beroepschriften	54,00%	0,00%	46,00%
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	7180	31.9 Bezwaar- en beroepschriften	54,00%	0,00%	46,00%
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	7310	32.1 Betalingsverwerking aanslagen	54,00%	0,00%	46,00%
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	7320	32.2 Kwijtschelding	54,00%	0,00%	46,00%
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	7330	32.3 Invoeringsmaatregelen aanslagen	54,00%	0,00%	46,00%
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Juridische zaken, Inkoop	8130	33.3 Beheer niet-reglementaire zaken	80,00%	0,00%	20,00%
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Manager Juridische zaken, Financiën,	9110	a Onvoorzien	47,00%	0,00%	53,00%
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	9120	b Mutaties 'algemene' reserves	specifiek	specifiek	specifiek
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	9130	c Belastingopbrengst	specifiek	specifiek	specifiek
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Manager Juridische zaken, Financiën,	9140	e Dividenden en overige algemene opbrengsten	47,00%	0,00%	53,00%
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	9150	Opbrengst CBL en Switchtransactie	47,00%	0,00%	53,00%
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Juridische zaken, Inkoop	34000	6 Algemeen-bestuurlijke en -juridische ondersteuning	62,00%	0,00%	38,00%
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	41000	7 (Concern)control en) Financieel beleid	50,00%	0,00%	50,00%
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	42000	8 Meerjarenraming en begroting	50,00%	0,00%	50,00%
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	43000	10 Comptabiliteit	50,00%	0,00%	50,00%
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	45000	9 Managements- en bestuursrapportages	50,00%	0,00%	50,00%
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	73000	Nieuwbouw projecten	0,00%	0,00%	0,00%

2021 Totaal	Watersysteem beheer	Vaarwegen beheer	Zuiverings beheer
67.236	60.512	0	6.724
2.155.823	1.832.449	0	323.373
1.026.725	0	0	1.026.725
328.645	328.645	0	0
8.716	8.716	0	0
66.718	60.046	6.672	0
54.993	27.496	0	27.496
1.066.837	533.419	0	533.419
166.389	83.194	0	83.194
585.837	292.918	0	292.918
2.713.644	1.682.459	0	1.031.185
463.392	287.303	0	176.089
896.338	448.169	0	448.169
0	0	0	0
4.762.453	2.571.724	0	2.190.728
276.192	149.144	0	127.048
13.865	7.487	0	6.378
0	0	0	0
0	0	0	0
0	0	0	0
0	0	0	0
0	0	0	0
0	0	0	0
0	0	0	0
159.227	127.382	0	31.845
0	0	0	0
0	0	0	0
-142.023.286	-71.387.926	0	-70.635.360
-1.913.135	-899.174	0	-1.013.962
0	0	0	0
724.513	449.198	0	275.315
289.389	144.695	0	144.695
130.242	65.121	0	65.121
613.016	306.508	0	306.508
255.377	127.689	0	127.689
0	0	0	0

PROCES BGD	MANAGER	BBP BEHEERPRODUCT		Watersysteem beheer	Vaarwegen beheer	Zuiverings beheer
Bestuur & Communicatie	Manager Bestuur & Communicatie	8110	33.1 Bestuur	67,00%	0,00%	33,00%
Bestuur & Communicatie	Manager Bestuur & Communicatie	8120	33.2 Bestuursondersteuning	67,00%	0,00%	33,00%
Bestuur & Communicatie	Manager Bestuur & Communicatie	8210	34.1 Externe communicatie	55,00%	0,00%	45,00%
Bestuur & Communicatie	Manager Bestuur & Communicatie	55000	5 Interne voorlichting	62,00%	0,00%	38,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	1110	1.1 Beheersplan waterkeringen	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	1125	1.2 Beheersplan watersystemen	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	1140	1.4 Beheersplan vaarwegenbeheer	0,00%	100,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	1160	3.1 Calamiteitenplannen	66,00%	17,00%	17,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	1165	1.6 Beheersplan zuiveren	0,00%	0,00%	100,00%
Programmeren & Monitoren	Teammanager Gegevens	2110	3.1 Legger waterkeringen	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Teammanager Gegevens	2120	3.2 Beheersregister waterkeringen	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Teammanager Kennis	2130	3.3 Veiligheidstoetsing waterkeringen	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	2210	4.1 Aanleg en vererving primaire waterkeringen	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	2230	4.3 Aanleg en vererving regionale waterkeringen	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	2250	4.5 Aanleg en vererving overige waterkeringen	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	2410	5.1 Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Teammanager Gegevens	3130	6.3 Legger waterlopen en kunstwerken	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Teammanager Gegevens	3140	6.4 Beheersregister waterlopen en kunstwerken	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	3210	7.1 Aanleg en vererving waterlopen	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	3230	7.3 Bouw en vererving kunstwerken passieve	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	3510	9.1 Bouw en vererving kunstwerken actieve	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	3610	10.1 Calamiteitenbestrijding watersystemen	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Teammanager Kennis	3710	11.1 Monitoring waterkwantiteit	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Teammanager Kennis	3720	11.2 Monitoring waterkwaliteit	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	4110	12.1 Bouw en vererving transportstelsels	0,00%	0,00%	100,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	4140	Calamiteitenbestrijding transportstelsels	0,00%	0,00%	100,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	4210	13.1 Bouw en vererving zuiveringsinstallaties	0,00%	0,00%	100,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	4270	Calamiteitenbestrijding zuiveringsinstallaties	0,00%	0,00%	100,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	4310	14.1 Bouw en vererving slibverwerkingsinstallaties	0,00%	0,00%	100,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	4350	Calamiteitenbestrijding slibverwerking	0,00%	0,00%	100,00%
Programmeren & Monitoren	Teammanager Gegevens	5110	19.1 Legger vaarwegen, kunstwerken en havens	50,00%	50,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Teammanager Gegevens	5120	19.2 Beheersregister vaarwegen, kunstwerken en	50,00%	50,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	5210	20.1 Aanleg en vererving vaarwegen en havens	50,00%	50,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	5240	20.4 Bouw en vererving kunstwerken	50,00%	50,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	5320	21.2 Calamiteitenbestrijding vaarwegen en havens	50,00%	50,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Teammanager Gegevens	61000	12 Centrale (geo)grafische informatie	77,33%	2,55%	20,12%
Facilitair & ICT	Teammanager Facilitair	35000	13 Huisvesting (algemeen)	61,39%	1,09%	37,52%
Facilitair & ICT	Teammanager Facilitair	36000	14 Interne faciliteiten	62,00%	0,00%	38,00%
Facilitair & ICT	Teammanager ICT	44000	11 (Informatiebeleid en) Automatisering	60,90%	1,10%	38,00%

2021 Totaal	Watersysteem beheer	Vaarwegen beheer	Zuiverings beheer
1.976.756	1.324.427	0	652.330
803.382	538.266	0	265.116
908.419	499.630	0	408.788
299.563	185.729	0	113.834
103.999	103.999	0	0
166.175	166.175	0	0
29.710	0	29.710	0
214.950	141.867	36.541	36.541
0	0	0	0
110.851	110.851	0	0
139.468	139.468	0	0
459.821	459.821	0	0
9.362.000	9.362.000	0	0
1.468.414	1.468.414	0	0
63.916	63.916	0	0
5.595	5.595	0	0
333.358	333.358	0	0
342.412	342.412	0	0
3.349.227	3.349.227	0	0
117.764	117.764	0	0
2.770.217	2.770.217	0	0
311.034	311.034	0	0
810.471	810.471	0	0
2.460.901	2.460.901	0	0
8.537.488	0	0	8.537.488
0	0	0	0
11.701.076	0	0	11.701.076
0	0	0	0
3.661.891	0	0	3.661.891
0	0	0	0
39.663	19.831	19.831	0
9.972	4.986	4.986	0
699	350	350	0
120.272	60.136	60.136	0
0	0	0	0
1.502.332	1.161.753	38.309	302.269
2.715.760	1.652.539	29.980	1.033.240
5.742.351	3.560.258	0	2.182.093
7.538.882	4.591.179	82.928	2.864.775

PROCES BGD	MANAGER		BBP BEHEERPRODUCT	Watersysteem beheer	Vaarwegen beheer	Zuiverings beheer
Onderhouden	Manager Onderhouden	2220	4.2 Onderhoud primaire waterkeringen	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	2240	4.4 Onderhoud regionale waterkeringen	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	2260	4.6 Onderhoud overige waterkeringen	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	2270	4.7 Voorzieningen verwante belangen waterkeringen	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	2280	4.8 Muskusrattenbestrijding	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	3220	7.2 Onderhoud waterlopen	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	3240	7.4 Onderhoud kunstwerken passieve	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	3250	7.5 Kwaliteitsmaatregelen in oppervlaktewater	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	3260	7.6 Voorzieningen verwante belangen watersystemen	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	3270	7.7 Muskusrattenbestrijding	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	3410	8.1 Baggerprogramma	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	3420	8.2 Verwijdering en verspreiding van baggerspecie	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	3430	8.3 Verwijdering en verwerking van baggerspecie	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	3440	8.4 Bijdragen aan derden voor baggeren	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	3450	8.5 Saneringsprogramma	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	3460	8.6 Sanering waterbodems	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	3520	9.2 Onderhoud kunstwerken actieve waterbeheersing	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	4120	12.2 Onderhoud transportstelsels	0,00%	0,00%	100,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	4220	13.2 Onderhoud zuiveringsinstallaties	0,00%	0,00%	100,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	4260	13.6 IBA-inrichtingen	0,00%	0,00%	100,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	4320	14.2 Onderhoud slibverwerkingsinstallaties	0,00%	0,00%	100,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	5220	20.2 Onderhoud vaarwegen en havens	50,00%	50,00%	0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	5221	Onderhoud vaarweg het Oude Maasje	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	5230	20.3 Baggeren vaarwegen en havens	50,00%	50,00%	0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	5231	20.3a Wegwerken baggerachterstanden vaarwegen	100,00%	0,00%	0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	5250	20.5 Onderhoud kunstwerken vaarwegenbeheer	50,00%	50,00%	0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	5270	20.7 Voorzieningen verwante belangen	0,00%	100,00%	0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	5310	21.1 Verkeersregeling en verkeersveiligheid	0,00%	100,00%	0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	71000	Muskusrattenbestrijding	100,00%	0,00%	0,00%
Bedienen	Manager Bedienen	3530	9.3 Bediening kunstwerken actieve waterbeheersing	100,00%	0,00%	0,00%
Bedienen	Manager Bedienen	4130	12.3 Beheer transportstelsels	0,00%	0,00%	100,00%
Bedienen	Manager Bedienen	4230	13.3 Beheer zuiveringsinstallaties	0,00%	0,00%	100,00%
Bedienen	Manager Bedienen	4240	13.4 WVO-heffing effluent	0,00%	0,00%	100,00%
Bedienen	Manager Bedienen	4250	13.5 Subsidies afhaakproblematiek	0,00%	0,00%	100,00%
Bedienen	Manager Bedienen	4330	14.3 Beheer slibverwerkingsinstallaties	0,00%	0,00%	100,00%
Bedienen	Manager Bedienen	4340	14.4 Afzet slib/restproducten	0,00%	0,00%	100,00%
Bedienen	Manager Bedienen	4410	15.1 Afvalwaterbehandeling door derden	0,00%	0,00%	100,00%
Bedienen	Manager Bedienen	5260	20.6 Bediening kunstwerken vaarwegenbeheer	50,00%	50,00%	0,00%
	Secretaris-Directeur	21000	1 Centraal management	62,00%	0,00%	38,00%
Bouwen		n.v.t.				
Concemcontrol	Manager Concemcontrol	53000	7 Concemcontrol (en financieel beleid)	50,00%	0,00%	50,00%
Vergunningen, Toezicht en Handhaving	Manager Vergunningen, Toezicht en	1210	2.1 Plannen van derden	100,00%	0,00%	0,00%
Vergunningen, Toezicht en Handhaving	Manager Vergunningen, Toezicht en	6210	23.1 Vergunningen en meldingen	92,00%	5,00%	3,00%
Vergunningen, Toezicht en Handhaving	Manager Vergunningen, Toezicht en	6310	24.1 Wabo adviezen	50,00%	0,00%	50,00%
Vergunningen, Toezicht en Handhaving	Manager Vergunningen, Toezicht en	6320	24.2 Adviezen Waterwet aan andere waterbeheerders	95,00%	5,00%	0,00%
Vergunningen, Toezicht en Handhaving	Manager Vergunningen, Toezicht en	6420	27.2 Subsidies lozingen	50,00%	0,00%	50,00%
Vergunningen, Toezicht en Handhaving	Manager Vergunningen, Toezicht en	6610	25.1 Toezicht	66,00%	2,00%	32,00%
Vergunningen, Toezicht en Handhaving	Manager Vergunningen, Toezicht en	6710	26.1 Bestuursrechtelijke handhaving	65,00%	4,00%	31,00%
Vergunningen, Toezicht en Handhaving	Manager Vergunningen, Toezicht en	6720	26.2 Strafrechtelijke handhaving	66,00%	2,00%	32,00%

bijdrage provincie
Bedrijfsresultaat REK 21:

2021 Totaal	Watersysteem beheer	Vaarwegen beheer	Zuiverings beheer
1.838.996	1.838.996	0	0
441.862	441.862	0	0
116.709	116.709	0	0
0	0	0	0
457.102	457.102	0	0
8.243.784	8.243.784	0	0
245.381	245.381	0	0
512.558	512.558	0	0
47.417	47.417	0	0
457.102	457.102	0	0
265.177	265.177	0	0
1.022.935	1.022.935	0	0
263.584	263.584	0	0
0	0	0	0
0	0	0	0
94.197	94.197	0	0
2.065.214	2.065.214	0	0
2.931.021	0	0	2.931.021
4.732.374	0	0	4.732.374
120.424	0	0	120.424
1.676.499	0	0	1.676.499
305.203	152.602	152.602	0
0	0	0	0
490.119	245.059	245.059	0
1.582	1.582	0	0
636.665	318.332	318.332	0
58.327	0	58.327	0
61.583	0	61.583	0
0	0	0	0
1.803.344	1.803.344	0	0
2.985.609	0	0	2.985.609
6.861.438	0	0	6.861.438
705.668	0	0	705.668
0	0	0	0
1.925.978	0	0	1.925.978
6.865.671	0	0	6.865.671
3.186.952	0	0	3.186.952
532.533	266.266	266.266	0
750.914	465.567	0	285.347
0	0	0	0
179.999	89.999	0	89.999
1.002.689	1.002.689	0	0
1.852.348	1.704.160	92.617	55.570
403.057	201.528	0	201.528
39.230	37.268	1.961	0
63.758	31.879	0	31.879
2.021.171	1.333.973	40.423	646.775
864.220	561.743	34.569	267.908
289.652	191.170	5.793	92.689
487.975	-2.097.072	1.586.978	998.068
		-1.586.978	
-1.099.003	-2.097.072	0	998.068

Bijlage III: BBP-Productenlijst naar programma's

alle bedragen x € 1.000

PROCES BGD	MANAGER	BBP BEHEERPRODUCT	Watersystemen	Waterveiligheid	Waterketen	2021 Totaal	Watersystemen	Waterveiligheid	Waterketen
Waterbeleid & Plannen	Manager Waterbeleid & Plannen	1120 1.2 Waterbeheersplan	75,00%	15,00%	10,00%	67.236	50.427	10.085	6.724
Waterbeleid & Plannen	Manager Waterbeleid & Plannen	1150 1.5 Thema- en gebiedsgerichte plannen	75,00%	10,00%	15,00%	2.155.823	1.616.867	215.582	323.373
Waterbeleid & Plannen	Manager Waterbeleid & Plannen	1155 1.6 Plannen afvalwaterketenbeleid	0,00%	0,00%	100,00%	1.026.725	0	0	1.026.725
Waterbeleid & Plannen	Manager Waterbeleid & Plannen	3110 6.1 Peilbesluiten	100,00%	0,00%	0,00%	328.645	328.645	0	0
Waterbeleid & Plannen	Manager Waterbeleid & Plannen	3120 6.2 Waterakkoorden	100,00%	0,00%	0,00%	8.716	8.716	0	0
Waterbeleid & Plannen	Manager Waterbeleid & Plannen	6110 22.1 Beheer keurkwartet en VTH-beleid	80,00%	20,00%	0,00%	66.718	53.375	13.344	0
Waterbeleid & Plannen	Manager Waterbeleid & Plannen	6410 27.1 Rioleringsplannen	50,00%	0,00%	50,00%	54.993	27.496	0	27.496
Waterbeleid & Plannen	Manager Waterbeleid & Plannen	6430 27.3 Stimulering derden aanpak diffuse emissies	50,00%	0,00%	50,00%	1.066.837	533.419	0	533.419
Waterbeleid & Plannen	Manager Waterbeleid & Plannen	51000 Bestuursprogramma en Kadernota	35,00%	15,00%	50,00%	166.389	58.236	24.958	83.194
Organisatie	Manager Organisatie	31000 2 Organisatiebeleid en -beheer	35,00%	15,00%	50,00%	585.837	205.043	87.876	292.918
Organisatie	Teammanager HR	32000 3 Personeelsbeleid en -beheer	51,00%	11,00%	38,00%	2.713.644	1.383.958	298.501	1.031.185
Organisatie	Manager Organisatie	32500 11 Informatiebeleid (en Automatisering)	51,00%	11,00%	38,00%	463.392	236.330	50.973	176.089
Organisatie	Manager Organisatie	33000 4 Kwaliteitszorg-, arbeidsomstandigheden- en	35,00%	15,00%	50,00%	896.338	313.718	134.451	448.169
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	7110 31.1 Kostentoedeling en belastingverordeningen	27,00%	27,00%	46,00%	0	0	0	0
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	7120 31.2 Aanslagen huishoudens en forfaitaire	27,00%	27,00%	46,00%	4.762.453	1.285.862	1.285.862	2.190.728
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	7130 31.3 Aanslagen zuiveringsheffing overige bedrijven	27,00%	27,00%	46,00%	276.192	74.572	74.572	127.048
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	7140 31.4 Aanslagen watersysteemheffing gebouwd,	27,00%	27,00%	46,00%	13.865	3.744	3.744	6.378
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	7145 31.5 Aanslagen verontreinigingsheffing	27,00%	27,00%	46,00%	0	0	0	0
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	7150 31.6 Verzoek-, bezwaar- en beroepschriften huish. en	27,00%	27,00%	46,00%	0	0	0	0
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	7160 31.7 Bezwaar- en beroepschriften zuiveringsheffing	27,00%	27,00%	46,00%	0	0	0	0
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	7170 31.8 Bezwaar- en beroepschriften	27,00%	27,00%	46,00%	0	0	0	0
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	7180 31.9 Bezwaar- en beroepschriften	27,00%	27,00%	46,00%	0	0	0	0
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	7310 32.1 Betalingsverwerking aanslagen	27,00%	27,00%	46,00%	0	0	0	0
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	7320 32.2 Kwijtschelding	27,00%	27,00%	46,00%	0	0	0	0
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	7330 32.3 Invorderingsmaatregelen aanslagen	27,00%	27,00%	46,00%	0	0	0	0
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Juridische zaken, Inkoop	8130 33.3 Beheer niet-reglementaire zaken	60,00%	20,00%	20,00%	159.227	95.536	31.845	31.845
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Manager Juridische zaken, Financiën,	9110 a Onvoorzien	33,00%	14,00%	53,00%	0	0	0	0
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	9120 b Mutaties 'algemene' reserves	specifiek	specifiek	specifiek	0	0	0	0
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	9130 c Belastingopbrengst	specifiek	specifiek	specifiek	0	0	0	0
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Manager Juridische zaken, Financiën,	9140 e Dividenden en overige algemene opbrengsten	33,00%	14,00%	53,00%	-1.913.135	-631.335	-267.839	-1.013.962
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	9150 Opbrengst CBL en Switchtransactie	33,00%	14,00%	53,00%	0	0	0	0
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Juridische zaken, Inkoop	34000 6 Algemeen-bestuurlijke en -juridische ondersteuning	51,00%	11,00%	38,00%	724.513	369.502	79.696	275.315
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	41000 7 (Concerncontrol en) Financieel beleid	35,00%	15,00%	50,00%	289.389	101.286	43.408	144.695
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	42000 8 Meerjarenraming en begroting	35,00%	15,00%	50,00%	130.242	45.585	19.536	65.121
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	43000 10 Comptabiliteit	35,00%	15,00%	50,00%	613.016	214.555	91.952	306.508
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	45000 9 Managements- en bestuursrapportages	35,00%	15,00%	50,00%	255.377	89.382	38.307	127.689
Jur. zaken, Financiën, Inkoop en Vastgoed	Teammanager Financiën	73000 Nieuwbouw projecten	0,00%	0,00%	0,00%	0	0	0	0

PROCES BGD	MANAGER		BBP BEHEERPRODUCT	Watersystemen	Waterveiligheid	Waterketen
Bestuur & Communicatie	Manager Bestuur & Communicatie	8110	33.1 Bestuur	52,00%	15,00%	33,00%
Bestuur & Communicatie	Manager Bestuur & Communicatie	8120	33.2 Bestuursondersteuning	52,00%	15,00%	33,00%
Bestuur & Communicatie	Manager Bestuur & Communicatie	8210	34.1 Externe communicatie	45,00%	10,00%	45,00%
Bestuur & Communicatie	Manager Bestuur & Communicatie	55000	5 Interne voorlichting	51,00%	11,00%	38,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	1110	1.1 Beheersplan waterkeringen	0,00%	100,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	1125	1.2 Beheersplan watersystemen	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	1140	1.4 Beheersplan vaarwegenbeheer	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	1160	1.7 Calamiteitenplannen	43,00%	40,00%	17,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	1165	1.6 Beheersplan zuiveren	0,00%	0,00%	100,00%
Programmeren & Monitoren	Teammanager Gegevens	2110	3.1 Legger waterkeringen	0,00%	100,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Teammanager Gegevens	2120	3.2 Beheersregister waterkeringen	0,00%	100,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Teammanager Kennis	2130	3.3 Veiligheidstoetsing waterkeringen	0,00%	100,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	2210	4.1 Aanleg en verwerving primaire waterkeringen	0,00%	100,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	2230	4.3 Aanleg en verwerving regionale waterkeringen	0,00%	100,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	2250	4.5 Aanleg en verwerving overige waterkeringen	0,00%	100,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	2410	5.1 Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	0,00%	100,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Teammanager Gegevens	3130	6.3 Legger waterlopen en kunstwerken	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Teammanager Gegevens	3140	6.4 Beheersregister waterlopen en kunstwerken	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	3210	7.1 Aanleg en verwerving waterlopen	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	3230	7.3 Bouw en verwerving kunstwerken passieve	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	3510	9.1 Bouw en verwerving kunstwerken actieve	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	3610	10.1 Calamiteitenbestrijding watersystemen	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Teammanager Kennis	3710	11.1 Monitoring waterkwaliteit	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Teammanager Kennis	3720	11.2 Monitoring waterkwaliteit	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	4110	12.1 Bouw en verwerving transportstelsels	0,00%	0,00%	100,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	4140	Calamiteitenbestrijding transportstelsels	0,00%	0,00%	100,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	4210	13.1 Bouw en verwerving zuiveringsinstallaties	0,00%	0,00%	100,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	4270	Calamiteitenbestrijding zuiveringsinstallaties	0,00%	0,00%	100,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	4310	14.1 Bouw en verwerving slibverwerkingsinstallaties	0,00%	0,00%	100,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	4350	Calamiteitenbestrijding slibverwerking	0,00%	0,00%	100,00%
Programmeren & Monitoren	Teammanager Gegevens	5110	19.1 Legger vaarwegen, kunstwerken en havens	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Teammanager Gegevens	5120	19.2 Beheersregister vaarwegen, kunstwerken en havens	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	5210	20.1 Aanleg en verwerving vaarwegen en havens	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	5240	20.4 Bouw en verwerving kunstwerken	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Manager Programmeren & Monitoren	5320	21.2 Calamiteitenbestrijding vaarwegen en havens	100,00%	0,00%	0,00%
Programmeren & Monitoren	Teammanager Gegevens	61000	12 Centrale (geo)grafische informatie	49,88%	30,00%	20,12%
Facilitair & ICT	Teammanager Facilitair	35000	13 Huisvesting (algemeen)	51,00%	11,00%	38,00%
Facilitair & ICT	Teammanager Facilitair	36000	14 Interne faciliteiten	51,00%	11,00%	38,00%
Facilitair & ICT	Teammanager ICT	44000	11 (Informatiebeleid en) Automatisering	51,00%	11,00%	38,00%

2021 Totaal	Watersystemen	Waterveiligheid	Waterketen
1.976.756	1.027.913	296.513	652.330
803.382	417.759	120.507	265.116
908.419	408.788	90.842	408.788
299.563	152.777	32.952	113.834
103.999	0	103.999	0
166.175	166.175	0	0
29.710	29.710	0	0
214.950	92.428	85.980	36.541
0	0	0	0
110.851	0	110.851	0
139.468	0	139.468	0
459.821	0	459.821	0
9.362.000	0	9.362.000	0
1.468.414	0	1.468.414	0
63.916	0	63.916	0
5.595	0	5.595	0
333.358	333.358	0	0
342.412	342.412	0	0
3.349.227	3.349.227	0	0
117.764	117.764	0	0
2.770.217	2.770.217	0	0
311.034	311.034	0	0
810.471	810.471	0	0
2.460.901	2.460.901	0	0
8.537.488	0	0	8.537.488
0	0	0	0
11.701.076	0	0	11.701.076
0	0	0	0
3.661.891	0	0	3.661.891
0	0	0	0
39.663	39.663	0	0
9.972	9.972	0	0
699	699	0	0
120.272	120.272	0	0
0	0	0	0
1.502.332	749.363	450.700	302.269
2.715.760	1.382.715	299.804	1.033.240
5.742.351	2.928.599	631.659	2.182.093
7.538.882	3.844.830	829.277	2.864.775

PROCES BGD	MANAGER		BBP BEHEERPRODUCT	Watersystemen	Waterveiligheid	Waterketen
Onderhouden	Manager Onderhouden	2220	4.2 Onderhoud primaire waterkeringen	0,00%	100,00%	0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	2240	4.4 Onderhoud regionale waterkeringen	0,00%	100,00%	0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	2260	4.6 Onderhoud overige waterkeringen	0,00%	100,00%	0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	2270	4.7 Voorzieningen verwante belangen waterkeringen	0,00%	100,00%	0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	2280	4.8 Muskusrattenbestrijding	0,00%	100,00%	0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	3220	7.2 Onderhoud waterlopen	100,00%		0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	3240	7.4 Onderhoud kunstwerken passieve	100,00%		0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	3250	7.5 Kwaliteitsmaatregelen in oppervlaktewater	100,00%		0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	3260	7.6 Voorzieningen verwante belangen watersystemen	100,00%		0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	3270	7.7 Muskusrattenbestrijding	100,00%		0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	3410	8.1 Baggerprogramma	100,00%		0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	3420	8.2 Verwijdering en verspreiding van baggerspecie	100,00%		0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	3430	8.3 Verwijdering en verwerking van baggerspecie	100,00%		0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	3440	8.4 Bijdragen aan derden voor baggeren	100,00%		0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	3450	8.5 Saneringsprogramma	100,00%		0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	3460	8.6 Sanering waterbodems	100,00%		0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	3520	9.2 Onderhoud kunstwerken actieve waterbeheersing	100,00%		0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	4120	12.2 Onderhoud transportstelsels	0,00%		100,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	4220	13.2 Onderhoud zuiveringsinstallaties	0,00%		100,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	4260	13.6 IBA-inrichtingen	0,00%		100,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	4320	14.2 Onderhoud slibverwerkingsinstallaties	0,00%		100,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	5220	20.2 Onderhoud vaarwegen en havens	100,00%		0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	5221	Onderhoud vaarweg het Oude Maasje	100,00%		0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	5230	20.3 Baggeren vaarwegen en havens	100,00%		0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	5231	20.3a Wegwerken baggerachterstanden vaarwegen	100,00%		0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	5250	20.5 Onderhoud kunstwerken vaarwegenbeheer	100,00%		0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	5270	20.7 Voorzieningen verwante belangen	100,00%		0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	5310	21.1 Verkeersregeling en verkeersveiligheid	100,00%		0,00%
Onderhouden	Manager Onderhouden	71000	Muskusrattenbestrijding	50,00%	50,00%	0,00%
Bedienen	Manager Bedienen	3530	9.3 Bediening kunstwerken actieve waterbeheersing	100,00%		0,00%
Bedienen	Manager Bedienen	4130	12.3 Beheer transportstelsels	0,00%		100,00%
Bedienen	Manager Bedienen	4230	13.3 Beheer zuiveringsinstallaties	0,00%		100,00%
Bedienen	Manager Bedienen	4240	13.4 WVO-heffing effluent	0,00%		100,00%
Bedienen	Manager Bedienen	4250	13.5 Subsidies afhaakproblematiek	0,00%		100,00%
Bedienen	Manager Bedienen	4330	14.3 Beheer slibverwerkingsinstallaties	0,00%		100,00%
Bedienen	Manager Bedienen	4340	14.4 Afzet slib/restproducten	0,00%		100,00%
Bedienen	Manager Bedienen	4410	15.1 Afvalwaterbehandeling door derden	0,00%		100,00%
Bedienen	Manager Bedienen	5260	20.6 Bediening kunstwerken vaarwegenbeheer	100,00%		0,00%
	Secretaris-Directeur	21000	1 Centraal management	51,00%	11,00%	38,00%
Bouwen		n.v.t.		0,00%		0,00%
Concerncontrol	Manager Concerncontrol	53000	7 Concerncontrol (en financieel beleid)	34,00%	16,00%	50,00%
Vergunningen, Toezicht en Handhaving	Manager Vergunningen, Toezicht en	1210	2.1 Plannen van derden	80,00%	20,00%	0,00%
Vergunningen, Toezicht en Handhaving	Manager Vergunningen, Toezicht en	6210	23.1 Vergunningen en meldingen	77,00%	20,00%	3,00%
Vergunningen, Toezicht en Handhaving	Manager Vergunningen, Toezicht en	6310	24.1 Wabo adviezen	50,00%	0,00%	50,00%
Vergunningen, Toezicht en Handhaving	Manager Vergunningen, Toezicht en	6320	24.2 Adviezen Waterwet aan andere waterbeheerders	50,00%	50,00%	0,00%
Vergunningen, Toezicht en Handhaving	Manager Vergunningen, Toezicht en	6420	27.2 Subsidies lozingen	50,00%	0,00%	50,00%
Vergunningen, Toezicht en Handhaving	Manager Vergunningen, Toezicht en	6610	25.1 Toezicht	40,00%	28,00%	32,00%
Vergunningen, Toezicht en Handhaving	Manager Vergunningen, Toezicht en	6710	26.1 Bestuursrechtelijke handhaving	59,00%	10,00%	31,00%
Vergunningen, Toezicht en Handhaving	Manager Vergunningen, Toezicht en	6720	26.2 Strafrechtelijke handhaving	58,00%	10,00%	32,00%

2021 Totaal	Watersystemen	Waterveiligheid	Waterketen
1.838.996	0	1.838.996	0
441.862	0	441.862	0
116.709	0	116.709	0
0	0	0	0
457.102	0	457.102	0
8.243.784	8.243.784	0	0
245.381	245.381	0	0
512.558	512.558	0	0
47.417	47.417	0	0
457.102	457.102	0	0
265.177	265.177	0	0
1.022.935	1.022.935	0	0
263.584	263.584	0	0
0	0	0	0
0	0	0	0
94.197	94.197	0	0
2.065.214	2.065.214	0	0
2.931.021	0	0	2.931.021
4.732.374	0	0	4.732.374
120.424	0	0	120.424
1.676.499	0	0	1.676.499
305.203	305.203	0	0
0	0	0	0
490.119	490.119	0	0
1.582	1.582	0	0
636.665	636.665	0	0
58.327	58.327	0	0
61.583	61.583	0	0
0	0	0	0
1.803.344	1.803.344	0	0
2.985.609	0	0	2.985.609
6.861.438	0	0	6.861.438
705.668	0	0	705.668
0	0	0	0
1.925.978	0	0	1.925.978
6.865.671	0	0	6.865.671
3.186.952	0	0	3.186.952
532.533	532.533	0	0
750.914	382.966	82.601	285.347
0	0	0	0
179.999	61.200	28.800	89.999
1.002.689	802.151	200.538	0
1.852.348	1.426.308	370.470	55.570
403.057	201.528	0	201.528
39.230	19.615	19.615	0
63.758	31.879	0	31.879
2.021.171	808.468	565.928	646.775
864.220	509.890	86.422	267.908
289.652	167.998	28.965	92.689
142.511.261	49.850.674	21.027.158	71.633.428

Bijlage IV: Staat van vaste activa (gecomprimeerd)

Staat van activa ingedeeld naar categorieën Waterschapswet <i>(alle bedragen X € 1.000)</i>	Aanschafwaarde 1/1		Externe vermeerderingen		Geactiveerde lasten	Externe verminderingen		NETTO UITGAVEN TOTAAL
	Aanschaf- waarde	Subsidies/ bijdragen	Overname	Nieuwbouw Derden		Verkoop / desinveste- ring	Subsidie/ Bijdrage lopend jaar	
Immateriële vaste activa	143.747	6.458		11.103	1.578		233	12.448
Sluiten geldleningen en saldo agio/disagio								
Uitgaven Onderzoek en Ontwikkeling	25.765	3.884		814	693		32	1.475
Subsidies en Bijdragen aan bedrijven	306			303				303
Subsidies en bijdragen aan rijk	240			290				290
Subsidies en bijdragen aan openbare lichamen	8.083	451		17	252			269
Subsidies en bijdragen aan overigen	429	67			0			0
Geactiveerde bijdrage rijk	70.612			8.239				8.239
Overige immateriële vaste activa	38.313	2.055		1.440	632		200	1.872
Materiële vaste activa -in exploitatie	969.861	282.079	292	24.243	1.792		3.815	22.512
Gronden en terreinen	13.394	5.362		84				84
Vervoermiddelen	5.660							
Machines, apparaten en werktuigen	11.342	938	292					292
Bedrijfsgebouwen	43.426	837		228	4			231
Dienstwoningen	463							
Waterkeringen	164.860	130.964		1.164	136			1.300
Watergangen, kunstwerken en gemalen	194.449	66.776		10.224	859		3.815	7.268
Zuiveringstechnische Werken Transportsyst.	211.314	42.395		7.382	208			7.590
Zuiveringstechnische Werken Zuiveringsinst.	247.865	23.395		4.426	522			4.948
Zuiveringstechnische Werken Slibverw.inst.	51.074	2.084		42	5			47
Vaarwegen en havens	23.238	9.328		694	59			753
Overige materiële vaste activa	2.775							
Materiële vaste activa -onderhanden werken	71.626	8.323	252	33.944	6.755		14.645	26.306
Gronden en terreinen	8.523		-61					-61
Vervoermiddelen	29							
Machines, apparaten en werktuigen	120		313		12			325
Bedrijfsgebouwen	12			366				366
Dienstwoningen								
Waterkeringen	11.409	599		1.568	1.627		980	2.215
Watergangen, kunstwerken en gemalen	25.351	7.489		19.286	2.616		13.440	8.463
Zuiveringstechnische Werken Transportsyst.	23.962	129		10.762	1.992		104	12.650
Zuiveringstechnische Werken Zuiveringsinst.	1.153	58		302	179			480
Zuiveringstechnische Werken Slibverw.inst.	931			195	54			249
Vaarwegen en havens	135	48		421	276		122	575
Overige materiële vaste activa								
Correctie verjaarde BTW suppletie rek. 2019				-90				-90
Correctie nog te ontv. fact. 2020/2021				1.133				1.133
Financiële vaste activa	42.340							
Kapitaalverstrekkingen bedrijven	42.007							
Kapitaalverstrekkingen overheden								
Verstekte geldleningen								
Overige uitzettingen	333							
TOTALE VASTE ACTIVA	1.227.575	296.859	544	69.290	10.125		18.693	61.267

Staat van activa ingedeeld naar categorieën Waterschapswet (alle bedragen X € 1.000)	Totale afschrijving per 1/1	Afschrijvingen 2021		Totale afschrijving 31/12	Boekwaarde		Rente 2021	Totale kapitaal-lasten 2021
		Normale afschrijving	Extra afschrijving		Boekwaarde per 1/1	Boekwaarde per 31/12		
Immateriële vaste activa	83.213	11.676	26	94.914	54.077	54.823	887	12.589
Sluiten geldleningen en saldo agio/disagio								
Uitgaven Onderzoek en Ontwikkeling	13.544	1.015		14.559	8.337	8.797	134	1.149
Subsidies en Bijdragen aan bedrijven					306	608	7	7
Subsidies en bijdragen aan rijk	109	5		114	131	416	4	9
Subsidies en bijdragen aan openbare lichamen	3.134	199		3.333	4.497	4.567	68	267
Subsidies en bijdragen aan overigen	233	13		246	128	115	2	15
Geactiveerde bijdrage rijk	38.363	8.345		46.708	32.249	32.143	535	8.880
Overige immateriële vaste activa	27.830	2.098	26	29.954	8.428	8.177	138	2.262
Materiële vaste activa -in exploitatie	337.639	27.329	190	365.159	350.143	345.136	5.306	32.826
Gronden en terreinen	1.688	80		1.768	6.345	6.349	94	174
Vervoermiddelen	2.802	797	20	3.619	2.858	2.041	42	859
Machines, apparaten en werktuigen	8.006	746		8.752	2.398	1.943	26	772
Bedrijfsgebouwen	15.131	1.197	3	16.332	27.458	26.489	406	1.606
Dienstwoningen	197	9		207	266	257	4	13
Waterkeringen	8.232	1.323	21	9.575	25.664	25.621	387	1.731
Watergangen, kunstwerken en gemalen	51.648	4.428		56.075	76.026	78.866	1.172	5.600
Zuiveringstechnische Werken Transportsyst.	80.586	6.142	86	86.814	88.333	89.695	1.356	7.583
Zuiveringstechnische Werken Zuiveringsinst.	135.163	8.876	18	144.058	89.306	85.360	1.350	10.245
Zuiveringstechnische Werken Slibverw.inst.	26.325	2.867	42	29.234	22.665	19.803	334	3.243
Vaarwegen en havens	6.959	702		7.661	6.951	7.002	108	810
Overige materiële vaste activa	902	163		1.064	1.873	1.711	28	190
Materiële vaste activa -onderhanden werken	0			0	64.345	90.651	1.117	1.117
Gronden en terreinen					8.523	8.462	125	125
Vervoermiddelen					29	29	0	0
Machines, apparaten en werktuigen					120	446	4	4
Bedrijfsgebouwen					12	378	3	3
Dienstwoningen								
Waterkeringen	0			0	10.810	13.025	175	175
Watergangen, kunstwerken en gemalen	0			0	17.862	26.325	325	325
Zuiveringstechnische Werken Transportsyst.	0			0	23.833	36.484	444	444
Zuiveringstechnische Werken Zuiveringsinst.	-0			-0	1.095	1.576	20	20
Zuiveringstechnische Werken Slibverw.inst.					931	1.180	16	16
Vaarwegen en havens					87	662	6	6
Overige materiële vaste activa								
Correctie verjaarde BTW suppletie rek. 2019					90	-0		
Correctie nog te ontv. fact. 2020/2021					952	2.085		
Financiële vaste activa	36.146	594		36.740	6.194	5.600	278	872
Kapitaalverstrekkingen bedrijven	36.146	594		36.740	5.861	5.267	278	872
Kapitaalverstrekkingen overheden								
Verstekte geldleningen								
Overige uitzettingen					333	333		
TOTALE VASTE ACTIVA	456.998	39.599	216	496.813	474.759	496.210	7.589	47.405

Bijlage V: Staat van geldleningen (gecomprimeerd)

Soort lening (alle bedragen x € 1.000)	Restant- bedrag lening begin boekjaar	Mutaties in 2021		Restant- bedrag lening einde boekjaar	Aflossing in het volgend boekjaar	Totaal rente ten laste van het boekjaar	Gem. restant- looptijd	Gem. rente- voet
		Vermeer- deringen nieuwe leningen	Verminde- ringen aflossingen					
Andere geldleningen financiële instellingen	442.110	30.000	15.033	457.077	16.908	7.595	24,3	2,25%
TOTAAL	442.110	30.000	15.033	457.077	16.908	7.595	24,3	2,25%

Bijlage VI: Principes kostentoerekening aan beheerproducten

Wijze van doorberekening kostenplaatsen

Sleutel	Toerekening van:	Toerekening aan:	Principe van toerekening
Sleutel A	Kostenplaats 1010 Kapitaallasten	Beheerproducten	Op basis van specifiek nut (staat van activa)
Sleutel B	Kostenplaatsen teams/processen (personeelskosten) 2000 t/m 2999	Beheerproducten	Op basis van begrote uren/fte's per beheerproduct

Wijze van doorberekening ondersteunende beheerproducten

De programma's Buiten Gewoon Doen maken gebruik van 11 processen om de waterschapsdoelen te realiseren. Hierbij is geen onderscheid meer tussen primaire en ondersteunende processen. Met ingang van de gewijzigde Begroting 2020 Buiten Gewoon Doen worden de kosten van de ondersteunende beheerproducten dan ook niet meer toegerekend aan de primaire beheerproducten. Alle beheerproducten kennen een sleutel naar de wettelijke taken (zie bijlage II) en de programma's Buiten Gewoon Doen (zie bijlage III).

Hierop zijn twee uitzonderingen:

1. Er wordt nog steeds op basis van de projecturen een deel van de kosten van huisvesting en ICT doorbelast naar de projecten. De resterende kosten worden via de verdeelsleutel in de productenlijst direct naar de taken en programma's doorbelast.
2. Vanwege afspraken die gemaakt zijn rondom het muskusrattenbeheer worden er vanuit de ondersteunende processen nog steeds kosten doorbelast naar het product muskusrattenbeheer, ten behoeve van de kostenverrekening naar de drie deelnemende waterschappen (waterschap De Dommel, Waterschap Aa en Maas en Waterschap Brabantse Delta).

Bijlage VII: Overzicht van de door het bestuur toegekende kredieten in 2021

Invest. Besluit	Proj. nr.	Omschrijving project	AANGEVRAAGD		TOEGEKEND		Datum krediet verstrekking	Krediet verstrekt door
			bruto krediet	inkomsten	bruto krediet	inkomsten		
Nr. 1	800587	UVK Vervangen duikers Steenbergse Vliet	€ 850.000		€ 850.000		7-12-2021	DB
Nr. 2	8462 (800380)	Regionale keringen meekoppelkansen	€ 550.000	€ 200.000				
Nr. 3	800453	Renovatie kleine kunstwerken 2021	€ 900.000		€ 900.000		2-2-2021	DB
Nr. 4	800192	VBK Scheprad Keenesluis	€ 100.000					
Nr. 5	800795	Uitbreiding data-opslag	€ 370.000		€ 370.000		27-1-2021	AB
Nr. 6	800486	Aanpassen watersysteem en waterkering bij Waalwijk	€ 3.900.000		€ 3.900.000		24-3-2021	AB
Nr. 8	800299	Bijdrage HWBP	€ 7.900.000		€ 7.900.000		16-3-2021	DB
Nr. 9	800657	Voorverkenningfase Willemstad Noordschans	€ 2.450.000	€ 1.999.271	€ 2.450.000	€ 1.999.271	19-5-2021	AB
Nr. 10	800441	Vervanging materieel 2021	€ 500.000		€ 500.000		16-3-2021	DB
Nr. 11	800571	UVK prj 800571 relinen van een aantal leidingen en het hoofdverdeelwerk	€ 4.400.000		€ 4.400.000		7-12-2021	DB
Nr. 12	800397	Herstel influentleiding Nieuwveer	€ 2.100.000		€ 2.100.000		11-5-2021	DB
Nr. 13	800785	Verplaatsen bedienpost sluisen en bruggen naar de Manderssluis	€ 1.500.000		€ 1.500.000		21-4-2021	AB
Nr. 14	800718	Verbetering inlaatsluis Bovensluis	€ 595.000		€ 595.000		25-5-2021	DB
Nr. 15	800509	Rioolgemalen streng Zegge - AWP	€ 3.100.000		€ 3.100.000		30-3-2021	DB
Nr. 16	800643	Fase 3 Migratie AS400 en ontwikkeling nieuwe toetsfunctionaliteit	€ 335.000		€ 335.000		30-3-2021	DB
Nr. 17	800663	Baggeren zandvang Bieberg	€ 860.000		€ 860.000		29-4-2021	DB
Nr. 18	800666	1e Fase UVK baggeren inhaalslag vaarwegen	€ 750.000		€ 750.000		6-6-2021	DB
Nr. 19	800662	Onderzoek en baggeren beken en kreken	€ 500.000		€ 500.000		8-6-2021	DB
Nr. 20	800727	Uitvoeren trajectaanpak HWBP voor dijktraject rondom Moerdijk en Drimmeler	€ 530.000	€ 100.000	€ 530.000	€ 100.000	22-6-2021	DB
Nr. 21	800593	Verduurzamen wagenpark	€ 450.000		€ 450.000		22-12-2021	AB
Nr. 22	800589	Verlagen en scopewijziging UVK 800589 innovatiecentrum Heerle wordt Pilot	€ (150.000)		€ (150.000)		22-9-2021	AB
Nr. 23	1548	Verlagen UVK en scopewijziging renoveren en optimalisatie sliblijn RWZI Dong	€ (1.250.000)		€ (1.250.000)		20-7-2021	DB
Nr. 24	800385	Aanvullend VBK renovatie Slibgisting RWZI Dongemond & Waalwijk	€ 300.000		€ 300.000		20-7-2021	DB
Nr. 25	800467	EVZ Dintel Tonnekreek (bijdrage)	€ 200.000		€ 200.000		14-9-2021	DB
Nr. 26	800670	Aanpassen diverse objecten aan standaard functioneel (telemetrie) ontwerp	€ 955.000		€ 955.000		28-9-2021	DB
Nr. 27	800674	Monitoring primaire keringen naar aanleiding vanuitkomsten 4e ronde toetsin	€ 970.000		€ 970.000		26-10-2021	DB
Nr. 28	800337	Uitvoering inrichting NNP Noordrand Midden	€ 9.900.000		€ 9.900.000		22-12-2021	AB
Nr. 29	544	Aanvullend VBK nieuwbouw rioolgemaal Kaatsheuvel	€ 400.000		€ 400.000		23-11-2021	DB
Nr. 30	800647	VBK Verveningen elektrotechnische installatie RWZI Bath	€ 250.000		€ 250.000		26-10-2021	DB
Nr. 31	800779	aanvullend VBK trajectaanpak GEA WAD	€ 250.000		€ 250.000		9-11-2021	DB
Nr. 34	800719	Uitwerken vd beoordeling niet waterkerende objecten	€ 675.000		€ 675.000		7-12-2021	DB
Totaal kredieten			€ 45.140.000	€ 2.299.271	€ 44.490.000	€ 2.099.271		

Bijlage VIII: Overzicht onderhanden werken einde jaar (inclusief verwachte afloop)

alle bedragen x € 1.000

Project-nummer	Projectnaam	Goedgekeurd krediet	Totaal besteed t/m 2021	Restant krediet eind 2021	Verwacht verloop na 2021		
					Prognose totale uitgaven	Verwachte ingebruikname datum	Toelichting
192	EVZ/WB Molenbeek fase 3	310	126	184	310	31-12-2023	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
544	Kaatsheuvel nieuwbouw RG	400	29	371	3.200	31-12-2024	
1548	Dongemond: rwzi, inst.sliblijn	2.250	996	1.254	2.050	31-12-2022	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
1602	RG Overdracht Gem. Oosterhout	50	3	47	500	31-12-2025	
6685	Grondaankoop EVZ & Waterberging	9.550	8.462	1.088	8.581	31-12-2024	Op dit moment bevindt het project zich in een time-out en worden de mogelijkheden voor een doorstart uitvoerig verkend. Het huidige krediet is uitgeput en wordt licht overschreden. Echter valt dit binnen de toegestane 10%. Zodra er zicht is op een doorstart is nieuw krediet nodig om het ontwerpproces te kunnen hervatten. Huidig krediet is afkomstig van kredietverdeling 2009 en aanvullend uitvoeringskrediet januari 2018.
6748	Tkv Bovenmark Ulv-Galder-Breda (zuidelijk deel)	3.300	3.398	-98	6.921	31-12-2023	
6763	EVZ Boomkikker Alphen-Chaam	587	570	17	645	31-12-2022	Voor regionale keringen wordt het krediet gefaseerd aangevraagd. In 2022 zal het UVK worden aangevraagd voor deelgebied Mark-Dintel-Vliet. Afgelopen periode is de planuitwerkingsfase doorlopen waarbij het VKA verder uitgewerkt is naar een Voorlopig Ontwerp en zijn de kosten met een steeds minder wordende onzekerheidsfactor duidelijk geworden.
8455	Aankoop primaire waterkeringen	945	121	824	863	31-12-2029	
8462	Verbetering regionale keringen	33.580	32.610	970	88.385	30-06-2024	De totale prognose geeft de verwachting voor alle deelprojecten weer. Voor een deel van de totale prognose is nog geen UVK verstrekt. Dit betreft het deelproject Moerdijk-Hoeven, waarvoor in Q1 2022 UVK wordt aangevraagd (locatie Moerdijk). Ten aanzien van locatie Hoeven is er nog een grote onzekerheid over de betreffende deel-prognose, omdat de technische oplossingsrichting voor de aanpassing nog niet is vastgesteld. Deze deel-prognose wordt in 2022 opnieuw herijkt na doorlopen van een vervolgonterptraject. De aanvraag UVK voor locatie Hoeven volgt daarna.
9322	Vervanging materieel	428	178	250	424	31-05-2022	
800176	AWP 2.0 - Hoofdprojectnummer	91.462	77.652	13.810	103.846	31-03-2023	

alle bedragen x € 1.000

Project-nummer	Projectnaam	Goedgekeurd krediet	Totaal besteed t/m 2021	Restant krediet eind 2021	Verwacht verloop na 2021		
					Prognose totale uitgaven	Verwachte ingebruik-name datum	Toelichting
800192	Renovatie Keenesluis	1.600	1.559	41	1.634	31-05-2022	Betreft toegenomen kosten voor het automatiseren van de sluis als gevolg van vertraging met betrekking tot de keuze om wel of geen scheprad aan te brengen.
800198	Herst.Oeverv.Kerkvaartse haven	40	29	11	400	31-01-2023	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800200	No-regret maatreg Roode Vaart	12.103	10.123	1.980	12.103	30-06-2022	Hogere kosten door de lange looptijd en daardoor hogere interne kosten.
800208	Verkiezingen 2023	1.500	278	1.222	1.442	30-06-2023	
800214	Wateroverlast Vosdonk	2.500	587	1.913	2.800	31-12-2023	
800241	Waterberging West Brab linie	60	42	18	67	31-03-2022	
800294	Nw Vossem. RWZI instand	3.875	1.235	2.640	3.875	31-12-2024	Het project vereist een zorgvuldig gebiedsproces en kost daarom verhoudingsgewijs veel uren en geld. De totale investering bedraagt € 150.000,- Hiervan is € 60.000,- opgenomen in het investeringsplan onder nummer 800241 en dit wordt met 10% overschreden. Totaal komt € 66.000,- ten lasten van project 800241. Het resterend benodigde bedrag komt ten laste van de exploitatie in 2022 op projecten kleiner dan € 250.000,-.
800332	Cruislandse Kreen fase 2	1.205	1.090	115	2.625	30-09-2023	Het huidige krediet is verstrekt voor grondaankoop en engineering. Voor de uitvoering zal naar verwachting medio 2022 aanvullend uitvoeringskrediet aangevraagd worden.
800337	Uitvoering NNP NRM	13.842	3.194	10.648	20.800	31-12-2027	Op dit moment is krediet verstrekt t.b.v. de grondverwerving en ontwerpfase. In 2021 is tevens UVK verstrekt voor de uitvoering van Kering Weimeren en deelgebied Zwartenbergse Polder. Voor het overige deel van de totaalprognose is nog geen UVK verstrekt. Hieronder valt o.a. de uitvoering van deelgebieden Kelsdonk-Zwermlaken en Strijpen-De Berk. De verwachting is dat dit eind 2022 aangevraagd wordt.
800364	EVZ Reinierpolder Steenberg	750	242	508	732	31-12-2022	VBK is vervallen
800377	Dijkversterking 14A (P)	-	-0	0	4.140	31-12-2026	
800385	Ren. Slibgist. Dong&Waalwijk	300	111	189	8.000	31-12-2025	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800397	Nieuwv. RWZI herstel infl.	2.100	668	1.432	1.453	30-06-2022	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800413	Nw huisv.concept veerkr werk.	100	101	-1	1.801	30-04-2025	
800430	Verdroging W. Langstraat	26.260	7.477	18.783	18.100	31-10-2022	

alle bedragen x € 1.000

Project-nummer	Projectnaam	Goedgekeurd krediet	Totaal besteed t/m 2021	Restant krediet eind 2021	Verwacht verloop na 2021		
					Prognose totale uitgaven	Verwachte ingebruik- name datum	Toelichting
800435	EVZ Boomkikker Breda	50	52	-2	540	31-12-2022	het krediet wordt gefaseerd aangevraagd: toelichting: Verstrekt krediet is beschikbaar gesteld voor voorbereiding. Voor uitvoering wordt apart kredietaangevraagd.
800440	Vervanging materieel 2020	575	214	361	575	31-08-2022	deze prognose is nog bijgesteld in GAS op 17 feb 2022 (was nog niet gebeurd ten tijde vd uitdraai)
800441	Vervanging materieel 2021	500	1	499	451	31-05-2022	
800443	Baggeren BoZ, GB, MD en SB	2.650	1.282	1.368	2.650	31-10-2022	
800445	Baggeren Bre Don Moe Ste Waa	100	24	76	2.778	30-04-2024	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800452	Renovatie kl. kunstwerken 2020	900	600	300	900	31-08-2022	
800453	Renovatie kl. kunstwerken 2021	900	173	727	900	31-07-2023	
800454	Renovatie kl. kunstwerken 2022	900	9	891	900	31-12-2023	
800467	EVZ Dintel Tonnekreek	200	118	82	632	31-12-2022	het krediet wordt gefaseerd aangevraagd: toelichting: Er is een deeltkrediet beschikbaar gesteld voor voorbereiding en meekoppelkansen. Voor uitvoering wordt apart krediet aangevraagd.
800468	Gebr.handleiding ZB	750	507	243	750	31-12-2022	
800469	Bath RWZI instandh. slib	25	5	20	750	31-12-2024	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800470	Vervangen bedrijfswaterleid.	100	98	2	2.750	31-12-2025	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800486	Aanp. watersys. W'wijk	26.400	17.543	8.857	25.400	01-08-2022	
800494	Ren. Ontvangstwerk Nieuwveer	100	10	90	11.000	31-07-2025	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800495	Cofinanciering POP3 water	1.210	55	1.155	515	31-07-2022	
800503	Vervangen WKK RWZI Bath	330	110	220	3.300	01-12-2022	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800504	Ren.Verv. WKK RWZI Dongemond	200	52	148	2.000	01-12-2022	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800507	Markering Leidingtrace	750	153	597	673	31-12-2022	
800509	StrengRucph.Willbr.Zegge.Schylf	3.900	995	2.905	3.900	30-09-2022	
800513	EVZ Bleekloop	840	379	461	894	31-10-2024	De advies- en uitvoeringskosten EVZ Golfsterrein zijn hoger dan geprognostiseerd.
800515	Halsterlaag en Oudland	160	110	50	1.585	31-12-2026	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800516	Beekherstel/EVZ landgoed Riel	75	34	41	300	30-06-2023	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800517	Ontwikkeling Tilburg West	1.300	589	711	1.430	31-12-2023	De kostenprognose is verhoogd vanwege indexatie van de kosten t.o.v. 2016, extra kosten van bestrijding van exoten (kreeften, bever) en de complexiteit die veel interne kosten

alle bedragen x € 1.000

Project-nummer	Projectnaam	Goedgekeurd krediet	Totaal besteed t/m 2021	Restant krediet eind 2021	Verwacht verloop na 2021		
					Prognose totale uitgaven	Verwachte ingebruikname datum	Toelichting
800523	Kwaliteitsimpuls legger	750	682	68	682	31-03-2022	Project heeft aanvullend voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800526	AWP 2.0 Fase 4 - PS Bath	13.900	8.846	5.054	13.407	30-06-2022	
800530	Aanleg EVZ Terheijden-Zonzeel	190	179	11	1.833	31-12-2023	
800539	Insp.&herstel KB AWP-systeem	100	40	60	997	31-12-2026	
800565	EVZ Landstad de Baronie	10.200	668	9.532	10.082	31-10-2026	
800565	EVZ Alphen-Chaam Baronie	-	-	-	-	31-10-2026	dit project maakt deel uit van het hoofdproject 800565: toelichting
800568	Zakelijk recht awp leidingen	1.500	565	935	1.291	31-08-2022	
800571	Relinen HVB-VBT RWZI Bath	4.400	73	4.327	4.400	31-12-2022	
800573	PHARIO 2.0	560	608	-48	620	31-12-2023	
800577	Aanleg EVZ, WB Kibbelvaart EL	625	8	617	621	30-04-2026	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800582	Cofinanciering POP3 water 2018	798	326	471	661	30-06-2022	
800587	Verv.duikers Steenberg's Vliet	850	87	763	834	31-12-2023	
800589	Uitvoering fase 1 veerkr.werk	450	145	305	425	02-05-2022	
800590	Zonnepanelen bedrijfsgebouwen	300	184	116	184	31-03-2022	
800591	Inr EVZ, B&K herstel Roosd	100	52	48	1.087	30-06-2026	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800596	Uitvoeringsprogramma PA/PI	3.300	1.094	2.206	3.299	31-12-2023	
800600	NNP en B&K Vloeiweide Breda	770	205	565	770	31-07-2022	
800601	EVZ's en B&K Steenberg's	100	35	65	3.890	31-12-2026	
800618	Verv. leiding knp Hooipolder	1.110	628	482	1.695	30-09-2022	
800621	Groene Berging Woensdrecht	93	18	75	914	31-12-2022	Project heeft 'gewijzigd' voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800641	Renovatie RG GB-SC-G-PB-BN-K	100	50	50	7.350	31-07-2024	
800642	Renovatie RG Sprang Capelle	-	-	-	-	31-07-2024	
800643	Migratie AS400	500	338	162	500	01-07-2022	
800647	Vervangen E-installatie Bath	250	50	200	20.000	31-12-2025	

alle bedragen x € 1.000

Project-nummer	Projectnaam	Goedgekeurd krediet	Totaal besteed t/m 2021	Restant krediet eind 2021	Verwacht verloop na 2021		
					Prognose totale uitgaven	Verwachte ingebruikname datum	Toelichting
800651	EVZ Wildertse arm	75	0	75	700	30-09-2023	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800655	kunstw. vismigr. 2022 - 2027	100	86	14	5.986	30-06-2024	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800657	Willemstad Noordschans	2.450	627	1.823	51.100	31-12-2028	Het waterschap vraagt het krediet gefaseerd aan. De prognose betreft alle projectfasen, terwijl het huidige UVK uitsluitend de voorverkenning (de allereerste fase) betreft.
800658	Verb. kunstwerken reg keringen	100	56	44	8.600	31-12-2025	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800662	Bagg. land. geb. kr.en b.2020	500	69	431	500	30-06-2023	Het resterende krediet zal de komende jaren in fasen worden aangevraagd overeenkomstig de jaarschijven.
800666	Baggeren inhaalslag vaarwegen	750	339	411	13.200	30-06-2026	
800668	Autom en aanp 5 stuwen tbv ZWV	530	70	460	491	30-09-2022	
800669	herst zwaaiikom Zwartenberg	60	54	6	489	31-12-2022	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op
800670	st funct ontw. ws 2021/2022	955	46	909	955	30-11-2022	
800674	Monitoring prim. ker. 2021	970	77	893	969	30-06-2023	
800693	Bestrijding blauwalgenoverlast	900	748	152	900	30-06-2022	
800695	Beschoeiingen 2021 - 2025	100	6	94	2.356	31-10-2025	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op
800714	Renovatie RG Gilze	-	-	-	-	31-07-2024	
800715	Renovatie RG Prinsebeek	-	-	-	-	31-07-2024	
800716	Renovatie RG Baarle Nassau	-	-	-	-	31-07-2024	
800719	Uitwerken beoordeling NWO's	675	95	580	675	31-12-2023	
800723	Renovatie RG Klundert	-	-	-	-	31-07-2024	
800725	Rep. Oxydatiesloot Willemstad	50	2	48	700	30-11-2022	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op
800727	Traject aanpak HWBP Moerdijk	530	243	287	530	31-08-2022	
800779	traject aanpak WAD	350	271	79	750	31-12-2022	Project heeft 'gewijzigd' voorbereidingskrediet, prognose is
800785	Install bedienpost vaarwegen	1.500	393	1.107	1.500	30-06-2022	
800789	Mod. RWZI Putte & Ossendrecht	100	-	100	1.000	31-12-2022	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op
800842	Digitale werkplek veerkr werk.	50	0	50	1.500	31-05-2024	Project heeft voorbereidingskrediet, prognose is gebaseerd op totale verwachte kosten.
800897	Baggeren vaarwegen regulier onderhoud 2022-2026	1.500	46	1.454	7.050	30-06-2026	De prognose betreft het gehele project Baggeren vaarwegen regulier onderhoud 2022-2026, het resterende krediet wordt per jaar gefaseerd aangevraagd.

Bijlage IX: Jaarrekening 2021 GR Muskusrattenbestrijding

Gemeenschappelijke Regeling Muskusrattenbestrijding Noord-Brabant Rekening 2021

	Rekening 2021	Begroting 2021	Rekening 2020
Kosten			
Salarissen en sociale lasten	€ 1.881.471	€ 1.900.000	€ 1.614.480
Overige personeelslasten	€ 77.091	€ 58.000	€ 36.814
Personeel van derden	€ -	€ 20.000	€ 65.487
Duurzame gebruiksgoederen	€ 40.203	€ 45.000	€ 23.202
Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	€ 72.104	€ 80.000	€ 78.454
Energie	€ 185	€ 1.100	€ 196
Verzekering	€ 1.608	€ 3.300	€ 2.473
Onderhoud door derden	€ 12.121	€ 17.000	€ 28.149
Overige diensten door derden	€ 17.861	€ 46.900	€ 25.919
Doorbelasting afdeling Onderhoud	€ -	€ -	€ 16.500
Doorbelasting dienstvoertuigen	€ 325.610	€ 321.700	€ 304.111
Doorbelasting dienstkleeding	€ 28.000	€ 28.000	€ 25.000
Doorbelasting ondersteunende beheerproducten	€ 268.373	€ 272.800	€ 286.743
Totaal kosten	€ 2.724.628	€ 2.793.800	€ 2.507.528
Opbrengsten			
Vergoeding beverrattenbeheer	€ 14.746	€ 12.500	€ 9.062
Nog te dekken door waterschappen	€ 2.709.882	€ 2.781.300	€ 2.498.466
Totaal opbrengsten	€ 2.724.628	€ 2.793.800	€ 2.507.528
Te dekken per waterschap	€ 903.294	€ 927.100	
Inzet voorziening of bestemmingsreserve	€ -65.000	€ -65.000	
Bijdrage per waterschap	€ 838.294	€ 862.100	€ 832.822

Toelichting jaarrekening GR Muskusrattenbestrijding 2021 Verschillen Rekening- Begroting

Kosten

Personeelskosten (voordeel € 19.000)

De gemiddelde bezetting bedroeg in 2021 32,89 fte; per 31 december 2021 bedraagt de bezetting 32,8 fte. In de begroting 2021 was uitgegaan van een bezetting van 32,8 fte. Het team Muskusrattenbeheer bestaat uit een teammanager, 2 rayonleiders en 30 muskusrattenbeheerders. In de begroting 2021 was gerekend met een CAO stijging van 2,5%. De werkelijke stijging bedroeg per 1 januari 2021 € 50 per maand en een verhoging van het IKB percentage met 0,5% per 1 januari en 0,5% per 1 juli 2021.

-/- = voordeel ; +/- =nadeel

Personeelskosten	Rekening 2021	Begroting 2021	Vershil
Salarissen en sociale lasten	€ 1.881.471	€ 1.900.000	-/- € 18.529
Overige personeelslasten	€ 77.091	€ 58.000	€ 19.091
Personeel van derden		€ 20.000	-/- € 20.000
Totaal	€ 1.958.562	€ 1.978.000	-/- € 19.438

Het voordelige verschil van € 19.000 wordt veroorzaakt door:

- Lagere kosten salarissen en sociale lasten (voordeel € 18.500);
 - Hogere studiekosten (nadeel € 18.500).
- In 2021 werden de volgende cursussen/opleidingen gevolgd:
- 8 medewerkers de basisopleiding muskus- en beverratten;
 - 10 medewerkers EVC (Erkennen Verworven Competenties) procedure;
 - 4 medewerkers rijbewijs C;
 - 2 medewerkers het nascholingsprogramma plaagdierbeheersing.
- Er werd geen personeel ingehuurd (voordeel € 20.000).
 - Overige kleine verschillen (€ 1.000 nadeel).

Duurzame gebruiksgoederen (€ 5.000 voordeel)

In 2021 werden 5 kano's en 2 quads met trailers aangeschaft.

Overige gebruiks- en verbruiksgoederen (€ 8.000 voordeel)

Het betreft voornamelijk de aanschaf van waadpakken, reddingsvesten, klemmen en fuiken.

Onderhoud door derden (€ 5.000 voordeel)

Het voordeel is ontstaan door:

- Onderhoud software (voordeel € 9.000). Het budget is niet benut. In voorgaande jaren werden de kosten voor het landelijk registratiesysteem bij de GR in rekening gebracht. Vanaf 2021 worden de kosten van het nieuwe landelijk registratiesysteem TrAPP door het Waterschapshuis gefactureerd bij de individuele waterschappen. In de begroting 2023 wordt deze raming niet meer opgenomen.
- Onderhoud materieel (nadeel € 4.000).

Overige diensten door derden (€ 29.000 voordeel)

De kosten van reis- en verblijfkosten is aanzienlijk lager dan begroot (€ 24.000 voordeel). Als gevolg van de coronamaatregelen werden minder verblijfkosten gedeclareerd. In de begroting 2022 is de raming voor reis- en verblijfkosten verlaagd met € 21.000. Verder zijn de telefoonkosten € 4.000 lager dan begroot door de overstap naar een andere provider.

Doorbelasting dienstauto's (€ 4.000 nadeel)

Het nadelige verschil wordt veroorzaakt door hogere kosten van onderhoud en niet verhaalbare schades.

Doorbelasting ondersteunende beheerproducten (€ 4.000 voordeel)

De kosten van de ondersteunende beheerproducten worden volgens de BBP methodiek op basis van bestede uren of directe kosten toegerekend aan de beheerproducten.

Toerekening ondersteunende beheerproducten	Rekening 2021	Begroting 2021
Centraal management	€ 4.179	€ 3.500
Organisatiebeleid en -beheer	€ 9.394	€ 3.400
Personeelsbeleid en -beheer	€ 130.165	€ 145.000
Interne voorlichting	€ 15.759	€ 12.400
Bestuurlijke en juridische ondersteuning	€ 3.992	€ 4.000
Huisvesting	€ 8.644	€ 11.500
Interne faciliteiten	€ 17.368	€ 21.500
Financieel Beleid	€ 4.642	€ 3.500
Meerjarenraming en begroting	€ 2.089	€ 2.000
Comptabiliteit	€ 9.833	€ 8.300
Ontwikkeling, implementatie en onderhoud ICT	€ 45.523	€ 38.200
Bestuursprogramma	€ 2.669	€ 2.500
Kwaliteit, Arbo en Milieu	€ 7.132	€ 10.000
Concern control	€ 2.887	€ 3.500
Management- en bestuursrapportages	€ 4.097	€ 3.500
Totaal	€ 268.373	€ 272.800

Doorbelasting op basis van directe uren

De volgende ondersteunende beheerproducten worden doorgerekend op basis van de directe uren per primair beheerproduct.

- Ontwikkeling, implementatie en onderhoud informatieplan (ICT)
- Huisvesting
- Centraal management
- Personeelsbeleid en -beheer
- Interne voorlichting
- Algemeen bestuurlijke en juridische ondersteuning
- Interne faciliteiten

Hoe meer uren op het primaire beheerproduct geboekt worden hoe meer kosten van de ondersteuning worden toegerekend. De kosten van personeelsbeleid en -beheer en interne voorlichting worden gemaakt ten behoeve van alle medewerkers. Er wordt bij deze ondersteunende beheerproducten daarom gerekend met 32,8 fte. Van het kantoor, ICT en interne faciliteiten wordt uitsluitend door de teammanager en de opzichters gebruik gemaakt. Hierbij wordt gerekend met slechts 2 fte's (2.800 uur). Ook voor Centraal management en Bestuurlijke en juridische ondersteuning wordt gerekend met 2 fte. Als voorbeeld volgt de berekening van centraal management. In de jaarrekening 2021 bedroeg het totaal aantal directe uren op de eindproducten 505.939 uur. De kosten van de centraal management bedragen € 755.000 waarvan $(2.800/505.939) \times € 755.000 = € 4.179$ aan de GR muskusrattenbestrijding wordt toegerekend.

Doorbelasting op basis van directe kosten

De volgende ondersteunende beheerproducten worden doorgerekend op basis van de directe kosten per primair beheerproduct.

- Organisatiebeleid en -beheer
- Financieel beleid
- Meerjarenraming en begroting
- Comptabiliteit
- Bestuursprogramma
- Concern control
- Management- en bestuursrapportages

Hoe meer directe kosten op het primaire beheerproduct worden geboekt des te meer kosten van de ondersteunende producten daaraan worden toegerekend. De directe kosten van de muskusrattenbestrijding bedragen 1,58% van de totale directe kosten van alle primaire beheerproducten. Van de totale kosten van bijvoorbeeld het ondersteunend beheerproduct Financieel beleid wordt daarom 1,58 % toegerekend aan de GR Muskusrattenbestrijding. In 2021 bedragen de kosten van het ondersteunend beheerproduct Financieel beleid: 1,58% van € 294.000 = € 4.642.

Opbrengsten

Vergoeding beverrattenbestrijding (€ 2.250 voordeel)

In 2021 zijn 323 velduren ingezet t.b.v. de beverrattenbestrijding. In de begroting was uitgegaan van 275 velduren.

Inzet voorziening of bestemmingsreserve

In 2021 is door de waterschappen besloten de voorziening Sociaal Statuut in de jaren 2021 t/m 2024 in te zetten om de kosten van de tijdelijke formatie-uitbreiding te dekken. De voorziening Sociaal Statuut werd daarbij gesplitst: 2/3 deel voorziening Muskusrattenbeheer (deel waterschappen Aa en Maas en De Dommel) en 1/3 deel bestemmingsreserve Muskusrattenbeheer (deel waterschap Brabantse Delta).

In de jaarrekening 2021 is conform de begroting 2021 per waterschap een vrijval van € 65.000 geboekt. Per 31 december 2021 bedraagt de voorziening (waterschappen Aa en Maas en De Dommel) € 220.774 en de bestemmingsreserve (waterschap Brabantse Delta) € 110.387.

Bijdrage per waterschap (€ 23.806 voordeel)

Per deelnemer bedraagt de bijdrage voor 2021 € 838.294; begroot was € 862.100 per deelnemer

Bovenstaande toelichting heeft uitsluitend betrekking op de financiën. Over de uitvoering van de taak en de vangstgegevens wordt gerapporteerd in het jaarverslag 2021 Muskus- en beverrattenrattenbeheer Brabantse waterschappen. Het jaarverslag wordt separaat aangeboden aan de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling.

Aan het algemeen bestuur van
Waterschap Brabantse Delta

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Bijster 39
Postbus 3814
4800 DV Breda

T: +31 (0)76 525 00 00

breda@bakertilly.nl
www.bakertilly.nl

KvK: 24425560

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Waterschap Brabantse Delta te Breda gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2021 als van de activa en passiva van Waterschap Brabantse Delta op 31 december 2021 in overeenstemming met artikel 98a van de Waterschapswet en hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader dat op 2 februari 2022 is vastgesteld door het algemeen bestuur.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de exploitatierekening 2021 per kostendrager;
- 2 de exploitatierekening 2021 naar kosten- en opbrengstensoort;
- 3 de balans per 31 december 2021;
- 4 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, hoofdstuk 5 van het Waterschapsbesluit, het controleprotocol dat door het algemeen bestuur is vastgesteld op 2 februari 2022 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2021 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Waterschap Brabantse Delta zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.650.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 5.2 van het Waterschapsbesluit.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2021. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 5.3 van het Waterschapsbesluit.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 82.500 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van artikel 98a van de Waterschapswet en hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in artikel 109 lid 3 sub d van de Waterschapswet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie waaronder het jaarverslag in overeenstemming met artikel 98a van de Waterschapswet en hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit.

C Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader dat op 2 februari 2022 is vastgesteld door het algemeen bestuur.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de financiële positie voldoende is om het waterschap in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van het waterschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, hoofdstuk 5 van het Waterschapsbesluit, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 2 februari 2022, het Controleprotocol WNT 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden.

Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het waterschap;

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde afweging dat het waterschap in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het waterschap haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het waterschap de financiële risico's niet kan opvangen;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van het waterschap, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van het waterschap. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Breda, 26 april 2022
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

drs. B. Smeenk RA

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: